

2019

อาชญากรรมเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์ทำไร้อัตราแลกเปลี่ยน
เงินตราต่างประเทศ

วณิชฉันทน์ กัททะวงศ์
คณะรัฐศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

 Part of the [Criminology Commons](#), and the [Social Justice Commons](#)

Recommended Citation

กัททะวงศ์, วณิชฉันทน์, "อาชญากรรมเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์ทำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ" (2019). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 9842.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9842>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

อาชญากรรมเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยน
เงินตราต่างประเทศ



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ECONOMIC CRIME: A CASE STUDY OF VICTIMIZATION OF FOREIGN EXCHANGE



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	อาชญากรรมเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊ง กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
โดย	น.ส.วณันันท์ กันทะวงศ์
สาขาวิชา	อาชญวิทยาและงานยุติธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมณี

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนนทิพย์ จิตสว่าง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมณี)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.กมล สุปรียสุนทร)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วันสนันท์ กันทะวงศ์ : อาชญากรรมเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ. (ECONOMIC CRIME: A CASE STUDY OF VICTIMIZATION OF FOREIGN EXCHANGE) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.ฐิติยา เพชรมณี

วิทยานิพนธ์อาชญากรรมเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการหลอกลวง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ และแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมที่เกี่ยวกับการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเชิงเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในหน่วยงานภาครัฐบาลและภาคประชาชน และผู้ตกเป็นเหยื่อ จำนวน 17 คน ผลการศึกษาพบว่าวิธีการหลอกลวงประชาชนให้ตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมี 2 กรณี คือ 1) กรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา มีวิธีการสอนให้เก็งกำไรด้วยตัวเองผ่านบริษัทเก็งกำไรในต่างประเทศ โดยผู้กระทำความผิดจะได้รับเงินจากการสอนคอร์สสัมมนา และค่าตอบแทนจากบริษัทเก็งกำไรในต่างประเทศในลักษณะของ Internal Broker หรือ IB 2) กรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล มีวิธีการจัดตั้งทีมงานชักชวน อ้างว่าใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์หรือหุ่นยนต์เก็งกำไร เน้นการชักชวนประชาชนเข้าร่วมลงทุน มีการรันตีผลตอบแทนและกำหนดระยะเวลาที่จะได้รับเงิน นิติบุคคลจะได้รับเงินจากการร่วมลงทุน ซึ่งทั้งสองกรณีเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ วิธีการชักชวนจะประกาศโฆษณาผ่านทาง Facebook และพูดคุยผ่านทาง LINE ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อพบว่ามี 8 ปัจจัย ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ 2) ความโลภ 3) เทคโนโลยีสมัยใหม่ 4) คบหาสมาคม 5) ภาพลักษณ์ 6) ความรู้ความเข้าใจ 7) กิจวัตรประจำวัน 8) การทำงานภาครัฐ อีกทั้งผู้วิจัยได้พบปัญหาที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านกฎหมาย 2) ปัญหาเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ 3) ปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 4) ปัญหาด้านการปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่ 5) ปัญหาด้านการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่ มีแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดังนี้ หน่วยงานการเงินการธนาคาร หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภาคประชาชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรจัดตั้งคณะทำงาน (Task force) ทำงานร่วมกันในเชิงรุกในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ได้แก่ 1) ควรมีการจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมเศรษฐกิจแชร์ลูกโซ่ 2) พิจารณาจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่ 3) ผลักดันนโยบายด้านการออมเงินเพื่อการแก้ปัญหาหนี้สินของประชาชน 4) ผลักดันแผนรับมือสังคมผู้สูงอายุในอนาคต เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต่อไป

สาขาวิชา อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6080997524 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD: Economic crimes, Foreigner exchange, Victimization

Wanatsanan Kanthawong : ECONOMIC CRIME: A CASE STUDY OF VICTIMIZATION OF FOREIGN EXCHANGE . Advisor: Asst. Prof. THITIYA PETMUNEE, Ph.D.

The purpose of Economic crimes: a case study of victimization of foreign exchange, explains method of forex frauds and factors involved to being victimized, including suggest the way to avoid being victimized by forex frauds. The method of this study is Qualitative Research which consists of Documentary and In-depth Interview. There are 17 key informants consists of governments and victims. The study found 2 methods of forex frauds; 1) Individual offenders seduce victims by pretend to be a specialist and offer forex seminar courses. They gain commission by Internal Broker and charge for their courses 2) Organization offenders proceed their business by persuades's team who offer investment claim to use A.I. robot to guarantee high profit and period of time to get money. These 2 methods are considered as Ponzi scheme. They use advertisement in Facebook and persuade in LINE platforms. The study found there are 8 factors involves being victimized; 1) Economic 2) Greed 3) Technological 4) Association 5) Image 6) Knowledge 7) Routine activity 8) Government sector. Then, the study discovered 5 problems; 1) Legal 2) License 3) Operation of government officials 4) Ponzi scheme repression 5) Ponzi scheme prevention. Finally, the result leads to prevention of being victimize of foreign exchange guideline by banking sector, criminal justice and public sector establish Task force to work proactively; 1) Establish Ponzi scheme protection institution 2) Consider set up victims fund to remedies 3) Establish saving policy 4) Prepare for Aging society to prevent being victimize of foreign exchange.

Field of Study: Criminology and Criminal
Justice

Student's Signature

Academic Year: 2019

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและเมตตาอย่างสูงจากท่านทั้งหลาย ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาผู้เป็นครูชี้แนะแนวทางชีวิตของผู้วิจัย ในโอกาสนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติยา เพชรธนี ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา สนับสนุน ชี้แนะทางด้านวิชาการและด้านองค์ความรู้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจในการแนะนำปรึกษาอันมีคุณค่า ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนนทิพย์ จิตสว่าง ผู้เป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้การสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์และเป็นแรงผลักดันในการศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาองค์ความรู้ด้านอาชญากรรมเศรษฐกิจและอาชญาวิทยา ขอกราบขอบพระคุณ ดร.กมล สุปรีย์สุนทร ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรมที่เสียสละเวลาอันมีค่า ผู้เป็นกรรมการสอบที่ช่วยแนะนำแนวคิดให้ผู้วิจัยมีมุมมองด้านกฎหมายและอาชญากรรมเศรษฐกิจที่กว้างขึ้น ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อาจารย์สุพัตรา แผนวิชิต ท่านชนาภา ขอบพิเชียร พล.ต.ท.สุรเชษฐ์ หักพาล "บิ๊กโจ๊ก" พล.ต.ท.พงศ์พจน์ ธรรมากุลวิเศษ ผู้เชี่ยวชาญคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจ ท่านปิยะศิริ วัฒนวรังกูร จากกรมสอบสวนคดีพิเศษ ท่านสามารถ เจนชัยจิตรวนิช รวมถึงผู้ตกเป็นเหยื่อและผู้เสียหายที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา นอกจากนี้ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพทางด้านงานวิชาการแก่ผู้วิจัย ตลอดจนขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมรุ่น สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ปีการศึกษา 2560 ทุกท่าน รวมทั้งขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนในด้านเอกสารและข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ โดยเฉพาะครอบครัวของข้าพเจ้า ขอกราบขอบพระคุณแม่ธนิษกาญจน์ กันทะวงศ์ ผู้ซึ่งคอยสนับสนุนอย่างเต็มที่และเป็นกำลังใจให้ความรักและความห่วงใยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีความพยายาม มุ่งมั่น และอดทนต่ออุปสรรคเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จอย่างสมบูรณ์

วันสนันท์ กันทะวงศ์

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญแผนภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	9
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	9
1.2 คำถามวิจัย.....	13
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	13
1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	13
1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร.....	14
1.4.2.1 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน.....	14
1.4.2.2 ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย.....	14
1.5 นิยามศัพท์.....	15
1.5.1 นิยามศัพท์ทั่วไป.....	15
1.5.2 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	15
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	17

บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	18
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจ.....	18
2.1.1 ความหมายของอาชญากรรมเศรษฐกิจ	18
2.1.2 วิวัฒนาการของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	21
2.1.3 ลักษณะของอาชญากรรมเศรษฐกิจ	25
2.1.4 ประเภทอาชญากรรมเศรษฐกิจในประเทศไทย	25
1) ความผิดเกี่ยวกับการเงินและธนาคาร ได้แก่	25
2) ความผิดเกี่ยวกับการค้าและการพาณิชย์ ได้แก่.....	26
2.1.5 อาชญากรรมคอมพิวเตอร์.....	27
2.1.6 ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.....	29
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	30
2.2.1 ความหมายของการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	30
2.2.2 การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	32
2.2.3 วิวัฒนาการของการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	33
1) วิวัฒนาการของการซื้อขายแลกเปลี่ยน	33
2) วิวัฒนาการระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย.....	36
2.2.4 ปัจจัยกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ.....	40
2.2.5 โครงสร้างตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของไทย	42
2.2.6 ลักษณะการส่งมอบเงินตราต่างประเทศ (Value date).....	50
1) การซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนทันที (Spot market)	50
2) การซื้อขายในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (Forward market)	51
3) การซื้อขายในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนไขว้ (Cross rate).....	51
2.2.7 ใบอนุญาตซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (License)	51
1) การขอใบอนุญาตซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ.....	51

2) การไม่อนุญาต หรือถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตซื้อขายแลกเปลี่ยน เงินตราต่างประเทศ	54
2.2.8 ธุรกิจการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ.....	55
1) ตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Forex market)	55
2) สกุลเงินที่สำคัญ	56
3) วิธีการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	57
2.2.9 การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไม่ได้รับอนุญาตในประเทศไทย	59
1) การซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาต	62
2) การกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน	64
3) การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	66
2.2.10 วิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	68
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและการตกเป็นเหยื่อ	73
2.3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและการตกเป็นเหยื่อ	73
1) แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School)	73
2) แนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School of Criminology).....	74
3) แนวคิดอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism).....	75
4) ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด (Rational choice Theory)	75
5) ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Associations)	76
6) ทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธ (Buddhist criminology)	77
7) ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory)	79
8) ทฤษฎีเทคโนโลยีสมัยใหม่ (The New Technology).....	80
9) ทฤษฎีการแก้ตัว (The Neutralization Theory)	81
2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	82
1) แนวคิดเกี่ยวกับเหยื่อวิทยา	82

2) ความหมายของเหยื่ออาชญากรรม.....	82
3) การจำแนกเหยื่ออาชญากรรม.....	83
2.4 แนวทางเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ..	87
2.4.1 มาตรการด้านการปราบปรามอาชญากรรมเศรษฐกิจ.....	87
2.4.2 มาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจ	89
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	91
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	96
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	97
3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	97
3.1.1 การวิจัยเชิงเอกสาร.....	97
3.1.2 เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก	98
3.2 กลุ่มเป้าหมายและวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	98
3.2.1 ประชากรที่ศึกษา.....	98
3.3 การจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	101
3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ	101
3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ.....	102
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	102
3.5 ระยะเวลาการทำวิจัย.....	102
3.6 จริยธรรมการวิจัย.....	103
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา.....	105
4.1 วิธีการหลอกลวงตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน.....	106
4.1.1 วิธีการหลอกลวงในอดีต.....	106
4.1.2 วิธีการหลอกลวง พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2550.....	109
4.1.3 วิธีการหลอกลวง พ.ศ.2551 ถึง ปัจจุบัน.....	113

1) ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา.....	114
2) ผู้กระทำผิดที่เป็นนิติบุคคล	122
4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม.....	134
4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย	134
4.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ.....	141
4.2.3 ลำดับปัจจัยการตกเป็นเหยื่อ.....	142
1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ.....	143
2) ปัจจัยด้านความโลภ.....	144
3) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่.....	145
4) ปัจจัยด้านการคบหาสมาคม.....	146
5) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์.....	147
6) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ.....	148
7) ปัจจัยด้านกิจวัตรประจำวัน	149
8) ปัจจัยด้านการทำงานภาครัฐ.....	150
4.2.4 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ.....	152
4.2.5 ความขัดแย้งกันในระดับของเหยื่ออาชญากรรมและผู้เสียหาย	157
4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ.....	160
4.3.1 ปัญหาด้านกฎหมาย.....	160
1) พระราชบัญญัติการควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ.2485	160
2) พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527	163
3) พระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	166
4.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ	168
4.3.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	170

1) ปัญหาเรื่องความเข้าใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	170
2) ปัญหาความทับซ้อนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	173
3) ปัญหาการปล่อยปละละเลยของหน่วยงานภาครัฐ	174
4.3.3 ปัญหาด้านการปราบปราม.....	177
4.3.5 ปัญหาด้านการป้องกัน.....	180
4.4 แนวทางป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	181
4.4.1 แนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม.....	182
4.4.2 แนวทางปราบปรามผู้กระทำความผิด.....	185
4.4.3 แนวทางเยียวยาผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม.....	186
4.5 การอภิปรายผลการศึกษา	189
ส่วนที่ 1 วิธีการหลอกลวงในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	189
ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศ	192
ส่วนที่ 3 แนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศ	197
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	198
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	199
5.2 ข้อเสนอแนะ	204
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	204
5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	206
5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	208
ภาคผนวก.....	209
ก. เอกสารรับรองจากจริยธรรมการวิจัยในคน	210
ข. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก : สำหรับหน่วยงานภาครัฐ.....	211

ค. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก : สำหรับหน่วยงานภาครัฐ.....215

ง. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ในลักษณะแชร์ลูกโซ่ พ.ศ ...221

บรรณานุกรม.....237

ประวัติผู้เขียน.....245



สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคอร์สสัมมนาของผู้กระทำความผิดบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล.....	133
ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย.....	138
ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลการลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	139
ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ.....	141
ตารางที่ 5 ลำดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ.....	142
ตารางที่ 6 ผลการค้นหาคีย์เวิร์ดคำ FOREX ระหว่างวันที่ 24 สิงหาคม – กันยายน 2562.....	175
ตารางที่ 7 ผลการค้นหาคีย์เวิร์ดคำ ฟอเร็กซ์ ระหว่างวันที่ 24 สิงหาคม – กันยายน 2562	176



สารบัญแผนภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 โครงสร้างตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของไทย.....	42
ภาพที่ 2 วิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในอดีต	108
ภาพที่ 3 ที่มาของกฎหมายในความผิดการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ.....	110
ภาพที่ 4 วิธีการหลอกลวงผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา.....	114
ภาพที่ 5 วิธีการหลอกลวงผู้กระทำผิดที่เป็นนิติบุคคล.....	123
ภาพที่ 6 วิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในปัจจุบัน	131
ภาพที่ 7 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	152
ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิด เหยื่ออาชญากรรม และผู้เสียหาย	153
ภาพที่ 9 ความขัดแย้งของในระดับเหยื่ออาชญากรรม.....	157
ภาพที่ 10 ประเภทของใบอนุญาตที่ได้รับอนุญาตในการเก็งกำไร FOREX	168

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน อาทิ อินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีทางการเงิน และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ที่ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตของมนุษย์เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว พร้อมใช้ตลอดเวลา ตลอดทั้งการหาเพื่อนใหม่หรือการสร้างเครือข่ายของคนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เป็นเรื่องง่าย มนุษย์สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรือแม้แต่การทำธุรกิจซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) มีใช้ในอุปกรณ์เคลื่อนที่ในลักษณะการพาณิชย์ (mobile-Commerce) เพื่อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถเข้าถึงได้ในตำแหน่งที่ตั้ง (Laudon, 2018) แม้อินเทอร์เน็ตจะมีคุณประโยชน์ในหลายด้าน แต่หากถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดก่อให้เกิดภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้รูปแบบอาชญากรรมมีการเปลี่ยนวิธีการและรูปแบบจากอาชญากรรมพื้นฐาน (Street crimes) ในการลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ การข่มขืน การฆาตกรรมที่ปรากฏให้เห็นในหน้าหนังสือพิมพ์กลายเป็นรูปแบบอาชญากรรมเศรษฐกิจ (Economic crimes) อันเป็นการกระทำผิดทางกฎหมายโดยมิได้ใช้กำลังความรุนแรง แต่ใช้วิธีการปกปิด การหลอกลวง การฉ้อโกงเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม อาชญากรรมเศรษฐกิจในประเทศไทยมีวิธีการและรูปแบบที่ซับซ้อน มีลักษณะไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงตามความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ในช่วงแรกของอาชญากรรมเศรษฐกิจมักเป็นการกระทำความผิดโดยคนรวยหรือผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี มีสถานภาพทางสังคมที่ดี อาศัยความรู้และความเชี่ยวชาญหรือตำแหน่งหน้าที่ของเขาเป็นช่องทางในการกระทำความผิด (วีระพงศ์ บุญญเษภาส, 2547) ภายหลังมีการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตสนับสนุนการกระทำความผิด (ปรีชญา ปิ่นมณี, 2551: 53) ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่ที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น (สุพัตรา แผนวิจิต และ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2559: 141) ส่งผลให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายจำนวนมากอันกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ผู้วิจัยเล็งเห็นปัญหาอาชญากรรมเศรษฐกิจในรูปแบบของการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสร้างปัญหาให้กับประชาชน สังคม ระบบเศรษฐกิจ และประเทศชาติ โดยผู้กระทำความผิดนำหลักการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่มุ่งหวังกำไร

จากส่วนต่างของราคาของสกุลเงินหนึ่งกับสกุลอื่น มีฐานะเป็นตลาดการเงินที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีสกุลเงินมากกว่า 100 สกุลเงิน บางครั้งเรียกว่า ฟอเร็กซ์ หรือ Foreign Exchange หรือ Forex มีลักษณะการซื้อขายแลกเปลี่ยนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ตลาดมีปริมาณการซื้อขายมากกว่า 5.1 ล้านล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (BIS Triennial Survey, 2016)¹² หลักการดังกล่าวทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถนำมาโฆษณาหรือประกาศเพื่อชักชวนสร้างรายได้รูปแบบใหม่จากการลงทุนหรือการเป็นนักเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

สำหรับในประเทศไทย การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ Forex ยังไม่มีข้อกำหนด กฎระเบียบ และไม่มีองค์กรระหว่างประเทศหรือหน่วยงานเข้ามาดูแลควบคุม ซึ่งการซื้อขายเงินในลักษณะดังกล่าวอยู่นอกเหนือพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 โดยกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตามเจตนาของพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 4 วรรคสอง มีอำนาจห้ามไม่ให้ประชาชนประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศเพื่อเก็งกำไร ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจอย่างเป็นทางการ ดังนี้

“ไม่อนุญาตให้ประชาชนประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศ และไม่อนุญาตให้โฆษณา ประกาศ หรือชักชวนประชาชนให้ลงทุนหรือร่วมลงทุน ไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือให้พนักงานลูกจ้างหรือบุคคลใด หากผู้ใดกระทำการดังกล่าว จึงมีอัตราโทษผิดฐานกักเงินที่เป็นการฉ้อโกง”

ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย (2562) ให้ความเห็นว่า การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ Forex ยังไม่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยด้วยเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ จึงไม่สามารถพิจารณาอนุญาตให้ประชาชน บุคคล และนิติบุคคลเก็งกำไร Forex อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สาเหตุหลักในการเก็งกำไรสกุลเงินส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ อาทิ ทำให้ปริมาณเงินบาทไหลออกนอกประเทศ ทำให้ค่าเงินบาทเกิดความผันผวนอาจแข็งค่าหรืออ่อนค่า กระตุ้นต่อการลงทุนในประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ นอกจากนี้มีเหตุผลในการพิจารณา 3 ประการ คือ ประการแรก ด้านพฤติกรรมประชาชนชาวไทยยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็งกำไรและการลงทุนตามหลักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งการเก็งกำไรแตกต่างจากการลงทุนในตลาดหุ้น (ก.ล.ต.) นักลงทุนสามารถพยากรณ์จากการให้บริการและสินค้าแต่เก็งกำไรในสกุลเงินมีปัจจัยภายในและภายนอกที่ซับซ้อน ประการที่สอง ด้านความพร้อมของธนาคารพาณิชย์ยังมีไม่เพียงพอสำหรับการสร้างระบบเพื่อตรวจสอบการลงทุนจากบริษัทที่จดทะเบียนดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตรวจสอบบริษัทที่

¹² ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ หรือ Bank of international Settlement (BIS)

จดทะเบียนเข้าข่ายการหลอกลวงประชาชน และตรวจสอบบริษัทที่ไม่จดทะเบียนและหลอกลวงประชาชน ประการที่สาม ด้านองค์ความรู้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เพียงพอ เช่น หน่วยงานด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภาคเอกชน และภาคประชาชนยังมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการแก่งำไรสกุลเงินค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตาม ความเป็นไปได้ในอนาคตหากประเทศไทยจะอนุญาตให้ประชาชน บุคคล หรือนิติบุคคล สามารถแก่งำไรสกุลเงินได้ถูกต้องตามกฎหมายต้องได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาวิจัย การศึกษาเปรียบเทียบ การศึกษาผลกระทบ และศึกษาจากประเทศต้นแบบเพื่อเป็นแนวทางในการวางรากฐานทางกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับเรื่องการแก่งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต่อไป

แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้รับอนุญาตให้ประชาชน บุคคล หรือนิติบุคคลแก่งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ แต่ปัจจุบันมีการประกอบธุรกิจอย่างแพร่หลายที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ (2561) รายงานว่าด้วยภารกิจในการป้องกันปราบปรามและควบคุมคดีพิเศษที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและความปลอดภัย พบว่าเกิดคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจจำนวน 785 คดี สอดคล้องกับการสำรวจของภาคเอกชนของบริษัท PwCs พบว่ามีบริษัทเอกชนจดทะเบียนมากขึ้นและมีแนวโน้มเกิดอาชญากรรมเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น 48% (PwC, 2018: ออนไลน์) ทำให้ทราบว่าประเทศไทยมีแนวโน้มเกิดอาชญากรรมเศรษฐกิจที่สูงมากขึ้น รัฐบาลจึงได้ตระหนักถึงปัญหาและกำหนดทิศทางการทำงานป้องกันและปราบปราม โดยเฉพาะอาชญากรรมเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการกักขังเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน ระบบสถาบันการเงิน และการฟอกเงิน เพื่อให้รู้เท่าทันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากมีมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก ผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยยังไม่สามารถป้องปรามความผิดเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคดีเกิดขึ้นมากมาย เช่น แคร่แม่ช้อย (พ.ศ.2525-2528) มูลค่าความเสียหาย 4,554 ล้านบาท ทำให้มีการบัญญัติพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 นับเป็นจุดเริ่มต้นการปราบปรามอย่างเป็นรูปธรรม แต่ยังคงพบการฉ้อโกงในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในคดีแชนส์ชาร์เตอร์ (พ.ศ.2528-2529) ซึ่งมีมูลค่าความเสียหาย 5,500 ล้านบาท (ลงทุนแมน, 2562b: ออนไลน์) ภายหลังกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจรายงานว่า พ.ศ. 2540-2543 มีจำนวนคดีหลอกลวงซื้อขายเงินตราต่างประเทศ 108 คดี (ประดิษฐ์ คำจร, 2544: 3) มีวิธีการโฆษณา ประกาศ ชักชวน กล่าวอ้างการลงทุนแก่งำไรมีผลตอบแทนสูงซึ่งไม่ได้มีการดำเนินธุรกิจจริงตามที่กล่าวอ้างจึงเข้าข่ายการระดมทุนนำเงินมาหมุนเวียนแชร์ลูกโซ่ ทำให้มีการแก้ไขพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ห้ามไม่ให้ประกอบธุรกิจ มีโทษปรับและจำคุก จึงทำให้ธุรกิจซื้อขายสกุลเงินเพื่อแก่งำไรหายไปแทบจะหมดสิ้นในประเทศไทย

กระทั่งปัจจุบันผู้กระทำผิดได้ออกอุบายหลีกเลียงกฎหมายทำการหลอกลวงประชาชนจนเกิดการฉ้อโกงประชาชนในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศกลับมาอีกครั้ง เช่น แชร้ลู่โกโชยูฟัน (พ.ศ.2557-2558) มูลค่าความเสียหาย 365 ล้านบาท แชร้เวลต์พลัส (พ.ศ.2559) มูลค่าความเสียหาย 1,000 ล้านบาท (มติชนออนไลน์, 2559b: ออนไลน์) และแชร้คอร์สสัมมนาภูติส (พ.ศ.2560) มูลค่าความเสียหาย 5,300 ล้านบาท (มติชนออนไลน์, 2560: ออนไลน์) ข้อมูลจากอดีตถึงปัจจุบันพบว่าผู้กระทำความผิดอาศัยรูปแบบการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศหลอกลวงเพื่อต้องการผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินของประชาชน การศึกษาของนรา สมบูรณ์ (2559) อธิบายว่า นักลงทุนผู้ที่ต้องการซื้อและขายสกุลเงินสามารถซื้อขายได้โดยตรงกับบริษัทที่อ้างว่าเป็นบริษัทนิติบุคคลหรือผู้จัดการการลงทุนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตโดยหักรายการชำระเงิน การฝากถอนผ่านบัตรเครดิตหรือโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ สุดท้ายตัวแทนนิติบุคคลจะส่งการซื้อขายต่อไปยังตัวแทนในต่างประเทศอีกทอดหนึ่ง โดยนิติบุคคลจะทำการโฆษณา กล่าวอ้างการรับประกันการลงทุน มีกำไรแน่นอนและกำหนดระยะเวลาการจ่ายผลประโยชน์อย่างชัดเจน จากนั้นจึงชักชวนประชาชนให้ร่วมลงทุนแต่ไม่ได้มีการประกอบธุรกิจตามที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด กล่าวโดยสรุปว่าผู้กระทำผิดเปิดบริษัทที่อ้างว่าซื้อขายเงินตราต่างประเทศเน้นการชักชวนให้ร่วมลงทุนแก๊งค์กำไร จูงใจด้วยผลตอบแทนสูงแล้วนำเงินจ่ายหมุนเวียนอันเป็นที่มาของอาชญากรรมเศรษฐกิจที่มีลักษณะแชร้ลู่โกโช ซึ่งปัจจุบันมีประชาชนให้นำเงินมาร่วมลงทุนจำนวนมาก พเยาว์ ทองเสน เรียกว่า เกมส์การจัดสรรเงิน หรือ Money Game (พเยาว์ ทองเสน, 2561: 29) จึงเป็นการกระทำความผิดฐานกั๊ยเงินที่เป็นการฉ้อโกง และมีผู้ตกเป็นเหยื่อตั้งแต่เด็กเรียน นักศึกษา บุคคลวัยทำงาน กระทั่งบุคคลวัยเกษียณอายุ โดยใช้เงินลงทุนตั้งแต่หลัก 1,000 บาทขึ้นไป มีผู้ตกเป็นเหยื่อในลักษณะวงกว้าง ทุกช่วงอายุ ทุกระดับอาชีพ (พเยาว์ ทองเสน, 2561: 11) เนื่องจากการคุ้มครองประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารที่สามารถสร้างเครือข่ายในการหาเพื่อนใหม่ ทำให้ผู้กระทำผิดอาศัยโอกาสในการโฆษณา ชักชวนด้วยความสะดวก รวดเร็ว และพร้อมใช้ตลอดเวลา โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการสื่อสารไร้พรมแดนและมีเทคโนโลยีทางการเงินที่ก้าวหน้าอันเป็นปัจจัยเอื้อหรือส่งเสริมสนับสนุนอาชญากรรมรูปแบบนี้

อาชญากรรมเศรษฐกิจ กรณีศึกษาการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีลักษณะการกระทำที่ซับซ้อน ทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเศรษฐกิจสูญเสียทรัพย์สินจำนวนมากและแพร่กระจายเป็นวงกว้าง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิธีการหลอกลวงเป็นอย่างไร และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเพื่อเสนอแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออันเป็นการป้องกันมิให้การหลอกลวงประชาชนต่อไป

1.2 คำถามวิจัย

อาชญากรรมที่กระทำโดยบุคคลหรือนิติบุคคลที่เรียกว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีลักษณะรูปแบบไม่คงที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม เมื่อมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นรูปแบบการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะมีความซับซ้อนมากขึ้น การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถบังคับใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ปัจจุบันพบการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเสียหายในทรัพย์สินของประชาชนเป็นวงกว้าง ด้วยเหตุนี้เกิดคำถามวิจัยว่า อาชญากรรมเศรษฐกิจในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีวิธีการหลอกลวงเป็นอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อในกรณีนี้เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาวิธีการหลอกลวงในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 1.3.3 เพื่อเสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาและด้านประชากร ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ศึกษาวิธีการหลอกลวง ปัจจัยตกเป็นเหยื่อ และเสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อเกี่ยวกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านการศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากที่ได้มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ ได้แก่ หนังสือ เอกสาร งานวิจัย ข้อมูลทางสถิติ กฎหมาย ระเบียบราชการหรือคำสั่ง

ข้อบังคับ แนวคิดทฤษฎี และสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มุ่งศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ศึกษาวิธีการหลอกลวง ปัจจัยตกเป็นเหยื่อและเสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อเกี่ยวกับการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 ส่วน รวมทั้งสิ้น 17 คน

1.4.2.1 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน

ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และตัวแทนจากภาคประชาชน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ บุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 11 คน ดังนี้

- หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร 3 คน ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และนักวิชาการ
- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 4 คน ได้แก่ ผู้พิพากษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.)
- ตัวแทนจากภาคประชาชน 4 คน ได้แก่ ผู้แทนภาคประชาชน ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม และตัวแทนช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อผ่านทางเว็บไซต์

1.4.2.2 ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย

ศึกษาวิธีเชิงคุณภาพด้วยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากบุคคลที่มาแจ้งความร้องทุกข์จากการได้รับความเสียหายจากฐานข้อมูลจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์จากการได้รับความเสียหายและมีความยินยอมให้ข้อมูลด้วยความเต็มใจโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 6 คน

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 นิยามศัพท์ทั่วไป

อาชญากรรมเศรษฐกิจ หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญาโดยบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะ มีความเข้าใจทางกฎหมายเป็นอย่างดี จึงอาศัยช่องว่างทางกฎหมายดำเนินธุรกิจ และหลีกเลี่ยงการถูกจับกุม มีลักษณะหลอกลวงประชาชนด้วยการใช้วาทศิลป์ชั้นสูง ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ด้านเทคโนโลยีทางการเงิน ด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยสนับสนุนให้เหยื่อส่งมอบทรัพย์สินโดยไม่ใช้กำลังความรุนแรงทางกาย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล

การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ การปริวรรตเงินตรา หมายถึง การซื้อหรือการขายเงินสกุลหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนอีกสกุลเงินหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ เช่น การค้าขายระหว่างประเทศ การนำเข้าส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยวผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงิน หรือบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน หรือตัวแทนรับอนุญาตโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หมายถึง การกระทำซึ่งเป็นผลมาจากการปริวรรตเงินตราโดยการจับคู่สกุลเงินเพื่อการซื้อขายเงินสกุลหนึ่งแลกเปลี่ยนเงินอีกสกุลหนึ่งเพื่อมุ่งหวังกำไรจากส่วนต่างของราคาของสกุลเงินผ่านธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาต บางครั้งเรียกว่า ฟอเร็กซ์ หรือ Foreign Exchange หรือ Forex

การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคลที่ได้รับ ความเสียหาย ความสูญเสีย ความลำบากเดือดร้อน จากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย และจิตใจ หรือทรัพย์สินจากการประกอบอาชญากรรม

1.5.2 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

วิธีการหลอกลวง หมายถึง ขั้นตอน รูปแบบ กระบวนการในการสร้างกลอุบายเพื่อใช้ในการหลอกลวงประชาชนให้ส่งมอบทรัพย์สิน โดยไม่ใช้กำลังเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

เหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคลซึ่งถูกหลอกลวง ชักชวนให้หลงเชื่อ นำเงินมาลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ส่งผลให้ได้รับความเสียหายทางด้านทรัพย์สิน

ผู้เสียหาย หมายถึง ผู้ได้รับความเสียหายทางด้านทรัพย์สินจากการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และได้ทำการแจ้งความร้องทุกข์เพื่อนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ ประกอบด้วย 8 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการคบหาสมาคม ด้านภาพลักษณ์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการทำงานภาครัฐ ที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อธิบายได้ดังนี้

- **ด้านเศรษฐกิจ** หมายถึง ภาวะทางการเงินที่บุคคลมีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสี่ เช่น ภาวะเลี้ยงดูครอบครัว อาชีพ ค่าเช่าบ้าน ค่าอาหาร ค่าเดินทาง รวมถึงรายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่ายกรณีฉุกเฉิน ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล เวชภัณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงการมีภาระหนี้สิน ทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อพยายามหาแหล่งการสร้างรายได้ใหม่ที่มีลักษณะลงทุนน้อยได้ผลตอบแทนสูงในระยะเวลาอันสั้น

- **ด้านความโลภ** คือ บุคคลที่มีสภาพจิตใจที่มีความโลภเพราะต้องการผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน ความต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงเกินความเป็นจริงภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และทำได้ง่าย ย่อมมีโอกาสตกเป็นทาสความโลภ

- **ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่** หมายถึง บุคคลพึ่งพาเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการอำนวยความสะดวก การเข้าถึงข้อมูล หรือเพราะมีความจำเป็นต้องใช้ เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมและปัจจัยที่ทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

- **ด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน** หมายถึง บุคคลมักเรียนรู้วิธีการกระทำ ความผิดจากการเข้าร่วมกลุ่มและได้รับเอาแนวคิด ค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมาปฏิบัติ โดยเรียนรู้ว่าการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถสร้างรายได้ ลักษณะลงทุนน้อยแต่ได้ผลตอบแทนมากผ่านการเรียนรู้จากการคบหาสมาคมโดยตรงและผ่านสังคมออนไลน์

- **ด้านการสร้างภาพลักษณ์** หมายถึง การสร้างเรื่องราวของบุคคลธรรมดา นิติบุคคล และบริษัท ให้มีความประทับใจด้วยการสร้างโดยแก้ไขข้อเท็จจริง หรือปรุงแต่งภาพลักษณ์ในทิศทางที่พึงประสงค์ ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือ ความนิยม และความศรัทธา เช่น การสร้างโปรไฟล์ในบทบาทนักเทรดเดอร์ โค้ช อาจารย์ หรือเป็นเศรษฐี ผู้ร่ำรวยจากการเก็งกำไร นักสร้างแรงบันดาลใจ และ CEO

- **ด้านความรู้ความเข้าใจ** หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หากบุคคลตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนโดยปราศจากความรู้

และความเข้าใจ ทำให้บุคคลเกิดความหลงผิดหรือความประมาทและไม่มีประสบการณ์ในการพิจารณาสิ่งเหล่านั้นด้วยสติปัญญา (อวิชชา) เช่น บุคคลไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจการลงทุนและการเก็งกำไร ทำให้บุคคลไม่รู้ว่าการลงทุนใดเป็นธุรกิจแอบแฝงแชร์ลูกโซ่ ผู้ตกเป็นเหยื่อประเภทนี้ถือว่าเป็นเหยื่อบริสุทธิ์

- **ด้านกิจวัตรประจำวัน** หมายถึง บุคคลมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากแบบแผนของการดำเนินชีวิต หรือจากกิจวัตรหรือนิสัยประจำ กระทบเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ อาจเข้าไปสัมผัสโดยตรงกับสิ่งที่มีความผิดหรือผู้กระทำความผิด จึงเป็นโอกาสทำให้ผู้กระทำผิดเห็นช่องทางการหลอกลวง เช่น บุคคลที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นประจำมีโอกาสได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการหลอกลวงร่วมลงทุนในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอาจนำไปสู่การตกเป็นเหยื่อ

- **ด้านปัญหาการทำงานภาครัฐ** หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงให้เก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ได้แก่ กระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบางหน่วยงานยังขาดความรู้ ไม่มีหน่วยงานเฉพาะดูแล ติดตาม สอดส่อง พฤติกรรมที่เป็นการหลอกลวงประชาชน ไม่มีการปราบปรามผู้กระทำความผิดบนสังคมออนไลน์ เมื่อมีการหลอกลวงประชาชนที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ทำให้ประชาชนเข้าถึงหน่วยงานของรัฐได้ยากนำไปสู่การตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบวิวัฒนาการ แนวคิด ที่มาของอาชญากรรมเศรษฐกิจรูปแบบการการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

1.6.2 ทำให้ทราบวิวัฒนาการรูปแบบปัญหาการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

1.6.3 ทำให้ทราบวิธีการหลอกลวงในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

1.6.4 ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

1.6.5 ทำให้ทราบแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่สอดคล้องกับเนื้อหาและขอบเขตของการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดอาชญากรรมเศรษฐกิจ
- 2.2 แนวคิดการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและการตกเป็นเหยื่อ
- 2.4 แนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม
- 2.5 ผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจ

แนวคิดเกี่ยวกับ “อาชญากรรมเศรษฐกิจ” ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ความหมายของอาชญากรรมเศรษฐกิจ

อาชญากรรมเศรษฐกิจ (Economics Crimes) หรือที่รู้จักกันในนาม White collar crimes นักวิชาการบางท่านแปลว่า อาชญากรรมเข็ดขว หรือ อาชญากรรมเสื้อคอปก ผู้กระทำความผิดเป็นกลุ่มคนทำงานดี แต่งตัวดี หรือมีความรู้ความสามารถ แต่ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจค่อนข้างกว้าง ครอบคลุมความผิดหลายอย่างเป็นการกระทำที่สร้างความเสียหายทั้งแก่เศรษฐกิจของปัจเจกชน สังคมส่วนรวม และประเทศชาติที่มีเป็นลักษณะของการทำลายความเชื่อถือความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเงินตรา การปั่นหุ้น ความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร สถาบันการเงิน เกี่ยวกับการค้า หรือธุรกิจเงินนอกระบบ

ในช่วงแรกยังไม่มีใครสามารถนิยามคำว่าอาชญากรรมเศรษฐกิจได้อย่างชัดเจน ครอบคลุม และเป็นเอกภาพแต่ในปัจจุบันมีผู้ให้ความหมายว่า เป็นการกระทำความผิดที่เกิดจากความรู้อย่างชัดแจ้ง และความเชี่ยวชาญ มีการใช้คำในหลาย ๆ รูปแบบ ได้แก่ อาชญากรรมคอปกขาว (White collar crimes) อาชญากรรมทางการพาณิชย์ (Commercial crime) อาชญากรรมซึ่งกระทำโดยห้างหุ้นส่วนบริษัท (Corporate crime) อาชญากรรมธุรกิจ (Business crime) หรืออาชญากรรมที่อาศัยโอกาสจากตำแหน่งหน้าที่การงานในการกระทำความผิด (Occupational crime) ซึ่งไม่ว่าจะมีการใช้ถ้อยคำแตกต่างกันแต่ความหมายที่แท้จริงก็ยังคงเป็นไปในทำนองเดียวกัน (ทวิ สอดส่อง, 2552: 19) ในแต่ละประเทศก็อาจเรียกชื่ออาชญากรรมเศรษฐกิจต่างออกไป เช่น ในฝรั่งเศส เรียก “Crime en col blanc” ในอิตาลีเรียก “Criminalita in colletti bianchi” และในเยอรมันเรียก “Weisse-Kragen-Kriminalital” (ทวิ สอดส่อง อ้างถึงใน วรรณพงษ์ คชรักษ์ (2557) ผู้วิจัยจึงนำข้อสรุปความหมายของอาชญากรรมเศรษฐกิจของนักวิชาการมากล่าว ดังนี้

เอ็ดวิน เอช ซัทเธอร์แลนด์ บัญญัติคำว่า White collar crimes นิยามว่า การกระทำความผิดทางอาญาโดยบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีสถานะทางสังคมในสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยใช้ความสัมพันธ์ทางอาชีพเหล่านั้นกระทำความผิดเพื่อผลประโยชน์ (Edwin H. Sutherland, 1961)

คณะกรรมการของสมาคมทนายความประเทศสหรัฐอเมริกา นิยามว่า พฤติกรรมที่ผิดกฎหมายมีการแสดงออกที่ไม่รุนแรง ส่วนมากเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับการหลอกลวง การปลอมแปลง การปกปิดซ่อนเร้น การยักยอกถ่ายเท การละเลยต่อหน้าที่หรือการใช้อุบายที่ผิดกฎหมาย (Committee on Economic Offenses, 1979) นอกจากนี้การวิจัยของ Holtfreter (2000) อธิบายเป็นการยักยอกทรัพย์สินและคอร์รัปชันภายในบริษัท ผู้กระทำผิดมักจะเป็นชนชั้นกลางกระทำการฉ้อโกง โดยใช้วิธีการบิดเบือนเอกสารหรือหลักฐานของบริษัทมักจะเป็นผู้บริหารระดับสูง (ปรัชญา ปินมณี, 2551: 52)

เฮอเบิร์ต อีเดลเฮิร์ต นิยามว่า การกระทำที่ผิดกฎหมายหรือการกระทำที่ผิดกฎหมายต่อเนื่องกัน ซึ่งไม่ใช่กำลังบังคับแต่ใช้การปิดบังซ่อนเร้นหรือการหลอกลวง เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเพื่อหลีกเลี่ยงการจ่าย หรือสูญเสีย หรือทรัพย์สินโดยเปล่าประโยชน์ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อได้เปรียบทางธุรกิจ หรือผลประโยชน์ส่วนตัว (Herbert Edelhertz, 1970)

วีระพงศ์ บุญญธาส อธิบายลักษณะอาชญากรรมเศรษฐกิจว่า การกระทำผิดกฎหมายหรือแฝงเร้นการกระทำผิดกฎหมายไว้ในกิจการที่ถูกต้อง โดยมีวิธีการปกปิดและพยายามทำลายหลักฐานเพื่อไม่ให้หลักฐานผูกมัดตนมีลักษณะที่ซ่อนเร้นสังเกตเห็นหรือพบความผิดได้ยาก

ประกอบกับไม่มีภาพพจน์ที่เขย่าขวัญทำให้ประชาชนไม่มีลักษณะความหวาดกลัวการคุกคาม ผู้กระทำผิดมีความรู้มีความชำนาญ มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการจัดการหรือการจัดฉาก โดยใช้เครื่องมือเข้ามาช่วยเป็นอันตรายต่อความผาสุกและสวัสดิภาพของประชาชน (วีระพงศ์ บุญโญภาส, 2547: 7)

อภิชัย พันธเสน นิยามว่า อาชญากรรมเศรษฐกิจคือใครก็ตามที่พยายามยื้อแย่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจเป็นหลัก เนื่องจากมีอำนาจมืด มีความฉลาด มีอำนาจทางเศรษฐกิจ มีพลังกำลังหรือมีอิทธิพลทางกฎหมาย ทางทหาร ทางการเมืองเหนือกว่า ย่อมถือได้ว่า เป็นการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ก็เป็น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (อภิชัย พันธเสน, 2530)

กมล สุปรียสุนทร นิยามว่า การกระทำที่ผิดกฎหมายซึ่งฝ่าฝืนต่อความเชื่อถือ ความไว้วางใจ ความซื่อสัตย์สุจริต หรือความระมัดระวังในเรื่องที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการงาน โดยที่มีตำแหน่งหน้าที่ซึ่งได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับนับถือหรือมีสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองสูง เพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน สิทธิ หรือทรัพย์สิน หรือให้ได้มาซึ่งข้อได้เปรียบ หรือผลประโยชน์ไม่ว่าตนเองหรือผู้อื่น (กมล สุปรียสุนทร, 2551: 14)

อย่างไรก็ตาม ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่กล่าวมานี้ไม่ได้กำหนดความผิดฐานฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าจะเข้าลักษณะของอาชญากรรมที่กระทำโดยอาศัยโอกาสตำแหน่งหน้าที่ก็ตาม (วีระพงศ์ บุญโญภาส, 2547) ต่อมา Gordon and Curtis แบ่งลักษณะพิเศษ 2 ประการของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ประการแรก อาชญากรจะใช้วิธีการหลอกลวงหรือฉ้อโกงทรัพย์สินของผู้อื่นแทนการใช้กำลังข่มขู่คุกคามโดยตรง ประการที่สอง อาชญากรอาศัยความสามารถพิเศษทางด้านวิชาชีพหรือทางด้านเทคนิคเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของตน (Gordon & Curtis, 2000: 13) ด้วยเหตุนี้ คุณสมบัติที่ทำให้อาชญากรรมทางเศรษฐกิจแตกต่างจากอาชญากรรมประเภทอื่น คือ การใช้เทคโนโลยีอย่างเข้มข้นแทนการใช้ความรุนแรง คุณสมบัติดังกล่าวบ่งบอกว่าอาชญากรจะต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษาดี หรือมีฉะนั้นนั้นต้องมีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาชีพ หรือทางด้านเทคนิคเป็นอย่างดี (ปรัชญา ปิ่นมณี, 2551: 52)

จากการวิเคราะห์ความหมายในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อสรุปของนักวิชาการ นักอาชญาวิทยา นักสังคมศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ และนักนิติศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น สรุปความหมายของอาชญากรรมเศรษฐกิจ หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญาโดยบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะ มีความเข้าใจทางกฎหมายเป็นอย่างดี จึงอาศัยช่องว่างทางกฎหมายดำเนินธุรกิจและหลีกเลี่ยงการถูกจับกุม มีลักษณะหลอกลวงประชาชนด้วยการ

ใช้วาทศิลป์ขั้นสูง ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ด้านเทคโนโลยีเทคโนโลยีทางการเงิน ด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยสนับสนุนให้เพื่อส่งมอบทรัพย์สินโดยไม่ใช้กำลังความรุนแรงทางกาย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล ดังนั้นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจัดว่าเป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง โดยผู้ที่มีความรู้และความชำนาญด้านวิชาชีพที่เกี่ยวกับการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีทางการเงินที่ทันสมัยเพื่อหลอกลวงหรือซ่อนเร้นให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สิน

2.1.2 วิวัฒนาการของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

การศึกษาวิวัฒนาการของอาชญากรรมเศรษฐกิจจากอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจยุคศตวรรษที่ 19 และ ยุคศตวรรษที่ 20 ดังนี้

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจยุคศตวรรษที่ 19 วิวัฒนาการของอาชญากรรมเศรษฐกิจในยุคนี้เป็นการหาความหมายของการกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากยังไม่มีใครสามารถให้คำนิยามคำว่า “อาชญากรรมเศรษฐกิจ” ได้ชัดเจนและครอบคลุมเป็นเอกภาพ ดังนี้

ทศวรรษที่ 19 (ค.ศ. 1930-1939) ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงทั่วโลก เนื่องจากสงครามโลกครั้งที่สองช่วง ค.ศ. 1939-1945 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ถือกำเนิดขึ้นในระบอบนี้ การเกิดอาชญากรรมเศรษฐกิจนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากสงครามโลกครั้งที่สอง (จรัสศรี จริยากุล, 2533) ประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือสหรัฐอเมริกา ซึ่งในการประชุมสมาคมสังคมวิทยาอเมริกัน (ASA) ค.ศ. 1939 เอ็ดวิน เอช ซัทเธอร์แลนด์ ได้ยกความกังวลเกี่ยวกับอาชญาวิทยาด้วย “การกระทำความผิดในอาชญากรรมพื้นฐานที่มักใช้ความรุนแรงและเกิดขึ้นบนท้องถนนและการกระทำความผิดโดยคนชั้นสูง” โดยอธิบายลักษณะว่าเป็นการกระทำความผิดโดยบุคคลที่มีชื่อเสียง บุคคลมีเกียรติในสังคม และใช้ชื่อเสียงเกียรติยศนั้นเป็นหนทางนำไปสู่การกระทำความผิดทำให้แนวคิดของซัทเธอร์แลนด์ได้เปลี่ยนความเชื่อที่ว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นในชนชั้นล่างของสังคม เฉกเช่นในอาชญากรรมพื้นฐาน อาชญากรรมมักจะถูกมองตรงไปที่หมู่ชนชั้นล่าง ซึ่งมีสาเหตุมาจากความยากจน รวมทั้งความด้อยสติปัญญา ความเป็นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ครอบครัวแตกแยก เช่น การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ การข่มขืน การฆาตกรรม เป็นต้น (Edwin H. Sutherland, 1961) แนวคิดในการอธิบายเรื่องดังกล่าวก่อให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไปจากความเชื่อคืออาชญากรรมมิได้มาจากปัญหาความยากจนเสมอไป แต่เป็นการกระทำความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มีสถานภาพทางการเงิน มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และได้อาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญตำแหน่งหน้าที่ของเขาเป็นช่องทางในการกระทำความผิด และความผิดดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดความ

เสียหายต่อวงการธุรกิจ (วีระพงศ์ บุญโยธาส, 2547) รวมถึงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้เกิดขึ้นในหลายรูปแบบภายหลัง คำว่า “White collar crimes” ได้เกิดการอธิบายเรื่องความหมายและขอบเขตของพฤติกรรมอย่างกว้างขวาง

ค.ศ. 1960-1970 แนวคิดข้างต้นส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาอาชญากรรมเศรษฐกิจอย่างมาก โดยเฉพาะประเทศอังกฤษมีการพัฒนาด้านกฎหมายอาญาต่อกิจกรรมและบทบาททางธุรกิจและการบังคับใช้กฎหมายและรัฐบาล ในประเทศสหรัฐอเมริกามุ่งมองไปถึงปัญหาในการนิยามขอบเขตของอาชญากรรมและกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือการบังคับใช้กฎหมายอย่างไรก็ตามการพัฒนาบังคับใช้กฎหมายต่อธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกาดังกล่าว ไม่ได้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะยังมีอัตราอาชญากรรมเกิดขึ้นสูงอย่างต่อเนื่อง แนวการศึกษาพัฒนาจึงเปลี่ยนจากการหาสาเหตุเป็นหลัก โดยเน้นการเยียวยาอันนำไปสู่วิธีการต่อต้านอาชญากรรมแนวทางที่เป็นจริงมากขึ้นและกระทำต่อบุคคลที่ถูกจับได้ว่ากระทำผิดจริง เกิดการสำรวจเหยื่อที่เพิ่มมากขึ้น (กมล สุปรียสุนทร, 2551) สำหรับประเทศไทยการศึกษาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในเชิงประสิทธิภาพของกฎหมายนั้นยังมีได้ต้นตัวกันเท่าที่ควร (อมร จันทรมบูรณ์, 2516: 618 - 637)

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจยุคศตวรรษที่ 20 ภายหลังจากอาชญากรรมเศรษฐกิจมีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของสังคมอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาประกอบการกระทำผิดอาจกล่าวได้ว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญสนับสนุนผู้กระทำความผิด แต่หากกล่าวถึงความหมายโดยทั่วไปแล้ว ประชาชนเริ่มเข้าใจและตระหนักรู้ถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมประเภทนี้

ค.ศ. 1970 - 2000 มีการตีความความหมายและลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง เฮอเบิร์ต อีเดลเฮิร์ต อติตหัวหน้าหน่วยป้องกันการฉ้อโกง ในแผนกคดีอาญากระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาได้ขยายความหมายของชัทเธอร์แลนด์ว่า เป็นการกระทำความผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ใช้การแสดงออกทางกายภาพ ไม่มีการใช้กำลังแต่เป็นการปกปิดหรือหลอกลวงเพื่อให้ได้มาเรื่องทรัพย์สินและผลประโยชน์ทางธุรกิจ หรือผลประโยชน์ส่วนตัว (Herbert Edelhertz, 1970) ทำให้รัฐบาลในแต่ละประเทศจึงเริ่มให้ความสนใจอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้นประกอบกับการเกิดคดีเกี่ยวกับทางการเงินมากมาย เช่น การล่มสลายของธนาคารสินเชื่อและการค้าระหว่างประเทศ (Bccl) การฉ้อโกงเงินบำนาญขององค์กร Maxwell ในประเทศอังกฤษ การล่มสลายของธนาคารแบริงส์จาก Nick Lesson (วรรณพงษ์ คชรักษ์, 2557) จึงทำให้ในแต่ละประเทศพบข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมถึงการได้รับส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญมากขึ้น

ระหว่างพ.ศ. 2510 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วประเทศ จึงจัดตั้งหน่วยงานวิจัยทางทหาร (ARPA) ในพ.ศ. 2512 สร้างเครือข่ายอาร์พาเน็ต (ARPANET)

ในประเทศไทยพ.ศ. 2523 เกิดปรากฏการณ์การกระทำคามผิดในคดีแฮร์แม่ช้อย แฮร์แม่กแก้ว แฮร์ชาร์เตอร์ และในคดีเสมาครามฟ้า เมื่อพิจารณาแล้วมีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำคามผิดในคดีที่มาจากการพัฒนาในรูปแบบการระดมทุนอันเป็นที่มาของพระราชบัญญัติการกั้มเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ปัจจุบันอาชญากรรมเศรษฐกิจได้เติบโตเข้าไปถึงสถาบันการเงินต่าง ๆ ในธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ รวมทั้งสถาบันทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นตัวเงิน เช็ค เอกสารเกี่ยวกับการเงิน บัตรเครดิต การฉ้อโกงในการซื้อขายในตลาดผลิตผลล่วงหน้า และมีวิธีการที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ประเทศไทยได้มีการใช้อินเทอร์เน็ตในพ.ศ. 2530 เป็นการใช้งานสำหรับการพัฒนาด้านการศึกษาและการวิจัย (สราวุธ ปิตียาศักดิ์, 2555) ภายหลังพ.ศ. 2533 ประเทศสวีเดนเซอร์แลนด์พัฒนาการส่งข้อมูลและรูปภาพผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (www.) ต่อมาได้มีการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ (Application programs) และหลังจากนั้นมีทำธุรกรรมเชิงพาณิชย์ที่เรียกว่า พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) (สราวุธ ปิตียาศักดิ์, 2555) ในขณะที่เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตสร้างความสะดวก รวดเร็วและความเป็นอิสระในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มีคุณประโยชน์มากมาย แต่อีกด้านหนึ่งกลายเป็นข้อดีสำหรับผู้กระทำคามผิดที่ต้องการจารกรรมข้อมูลเหล่าต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจของตนหรือสร้างความเสียหายทางด้านการเงินต่อธุรกิจของผู้อื่นจากที่สมัยเดิม (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2559)

พ.ศ. 2550 – 2560 “อาชญากรรมเศรษฐกิจ” ไม่ได้มีเครื่องมือพิเศษเพื่อเพิ่มศักยภาพในการกระทำคามผิด และมักเป็นแค่เพียงการปลอมแปลงหรือการกระทำต่อเอกสารบัญชี การเงินการธนาคารและเอกสารอื่นเท่านั้น ในยุคนี้มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องสามารถขยายขอบเขตไปสู่ความเสียหายต่อเศรษฐกิจในด้านอื่น ๆ ด้วย (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2559) สอดคล้องกับ Gordon and Curtis (2000) ให้แนวคิดที่ว่า เทคโนโลยีด้านสารสนเทศส่งผลกระทบต่อคุณสมบัติ 4 ประการ โดย ปรัชญา ปิ่นมณี (2551) อธิบายดังนี้

- (1) การติดต่อสื่อสารแบบไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวตน (Anonymity)
- (2) ความปลอดภัย (Security)
- (3) ความเป็นส่วนตัว (Privacy)
- (4) โลกาภิวัตน์ (Globalization)

คุณสมบัติทั้ง 4 ประการกลับกลายเป็นดาบสองคมที่ทำให้อาชญากรนำมาใช้กระทำความผิด ยกตัวอย่างเช่น อาชญากรสามารถใช้อินเทอร์เน็ตฉ้อโกงธนาคารของรัฐ และหลอกลวงประชาชน ทั่วไปได้โดยไม่ต้องปรากฏตัวตน ใช้วิธีการเจาะผ่านระบบการรักษาความปลอดภัยเพื่อขโมยข้อมูล ส่วนตัว อย่างไรก็ตามคุณสมบัติความเป็นส่วนตัวในการใช้อินเทอร์เน็ตทำให้การติดตามและการจับกุม ผู้กระทำความผิดมาลงโทษเป็นไปได้ยาก ยิ่งไปกว่านั้นโลกาภิวัตน์มีส่วนทำให้อาชญากรรมทาง เศรษฐกิจมีสภาพไร้พรมแดน เพิ่มความยากลำบากในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ (ปรัชญา ปิ่นมณี, 2551: 53) สอดคล้องกับการพิจารณารวบรวมหลักฐานของสำนักงานตำรวจ แห่งชาติ (2559) อาชญากรสามารถใช้อินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องปรากฏตัวตนในกระทำความผิด หลอกลวงเพื่อฉ้อโกงทรัพย์สินของเหยื่อในหลายรูปแบบ ดังนั้นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนี้จึงมี เรียกว่า **อาชญากรรมคอมพิวเตอร์** ซึ่งจตุชัย แพงจันทร์ และ อนุชิต วุฒิพรพงษ์ (2555) จำแนกลักษณะอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ 3 ลักษณะ คือ

- (1) คอมพิวเตอร์ในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องการกระทำความผิด
- (2) คอมพิวเตอร์ในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิด
- (3) คอมพิวเตอร์ในฐานะที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุแห่งการกระทำความผิด

วิวัฒนาการของอาชญากรรมเศรษฐกิจมีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยแต่ในยุคสมัยหนึ่ง “อาชญากรรม” หรือ “การกระทำความผิด” อันมีคอมพิวเตอร์เข้าไปเกี่ยวข้องนี้ได้เคยถูกจัดให้อยู่ใน กลุ่มของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรือที่รู้จักกันในนาม White Collar Crimes แม้ในปัจจุบันการ เกิดอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่มีผลกระทบต่อชีวิต ระบบรักษาความปลอดภัยหรือเป็นอันตราย ต่อสังคม ซึ่งอาจไม่ได้เกี่ยวพันกับปัญหาในทางเศรษฐกิจเลยก็ตาม แต่ผู้กระทำความผิดอาศัยคอมพิวเตอร์ ในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องการกระทำความผิดโดยใช้เป็น “เครื่องมือ” ที่ใช้ในการกระทำความผิดโดยอาศัย ความรู้ ความชำนาญ มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน โดยการปกปิด ฉ้อโกง หลอกลวงและปลอมแปลง ดังนั้นการประกอบธุรกิจการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยน เงินตราต่างประเทศในปัจจุบันเป็นการโฆษณาเนื้อหาผ่านอินเทอร์เน็ต โดยผู้กระทำความผิดใช้ เทคโนโลยีในการโฆษณา ชักชวน กล่าวอ้าง หรือสร้างภาพลักษณ์ เช่น นำเสนอรูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว สื่อออนไลน์ ข้อมูลในการชักชวน ฯลฯ ส่วนใหญ่มีการติดต่อสื่อสารผ่านทางโปรแกรม ประยุกต์ ในขณะที่เดียวกันเหยื่อสามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำความผิดโดยไม่รู้ว่ามีข้อเท็จจริงเป็น อย่างไร จึงหลงเชื่อและมีการหลอกให้โอนเงินผ่านทางเทคโนโลยีทางการเงินที่ทันสมัย (e-Payment) แบบไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวตน จึงเป็นลักษณะของอาชญากรรมเศรษฐกิจและ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดยตรงอันนำมาซึ่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของ ประเทศ

2.1.3 ลักษณะของอาชญากรรมเศรษฐกิจ

อาชญากรรมเศรษฐกิจเป็นการกระทำลักษณะประทุษร้ายต่อสังคม อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน เมื่อมองโดยทั่วไปแล้วไม่ปรากฏตัวผู้เสียหายอย่างเด่นชัด บางคนไม่รู้ด้วยซ้ำว่าตกเป็นเหยื่อแม้ว่าจะถูกหลอกจนเสียเงินไปแล้ว นอกจากนี้ลักษณะของการทำความผิดมิใช่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายข้อบังคับ หรือระเบียบทางราชการ หรือเป็นการละเมิดในทางแพ่งเท่านั้นแต่ยังเป็นความผิดในทางกฎหมายอาญา ผู้กระทำผิดมีแรงจูงใจด้านผลประโยชน์และด้านการเงินหวังประโยชน์อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด บางครั้งผู้กระทำผิดเป็นผู้ที่มีฐานะชื่อเสียงและได้ความไว้วางใจจากสังคม ความผิดทางอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะทำลายความมั่นคงทางการเงินของบุคคลอันส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของสังคมและความมั่นคงของประเทศไทย

2.1.4 ประเภทอาชญากรรมเศรษฐกิจในประเทศไทย

ประเภทอาชญากรรมเศรษฐกิจในประเทศไทยอาจแบ่งตามความผิดทางกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา รวมทั้งกฎระเบียบข้อฝ่าฝืนข้อบังคับของทางราชการ ภายหลังมีการจัดตั้งกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจโดยมีภารกิจในการสืบสวนความผิดทางเศรษฐกิจ

สำนักอัยการสูงสุด (Office of the Attorney General) ได้กำหนดเกี่ยวกับความผิดอาชญากรรมเศรษฐกิจเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ความผิดเกี่ยวกับการเงินและธนาคาร และ 2) ความผิดเกี่ยวกับการค้าและการพาณิชย์ (กมล สุปรีย์สุนทร, 2551: 29-30) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ความผิดเกี่ยวกับการเงินและธนาคาร¹³ ได้แก่

- ความผิดเกี่ยวกับการเงินการธนาคารที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์เป็นผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหา
- ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายปวิวรรตเงินตรา
- ความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- การฉ้อโกงโดยเอกสารที่ผ่านทางธนาคารในการส่งสินค้าไปยังต่างประเทศ
- การฉ้อโกงด้วยการใช้เอกสารเลตเตอร์ออฟเครดิต หรือเอกสารการโอนเงินหรือตัวแลกเงินระหว่างประเทศปลอม

¹³ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่20) พ.ศ. 2535

- การฉ้อโกงด้วยการใช้พันธบัตร สิทธิบัตรหรือใบหุ้นปลอมหรือใช้โดยมิชอบ
- การฉ้อโกงในการซื้อขายในตลาดสินค้าผลิตภัณฑ์ผลลวงหน้า
- การฉ้อโกงในการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- การฉ้อโกงด้วยการใช้บัตรเครดิต ตัวแลกเงินเดินทางระหว่างประเทศ
- การฉ้อโกงหรือลักทรัพย์จากเครื่องจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM)

2) ความผิดเกี่ยวกับการค้าและการพาณิชย์ ได้แก่

- การฉ้อโกงและฉ้อฉลในการซื้อขายสินค้าจำนวนมาก
- การล้มละลายโดยฉ้อฉล
- การให้หรือยักยักถ่ายเทพทรัพย์สินและนิติบุคคลในทางการค้าโดยมิชอบ
- การปลอมแปลงใบสั่งสินค้าหรือสัญญาทางการค้า
- การจัดตั้งนิติบุคคลโดยมิชอบ
- การฉ้อโกงโดยใช้เทคนิคเทคโนโลยีใหม่ เช่น การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์หรือเทเล็กซ์ปลอม
- การปลอมแปลงดวงตราไปรษณียากรและอากรแสตมป์
- การฉ้อโกงทางการค้าโดยใช้อุบาย
- การฉ้อโกงบริษัทประกันภัย
- การฉ้อโกงและปลอมแปลงบัตร โดยสาธารณพาหนะในการเดินทางหรือเอกสารทางเดินทาง
- การเปิดเผยความลับทางการค้าและทรัพย์สินทางปัญญา
- การละเมิดลิขสิทธิ์ทางวรรณกรรมและศิลปกรรม

3) ความผิดเกี่ยวกับการควบคุมโภคภัณฑ์และคุ้มครองผู้บริโภค และการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับอาหารและยา วัตถุมีพิษ และกรณีอื่น ๆ

4) ความผิดเกี่ยวกับการกำหนดราคาสินค้าและการป้องกันการผูกขาด

5) ความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร ศุลกากร สรรพากร และสรรพสามิต

6) ความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ แร่ น้ำมันเชื้อเพลิงปิโตรเลียม

7) ความผิดเกี่ยวกับสิทธิบัตรและเครื่องหมายทางการค้า และความผิดเกี่ยวกับการค้าและการพาณิชย์ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ

กล่าวโดยสรุปว่า อาชญากรรมเศรษฐกิจเป็นการกระทำความผิดทางอาญามีการกระทำ ความผิดในเรื่องเฉพาะทางมีความสลับซับซ้อน ดังนั้นต้องทำโดยบุคคลที่มีความรู้และความชำนาญ หรืออาศัยความสัมพันธ์ของอาชีพกระทำความผิดโดยไม่ใช้ความรุนแรงทางกายแต่เป็นการปกปิด เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินหรือเพื่อให้ได้รับความได้เปรียบของบุคคลหรือธุรกิจที่ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ พลีสสุภา พงชนะลาวัฒน์ (2560) มีทัศนะว่าเป็นการโกงใน รูปแบบต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจในหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาประเภทของอาชญากรรม เศรษฐกิจพบว่า การแก่งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นการทำธุรกรรมที่ไม่ได้รับ อนุญาตจากกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย จัดอยู่ในรูปแบบความผิดเกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร ซึ่งอาจผลมาจากสังคมโลกาภิวัตน์ มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความเจริญเติบโตทาง ธุรกิจการค้าและการลงทุนของบ้านเมืองทำให้การละเมิดกฎหมายมีสูงกว่าการปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างเปรียบเทียบไม่ได้ เมื่อผู้กระทำความผิดกล่าวอ้างการแก่งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศเพื่อหลอกลวงประชาชน จึงเข้าข่ายการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน

2.1.5 อาชญากรรมคอมพิวเตอร์

อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากได้ก่อให้เกิดความเสียหายทางด้านทรัพย์สิน โดยบุคคลดังกล่าวได้ใช้ความรู้ทางเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหรืออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดหรือที่คน ส่วนใหญ่เรียกว่า “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์” สีนเลิศ สุขุม (2543) สรุปความหมาย 2 นัย คือ

นัยแรก อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง การกระทำผิดใดๆ เกี่ยวข้องกับการใช้ คอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดเหยื่อผู้เสียหาย ในขณะเดียวกันผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์นั้น

นัยที่สอง อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นความผิดทางอาญา ซึ่งจะต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในการกระทำความผิดนั้น ทำให้การสืบสวน การฟ้องร้อง หรือการดำเนินคดีทั้งหลาย จะต้องใช้ความรู้ในเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มาประกอบการกระทำผิด

ภายหลังมีการจำแนกลักษณะอาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดย ญาณพล ยั่งยืน (2542) ได้ กล่าวถึงความผิดที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ สามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ

(1) การใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด คือ การก่ออาชญากรรม โดยนำคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการก่ออาชญากรรม เช่น การใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการ หลอกลวงประชาชนโดยการกล่าวอ้าง โฆษณา และชักชวนให้ร่วมแก่งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา

ต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ในการทำธุรกรรมทางการเงิน เป็นต้น รวมถึงการเผยแพร่เอกสาร สิ่งพิมพ์ หรือโฆษณาต่างๆ

(2) การใช้คอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่ถูกระงับความผิด คือ การก่ออาชญากรรมกับคอมพิวเตอร์โดยตรง เช่น การสร้างไวรัสคอมพิวเตอร์ การลักลอบ (Hacking/Cracking) แก้ไข ทำลายข้อมูล การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

(3) การใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการก่ออาชญากรรมในรูปแบบดั้งเดิม (Facilitation of 'Traditional' crime) เช่น การใช้คอมพิวเตอร์เก็บข้อมูลลูกค้าส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การติดต่อสื่อสาร เช่น ในกรณียาเสพติด การพนัน หวายใต้ดิน เป็นต้น

การอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลในการใช้คอมพิวเตอร์ สราวุธ ปิตียาศักดิ์ (2555) อธิบายว่า มีการการสร้างโปรแกรมประยุกต์ต่าง ๆ (Application software) เป็นโปรแกรมทำให้ผู้ใช้สามารถทำงานเฉพาะอย่างได้ โปรแกรมสำนักงาน เช่น Microsoft office โปรแกรมสำหรับใช้งานอินเทอร์เน็ต เช่น Internet explorer, Google Chrome และโปรแกรมประยุกต์สำหรับสังคมออนไลน์ เช่น Facebook LINE Twitter หรือโปรแกรมประยุกต์สำหรับเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เช่น MetaTrader เป็นต้น

ต่อมานักวิชาการตีความลักษณะอาชญากรรมคอมพิวเตอร์อย่างกว้างขวาง จตุชัย แพงจันทร์ และ อนุชิต วุฒิพรพงษ์ (2555) จำแนก 3 ลักษณะดังนี้ คอมพิวเตอร์ใน “ฐานะ” ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด (Computers as incidental to crime) คอมพิวเตอร์ในฐานะที่เป็น “เครื่องมือ” ที่ใช้ในการกระทำความผิด (Computers as a tool in the commission of a crime) และคอมพิวเตอร์ในฐานะที่เป็น “เป้าหมายหรือวัตถุแห่งการกระทำความผิด” (Computers as a target of the crime) ภายหลังขอบเขตอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในการกระทำความผิดครอบคลุมการใช้คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือ “อินเทอร์เน็ต” เป็นเครื่องมือในอำนวยความสะดวกทำให้มีสถิติการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น การบิดเบือนข้อมูล (Extortion) การเผยแพร่รูปอนาจารผู้เยาว์ (Child pornography) การฟอกเงิน (Money Laundering) ฉ้อโกง (Fraud) การถอดรหัสโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยไม่ได้รับอนุญาตแล้วเผยแพร่ให้ผู้อื่นดาวน์โหลด บางครั้งเรียกว่า การโจรกรรมโปรแกรม (Software Pirating) และการขโมยข้อมูลความลับทางการค้าของบริษัท (Corporate Espionage) เป็นต้น (Gary B. Shelly, 2010)

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์เป็นการผสมผสานรูปแบบการกระทำความผิดในความผิดแบบเก่าและความผิดสมัยใหม่ร่วมกัน โดยมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยในการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเก็งกำไรผ่านทางอินเทอร์เน็ต การฉ้อโกงออนไลน์

แม้แต่พจน์ออนไลน์จึงทำให้ลักษณะการทำผิดมีความสลับซับซ้อน โดยผู้วิจัยจะอธิบายเรื่องการทำธุรกรรมทางอินเทอร์เน็ตหรือระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในบทต่อไป

2.1.6 ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การทำธุรกรรมพาณิชย์บนอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นในประเทศไทย พ.ศ. 2538 โดยการร่วมมือรัฐวิสาหกิจ 3 แห่ง ได้แก่ การสื่อสารแห่งประเทศไทย (CAT) องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (TOT) และ สำนักงานส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (NECTEC) จัดตั้ง บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์รายแรกของประเทศไทย (Chalermpol Charnsripinyo and Phusit Roongroj, 2011) สำนักการค้าบริการและการลงทุน (2560) นิยามความหมาย ดังนี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 นิยามคำว่า “ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” ว่าหมายถึง ธุรกรรมที่กระทำขึ้นโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

สรารุธ ปิตียาศักดิ์ (2555) อธิบายว่า ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีความหมายกว้างครอบคลุมกิจกรรมทางธุรกิจผ่านทางแฟ้มและพาณิชย์ทุกประเภท ได้แก่

- (1) การซื้อขายสินค้าทุกประเภททั้งสินค้าที่จับต้องได้ เช่น หนังสือ ดอกไม้เครื่องใช้ เป็นต้น
- (2) การซื้อขายสินค้าที่จับต้องไม่ได้ เช่น เพลงออนไลน์ ภาพยนตร์ออนไลน์ เป็นต้น
- (3) การให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเงินการธนาคาร การโรงแรม การคำปรึกษาทางกฎหมาย การให้บริการสอบบัญชี การให้บริการด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

ดังนั้นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ Electronic Commerce หรือ E-Commerce คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการค้าโดยใช้การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุม แลกเปลี่ยน โฆษณา หรือ กระจายสินค้าหรือบริการ ซึ่งรวมถึงการชำระเงิน การจับคู่ผู้ซื้อผู้ขาย การโฆษณาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยสรุปความหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ว่า การทำธุรกรรมทุกรูปแบบโดยครอบคลุมถึงการซื้อขายสินค้าหรือบริการ การชำระเงิน การโฆษณาโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต หรือโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ หรือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยผู้วิจัยจะอธิบายเรื่องการค้าออนไลน์แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในบทต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับ “การซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัย เรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ความหมายของการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ความหมายของการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศตามพระราชบัญญัติการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485¹⁴ มิได้มีการนิยามศัพท์ให้ความหมายของคำว่า “การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” แต่มีเฉพาะคำว่า “เงินตราต่างประเทศ” ไว้เท่านั้นจึงต้องตีความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

“การซื้อขาย” บัญญัติว่า¹⁵ สัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ซื้อและผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย

“แลกเปลี่ยน” บัญญัติว่า สัญญาซึ่งคู่กรณีต่างโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้กัน

“เงินตราต่างประเทศ” บัญญัติว่า เงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศอื่นใด นอกจากประเทศไทย และหมายความรวมถึงค่าแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

จากคำนิยามดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะเห็นได้ว่า การซื้อขายมีลักษณะเป็นสัญญาซึ่งเป็น “นิติกรรมสองฝ่าย” โดยมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้ขาย” อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ผู้ซื้อ” แต่ละฝ่ายอาจมีบุคคลมากกว่าหนึ่งคนหรืออาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ทำการแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้กัน ทั้งนี้พระราชบัญญัติการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 อธิบายเพิ่มเติมว่า เงินตราต่างประเทศมีความหมายในวงกว้าง มิได้หมายถึงเฉพาะเงินตรา ธนบัตร พันธบัตร หรือเหรียญกษาปณ์ต่างประเทศเพียงอย่างเดียว แต่รวมไปถึงค่าแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ตัวแลกเงิน เช็ค ตัวสัญญา โทรเลขสั่งโอนเงิน หนังสือสั่งโอนเงิน หรือ ธนาณัติ ภายหลังจึงได้เกิดคำนิยาม “การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” เกิดขึ้นดังนี้

¹⁴ พระราชบัญญัติการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 3

¹⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 453

ผู้วิจัยจึงนำข้อสรุปคำนิยามของนักวิชาการมากล่าว ดังนี้

สิงหะ นิกรพันธุ์ นิยามว่า การซื้อขายด้วยเงินตราสกุลท้องถิ่นภายในประเทศ ถือเป็น การซื้อขายในตลาดการเงินในประเทศนั้นแต่เมื่อใดก็ตามที่มีการซื้อขายเงินตราสกุลใดนอกประเทศ เจ้าของเงินตรานั้นถือว่าเป็นตลาดเงินตราต่างประเทศ เช่น ประเทศไทยใช้สกุลเงินบาท ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เป็นต้น (สิงหะ นิกรพันธุ์, 2536: 29)

วิจักขณ์ ศิริแสง นิยามว่า ราคาของเงินสกุลหนึ่งที่กำหนดรูปของเงินตราสกุลหนึ่ง หรือ หมายถึง จำนวนเงินตราสกุลหนึ่งมีค่าเท่ากับ 1 หน่วยของเงินอีกสกุลเงินหนึ่ง (วิจักขณ์ ศิริแสง, 2540: 76) การใช้ “เงิน” ในการดำเนินธุรกิจจะอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายรัฐบาลประเทศนั้น ถ้าทุกประเทศในโลกนี้มีเงินตราเป็นสกุลเดียวกัน ตลาดแลกเปลี่ยนเงินจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (เจริญ เกษภูววัลย์, 2541) ตัวอย่างเช่น

1 USD¹⁶ เท่ากับอัตรา 31.89 BTH¹⁷

1 USD เท่ากับอัตรา 0.77 GBP¹⁸

ภายหลังแนวคิดดังกล่าวมีการใช้คำที่หลากหลายขึ้น การปริวรรตเงินตราต่างประเทศ การค้าเงิน การซื้อขายเงิน การซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงิน และการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ ฟอเร็กซ์ ภาษาอังกฤษมักใช้คำว่า Foreign Exchange หรือ Forex ซึ่งไม่ว่าจะมีการใช้ถ้อยคำแตกต่างกันแต่ความหมายที่แท้จริงก็ยังคงเป็นไปในความหมายเดียวกัน ในการศึกษาครั้งนี้จึงขอใช้คำว่า “การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” หมายถึง การซื้อหรือการขายเงินสกุลหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนอีกสกุลเงินหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ เช่น การค้าขายระหว่างประเทศ การนำเข้าส่งออกสินค้าและการท่องเที่ยว ผ่านธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงิน หรือบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน หรือตัวแทนรับอนุญาตโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ทำให้มีการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนสูงมาก จึงเกิดการการซื้อขายลักษณะการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

¹⁶ สกุลเงินที่ใช้ในสหราชอาณาจักร เป็นสกุลเงินที่เรียกว่า United States Dollar

¹⁷ สกุลเงินที่ใช้ในประเทศไทย เป็นสกุลเงินที่เรียกว่า ตัวย่อสกุลเงิน Thai Bath

¹⁸ สกุลเงินที่ใช้ในสหราชอาณาจักร เป็นสกุลเงินที่เรียกว่า Great British Pound

2.2.2 การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อมุ่งหวังในการเก็งกำไรจากสกุลเงินตรา ภายหลังจากการอธิบายอย่างกว้างขวาง หมายถึง การปริวรรตเงินตราต่างประเทศหรือการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เป็นการซื้อขายสกุลเงินกันเองโดยตรงที่เรียกว่า Over-the-counter: OTC¹⁹ ผ่านธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในลักษณะนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย นิยามว่า การซื้อขายแลกเปลี่ยนระหว่างสกุลเงินโดยราคาของเงินตราต่างประเทศสกุลหนึ่งเมื่อเทียบกับอีกสกุลหนึ่งจะมีอัตราแลกเปลี่ยนจะเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปตามอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศในแต่ละช่วงเวลา โดยมีปัจจัยสำคัญที่กำหนดอัตราแลกเปลี่ยน คือ มูลค่าการค้าและกระแสเงินลงทุนระหว่างประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2560: ออนไลน์) นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอธิบายเพิ่มเติมว่า เป็นการจับคู่สกุลเงินเพื่อทำการซื้อและทำการขายที่มีการซื้อขายในลักษณะการซื้อขายกันโดยตรง มีการใช้เครื่องมือและแผนภูมิจำนวนหนึ่งเพื่อประกอบการวิเคราะห์ที่แม่นยำเพื่อพิจารณาว่าจะซื้อหรือจะขายหรือไม่ ประกอบการตัดสินใจของนักเก็งกำไร ดังนั้นสกุลเงินจึงมีการซื้อขายอย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง ไม่มีหน่วยงานเดียวที่มีความสามารถมีอิทธิพลต่อตลาด (Gaucan Violeta, 2010) ตั้งคำว่า “Money never sleeps” นั่นคือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา (สิงหะ นิกรพันธุ์, 2536: 24)

จากการวิเคราะห์ความหมาย ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อสรุปของนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นจะเห็นได้ว่า **การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ** เป็นผลมาจากการปริวรรตเงินคู่สกุลเงินต่างประเทศ เป็นการจับคู่สกุลเงินเพื่อการซื้อขายเงินสกุลหนึ่งแลกเปลี่ยนเงินอีกสกุลหนึ่ง ซึ่งมักจะเป็นการซื้อขายกันเองโดยตรง (OTC) เพื่อมุ่งหวังในการเก็งกำไรจากสกุลเงินตราผ่านธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาต ด้วยเหตุนี้การเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงทำให้เกิดเงินหมุนเวียนเป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นตลาดทางการเงินขนาดใหญ่ที่มีสภาพคล่องสูง แต่เป็นตลาดการเงินเกือบสมบูรณ์ คือ ไม่มีสถานที่ทำการในการเป็นศูนย์กลางสำหรับการรับคำสั่งซื้อหรือคำสั่งเสนอขาย

¹⁹ Over-the-counter หรือ OTC หมายถึง การซื้อขายกันโดยตรงเป็นการซื้อขายหลักทรัพย์โดยผู้ซื้อและผู้ขายตกลงต่อราคากันเองได้ หรือเป็นการซื้อขายในตลาดซื้อขายโดยตรง (Negotiated market) ทำให้นักลงทุนสามารถต่อราคาได้ตามที่ต้องการ ทั้งนี้การซื้อขายแบบ OTC อาจเกิดขึ้นโดยไม่มีตลาดอย่างเป็นทางการมีกฎระเบียบข้อบังคับไม่มากทำให้การควบคุมดูแลรวม ทั้งเรื่องการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ลงทุนอาจจะไม่เข้มงวดมาก หรืออาจเป็นตลาดสำหรับหลักทรัพย์ที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (อัจฉรา โยมสินธุ์, 2556: 45)

2.2.3 วิวัฒนาการของการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

1) วิวัฒนาการของการซื้อขายแลกเปลี่ยน

หลักการการแลกเปลี่ยนเงินมาจากการซื้อขายสินค้าและบริการ อาทิ การสั่งสินค้าเข้า การส่งสินค้าออก การกู้ยืม และการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจต่างที่รับหรือต้องส่งมอบเงินตราต่างประเทศให้แก่ผู้ที่ตนทำธุรกิจด้วยในอีกประเทศหนึ่ง ผู้วิจัยได้สรุปการกำเนิดของเงินตราจากนักวิชาการ ดังนี้

การแลกเปลี่ยนในยุคแรก เป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าที่มนุษย์มีอยู่กับสินค้าที่ต้องการใช้โดย “ระบบการแลกเปลี่ยน (Barter)²⁰” หรือวิธีการนำสิ่งของมาแลกเปลี่ยน เนื่องจากสมัยก่อนยังไม่มีเงินที่เป็นเหรียญหรือธนบัตรใช้ในการแลกเปลี่ยน ดังนั้นแต่ละบ้านก็จะนำของตนมาแลกเปลี่ยนแทนการใช้เงิน เช่น นำข้าวสาลีมาแลกเปลี่ยนเนื้อสัตว์ นำเกลือไปแลกเปลี่ยนปลา เป็นต้น การแลกเปลี่ยนที่มีชื่อเสียงที่สุดในประวัติศาสตร์โลก เมื่อค.ศ. 1626 นายปีเตอร์ มินูท ได้ใช้สายสร้อยพลอยมูลค่า 24 ดอลลาร์สหรัฐแลกเปลี่ยนเกาะแมนฮัตตันทั้งเกาะจากชาวอินเดียพื้นเมือง ซึ่งไม่เคยรู้จักคำว่า โฉนดหรือกรรมสิทธิ์ ต่อมาค.ศ. 2006 มูลค่าเกาะแมนฮัตตันมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้ทราบว่ามูลค่าในการแลกเปลี่ยนขึ้นอยู่กับความหายากของสินค้านั้น กรณีในค.ศ. 1393 เครื่องเทศในยุโรปเป็นสิ่งหายาก ดังนั้น ชิงจำนวน 1 ปอนด์ (0.45 กิโลกรัม) สามารถแลกเปลี่ยนแกะถึง 1 ตัว หลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า ในยุคโรมันมีการใช้เกลือในการหมักอาหารเพื่อถนอมอาหารไม่ให้เสีย ดังนั้นเกลือจึงเป็นของหายากทำให้รัฐจ่ายเงินเดือนทหารเป็นปริมาณเกลือตามลำดับขั้นของการรับเงินเดือน ภายหลังกลายเป็นคำศัพท์ Salary ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า Salt เป็นต้น

ต่อมาการแลกเปลี่ยนจึงปัจจัยการดำรงชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการค้าขาย มนุษย์มีการสร้างสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน คือ “เงิน (Money or Currency)” ทำให้เงินจึงทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการตกลงแลกเปลี่ยนสินค้าตามอัตราที่ตกลงระหว่างกัน สำหรับเงินในช่วงแรกนั้น อาจเป็นอะไรก็ได้ที่ได้รับการยอมรับว่า สามารถเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยน (กมล กมลตระกูล, 2542) เนื่องจากยุคนี้มักเป็นการใช้สัตว์เลี้ยง พวกม้า วัว ควาย แทนเงิน

²⁰ การแลกเปลี่ยนสินค้า (Barter) วิธีนี้เป็นวิธีขั้นปฐมคือ เป็นการตกลงร่วมกันของทั้งสองฝ่ายเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการกันและกันเพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย การใช้สินค้าแลกเปลี่ยนสินค้าหรือใช้สินค้าเป็นตัวชำระค่าสินค้าที่ซื้อจากอีกประเทศหนึ่ง เช่น ประเทศ ก.ใช้น้ำมันแลกข้าว หรือ ใช้น้ำมันชำระค่าข้าว

หรือในประเทศจีนใช้เกลือ เกาะโซโลมอนใช้ยาสูบ ประเทศออฟริกาใช้ขนช้าง ใช้เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน

ก่อนคริสต์ศักราช 2500 ปี อาณาจักรอียิปต์เริ่มใช้ “ทองและเงิน” เป็นครั้งแรก ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขของประชาชน พระเจ้าแผ่นดินหรือหัวหน้าผู้ปกครองของแต่ละเมืองได้มีการจัดทำเงินตราของตน ส่วนใหญ่มักโดยตีตราประจำแผ่นดินไว้เป็นสำคัญที่เรียกว่า “หน่วยของเงิน” ซึ่งปรากฏในจารึกกฎหมายของพระเจ้าฮัมมูราบิ (Hammurabi) ในสมัยเมื่อ 1750 ปีก่อนคริสต์ศักราช กษัตริย์แห่งบาบิโลนกล่าวเกี่ยวกับการใช้ก่อนเงินในขนาดและน้ำหนักตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในสมัยนั้นว่า “ถ้าคนสามัญตบหน้าคนสามัญจะต้องเสียค่าปรับเป็นเงินสิบเชคเกล (โลหะ)” จึงทำให้เงินกลายเป็นที่ยอมรับในสังคม หลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า การผลิต “เหรียญเงิน” ใช้เป็นครั้งแรกในโลกเกิดขึ้นเมื่อประมาณ 700 ปีก่อนคริสต์ศักราช โดยพระเจ้าแผ่นดินแห่งอาณาจักรลิเดีย (Lydia) ซึ่งปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศตุรกีได้นำเม็ดโลหะเงินผสมทองที่เรียกว่า อีเลคตรัม (Electrum) ประทับตราหัวสิงห์โต ซึ่งเป็นตราพระราชลัญจกรของพระองค์ลงไปเพื่อรับรองน้ำหนักหรือนัยหนึ่งมูลค่าของเหรียญที่มีขนาดต่างกัน

ยุคต่อมาเป็นยุคของการใช้ “ธนบัตร” กมล กมลตระกูล (2542) อธิบายว่าการเริ่มใช้ธนบัตรเป็นครั้งแรก ค.ศ. 1282 กุบไลข่านออกธนบัตรด้วยเปลือกต้นมัลเบอร์รี่ที่มีตราประทับพระนามกับลายเซ็นของรัฐมนตรีคลังของพระองค์เรียกว่าเงินคววน (Kuay) ที่ออกใช้ในประเทศจีนสมัยราชวงศ์หมิง ระหว่างค.ศ. 1368 -1399 นับว่าเป็นธนบัตรที่เก่าแก่ที่สุดในโลกที่ยังคงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ต่อมาการใช้เงินเซา (Sao) เป็นธนบัตรเริ่มแรกของประเทศเวียดนามที่ใช้ในค.ศ. 1396 สำหรับประวัติศาสตร์หน่วยเงินในประเทศไทยนั้นมียาวนานในสมัยอาณาจักรสุโขทัยเริ่มมีการใช้เงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่เรียกว่า “เงินพดด้วง” (ชัย เรื่องศิลป์, 2541)

ประเทศในยุโรปหรืออเมริกายังมิได้มีการใช้ธนบัตรอย่างกว้างขวางจนกระทั่งศตวรรษที่ 18 เมื่อประเทศฝรั่งเศสได้เป็นผู้นำและได้นำแนวหลักการใช้ธนบัตรเข้ามาทำให้เกิดความนิยมมากขึ้น เมื่อกล่าวถึงเงิน ทุกคนจะเข้าใจว่า “ธนบัตร คือ เงินกระดาษ” ที่ผ่านยุคแห่งความรุ่งเรืองและตกต่ำมาจากสภาพของเศรษฐกิจและการเมืองที่เปลี่ยนแปลง เช่น ค.ศ. 1923 สภาพเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ ชาวเยอรมันเผาธนบัตรในครัวเรือนเพื่อให้ความร้อนเนื่องจากค่าของเงินถูกกว่าที่จะนำไปซื้อฝืน ค.ศ. 1923 ชาวเยอรมันต้องใช้เงินถึง 726,000,000 มาร์ค ซื้อของที่สามารถซื้อได้ในราคาเพียง 1 มาร์ค ในค.ศ. 1918 (กมล กมลตระกูล, 2542) เช่นเดียวกับ ปัจจุบันวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศเวเนซุเอล่าทำให้ชาวเวเนซุเอล่าซื้อไก่ 1 ตัว

พวกเขาต้องนำเงินใส่กระสอบไปซื้อ เนื่องจากราคาไก่สดหนึ่งตัวที่เวเนซุเอลาตัวละ 14 ล้านโบลิเวีย อัตราเงินเฟ้อพุ่งแตะระดับ 1,700,000 % (ลงทุนแมน, 2562a: ออนไลน์)

ปลายศตวรรษที่ 19 มีการใช้เงินสิ่งแทนเงินกระดาษในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เลตเตอร์ ออฟเครดิต หรือตราสารเครดิต ตัวเงินประเภทต่าง ๆ เช่น ตัวสัญญาใช้เงิน ตัวแลกเงิน และเช็ค อีกทั้งยังมีการใช้บัตรเครดิต เข้ามามีบทบาทแทนการใช้เงินกระดาษอีกด้วย

ปัจจุบันการใช้เงินมีรูปแบบต่างออกไปจากเดิมเช่นเดียวกับธนบัตรเข้าแทนที่ระบบ แลกเปลี่ยนสินค้า (Barter) จากแนวคิดสังคมเศรษฐกิจที่มองว่าเงินสดที่จับต้องได้จะมีความสำคัญ น้อยลงและถูกแทนที่ด้วยการใช้เทคโนโลยีจากระบบคอมพิวเตอร์แทนที่เรียกว่า Cashless Society หรือสังคมไร้เงินสดตามนโยบาย 4.0 ของรัฐบาล ทำให้เกิดการทำธุรกรรมการเงินผ่านทางระบบ อินเทอร์เน็ตเรียกว่า การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือการทำธุรกรรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในทุก ช่องทางที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การซื้อขายสินค้าและบริการ การโฆษณาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านโทรศัพท์ โทรทัศน์ วิทยุ หรือแมตเทิร์นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ เพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร โดยการลดบทบาทของประกอบทางธุรกิจลง เช่น ทำเลที่ตั้ง อาคารประกอบการ หองแสดงสินค้า รวมถึงพนักงานขาย พนักงานแนะนำสินค้า พนักงานต้อนรับ ลูกค้า เป็นต้น จึงลดข้อจำกัดของระยะทางและเวลาลงได้ ทั้งนี้ความหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ บุคคลสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ การประกอบธุรกิจบริการ ทั้งนี้ต้องขึ้นทะเบียนหรือต้องได้รับใบอนุญาตสามารถกระทำผ่าน โทรศัพท์เคลื่อนที่และคอมพิวเตอร์ เช่น การโอนเงินอิเล็กทรอนิกส์ การโฆษณาในอินเทอร์เน็ต การซื้อขายออนไลน์ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์วิวัฒนาการการซื้อขายแลกเปลี่ยนกล่าวได้ว่า ในอดีตการซื้อขาย แลกเปลี่ยนในมักเป็นในรูปแบบการแลกเปลี่ยนสิ่งของตามความจำเป็น อาทิ สิ่งของและสิ่งของ ภายหลังนอกจากแต่ละประเทศสร้างอาณาจักรเพื่อแบ่งเขตดินแดนแล้ว ยังได้มีการผลิตและใช้ ธนบัตรหรือเงินกระดาษเข้ามาใช้เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน ทำให้เกิดการกำหนดค่ามาตรฐานที่ เรียกว่า “สกุลเงิน” ทำให้การค้าขายแลกเปลี่ยนเกิดสภาพคล่อง กระทั่งในยุคปัจจุบันเป็นวิวัฒนาการ ของการใช้เงินสดบนรูปแบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ดังนั้น ธุรกิจการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยน เงินตราต่างประเทศจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนหลงเชื่อและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม จำนวนมาก

2) วิวัฒนาการระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย

วิวัฒนาการระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับนับจากสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา การศึกษาเรื่องการปริวรรตเงินตราของประเทศไทยของ ไทย สนอง แซ่มรัมย์ (2533) แบ่งได้เป็น 2 ช่วงคือ

(1) ระบบอัตราแลกเปลี่ยนก่อนการจัดตั้งทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา

สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้ผูกค่าเงินบาทไว้กับเงินปอนด์สเตอร์ลิงของประเทศอังกฤษ ขณะนั้นค่าเงินบาทอยู่ที่ระดับ 11 บาท ต่อ 1 ปอนด์สเตอร์ลิง และทางการยังมิได้มีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่อมาในระยะเวลาสงครามโลกครั้งที่สองทำให้เกิดเหตุการณ์บังคับให้ประเทศไทยต้องทำการค้าขายกับประเทศญี่ปุ่นประเทศเดียวทั้งต้องยอมรับเงื่อนไขทางการเงิน ภายหลังก.ศ. 2485 รัฐบาลไทยจึงได้ตรา “พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน” เพื่อควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของประเทศไทย ภายหลังก่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงประเทศไทยต้องประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจหลายประการทั้งปัญหาเงินเฟ้อและปัญหาการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ เพื่อให้เกิดการจัดสรรเงินตราต่างประเทศไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากนั้นพ.ศ. 2489 รัฐบาลไทยจึงเข้าควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราทุกอย่างในอัตราที่กำหนดขึ้นอย่างเป็นทางการด้วยวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมเงินตราต่างประเทศทั้งหมดเข้ามาไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยแล้วจัดสรรเงินตราต่างประเทศตามรายจ่ายที่จำเป็น ระบบดังกล่าวก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในตลาดมืด ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราทางราชการมาก

พ.ศ. 2490 ทางการจึงได้เปลี่ยนแปลงมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตราทำให้ประเทศไทยมีฐานะเงินตราต่างประเทศมั่นคงขึ้นในระยะเริ่มแรก

พ.ศ. 2496 ประเทศไทยเริ่มประสบปัญหาการขาดดุลการค้าอีกครั้ง ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตราไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

ภายหลังก.ศ. 2498 รัฐบาลจึงได้จัด “**ตั้งทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange Equalization Fund)**” มีหน้าที่เข้าไปทำการซื้อขายเงินตราในตลาดเพื่อช่วยแทรกแซงให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพและกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน 1 ปอนด์สเตอร์ลิงมีค่าเท่ากับ 56 บาท หรือ 1 ดอลลาร์สหรัฐ มีค่าเท่ากับ 20.0 บาท ซึ่งอัตรานี้ใช้มาจนกระทั่งปี พ.ศ. 2506

(2) ระบบอัตราแลกเปลี่ยนภายใต้ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน พ.ศ. 2498 - ปัจจุบัน

ประเทศไทยในพ.ศ. 2492 ได้เข้าเป็นสมาชิกของ “กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund)” ตามกฎของกองทุนฯ รัฐบาลไทยจะต้องกำหนดค่าเงินบาทเทียบกับน้ำหนักทองคำบริสุทธิ์ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบตายตัว (Fixed Exchange Rate) ทำให้ประเทศไทยต้องทำตามหลักเกณฑ์ในการเป็นสมาชิก คือ การประกาศค่าเสมอภาค (Par value) หรือ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศสามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ไม่เกิน 1 เปอร์เซ็นต์ของค่าเสมอภาค โดยการกำหนดค่าเงินบาทกับปริมาณทองคำบริสุทธิ์ แต่ในขณะนั้นประเทศไทยยังไม่พร้อมจึงขอเลื่อนการประกาศค่าเสมอภาคไปก่อน (พรชัย ชุนหจินดา, 2550)

จนถึงพ.ศ. 2506 รัฐบาลได้กำหนดค่าเสมอภาคเงินบาทให้มีค่าเท่ากับทองคำบริสุทธิ์หนัก 0.0427245 กรัม หรือเท่ากับ 20.80 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ และต้องควบคุมดูแลอัตราแลกเปลี่ยนให้เคลื่อนไหวอยู่ในขอบเขตที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศกำหนด คือ เคลื่อนไหวได้ไม่เกินร้อยละ 1 ซึ่งนับว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสมทำให้การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นไปอย่างปกติ ภายหลังจาก พ.ศ. 2510 เป็นต้นมาการกำหนดค่าเงินบาทไว้แบบเดิมเริ่มประสบปัญหาอีกครั้ง เนื่องจากตลาดโลกเกิดความเชื่อมั่นในค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2514 ประเทศสหรัฐอเมริกาประกาศการไม่รับแลกเปลี่ยนดอลลาร์สหรัฐฯ ที่ต่างประเทศถืออยู่กับทองคำทำให้ประเทศอุตสาหกรรมหลายประเทศปล่อยค่าเงินของตนสูงขึ้นจากค่าเสมอภาค ต่อมาเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2514 จึงได้มีการตกลงกันในข้อตกลงสมิทโซเนียน (Smithsonian Agreement) ให้ขยายขอบเขตการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนจากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 2.5 แต่ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐฯ ก็ยังไม่สามารถแก้ไขได้ ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงประกาศลดค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ลงร้อยละ 10 ประเทศไทยซึ่งมีนโยบายที่จะคงอัตราแลกเปลี่ยนไว้ที่ 20.8 บาท ต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ จึงต้องลดค่าเสมอภาคเงินบาทจากทองคำบริสุทธิ์ 0.0427245 กรัม เหลือ 0.0393516 กรัม เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2515 แต่ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ยังคงลดต่อไป และเมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2516 รัฐบาลไทยจึงได้ประกาศลดค่าเสมอภาคเงินบาทลงมาอีกร้อยละ 10 เป็น 1 บาท ต่อทองคำบริสุทธิ์หนัก 0.0354164 กรัม แต่ปรากฏว่าตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ค่าเงินสกุลในยุโรปซึ่งใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวเริ่มมีค่าสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นผลให้ค่าที่แท้จริงของเงินบาทลดลงเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น ดังนั้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 รัฐบาลไทยจึงได้ประกาศเพิ่มค่าเงินบาทอีกร้อยละ 4 โดยกำหนดให้เงิน 1 บาทต่อทองคำบริสุทธิ์หนัก 0.0368331 กรัม พร้อมทั้งขยายอัตรากาเคลื่อนไหวของค่าเสมอภาคจากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 2.5 และอัตรานี้ใช้มาจนกระทั่งปีพ.ศ. 2521

ผลจากการที่กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมที่สำคัญได้ปล่อยค่าเงินให้ลอยตัวตั้งแต่ พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา รวมทั้งยกเลิกการกำหนดค่าเสมอภาคของเงิน ต่อมาในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2521 ประเทศไทยได้ประกาศยกเลิกการกำหนดค่าเสมอภาค แต่ได้ใช้วิธีการกำหนดค่าเงินบาท เทียบกับกลุ่มเงินสกุลของประเทศที่มีความสำคัญต่อการค้าและเศรษฐกิจของไทย (Basket of Currencies) โดยระยะนี้ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรายังคงรับซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในอัตราซื้อ 20.175 บาท และอัตราขาย 20.225 บาท จนกระทั่งวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยรัฐบาลไทย กล่าวคือ จากเดิมใช้วิธีการทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราได้เปลี่ยนใช้วิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน (Daily Fixing) โดยการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันซึ่งเป็นอัตราที่ทำให้เกิดความสมดุลในการซื้อขายนั้นกระทำเฉพาะสำหรับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เพียงสกุลเดียว ในทางปฏิบัติใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (Floating exchange rate) เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศ (ประดิษฐ์ คำจร, 2544) แต่ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราและธนาคารพาณิชย์จะร่วมกัน กำหนดอัตราซื้อขายระหว่างธนาคารพาณิชย์กับลูกค้าสำหรับเงินสกุลสำคัญอีก 6 สกุล ได้แก่ ปอนด์สเตอร์ลิง มาร์คเยอรมันนี เยน ริงกิต ดอลลาร์สิงคโปร์ และดอลลาร์ฮ่องกง โดยใช้วิธีคำนวณ อัตราไขว้ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนบาทกับดอลลาร์สหรัฐฯ ที่กำหนดขึ้นและอัตราดอลลาร์กับเงินสกุล อื่นที่เกี่ยวข้อง

ต่อมาในพ.ศ. 2524 ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ มีค่าสูงขึ้นเมื่อเทียบกับเงินตราสกุลอื่น ประกอบกับประเทศไทยประสบปัญหาดุลการค้าและดุลการชำระเงินจึงเริ่มมีการเก็งกำไรในค่าเงิน ดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2524 รัฐบาลไทยโดยทุนรักษาระดับฯ จึงได้ประกาศ ลดค่าเงินบาทลงร้อยละ 1.07 เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ จากเดิม 20.775 บาทต่อหนึ่ง ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 21.0 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ก็ยังไม่สามารถลดแรงกดดันด้านการเก็ง กำไรได้ ดังนั้นเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2524 จึงได้ประกาศลดค่าเงินบาทอีกร้อยละ 8.7 จาก 21.0 บาท ต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 23.0 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ พร้อมทั้งใช้ มาตรการค้าประกันอัตราแลกเปลี่ยนและยกเลิกระเบียบว่าด้วยการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ประจำวัน โดยเปลี่ยนวิธีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนมาเป็นแบบเดิม คือ ให้ทุนรักษาระดับฯ เป็นผู้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแต่ผู้เดียว อัตราแลกเปลี่ยนคงที่อยู่ที่ระดับ 23.0 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์ สหรัฐฯจนกระทั่งปลายปีพ.ศ. 2527

ในระยะต้นพ.ศ. 2526 ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้น การที่รัฐบาลได้ผูกค่าเงินบาทไว้กับค่าดอลลาร์สหรัฐฯ ที่ระดับ 23.0 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากทำให้ค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่นมีค่าสูงขึ้นด้วย ซึ่งนำมาซึ่งปัญหาดุลการค้าและดุลการชำระเงินโดยตัวเลขการขาดดุลเพิ่มขึ้นอย่างมากในพ.ศ. 2526 และต่อเนื่องมาถึงพ.ศ. 2527

ในวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 รัฐบาลจึงได้ประกาศปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งมีสาระสำคัญพอสรุปได้ 2 ประการ คือ

(1) ปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราให้เป็นระบบที่ผูกค่าเงินบาทไว้กับกลุ่มเงินตราของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยแทนที่จะผูกค่าไว้กับดอลลาร์สหรัฐฯ เพียงสกุลเดียวและให้ทุนรักษาระดับฯ เป็นผู้กำหนดอัตรากลางระหว่างอัตราซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ของทุนรักษาระดับฯ กับธนาคารพาณิชย์

(2) เนื่องจากตามระบบใหม่จำเป็นต้องปรับอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับดอลลาร์สหรัฐฯ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมก่อน ทุนรักษาระดับฯ จึงได้กำหนดอัตรากลางเริ่มต้นด้วยอัตรา 27.0 บาท ต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 ซึ่งเป็นผลให้เงินบาทมีค่าลดลงร้อยละ 14.8 เทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ

การเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนครั้งนี้เห็นว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยดุลการค้าและดุลการชำระเงินของประเทศคลี่คลายลงมากในพ.ศ. 2528 มาจนถึงปัจจุบันและยังใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนนี้มาจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาเรื่องการปริวรรตเงินตราของประเทศไทยจากนักวิชาการพบว่า **ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (Floating exchange rate)** ทำให้เกิดการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ พิจารณาจากความผันผวนของการเปลี่ยนแปลงของราคาเงินทำให้เกิดส่วนต่างของราคาค่าเงินเป็นเหตุของการเก็งกำไรในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยนักเก็งกำไรจะวิเคราะห์อัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตว่าค่าเงินจะมีแนวโน้มแข็งค่าหรืออ่อนตัว แล้วทำการกักตุนเงินสกุลนั้นไว้จนกว่าค่าเงินจะเพิ่มสูงขึ้น จึงพิจารณาทำการขายและในการเก็งกำไรนี้ส่งผลต่ออัตราแลกเปลี่ยนเกิดความผันผวนอย่างมาก ผู้วิจัยจะอธิบายในประเด็นปัจจัยกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต่อไป

2.2.4 ปัจจัยกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเกิดจากการตั้งสมมติฐานว่า “สกุลเงิน คือ สินค้า” การเปลี่ยนแปลงจึงขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานตามทฤษฎีราคาของเงินสกุลหนึ่ง เมื่อคิดจากมูลค่าของเงินตราสกุลอื่นจะถูกตั้งอยู่ในจุดอุปสงค์และอุปทานที่เท่ากันจึงจะเกิดตลาดที่เป็นเสรี การคาดการณ์การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต้องพิจารณาจาก “ปัจจัยพื้นฐาน” ที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ และอุปทานของเงินตราสกุลเงิน ดังนี้

สิงหะ นิกรพันธ์ (2536) อธิบายปัจจัยกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 5 ปัจจัย ได้แก่ ภาวะทางเศรษฐกิจ ภาวะทางการเมืองและการทหาร กฎหมายและกฎระเบียบทางการเงินและการคลัง การผันแปรตามสถานการณ์ และการเก็งกำไร (สิงหะ นิกรพันธ์, 2536: 50-53)

วิจักขณ์ ศิริแสร์ (2540) อธิบายปัจจัยกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 5 ปัจจัย ได้แก่ ดุลการชำระเงิน อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย ทัศนคติของผู้เข้าร่วมในตลาด และการแทรกแซงของธนาคารกลาง (วิจักขณ์ ศิริแสร์, 2540: 93-102)

สุดา ปิตะวรรณ และเพาพันธ์ กัลยาณมิตร (2552) อธิบายปัจจัยกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 5 ปัจจัย ได้แก่ ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเดินสะพัด ร้อยละทุนสำรองระหว่างประเทศ อัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร อัตราเงินเฟ้อทั่วไป และดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สุดา ปิตะวรรณ และเพาพันธ์ กัลยาณมิตร, 2552: ออนไลน์)

สมยศ อวเกียรติ (2559) อธิบายปัจจัยกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 4 ปัจจัย ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อเป็นปัจจัยที่มีผลต่ออัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาท อัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมระหว่างธนาคาร ดุลบัญชีเดินสะพัด และมูลค่าการส่งออกสินค้า (สมยศ อวเกียรติ, 2016: 16)

ธุรกิจการเงินเกียรตินาคินภัทร (Financial Literacy) (2561) อธิบายว่า อัตราแลกเปลี่ยนไม่ตายตัวมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยปัจจัยที่มีผลต่อราคาของเงินแต่ละสกุล ได้แก่ เงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย ซึ่งเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ และยังมีปัจจัยเรื่องความต้องการซื้อขาย (Thaipublica, 2018: ออนไลน์)

ผลจากการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่าง ๆ เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย การเติบโตทางเศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์การทางการเมือง การค้า และกระแสเงินทุน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่กระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

สำหรับการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ นักเก็งกำไรคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงค่าเงินพิจารณาภาพรวมทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันหรืออนาคตจากปัจจัยข้างต้น หากสภาพเศรษฐกิจมีเสถียรภาพสกุลเงินจะมีค่าแข็งตามไปด้วยอันเป็นการดึงดูดการลงทุนและการเข้ามาทำธุรกิจจากต่างประเทศ และมีปัจจัยภายนอกและภายในอย่างซับซ้อน อธิบายดังนี้

ปัจจัยที่กระทบต่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 5 ปัจจัยพื้นฐาน โดยวิซชุตตา เจริญผล (2559) อธิบายอย่างละเอียด ดังนี้

(1) **ตัวเลขการจ้างงานนอกภาคเกษตรของสหรัฐอเมริกา (Non-farm payrolls : NFP)** ข่าวด้านตัวเลขการจ้างงานนอกภาคการเกษตรของสหรัฐอเมริกา หากตัวเลขเพิ่มขึ้นแสดงว่าการจ้างงานมากขึ้น แสดงถึงเศรษฐกิจกำลังเจริญเติบโต ทำให้ค่าเงินดอลลาร์ (USD) แข็งค่ามากขึ้น

(2) **การประชุมของธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ย (Federal open market committee : FOMC)**

(3) **อัตราดอกเบี้ย (Interest Rate)** ในการประกาศขึ้นอัตราดอกเบี้ยในสหรัฐอเมริกามีผลต่อค่าเงินดอลลาร์ (USD) แข็งค่าขึ้น เมื่อเทียบกับสกุลหลักๆ อย่างยูโร (EUR)

(4) **ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross domestic product : GDP)** อัตราเงินเฟ้อทำให้ค่าเงินอ่อนหรือแข็งค่า ดังนั้นอัตราเงินเฟ้อของสกุลเงินหนึ่ง ๆ ควรอยู่ในระดับที่เหมาะสม เนื่องจากเงินเฟ้อจะเกิดขึ้นในทุกประเทศ

(5) **อัตราการว่างงาน (Unemployment rate)** ตัวเลขอัตราว่างงานจะสะท้อนภาพเศรษฐกิจโดยตรง ถ้ามีการว่างงานในอัตราสูงแสดงว่า เศรษฐกิจกำลังอ่อนแอและมีผลทำให้ค่าเงินอ่อนค่า (เบญจพล มะหิงสีบ, 2560: 84-90)

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าปัจจัยกระทบต่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรามีปัจจัยพื้นฐานใน 5 ปัจจัย ได้แก่ ตัวเลขการจ้างงาน (NFP) การประชุมอัตราดอกเบี้ย (FOMC) อัตราดอกเบี้ย (Interest Rate) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และอัตราการว่างงาน (Unemployment rate) ซึ่งปัจจัยพื้นฐานดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกับความเป็นไปที่เกิดขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงค่าของสกุลเงินตราต่างประเทศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

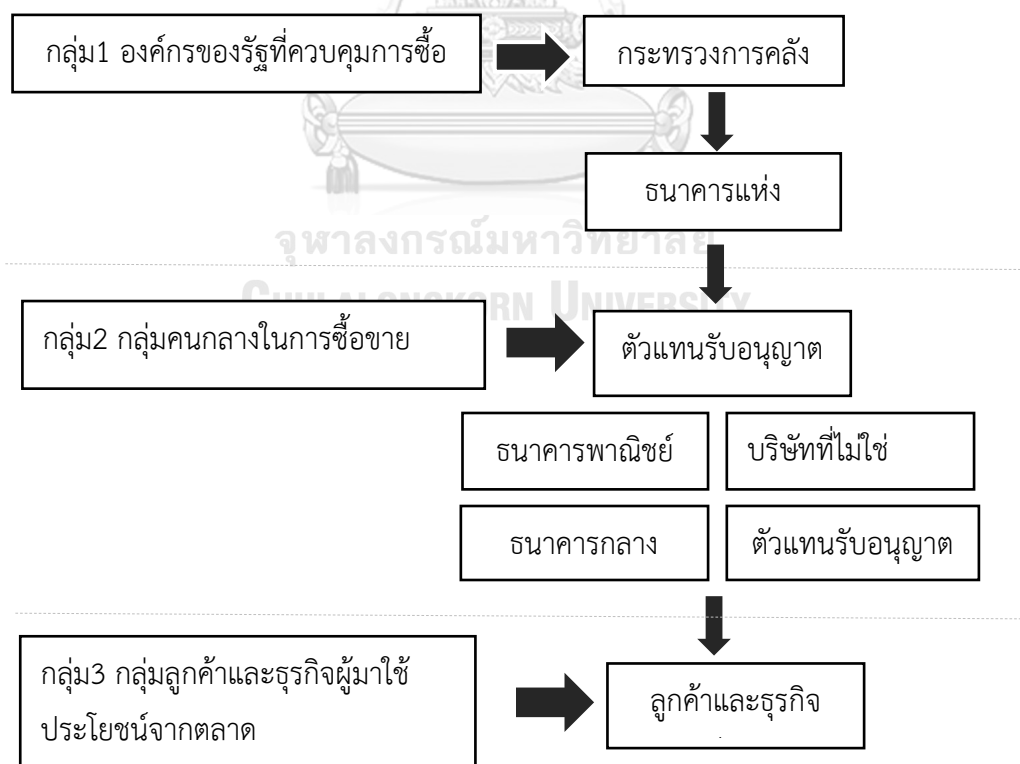
2.2.5 โครงสร้างตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของไทย

การซื้อขายเงินตราต่างประเทศของไทยอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพ.ศ. 2485 เป็นกฎหมายหลักในการควบคุม รายละเอียดตามพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะออกกฎกระทรวงหรือประกาศข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปริวรรตเงินตราได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังคงใช้เป็นแม่บทอยู่จนปัจจุบันนี้ สำหรับโครงสร้างตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศของไทยในปัจจุบัน

การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพตลาดปริวรรตเงินตราของประเทศไทย สนอง แซ่มรัมย์ (2533) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- (1) กลุ่มองค์กรของรัฐที่ควบคุมการซื้อขาย
- (2) กลุ่มคนกลางในการซื้อขายเงินตรา
- (3) กลุ่มลูกค้าและธุรกิจผู้มาใช้ประโยชน์จากตลาด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โครงสร้างตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของไทย



ที่มา: ประยุกต์จาก สนอง แซ่มรัมย์, 2533 โดยผู้วิจัย

กลุ่มที่ 1 องค์กรของรัฐที่ควบคุมการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

องค์กรของรัฐที่ควบคุมการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ประกอบด้วยองค์กรที่สำคัญ 2 องค์กร คือ กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย โดยจากพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา พ.ศ. 2485 กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นผู้รับรองอำนาจจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้เป็นเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้มอบอำนาจช่วงต่อให้ธนาคารพาณิชย์เป็น "ตัวแทนรับอนุญาต" ในการควบคุมการแลกเปลี่ยนอันเดียวกับการส่งสินค้าออก การส่งสินค้าเข้า การซื้อเงินตราเพื่อเดินทาง (ในวงเงินที่กำหนด) การส่งเงินไปชำระตามพันธะต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ยกเว้นการส่งเงินเพื่อการลงทุน การส่งเงินผลประโยชน์ผลกำไร การส่งเงินชำระล่วงหน้าค่าสินค้า หรือการส่งสินค้าเงินผ่อนส่งระยะยาว ซึ่งจะต้องขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรานั้น เมื่อพ.ศ. 2498 รัฐบาลได้จัดตั้งทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange Equalization Fund) ขึ้นที่ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลและได้รับยกเว้นจากการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา คือ รักษาอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้มีเสถียรภาพเหมาะสมแก่สถานการณ์เศรษฐกิจและการเงินของประเทศ โดยมีขอบเขตการดำเนินงานในระยะแรก 3 ประการ

- (1) การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและทองคำ
- (2) การลงทุนแสวงหาผลประโยชน์ในตั๋วเงินคลัง หรือหลักทรัพย์ระยะสั้นและหลักทรัพย์ระยะสั้นที่มั่นคงในต่างประเทศ
- (3) การกู้ยืมเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน

สำหรับการบริหารงานของทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (Exchange Equalization Fund) จะมีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ คณะกรรมการทุนรักษาระดับฯ มีหน้าที่รับผิดชอบนโยบายของทุนรักษาระดับฯ วางระเบียบและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้โดยมีผู้จัดการทุนรักษาระดับฯ เป็นผู้กระทำการในนามทุนรักษาระดับฯ และเป็นตัวแทนของทุนรักษาระดับฯ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและจะต้องดำเนินการทันทีเกี่ยวกับปัญหา นโยบายซึ่งไม่สามารถจะเรียกประชุมคณะกรรมการได้ทันการ คณะอนุกรรมการ

บริหารอันประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้จัดการทุนรักษาระดับฯ ได้รับมอบอำนาจให้พิจารณาตัดสินดำเนินการไปก่อนได้

ขอบเขตการดำเนินงานของทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่รัฐบาลประกาศใช้ในแต่ละขณะ สำหรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน ซึ่งเริ่มประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 ทุนรักษาระดับฯ ยังมีหน้าที่เป็นผู้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราประจำวัน ซึ่งโยงค่าเงินบาทไว้กับเงินสกุลสำคัญหลายสกุล หลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนรายวันค่านึงถึงปัจจัย 3 ประการ คือ

- (1) ค่าเฉลี่ยของเงินสกุลต่าง ๆ ของประเทศที่เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย ซึ่งเป็นสกุลเงินที่อยู่ในกลุ่ม หรือเรียกว่า "ตะกร้าเงิน" (Basket of Currencies) ของสกุลเงินที่นำมาสร้างเป็นดัชนีค่าเงินบาท
- (2) ปริมาณการซื้อขายเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในตลาดในแต่ละวันที่ผ่านมา
- (3) ภาวะเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะด้านการส่งออกและนำเข้าและระดับราคาสินค้าภายในประเทศ

นอกจากนี้ผลจากการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 ทางกรโดยทุนรักษาระดับฯ ได้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เริ่มต้นที่อัตรา 27.0 บาท ต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งมีผลเท่ากับค่าเงินบาทลดลงร้อยละ 14.8 เมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ทางกรได้ดำเนินมาตรการเสริมเพื่อป้องกันการได้กำไรอันไม่สมควรดังนี้

(1) กระทรวงการคลังได้ออกประกาศให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีฐานะเงินตราต่างประเทศสุทธิเกินดุลในวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 ต้องขายเงินตราต่างประเทศส่วนที่เกินดุลนั้นให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย เฉพาะที่ก่อให้เกิดกำไรเนื่องมาจากการปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราในอัตราแลกเปลี่ยน 23.0 บาท

(2) เพื่อป้องกันการเก็งกำไรด้านอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงในฐานะเงินตราต่างประเทศของเงินทุกสกุล ทั้งที่เป็นฐานะต้นที่และฐานะล่วงหน้ารวมกันเป็นฐานะสุทธิเกินดุลหรือขาดดุลได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินทุนหรือ 5.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่ากัน ซึ่งหลักเกณฑ์นี้ยังคงบังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน จะมีการยืดหยุ่นได้บ้างในบางช่วง โดยขณะนี้ธนาคารพาณิชย์สามารถมีฐานะสุทธิเกินดุลได้

ไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนหรือขาดดุลได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของกองทุนหรือมีฐานะสุทธิเกินดุลหรือขาดดุลได้ไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า

กลุ่มที่ 2 คนกลางในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

กลุ่มคนกลางในการซื้อขายเงินตราประกอบด้วย 4 หน่วยงาน คือ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารกลาง บริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และตัวแทนรับอนุญาต ดังนี้

(1) **ธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank)** ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายกระทรวงการคลังฉบับที่ 13 พุทธศักราช 2497 ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 มาตรา 7 บัญญัติว่า

“...ห้ามมิให้บุคคลใด นอกจากธนาคารรับอนุญาต บริษัทรับอนุญาต หรือบุคคลรับอนุญาต ทำการซื้อขาย ให้กู้ยืม แลกเปลี่ยน หรือโอนปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน...”

พร้อมนี้ มาตรา 2 ในกฎกระทรวงยังให้ความหมายของศัพท์ข้างต้น ดังนี้

"ธนาคารรับอนุญาต" หมายความว่า บริษัทจำกัดที่ได้รับอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ ทั้งนี้พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 ยังไม่ครอบคลุมในเรื่องการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

"ปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ" คือ เงินตราต่างประเทศ หรือเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายในประเทศอื่นใดนอกจากประเทศไทย และหมายความรวมถึงค่าแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในกรณีนี้ให้ครอบคลุมถึง เล็ตเตอร์ออฟเครดิต หรือออธริทิทีเปอเชสและคำสั่ง หรือเอกสารที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน และหมายความเฉพาะที่พึงจ่ายในต่างประเทศ

ธนาคารพาณิชย์จึงเป็นธนาคารรับอนุญาตเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่สามารถประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ จึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ระบบการเงินในประเทศ ในฐานะเป็นตัวกลางให้ลูกค้านอกเหนือจากการเข้าไปลงทุนโดยตรง ทั้งที่เป็นผู้นำเข้าและผู้ส่งออก Richie Heinz and Rita M. Rodriguez (1977) อธิบายบทบาทสำคัญของธนาคารพาณิชย์ในการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 3 ประการ คือ เพื่อเป็นการให้บริการที่ดีที่สุดแก่ลูกค้าที่ต้องการแลกเปลี่ยนเงินตรา เพื่อบริหารฐานะทางการเงินให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพียงพอกับปริมาณเงินตราสกุลต่าง ๆ ตามที่ต้องการ และผลตอบแทนจากการให้บริการแก่ลูกค้า คือ ธนาคารจะมีรายได้อยู่ในรูปค่าธรรมเนียม ค่าผลต่างจากอัตราเสนอซื้อกับอัตรา

เสนอขายเงินต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์ได้รับอนุญาตดำเนินธุรกิจได้หลากหลายมากขึ้น เพื่อช่วยลูกค้าสามารถบริหารการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ให้คำปรึกษาแนวโน้มของอัตราแลกเปลี่ยนและดอกเบี้ย การบริหารความเสี่ยงจากการแลกเปลี่ยน ให้บริการเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงในลักษณะต่าง ๆ (สิงหะ นิกรพันธุ์, 2536: 45-46) ที่ปรึกษาทางการเงิน (Finance advisor) การให้บริการวาณิชธนกิจ (Investment banking) นายหน้าตัวแทนจำหน่าย ผู้ดูแลผลประโยชน์ กองทุนรวม (อัจฉรา โยมสินธุ์, 2556: 49)

(2) ธนาคารกลาง (Central Bank) ธนาคารกลางเข้ามามีบทบาทในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในการควบคุมจัดหาหรือกำจัดเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ เพื่อรักษาปริมาณเงินในตลาดให้เหมาะสมในการรับผิดชอบในการรักษาระดับมูลค่าของสกุลเงินของตนเมื่อเปรียบเทียบกับสกุลเงินอื่นให้เหมาะสม ในระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว มูลค่าของเงินสกุลท้องถิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่นถูกกำหนดโดยอุปสงค์ – อุปทาน เช่นเดียวกับสินค้าอื่น ๆ ธนาคารกลางจึงมีหน้าที่ในการประสานการจัดการกับตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้สอดคล้องกับนโยบายการเงินของประเทศ เช่น กระทรวงการคลังโดยมิได้เข้ามาแสวงหากำไรแต่เข้ามาเพื่อต้องการสร้างอิทธิพลควบคุมตลาดและอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

(3) บริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non - financial Business) ตามกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 13 พุทธศักราช 2497 ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 มาตรา 7 บัญญัติว่า “บริษัทรับอนุญาต” หมายความว่า นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการซื้อและขายเช็คเดินทางแก่ผู้จะเดินทางออกไปนอกประเทศ หรือจ่ายเงินบาทให้แก่บุคคลซึ่งถือบัตรเครดิตต่างประเทศ เพื่อตอบแทนการได้สิทธิที่จะเรียกเก็บเงินตราต่างประเทศตามบัตรเครดิตต่างประเทศ บริษัทรับอนุญาตที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ธุรกิจระหว่างประเทศ และการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ดังนี้

ธุรกิจระหว่างประเทศ จะเกี่ยวข้องกับการรับและจ่ายเงินตราที่มีเงินสกุลที่ใช้กันอยู่ในประเทศ เช่น การค้าระหว่างประเทศ กลุ่มนักท่องเที่ยว และการบริการต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจต้องคำนึงถึงการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นเงินสกุลท้องถิ่นในราคาดีที่สุดที่จะเป็นไปได้ เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นในวันที่ตกลงซื้อขายกับวันที่มีการส่งมอบจะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ตลอดเวลา

การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ เป็นการสะสมสินทรัพย์ในต่างประเทศ แต่มีความเสี่ยงที่จะเป็นการสร้างหนี้สินเป็นเงินตราต่างประเทศอีกด้วย การลงทุนในต่างประเทศจึงเปิดโอกาสให้มีความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนต่างประเทศ เช่น นักลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างประเทศข้ามชาติ เป็นต้น

จากการพิจารณาในจำนวนกลุ่มตัวแทนรับอนุญาตทั้ง 2 กลุ่มนั้น บริษัทรับอนุญาต หรือ บุคคลรับอนุญาตจะมีเฉพาะกลุ่มธนาคารรับอนุญาตเท่านั้นที่จะเป็นผู้ทำการซื้อขายเงินตราต่างประเทศได้อย่างสมบูรณ์ สามารถมีบัญชีเงินฝากเป็นเงินตราต่างประเทศได้ ส่วนกลุ่มบริษัทรับอนุญาตและบุคคลรับอนุญาต ซึ่งจะประกอบธุรกิจ บริษัท ห้างร้าน และโรงแรมต่าง ๆ จะมีฐานะเป็นเพียงผู้รับแลกเปลี่ยนเงิน คือ ได้รับอนุญาตให้ซื้อเงินและให้นำมาขายให้กับธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น ผู้ที่จะมีบทบาทสำคัญที่สุดในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ คือ ธนาคารพาณิชย์

(4) ตัวแทนรับอนุญาต (Broker) ตัวแทนรับอนุญาต ในซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่จะคอยติดต่อในตลาดระหว่างธนาคารพาณิชย์และธนาคารระหว่างประเทศ ซึ่งกลุ่มนี้ได้รับผลตอบแทนเป็นค่าธรรมเนียม (Broker fee) ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทย จัดประเภทบริษัทตัวแทนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 2 ประเภท คือ

(4.1) ตัวแทนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายประเทศไทย

(4.2) ตัวแทนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศ

การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในประเทศไทยยังไม่มีตัวแทนรับอนุญาตในการเก็งกำไรซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพุทธศักราช พ.ศ.2485 แต่พบการกระทำผ่านตัวแทนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศ บางครั้งอาจกระทำผ่านตัวแทนที่ไม่ได้รับอนุญาต

โดยทั่วไปหน้าที่ของ “ตัวแทนรับอนุญาต” ซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อาจใช้คำว่า ตัวแทนหรือโบรกเกอร์ หมายถึง นิติบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้ประกอบธุรกิจการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้าที่จะซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งกระทำนอกเหนือจากการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 กล่าวคือ

(1) สำหรับในประเทศไทยตัวแทนรับอนุญาตเพื่อการแก่งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตัวแทนผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ยังไม่มีกฎหมายบัญญัติเพื่อการควบคุม

(2) พระราชบัญญัติการซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 มาตรา 3 บัญญัติคำว่า “สินค้า” หมายถึง หลักทรัพย์ ทองคำ น้ำมันดิบ หรือ ทรัพย์สินอื่นใดที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกอบกำหนด แต่ไม่รวมถึงเงินตราสกุลใดๆ

(3) ตามกฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 13 พุทธศักราช 2497 ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 มาตรา 7 บัญญัติว่า “บุคคลรับอนุญาต” หมายความว่า บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ซื้อ ขาย ให้กู้ยืม แลกเปลี่ยนธนบัตรต่างประเทศ ธนาคารบัตรต่างประเทศ เหรียญกษาปณ์ต่างประเทศ หรือเช็คสำหรับเดินทางที่พึงจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศ แต่ไม่ได้รวมถึงเงินตราสกุลใดๆ

ในขณะเดียวกันการดำเนินธุรกรรมทางการเงิน “ตัวแทนที่ไม่ได้รับอนุญาต” จะดำเนินการในการส่งคำสั่งซื้อ - ขายของนักลงทุนไปสู่ตลาดการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จึงทำให้ตัวแทนดังกล่าวเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นตัวกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารพาณิชย์ถือว่าเป็นหัวใจของตลาดโดยจะทำหน้าที่เป็นผู้ค้าส่งเงิน (Wholesaler) ซึ่งจะคอยเป็นตัวกลางติดต่อกับตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทข้ามชาติโดยตรง โดยทั่วไปแล้วบริษัทตัวแทนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จะจัดตั้ง “บุคคลรับอนุญาต หรือ นิติบุคคลรับอนุญาตที่ทำการแนะนำลูกค้าให้มาเปิดบัญชีซื้อขายกับบริษัท” เรียกว่า IB หรือ Introducing Broker โดยบุคคลที่ทำหน้าที่ IB จะต้องได้รับใบอนุญาต และต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง สำหรับผลตอบแทนของนายหน้าเรียกว่า ค่าธรรมเนียม (Broker fee) และผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งกำหนดอัตราตามปริมาณการซื้อขายและจะแตกต่างกันไป

ขั้นตอนการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตัวแทน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(1) ตัวแทนดำเนินการผ่านเคาเตอร์จัดการ (Dealing Desk: DD) ตัวแทนซื้อขายที่ดำเนินการผ่านทางเคาเตอร์ที่ทำการ Market Maker²¹ เมื่อนักลงทุนส่งคำสั่งซื้อขาย คำสั่งซื้อขายเหล่านั้นจะอยู่ในความดูแลของโบรกเกอร์ ตัวอย่างเช่น มีการส่งคำสั่งการสั่ง Buy ค่าเงิน EUR/USD 100,000 หน่วยส่งไปยังโบรกเกอร์ จากนั้นจะถูกส่งต่อไปยังผู้ให้สภาพคล่องในตลาดกลางต่อไป

ข้อสังเกตในโบรกเกอร์แบบ Dealing Desk: DD คือ อาจมีการส่งคำสั่งล่าช้า เพราะต้องมีการดำเนินการผ่านเคาเตอร์ มีการปฏิเสธการรับคำสั่งซื้อ/ขาย (Re-Quotes) ความกังวลเรื่องความปลอดภัยในการจัดการเงิน บางครั้งอาจไม่ได้ส่งคำสั่งซื้อไปยังธนาคารกลาง อาจกล่าวได้ว่ามีการสร้างรายได้จากการนำผลขาดทุนของนักลงทุน รวมถึงปัญหาด้านเทคนิค เช่น การโกงราคากราฟ เป็นต้น

(2) ตัวแทนดำเนินการส่งคำสั่งซื้อขายไปส่วนกลางโดยตรง (Non-Dealing Desk: NDD) ตัวแทนที่ทำหน้าที่ซื้อขายโดยการส่งคำสั่งซื้อขายไปสู่ตลาดกลางโดยตรง สามารถแบ่งย่อยได้ 2 ประเภท คือ STP (Straight through processing) และ ECN+STP (Electronic communication network + Straight through processing)

แต่ละบริษัทตัวแทนซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จะมีสินค้าเพื่อให้นักลงทุนเก็งกำไรไม่เท่ากัน เช่น คู่สกุลเงิน ทองคำ เงิน แต่ในขณะเดียวกัน บางบริษัทตัวแทนซื้อขายฯ กลับมีสินค้าให้เลือกอย่างมากมาย นอกจากคู่สกุลเงินแล้ว ยังมี CFDs ของหุ้น ดัชนี และ สินค้าล่วงหน้าในตลาดซื้อขายล่วงหน้าอีกด้วย (Commodities) สาเหตุเพราะบริษัทตัวแทนซื้อขายฯทำสัญญากับสถาบันการเงินขนาดใหญ่ เรียกว่า สัญญาผู้ให้สภาพคล่องหรือผู้ให้ราคา หรือ LP (Liquidity Provider) ตัวอย่างเช่น ทางบริษัทตัวแทนซื้อขายฯ ต้องส่งคำสั่ง (order) มาให้อย่างน้อย 25,000 สัญญา หรือ Lots ต่อเดือน มีลักษณะคล้ายกับการซื้อขายปลีก - ส่ง เพื่อให้ได้ราคาสินค้าที่ถูกซึ่งราคาที่บริษัทตัวแทนซื้อขายฯ นำมาเสนอให้กับลูกค้าจะเป็นราคาที่ทำกำไรบวกกำไร (Mark up) เข้าไปจากราคาดิบแล้ว (Raw price) แต่หากบริษัทตัวแทนซื้อขายฯไม่สามารถส่งคำสั่งตามที่กำหนด ก็จะมีบทลงโทษอาจเป็นการจ่ายค่าปรับ ต่อดอกสิทธิ์ เพื่อเป็นการดักเตือน เป็นต้น (สนอง แซ่มรัมย์, 2533)

²¹ Market Maker คือ ผู้ดูแลสภาพคล่องการซื้อขายและการขายโดย Market Maker จะคอยส่งคำสั่งซื้อหรือคำสั่งขายอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาตลาดเปิดทำการ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการซื้อขายสามารถจับคู่สัญญาได้นั่นเอง เรียกได้ว่าเป็นการเพิ่มสภาพคล่องให้กับสินค้านั้น

กลุ่มที่ 3 ลูกค้าและธุรกิจผู้มาใช้ประโยชน์จากตลาด

กลุ่มลูกค้าและธุรกิจผู้มาใช้ประโยชน์จากตลาดการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ประกอบด้วย พ่อค้าผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้ลงทุนต่างประเทศ ซึ่งเข้ามาใช้บริการจากตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศเพื่อให้ธุรกิจของตนเสร็จสมบูรณ์ การซื้อขายเงินตราของกลุ่มนี้จะเป็นการซื้อขายโดยตรงกับกลุ่มตัวแทนรับอนุญาต โดยเฉพาะซื้อขายกับธนาคารพาณิชย์เป็นหลัก การซื้อขายกรณีนี้จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนอย่างเคร่งครัด (สนอง แซ่มรัมย์, 2533)

จากการพิจารณาโครงสร้างตลาดซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถจัดลำดับลักษณะการทำงาน 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มองค์กรของรัฐที่ควบคุมการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ได้แก่ กระทรวงการคลัง และ ธนาคารแห่งประเทศไทย 2) กลุ่มคนกลางในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารกลาง บริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และตัวแทนรับอนุญาต 3) กลุ่มลูกค้าและธุรกิจผู้มาใช้ประโยชน์จากตลาดซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ได้แก่ ลูกค้าและธุรกิจทั่วไป ซึ่งดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485

2.2.6 ลักษณะการส่งมอบเงินตราต่างประเทศ (Value date)

โดยทั่วไปแล้ว ลักษณะการส่งมอบเงิน ในตลาดการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย

1) การซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนทันที (Spot market)

การซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนทันที หมายถึง การซื้อขายเงินตราต่างประเทศในลักษณะส่งมอบทันที ในวันที่ทำสัญญา หรือภายในระยะเวลา 2 วันทำการ ตลาดที่ทำการซื้อขายทันที เรียกว่า “ตลาดซื้อขายทันที” (Spot market) และ อัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดซื้อขายทันที เรียกว่า “อัตราแลกเปลี่ยนทันที” (Spot rate)²² สำหรับประเทศไทยการส่งมอบเงินตราต่างประเทศอาจเป็นวันเดียวกับการทำสัญญา เนื่องจากหากมีการทำสัญญาก่อน 12.00 น. ก็สามารถส่งมอบเงินในวันนั้นได้ ดังนั้น หากมีการซื้อขายในประเทศไทยก็ควรระบุให้ชัดเจนว่า Spot value date คือวันใด สาเหตุที่มีการกำหนดระยะเวลาส่งมอบ 2 วันทำการ เพื่อเป็นการให้ผู้ซื้อและผู้ขายมีเวลาในการเตรียมตัวเพื่อรับหรือจ่ายเงินและเพื่อขจัดปัญหาเรื่องแต่ละประเทศมีเวลาที่ไม่ตรงกัน

²² อัตราแลกเปลี่ยนทันที (Spot rate) หมายถึง การซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นภายในเวลาไม่เกิน 2 วัน

2) การซื้อขายในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (Forward market)

การซื้อขายในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า หมายถึง การทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่มีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนไว้แน่นอนในวันทำสัญญา ในลักษณะส่งมอบภายในอนาคต ระยะเวลาล่วงหน้ามักระบุเป็นจำนวนเดือน เช่น 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน หรือมากกว่านั้น ตามที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกัน เป็นต้น ตลาดที่ทำการซื้อขายเงินตราล่วงหน้าเรียกว่า “ตลาดล่วงหน้า” (Forward market) อัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดการซื้อขายล่วงหน้าเรียกว่า “อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า” (Forward rate)²³ และสัญญาที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นข้อผูกพันในการส่งมอบเงินตรา เรียกว่า “สัญญาซื้อขายเงินตราล่วงหน้า” (Forward contract)

3) การซื้อขายในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนไขว้ (Cross rate)

การซื้อขายในตลาดอัตราแลกเปลี่ยนไขว้ หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินสกุล 2 สกุล ที่ไม่มีเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง การซื้อขายลักษณะนี้ได้รับความนิยมในยุคนี้ จากเดิมที่นิยมใช้เงินดอลลาร์สหรัฐมาเป็นตัวเชื่อมในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทุกสกุลเงิน

2.2.7 ใบอนุญาตซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (License)

ใบอนุญาตซื้อขายเงินตราต่างประเทศในประเทศไทยต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารพาณิชย์ รับอนุญาต บริษัทรับอนุญาต หรือบุคคลรับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พุทธศักราช 2485 ต้องให้ความสำคัญกับการจดทะเบียนเพื่อขอใบอนุญาตซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (License) หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการจดทะเบียนในเรื่องนี้ คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย ในบทนี้ อธิบายเงื่อนไขเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการไม่อนุญาต หรือถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดังนี้

1) การขอใบอนุญาตซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอและในการพิจารณาอนุญาต เพื่อเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย และ เพื่อเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

²³ อัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า (Forward rate) หมายถึง การซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่จะมีการส่งมอบเงินในเวลาที่กำหนดในอนาคต

หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นคำขอและในการพิจารณาอนุญาต ดังนี้

(1) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย

- (1.1) เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้
- (1.2) มีทุนจดทะเบียนและเรียกชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาทและมีฐานะทางการเงินมั่นคง
- (1.3) มีบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย เป็นผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนโดยมีสัดส่วนการถือหุ้นมากกว่ากึ่งหนึ่งของทุนที่ชำระแล้วทั้งหมด
- (1.4) มีกรรมการที่เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด กรณีเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน หรือมีหุ้นส่วนผู้จัดการที่เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นส่วนผู้จัดการทั้งหมดกรณีเป็นห้างหุ้นส่วน
- (1.5) กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน หรือหุ้นส่วน ผู้จัดการกรณีเป็นห้างหุ้นส่วน ต้องมีความรู้และประสบการณ์เหมาะสม
- (1.6) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ

(1) นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ

- (1.1) มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจนายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่ให้บริการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้าด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศอื่น นอกจากประเทศไทยและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทางการหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจดังกล่าวในประเทศนั้นต่อเนื่องกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี นับถึงวันที่ยื่นคำร้องขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ
- (1.2) ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการในประเทศไทย ต้องมีความรู้และประสบการณ์เหมาะสม
- (1.3) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ

นอกจากคุณสมบัติประกอบการพิจารณาข้างต้นแล้ว การพิจารณาออกใบอนุญาตต้องคำนึง นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศสามารถประกอบธุรกิจได้ ดังนี้

- (1) นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย สามารถให้บริการ 2 รูปแบบ คือ
 - (1.1) ให้บริการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้าโดยเจ้าหน้าที่ของนายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ
 - (1.2) ให้บริการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้าด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
- (2) นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ สามารถให้บริการได้เฉพาะการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้าด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
- (3) นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศต้องมีระบบงานในการให้บริการแก่ลูกค้าที่เหมาะสม น่าเชื่อถือ และสามารถรองรับการประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง และมีกระบวนการควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ
- (4) ห้ามมิให้นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศตั้งหรือยอมให้บุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามอันเป็นการกระทำผิดกฎหมาย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันทำการ นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับคำร้องขอและเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วน จะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำร้องขอทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ ตามมาตรา 10 แห่งพรบ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

แต่ปัจจุบันประเทศไทยมีบริษัทตัวแทนซื้อขายเงินตราต่างประเทศมากมายที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศเข้ามาทำการตลาดในประเทศไทย นักลงทุนต้องตรวจสอบข้อมูลว่าตัวแทนซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศผ่านการจดทะเบียนเพื่อขอใบอนุญาตการซื้อขายเงินตราต่างประเทศแล้วหรือไม่ บริษัทตัวแทนซื้อขายต้องมีใบอนุญาตของอาณาเขตนั้นด้วย และ ใบอนุญาตบางอาณาเขตที่เป็นที่ยอมรับ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย เป็นต้น (เกรียงไกร เจิมแพทย์จรรยา, 2561: 36)

2) การไม่อนุญาต หรือถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตซื้อขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

กรณีการไม่อนุญาต หรือถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น เจ้าพนักงาน อาจเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณา ไม่อนุญาต หรือถอนใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต หากเจ้าหน้าที่มีข้อสงสัยหรือมีเหตุที่เชื่อได้ว่าบุคคลที่ขอรับอนุญาตนายหน้า ซื้อขายเงินตราต่างประเทศ หากกรรมการผู้มีอำนาจควบคุม กรรมการผู้มีอำนาจในการบริหาร ผู้จัดการหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ของนายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เป็น นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการในประเทศไทยของนายหน้า ซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ กระทำการดังต่อไปนี้

- (1) ไม่ปฏิบัติ หรือฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน หรือกฎ ข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศที่ได้ออกเพื่อดำเนินการตามกฎหมายนั้น
- (2) ปฏิบัติอันเป็นภัยต่อระบบการแลกเปลี่ยนเงิน
- (3) ปฏิบัติการอันเป็นภัยต่อสาธารณชนในทางเศรษฐกิจ
- (4) เป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) ไม่มีธุรกรรมตามที่ได้รับใบอนุญาตเป็นระยะเวลา 2 ปีติดต่อกัน
- (6) เหตุอื่นใดตามที่เจ้าพนักงานเห็นสมควร

สิ่งสำคัญในการประกอบธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ คือ “การขออนุญาต” อันเป็น เครื่องการันตีต่อลูกค้าและบุคคลที่เกี่ยวข้องว่า บริษัทรับอนุญาต หรือบุคคลรับอนุญาต หรือ นิติบุคคลที่จดทะเบียนที่เป็นมาตรฐานในการดูแลลูกค้าและธุรกิจผู้มาใช้ประโยชน์จากการซื้อขาย แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อันเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมและตรวจสอบ ซึ่งนิติบุคคลที่จด ทะเบียนรับอนุญาตจะได้รับความน่าเชื่อถือ รวมทั้งยังสามารถช่วยประเทศชาติในการป้องกัน อาชญากรรมเศรษฐกิจได้อีกด้วย

2.2.8 ธุรกิจการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การศึกษาธุรกิจการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ การปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ประกอบด้วย ตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ สกุลเงินที่สำคัญ วิธีการการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตัวแทนผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1) ตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Forex market)

(1.1) ตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เป็นตลาดที่มีการเสนอซื้อและเสนอขายเงินตราสกุลหนึ่งเปรียบเทียบกับของอีกสกุลหนึ่ง ในการซื้อหรือขายสินค้าหรือบริการระหว่างประเทศนั้น จะมีการชำระเงินค่าสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ ตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตลาดปริวรรตเงินตรา แพร่ขยายอยู่ทั่วโลก ในการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศ มีการขยายตัวอย่างมาก ดังนั้น การซื้อสินค้าหรือบริการต้องมีการตกลงเรื่องสกุลเงินที่ต้องการใช้ชำระเสียก่อน ส่วนใหญ่มักใช้เงินสกุลหลัก อาทิ เมื่อต้องการซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐตามข้อตกลง ผู้ซื้อต้องนำเงินสกุลท้องถิ่นของตนแลกเปลี่ยนแปลงกับสกุลดอลลาร์สหรัฐก่อนจึงสามารถทำการซื้อขายสินค้าและบริการได้ ในกระบวนการนี้ตลาดซื้อขายเงินตราต่างประเทศ นคราสมบรูณ์ (2559) เรียกว่า เป็นตัวกลางจับคู่ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

(1.2) สถานที่ตั้ง

ตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ไม่มีสำนักงาน หรือที่ตั้งเป็นเพียงโครงข่ายในการแลกเปลี่ยนเงินตราที่กระจายตัวอยู่ทั่วโลก อันเป็นผลสนับสนุนให้ระบบการเงินระหว่างประเทศดำเนินไปได้อย่างสะดวกและต่อเนื่อง มีการเคลื่อนไหวและการซื้อขายตลอด 24 ชั่วโมง โดยสถานที่ซื้อขายเงินตราที่สำคัญของโลกเริ่มกิจการตั้งแต่เข้าที่ตลาดโตเกียว และ ซิดนีย์ แล้วเคลื่อนย้ายไปยังตลาดยุโรป ได้แก่ ตลาดแฟรงก์เฟิร์ต ตลาดลอนดอน แล้วข้ามไปยังตลาดนิวยอร์ก และจบลงที่ตลาดซานฟรานซิสโก และตลาดลอสแอนเจลิส ด้วยเหตุนี้ตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศจึงมีสภาพคึกคักและมีสภาพคล่องเป็นอย่างมาก โดยธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินหรือตัวแทนซื้อขายจะเป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมดังกล่าว

(1.3) ลักษณะการซื้อขาย

การซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นการซื้อขายนอกตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นทางการ เรียกว่า OTC : Over the Counter เพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์และตราสารอื่น ๆ รวมถึงสกุลเงิน โดยไม่ได้ผ่านในตลาดรองที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการ เช่น

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) หรือ ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ (MAI) แต่จะทำการซื้อขายและตกลงแลกเปลี่ยนกันเองโดยตรง ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายนอกตลาดรอง โดยสามารถทำการซื้อขายได้ ทั้งตราสารที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ และในกรณีที่บริษัทไม่ได้จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ ก็สามารถดำเนินการซื้อขายได้

สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดทำกฎเกณฑ์สำหรับการซื้อขายนอกตลาดขึ้น เพื่อใช้ปฏิบัติ ได้แก่ สมาคมผู้ค้าหลักทรัพย์แห่งชาติ (NASDAQ) แต่ในประเทศไทยยังไม่มีองค์กรอิสระ ควบคุม กำกับดูแล กฎระเบียบต่าง ๆ ในการซื้อขายและตกลงแลกเปลี่ยนกันเอง โดยตรงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายนอกตลาดรอง

2) สกุลเงินที่สำคัญ

ในบรรดาสกุลเงินที่มีการซื้อขายมากที่สุดของประเทศที่มีเศรษฐกิจก้าวหน้า เงินออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ดอลลาร์ มีส่วนแบ่งของพวกเขาในตลาด Forex ทั่วโลกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งตรงข้ามกับเงินสเตอร์ลิง แคนาดา ดอลลาร์ สวีเดน โครนา และสวิสฟรังก์ ที่เริ่มสูญเสียฐานส่วนแบ่งการตลาดไปอย่างเช่น ในปีค.ศ. 2013 ค่าเงินที่มีการซื้อขายสูงสุด 10 อันดับ คือ

- | | |
|-----------------------------|------------------------------|
| (1) USD (ดอลลาร์สหรัฐ) | (6) CHF (สวิสฟรังก์) |
| (2) EUR (ยูโรดอลลาร์) | (7) CAD (แคนาดาดอลลาร์) |
| (3) JPY (เยนญี่ปุ่น) | (8) MXN (เม็กซิโกเปโซ) |
| (4) GBP (ปอนด์อังกฤษ) | (9) CNY (หยวนจีน) |
| (5) AUD (ออสเตรเลียดอลลาร์) | (10) NZD (นิวซีแลนด์ดอลลาร์) |

การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ คือ การซื้อสกุลเงินหนึ่งและทำการขายอีกสกุลเงิน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน ซึ่งจะเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่าง 2 สกุลเงินเสมอ มักเรียกว่า “คู่เงิน” ตัวอย่างเช่น

EUR/USD คู่เงินยูโรดอลลาร์และดอลลาร์สหรัฐ

USD/JPY คู่เงินดอลลาร์สหรัฐและเงินเยนญี่ปุ่น

GBP/USD คู่เงินปอนด์อังกฤษและดอลลาร์สหรัฐ เป็นต้น

3) วิธีการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต้องกระทำผ่านเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ สราวุธ ปิตียาศักดิ์ (2555) มาใช้ในกระบวนการสร้าง จัดเก็บ จัดหา ประมวลผลรับ ส่ง และเผยแพร่สารสนเทศ (ข้อมูล) ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ตัวอักษร ตัวเลข ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง ในธุรกรรมเชิงพาณิชย์ที่เรียกว่า “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” ในเบื้องต้นนักลงทุนต้องทำการเปิดบัญชีธนาคารเพื่อการฝากเงินจึงจะสามารถทำการซื้อขายได้ จากนั้น นักลงทุนสามารถเก็งกำไรผ่านทางโปรแกรมประยุกต์ มีขั้นตอน คือ การเปิดบัญชีธนาคาร การฝากเงิน ดาวน์โหลดโปรแกรมประยุกต์ และการถอนเงิน ดังนี้

(1) การเปิดบัญชีธนาคาร

เมื่อนักลงทุนต้องการเข้าสู่ตลาดการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สิ่งแรกที่นักลงทุนต้องทำ คือ การเปิดบัญชีการซื้อขาย (Trading Account) ผ่านบริษัทตัวแทนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Broker) โดยต้องกรอกข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ ซึ่งเอกสารที่จำเป็นในการเปิดบัญชีเพื่อการซื้อขาย ได้แก่ เอกสารเพื่อสามารถระบุตัวตนที่อยู่ให้ตรงกันเท่านั้น เอกสารที่ใช้ในการเปิดบัญชี ดังนี้

(1.1) บัตรประชาชน เอกสารเดินทางต่างประเทศ หรือ ใบขับขี่

(2.1) เอกสารที่อยู่ตรงกับบัตรประชาชน เช่น ใบเสร็จการจ่ายสาธารณูปโภค

ตัวแทนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะใช้เวลาตรวจสอบข้อมูลภายใน 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นระบบจะส่งเอกสารเพื่อให้ผู้ที่ต้องการเปิดบัญชีกรอกข้อมูลแล้วส่งให้บริษัทตัวแทนซื้อขายทำการพิจารณาต่อไป กระบวนการนี้ทำบนหน้าเว็บไซต์ของบริษัทตัวแทนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าการเปิดบัญชีเพื่อการซื้อขายเงินตราต่างประเทศมีขั้นตอนที่น้อยกว่าการเปิดบัญชีหุ้นเมื่อเทียบกับจำนวนเอกสารและขั้นตอนแล้ว

(2) ระบบการฝากเงิน

การการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกระทำผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้การทำธุรกรรมการฝากเงินธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศสามารถกระทำผ่านอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการทำธุรกรรมทางการเงินสามารถทำได้โดยไม่ซับซ้อน นักลงทุนสามารถฝากเงินผ่านเว็บไซต์ของบริษัทตัวแทนซื้อขายฯ เมื่อการเปิดบัญชี การซื้อขายได้รับการอนุมัติแล้ว นักลงทุนสามารถโอนเงินผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่างได้โดย

ตัดผ่านบัตรเครดิต หรือบัตรเดบิต Paysbuy Skrill Net teller และ E-wallet ขั้นตอนการฝากเงิน จะดำเนินการในทันที บริษัทนี้ตัวแทนซื้อขายฯ จะแสดงเลขที่บัญชีและที่อยู่ให้ลูกค้า รวมถึงหมายเลข การซื้อขายเงินตราต่างประเทศได้รับอนุญาตอย่างเปิดเผย ทั้งนี้การฝากเงินผ่านธนาคาร ภายในประเทศจะดำเนินการภายใน 1 - 3 ชั่วโมง หลังจากนั้นนักลงทุนสามารถทำการซื้อขายเงินตรา ต่างประเทศได้ในระบบออนไลน์อย่างเป็นอิสระ

(3) ดาวนโหลดโปรแกรมประยุกต์

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่สำคัญในการช่วยนักลงทุนส่งคำสั่งซื้อ - คำสั่งขาย คือ โปรแกรมประยุกต์ช่วยเทรด เรียกว่า MetaTrader 4 หรือ MetaTrader 5 ด้วยการออกแบบเพื่อใช้ ในการซื้อขายสกุลเงินต่างผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต เช่น อัตราแลกเปลี่ยน หุ้น อนุพันธ์ ทองคำ โดยผู้พัฒนาโปรแกรม Metatrader คือบริษัท MetaQuotes Software Corp ปัจจุบันโปรแกรมนี้ ได้รับการยอมรับและมีการใช้งานทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก

เมื่อนักลงทุนออกคำสั่งซื้อ - คำสั่งขาย บริษัทตัวแทนซื้อขายฯ จะรับคำสั่งซื้อหรือ คำสั่งขายของนักลงทุนทันที ข้อสำคัญของโปรแกรม Metatrader ได้แก่

- (1) สามารถปรับเปลี่ยนโปรแกรมเรื่อง สี ขนาด เส้นกราฟได้
- (2) สามารถติดตั้งบนเครื่องมือ เช่น คอมพิวเตอร์ และ โทรศัพท์เคลื่อนที่
- (3) มีการติดตั้งตัวชี้วัดเพื่อการดูแนวโน้ม (Indicator)
- (4) สามารถเลือกการแสดงผลของกราฟได้ เช่น กราฟเส้น (Line Chart) กราฟ แท่ง (Bar Chart) และ กราฟแท่งเทียน (Candlestick)
- (5) สามารถเลือกช่วงเวลาในการแสดงผลได้ 9 Time Frame คือ 5 นาที, 15 นาที, 30 นาที, 1 ชั่วโมง, 4 ชั่วโมง, รายวัน, รายสัปดาห์ และรายเดือน
- (6) รองรับการเขียนโปรแกรมด้วยภาษา MQL เพื่อสร้างระบบเทรดอัตโนมัติ (Expert Advisor: EA)

(4) ระบบการถอนเงิน

เมื่อนักลงทุนต้องการถอนเงินออกจากบัญชี ปัจจุบันได้มีบริษัทตัวแทนซื้อขายฯ จำนวนมากที่สามารถมีการฝากเงิน/ถอนเงิน ผ่านทางธนาคารไทย (Online Thai Banking) ส่วนใหญ่ จะไม่มีค่าธรรมเนียมและคิดอัตราแลกเปลี่ยนตามจริง เช่นเดียวกับกับ (ข) ระบบการฝากเงิน

2.2.9 การแก้งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไม่ได้รับอนุญาตในประเทศไทย

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 เป็นกฎหมายหลักซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงควบคุม จำกัด หรือห้ามการปฏิบัติกิจการทั้งปวงเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน หรือมีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง และกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมาย ประกาศ คำสั่ง ทั้งนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ควบคุมดูแลตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทย (2562) อนุญาตให้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนที่เรียกว่า “ธุรกิจปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ” ใน 7 ประเภท ดังนี้

- (1) นิติบุคคลรับอนุญาต มีขอบเขตการประกอบธุรกิจ คือ ซื้อ-ขาย ผาก-ลอน โอน หรือให้กู้เงินตราต่างประเทศ เช่น ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ
- (2) บุคคลรับอนุญาต เพื่อซื้อและขายธนบัตรต่างประเทศและรับซื้อเช็คเดินทางจากลูกค้า
- (3) ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ เพื่อการโอนเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศตามคำขอของบุคคลในประเทศ และรับโอนเงินตราต่างประเทศจากบุคคลในต่างประเทศเพื่อจ่ายเป็นเงินบาทให้แก่ผู้รับในประเทศ
- (4) ศูนย์บริหารเงิน เพื่อบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศให้กับกลุ่มบริษัท
- (5) บริษัทรับอนุญาตประกอบธุรกิจ เพื่อการซื้อและขายเช็คเดินทางแก่ผู้จะเดินทางออกไปนอกประเทศ หรือจ่ายเงินบาทให้แก่บุคคลซึ่งถือบัตรเครดิตต่างประเทศ
- (6) นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ¹³ เพื่อประกอบธุรกิจการจับคู่ธุรกรรมซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างลูกค้าที่จะซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

¹³ รายชื่อ ผู้ประกอบธุรกิจนายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

- | | |
|--|--------------------------------------|
| 1) บริษัท อิลิท พาร์ทเนอร์ส จำกัด | รูปแบบการให้บริการ Voice Broker |
| 2) บริษัท เอเอฟเอส (ประเทศไทย) จำกัด | รูปแบบการให้บริการ Voice Broker |
| 3) บริษัท เทรดิชั่น สยาม (โบรกเกอร์) จำกัด | รูปแบบการให้บริการ Voice Broker |
| 4) บริษัท ไอแคป-เอพี (ประเทศไทย) จำกัด | รูปแบบการให้บริการ Voice Broker |
| 5) บริษัท ศศิธร อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด | รูปแบบการให้บริการ Voice Broker |
| 6) รีฟินีฟ ทรานแซคชั่น เซอร์วิสเชส ลิมิเต็ด | รูปแบบการให้บริการ Electronic Broker |
| 7) บริษัท วอลล์สตรีท ทัลเลนท์ พรินอนน์ จำกัด | รูปแบบการให้บริการ Voice Broker |

(7) บริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต เพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศที่เป็นการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เฉพาะกับบุคคลที่จะซื้อหรือขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อการลงทุนในตราสารและอนุพันธ์

กล่าวได้ว่าในความดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยยังไม่ครอบคลุมถึงการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในลักษณะเก็งกำไร ด้วยเหตุนี้ผู้กระทำความผิดกล่าวอ้างว่าประกอบธุรกิจในประเภทที่ 6 นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศเพื่อหลอกลวงประชาชน ปัจจุบันพบว่าการประกอบกิจการที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ โดยการชักชวนโดยการหลอกลวงร่วมลงทุนในลักษณะกองทุนเก็งกำไร แสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งแก่ประชาชนลงทุนโดยนำเงินหรือทรัพย์สิน ทั้งยังมีการให้ประชาชนชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อย ๆ โดยอ้างว่าจะได้รับผลตอบแทนสูง โดยใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายแก่สมาชิกเก่า โดยมีได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจตามที่กล่าวอ้าง หรือนำเงินที่ได้มาประกอบธุรกิจแค่บางส่วนเท่านั้น เพราะฉะนั้นทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

สัญญาการเก็งกำไรซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแตกต่างกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยการซื้อขายล่วงหน้าครั้งแรกเกิดขึ้นที่กรุงชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นแห่งแรก ต่อมาเมื่อเป็นที่ยอมรับจึงได้รับความนิยมและแพร่หลายไปยังประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส (ปริยดา ศรีโสภิตสวัสดิ์, 2540) สำหรับประเทศไทยเกิดตลาดอนุพันธ์ครั้งแรกเมื่อพ.ศ. 2544 โดยมีสำนักคณะกรรมการกำกับและการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าเป็นหน่วยงานกำกับดูแล แต่ไม่ครอบคลุมถึงสกุลเงินตราต่างประเทศ ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. 2546 จึงได้ออกพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้าพ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานหลัก ซึ่งยังคงไม่ครอบคลุมถึงสกุลเงินตราต่างประเทศ (นงลักษณ์ พักเส็ง, 2552) ภายหลังจากสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในเงินตราต่างประเทศได้ประกาศให้ทำการซื้อขายในปีพ.ศ. 2555 ใช้ชื่อผลิตภัณฑ์ว่า USD Future เป็นสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในสกุลเงิน โดยผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันไว้ตั้งแต่วันที่สัญญาว่าจะแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศในอนาคตในอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดและที่ตกลงกันไว้ตั้งแต่วันที่สัญญา ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศและการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลให้ธุรกรรมที่เกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนและความต้องการบริหารจัดการความเสี่ยงของการค้าระหว่างประเทศ ผู้ประกอบธุรกิจต่างให้ความสนใจในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า จึงส่งผลให้สัญญาซื้อขายล่วงหน้าในเงินตราต่างประเทศเป็นสัญญาที่มีความนิยมอย่างแพร่หลาย (นรา สมบูรณ์, 2559)

ธุรกิจการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในประเทศไทยจึงเป็นลักษณะที่ไม่ได้รับอนุญาตถือว่าเป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่ง นรา สมบูรณ์ (2559) อธิบายว่า ประเทศไทยมีนักเก็งกำไรค่าเงินอยู่จำนวนมากและยังไม่มีความเข้าใจอย่างแท้จริงว่า เป็นธุรกรรมที่ผิดกฎหมายหรือไม่ หรือว่าเป็นธุรกรรมสีเทาและไม่มีกฎหมายรองรับ ขณะนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความพยายามที่จะควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาต จากการค้นคว้าจากการปรากฏของการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาตพบว่า ในประเทศไทยพบการกระทำความผิดอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพย์สินของประชาชนที่หลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อจำนวนมากจึงได้ออกมาตรการมากมายโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2548) มีมาตรการป้องกันการเก็งกำไรในค่าเงินโดยกำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุญาต มีรายละเอียดว่าจะต้องรายงานตามตารางและรายการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ตามประเภทของผู้รับอนุญาต ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น บริษัทเงินทุนรับอนุญาต และบริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาต (หนังสือเวียนธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548) ต่อมาธนาคารแห่งประเทศไทย (2558) ปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท ในหนังสือเวียนธนาคารแห่งประเทศไทย (2558) โดยมีการผ่อนคลายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน หากพิจารณาแล้วขอบเขตการดำเนินธุรกรรมและการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ภายหลังเปิดเศรษฐกิจประชาคมอาเซียน ประเทศไทยได้เข้าร่วมการเป็นประเทศสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและได้เริ่มปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อพ.ศ. 2557 ได้มีมาตรการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน สามารถดำเนินธุรกรรมในต่างประเทศได้เป็นจำนวนมากขึ้น นรา สมบูรณ์ (2559) สรุปรายละเอียดดังนี้

กรณีนิติบุคคลรับอนุญาตหรือธนาคารพาณิชย์

(1) การฝากเงินตราต่างประเทศกับสถาบันการเงินในประเทศขยายวงเงินให้บุคคลในประเทศซื้อขายเงินตราต่างประเทศได้ไม่เกิน 5,000,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ จากเดิม 500,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ

(2) การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ต่างประเทศขยายวงเงินโอนออกเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์และสิทธิการเช่าอสังหาริมทรัพย์ในประเทศ ได้ปีละไม่เกิน 50,000,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (เดิม 10,000,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี)

(3) การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ บุคคลในประเทศลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ ผ่านธนาคารพาณิชย์ จากเดิมต้องลงทุนผ่านตัวแทน เช่น บริษัทหลักทรัพย์ นายหน้าใน

ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าและเพิ่มผลิตภัณฑ์ทางการเงินในประเทศ โดยให้ผู้ลงทุนรายย่อยลงทุนในสกุลบาทอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวกับค่าเงินบาท (FX/THB) ที่เสนอขายในประเทศ

(4) อนุญาตให้มีตัวแทนการซื้อขาย (Broker) ใน TFEX รายใหม่ เป็นนายหน้าซื้อขาย USD Future ใน TFEX ได้ และ อนุญาตบริษัทหลักทรัพย์ซื้อขายเงินตราต่างประเทศกับผู้ค้าได้ โดยไม่ต้องติดต่อกับธนาคารพาณิชย์ ภายใต้ขอบเขตธุรกิจตัวแทนซื้อขาย (เดิมไม่อนุญาตให้ซื้อขาย FX กับลูกค้าโดยตรง)

การควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ดำเนินธุรกิจปัจจัยชำระเงินได้และในการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากมาตรการป้องกันการเก็งกำไรในค่าเงินโดยกำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุญาต พ.ศ. 2485 ธนาคารพาณิชย์ผู้ดำเนินการจะได้ค่าธรรมเนียมและเก็บส่วนต่างจากการแลกเปลี่ยน จึงทำให้มีช่องทางในการทำกำไรและด้วยการประกอบธุรกิจดังกล่าวสามารถสร้างผลประโยชน์เป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีบุคคลต้องการประกอบธุรกิจดังกล่าว แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายครอบคลุมกรณีนี้ (นรา สมบูรณ์, 2559) จึงก่อให้เกิดการซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการเก็งกำไร ผู้กระทำความผิดจะอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย ความรู้ความเข้าใจของประชาชนและนักลงทุนรายย่อยเป็นเป้าหมายสำคัญ อยู่นอกเหนือการควบคุมจากพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้มีประชาชนนักลงทุนเข้าร่วมการซื้อขายในลักษณะการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศหรือเรียกว่า “ธุรกิจค่าเงินเถื่อน” เกิดขึ้นจำนวนมาก ผู้วิจัยจะอธิบายในหัวข้อต่อไป

1) การซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาต

การควบคุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายเงินตราต่างประเทศมีพระราชบัญญัติควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 และกฎกระทรวงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2497 เป็นกฎหมายหลักในการควบคุมในกรณีดังกล่าว

(1) พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485

พระราชบัญญัติการควบคุมการเปลี่ยนแปลงเงิน พ.ศ. 2485 ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายเงินตราต่างประเทศอธิบายในมาตรา 4, 6, 7, 8 และ 9 ที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเงิน หรือการอื่นที่มีเงินตราต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง อันเป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้มอบอำนาจแก่เจ้าพนักงานและกำหนดอำนาจหน้าที่ โดยมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้นำดำเนินการตาม

พระราชบัญญัติ หากมีผู้ใดฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง ต้องมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ จำคุกไม่เกินสามปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

(2) กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2497)

ในปีพ.ศ. 2497 รัฐบาลได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 13 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 ในกฎกระทรวงนี้อนุญาตให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้ ข้อ 2, 3, 5, 7 และ 27 อนุญาตให้ธนาคาร บริษัท บุคคล นิติบุคคล และ ตัวแทนซื้อเงินประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศ โดยบุคคลไม่สามารถประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศได้ เว้นจะได้รับอนุญาตจากทางการโดยยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อขอใบอนุญาต เมื่อผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการตามกฎหมายหรือปฏิบัติการอันเป็นภัยต่อระบบการแลกเปลี่ยนเงิน หรือเป็นภัยต่อสาธารณชนในทางเศรษฐกิจสามารถถอนใบอนุญาตได้

เมื่อพิจารณาการซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาตจาก “ความผิดฐานซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาต” ปรากฏความผิดในมาตรา 4, 8 และ 9 ของพระราชบัญญัติควบคุมเงินการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 และ ข้อ 7 ของกฎกระทรวงที่ 13 “ความผิดฐานประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต” ปรากฏความผิดในมาตรา 4, 8 และ 9 ของพระราชบัญญัติควบคุมเงินการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 และ ข้อ 3 ของกฎกระทรวงที่ 13 และ “ความผิดฐานประกอบธุรกิจตัวแทนซื้อขายเงินโดยไม่ได้รับอนุญาต” ปรากฏความผิดในมาตรา 4, 8 และ 9 ของพระราชบัญญัติควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 และกฎกระทรวงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2497 แต่ปัจจุบันยังพบการกระทำลักษณะดังกล่าว

ในการศึกษาการหลอกลวง มติชนออนไลน์ (2561) รายงานว่า “ปฏิบัติการหลายเครือข่ายพนันออนไลน์” ตามนโยบายของรัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติเข้าตรวจค้นบริษัทเฮลิกซ์ไทยพีช เบื้องต้นทราบว่าบริษัทมีการกระทำลักษณะประกอบธุรกิจตัวแทนซื้อขายเงินโดยไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยแต่ละเดือนมีเงินหมุนเวียนมากกว่า 1 แสนบัญชี ยอดเงินในบัญชีไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท คาดว่ามีเงินหมุนเวียนกว่า 600 ล้านบาทต่อเดือน มีผู้เสียหายกว่า 1.4 ล้านราย จากการสืบสวนพบว่ามีกลุ่มเครือข่ายผู้กระทำผิด ได้ประกาศเชิญชวนให้ประชาชนมาลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ มากกว่า 70 ชนิด ได้แก่ คู่สกุลเงิน, ดัชนี และ หุ้น เป็นต้น ซึ่งเรียกว่า ไบนารีออปชั่น (Binary Option) ผ่านทางเว็บไซต์ www.siamoption.com แต่เมื่อประชาชนสมัครสมาชิกและโอนเงินแล้วกลับไม่สามารถทำการซื้อขายเพื่อการลงทุนตามที่ประกาศในเว็บไซต์ดังกล่าว แต่กลายเป็น

การทลายผลการขึ้นหรือลงของกราฟคู่สกุลเงิน (Forex) เป็นลักษณะการพนันออนไลน์ (กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว, 2560: ออนไลน์) ภายหลังพบว่าขบวนการนี้เป็นขบวนการใหญ่มีนายทุนเป็นชาวรัสเซียขณะนี้ได้หลบหนีออกนอกประเทศไปแล้ว โดยอ้างความน่าเชื่อถือว่าบริษัทมีการจดทะเบียนถูกต้องผ่านกรมธุรกิจการค้าและกระทรวงพาณิชย์ (มติชนออนไลน์, 2561: ออนไลน์)

การปฏิบัติการดังกล่าวสามารถทลายเครือข่ายพนันออนไลน์ในประเทศไทย โดยมีเครื่องมือคู่สกุลเงินจากแนวคิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในลักษณะการเก็งกำไร นอกจากนี้ยังกล่าวอ้างการประกอบธุรกิจตัวแทนซื้อขายเงินโดยไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย การทุจริตหรือหลอกลวงโดยนำข้อมูลอันเป็นเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ตามพระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเป็นการการฉ้อโกงประชาชน เห็นได้ว่า ธุรกิจประเภทนี้เป็นธุรกิจที่แอบซ่อนกระแสเงินหมุนเวียนอยู่ในระบบเป็นกระแสที่ไหลไปสู่บุคคลเพียงกลุ่มเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินตราเข้าอยู่ในกลุ่มคนต่างชาติที่เข้ามาดำเนินงานโดยมีคนไทยเป็นผู้ดำเนินการแทน ส่วนผลประโยชน์นั้นจะตกอยู่ที่นายทุนต่างชาติ และที่แน่นอนที่สุดคือการนำเงินตราออกนอกประเทศโดยผิดกฎหมาย อันจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เพราะเป็นเงินที่อยู่นอกระบบซึ่งรัฐไม่อาจควบคุมได้

2) การกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน

ในปีพ.ศ. 2540 การซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาตในประเทศไทย หรือ “การค้าเงินเถื่อน” ผู้กระทำความผิดมักมีการกล่าวอ้างแก่นักลงทุนว่า จะสามารถกำไรอย่างมหาศาลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจากตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ทั้งนี้ผู้กระทำความผิดมักจะจ้างนักศึกษาที่จบการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ทำการวิเคราะห์กระแสหมุนเวียนเงินตราต่างประเทศและหานักลงทุนมาร่วมลงทุนในธุรกิจการเงินที่ผิดกฎหมาย คนละ 1 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่มักจะกระทำในช่วงเวลา กลางคืน เนื่องจากอิงการเวลาในตลาดฟอเร็กซ์สากล ซึ่งจะเป็นเวลาที่แตกต่างจากเวลาในประเทศไทย สถานที่ส่วนใหญ่มักตั้งอยู่บนห้างสรรพสินค้าที่มีสาขาในจังหวัดกรุงเทพฯ ภูเก็ต สงขลา นครสวรรค์ และ เชียงใหม่ ธุรกิจการค้าเงินเถื่อนไม่เพียงแต่ทำร้ายนักลงทุนเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำให้สภาวะการเงินและเศรษฐกิจของชาติกระทบกระเทือนอย่างสิ้นเชิง (วีระพงศ์ บุญญเษาศ, 2547)

ผู้เสียหายรายหนึ่งให้สัมภาษณ์กับไทยพีบีเอสออนไลน์ (2561) กล่าวว่า

“ในช่วงแรก เขาจะเอาโบรกเกอร์มา คือ บริษัท A และ บริษัท B ซึ่ง 2 บริษัทนี้มีตัวตนจริงจึงสร้างความน่าเชื่อถือให้เรา และมีเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายโทรไปตรวจสอบกับนักลงทุนที่ลงทุนด้วยกัน มีผู้หลักผู้ใหญ่ มีดอกเตอร์ วิศวกร และอีกมากมาย ว่าโบรกเกอร์เจ้านี้มีตัวตนจริงหรือไม่ พบว่าเป็นสถานที่จริงเลยสร้างความน่าเชื่อถือ มีการการันตีรายได้ว่าภายใน 2-3 ปี จะได้รับผลตอบแทนที่ร้อยละเปอร์เซ็นต์ จึงตัดสินใจลงทุนไปประมาณ 6 ล้านบาท ได้รับผลตอบแทนกลับมาจริง ซึ่งจะมีการนำแผนการจ่ายเงินแบบเครือข่ายมาประยุกต์ด้วย ถ้าแนะนำเพื่อนจะได้ค่าคอมมิชชัน”

“...ลงทุนได้ 1 ปีกว่า จึงรู้ว่าถูกหลอกแล้ว เพราะว่าบริษัทเริ่มจ่ายเงินล่าช้า จากที่เคยจ่ายทุก 15 วัน เปลี่ยนมาเป็น 1 เดือน จาก 1 เดือน ล้าช้าออกไป 2 เดือน ช่วงนั้นหนัก เริ่มรู้สึกว่ามีปัญหาและเริ่มมีการโวยวาย บริษัทก็จะกลับมาจ่ายเงินตราเวลาอีกครั้ง เหมือนเป็นการเลี้ยงไข้ประมาณ 1-2 งวด หลังจากนั้นหายไปยาวเลย...” (ไทยพีบีเอสออนไลน์, 2561: ออนไลน์)

หากพิจารณาในมุมมองทางกฎหมายจากการค้าเงินเถื่อนและการสัมภาษณ์ของผู้เสียหาย มีประเด็นที่น่าสนใจคือ การฉ้อโกงประชาชน ในการกระทำความผิดลักษณะเป็นลูกโซ่ กล่าวคือ มีการชักชวนลูกค้าต่อ ๆ กัน โดยให้ค่าตอบแทนกับผู้ชักจูงเป็นเครื่องล่อใจ ผู้เสียหายจะรู้สึกว่าได้เข้ามาในระบบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจริง มีการจ่ายเงินตามที่กล่าวอ้างในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ภายหลังผู้เสียหายจะรู้ว่าถูกหลอกบริษัทถูกปิด ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ได้บัญญัติไว้ว่า

“...ถ้ากระทำความผิดตามมาตรา 341 ได้กระทำการด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนหรือด้วยการปกปิดความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน”

ดังนั้น การกระทำความผิดตามมาตรา 343 จะต้องเป็นการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 ซึ่งกฎหมาย บัญญัติไว้ว่า

“...ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้หลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำถอน หรือ ทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ...”

จากการพิจารณาความผิดฐานการกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน มาตรา 4 วรรคสอง ในกรณีการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อันเป็นการฉ้อโกงประชาชนต้องมีการโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป โดยการกล่าวอ้างจะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่สถาบันทางการเงินตามกฎหมายของสถาบันการเงินที่จะพึงจ่ายได้ โดยที่ตนเองรู้หรือควรรู้ว่าตน หรือบุคคลนั้นจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมรายนั้นหรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนในลักษณะ “แชร์ลูกโซ่” นอกจากนี้ยังมีการหลอกลวง เช่น สร้างข้อเสนอโปรโมชั่นเพื่อดึงดูดนักลงทุนมาเป็นลูกค้าเพื่อให้ได้ค่าตอบแทนจ่ายค่าบริการ เช่น ค่าคอมมิชชัน กระบวนการแชร์ลูกโซ่ชักชวนให้ลงทุนเพื่อผลตอบแทน รวมถึงการยกยอกเงินในบัญชีนักลงทุน ทั้งนี้ประชาชนทั่วไปผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่ถูกโกงมักจะไม่ค่อยมีความรู้สึกโกรธแค้นมากนัก เพราะลักษณะการกระทำ ความผิดไม่มีลักษณะความรุนแรงที่จะสร้างภาพให้ประชาชนทั่วไปรู้สึกอาฆาตหรือเคียดแค้นมากนัก ซึ่งต่างกับอาชญากรรมทั่วไปที่ต้องอาศัยความรุนแรงเป็นหลักหรือมีลักษณะโหดร้ายทารุณ ทั้งนี้การที่จะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนหรือไม่ ไม่ได้ถือเอาจำนวนผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงว่ามีมากน้อย แต่ถือเอาเจตนาแสดงข้อความเท็จต่อประชาชนเป็นสำคัญ โดยจะพิจารณาจากวิธีการในการหลอกลวงและจำนวนผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงประกอบการพิจารณา

3) การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

การกระทำความผิดอันมีคอมพิวเตอร์เข้าไปเกี่ยวข้องนี้ได้เคยถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของ “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” ทำให้คอมพิวเตอร์ในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องของการกระทำผิดเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิด มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันยังคงพบลักษณะวิธีการอันเป็นการคาดการณ์และเก็งกำไรล่วงหน้าผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต ผู้กระทำผิดมักมีการใช้หลักวิชาทางด้านการเงินเข้ามาปรับใช้ในการชักจูงคนทั่วไป มีการแสดงออกต่อสายตาประชาชนให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคล ผู้บริหาร หรือสถานที่ ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้เทคโนโลยีสูงบนระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งนักลงทุนส่วนใหญ่ยากที่จะเข้าใจและไม่อาจตรวจสอบได้ด้วยตนเองในความผิดฐานฉ้อโกง หรือความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงประชาชน หรือโดยหลอกลวงร่วมกันกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

กรณีในพ.ศ. 2562 กองปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (ปอท.) เข้าตรวจสอบ บริษัทมาร์เก็ตเทียร์เซอร์วิสจำกัด มูลค่าความเสียหายมากกว่า 100 ล้านบาท ผู้เสียหายกว่า 100 ราย โดยบริษัทร่วมกันชักชวนหาผู้ลงทุนเกร็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) โดยการโพสต์เฟซบุ๊กชื่อ “EA ARBITRAGE” การันตีกำไร ผลตอบแทนสูงร้อยละ 25-40 ต่อเดือนหรือ

ร้อยละ 5 - 15 ต่อสัปดาห์ ถ้าได้กำไรสามารถถอนกำไรได้ทุกสัปดาห์ หากขาดทุนจะเยียวยาให้เท่ากับเงินลงทุนที่ผู้ลงทุนได้ลงทุนไป จะต้องลงขั้นต่ำจำนวน 500 - 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ (อัตรา 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อ 33.80 บาท) ถ้าได้ผลตอบแทน 100 เปอร์เซ็นต์ ผู้ลงทุนจะได้รับ 70 เปอร์เซ็นต์ หักค่าเทรดจำนวน 30 เปอร์เซ็นต์ และค่าดูแลระบบคอมพิวเตอร์ เดือนละ 700 บาท มีผู้เสียหายจำนวนมากหลงเชื่อโอนเงินไปยังบัญชีของกลุ่มผู้ต้องหา ซึ่งในช่วงแรกได้รับผลตอบแทนจริงตามที่กำหนด ต่อมากลุ่มผู้ต้องหาไม่จ่ายผลตอบแทนตามที่ตกลงไว้ ผู้เสียหายบางรายถูกเทรดจนพอร์ตการลงทุนติดลบ บางรายไม่สามารถถอนผลกำไรจากพอร์ตการลงทุนได้ โดยกลุ่มผู้ต้องหาอ้างว่าระบบคอมพิวเตอร์มีปัญหา (สยามรัฐออนไลน์, 2562: ออนไลน์)

หากพิจารณาปรากฏการณ์ดังกล่าวในมุมมองทางกฎหมาย พบว่าผู้กระทำความผิดมีการนำข้อมูลอันเป็นเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ในการหลอกลวง และ ความผิดทางคอมพิวเตอร์ เช่น การใช้ความสามารถทางเทคนิคในการฉ้อโกงในการเสนอขายราคาซื้อขายที่ไม่สุจริตเมื่อเทียบกับราคาจริงในตลาด และนอกจากนี้ยังมีการเขียนโปรแกรมประยุกต์เพื่อการแก๊งกำไรอัตโนมัติ (EA) จึงเกิดความผิดอีกฐานหนึ่งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า

“มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดโดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ปิดป้องหรือปลอม ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เมื่อพิจารณาการกระทำความผิดคอมพิวเตอร์พบว่า มีการใช้รูปแบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารใน 2 ประเด็นหลัก คือ มีการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด เช่น การสร้าง A.I., EA, Robot เป็นต้น รวมถึงคอมพิวเตอร์ที่ปิดป้องหรือปลอมแปลงค่าสกุลเงิน กราฟ รวมถึงตัวเลขต่าง ๆ ด้วยความเชื่อชาญด้านคอมพิวเตอร์ และการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อโฆษณาชักชวนประชาชนให้ตกเป็นเหยื่อ โดยการเผยแพร่ทางสังคมออนไลน์ว่า “Forex เป็นธุรกรรมที่ถูกกฎหมาย” ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนว่าแท้จริงแล้วการลงทุนในลักษณะเป็นอย่างไร ในมุมมองทางกฎหมายลักษณะดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดทางกฎหมายที่ไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย การกระทำความผิดอันมีคอมพิวเตอร์จึงเป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมเศรษฐกิจอย่างเลี่ยงไม่ได้

2.2.10 วิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ผู้วิจัยศึกษาวิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผู้วิจัยแบ่งการกระทำผิดตามมุมมองทางกฎหมายได้ 3 ประเภท คือ

- 1) การซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาต
- 2) การกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน
- 3) การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ข้อสังเกตในการหลอกลวงเกี่ยวกับการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ “เงินนอกระบบ” และเป็นไปอย่างไม่มีระเบียบแบบแผน ประกอบกับยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเงินนอกระบบมาบังคับใช้ พยากรณ์ ทองเสน (2561) เมื่อเศรษฐกิจและสังคมเริ่มขยายตัวมากขึ้นความต้องการเงินก็มีอยู่มากขึ้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนหรือกลุ่มคนแสวงหาผลประโยชน์จากคนที่มีความเดือดร้อน จำเป็นในการใช้เงินอย่างรวดเร็ว โดยวิธีการผิดกฎหมายส่วนใหญ่เป็นการหลอกลวงผู้ที่มีความโลภ อยากรวยทางลัด ไม่เข้าใจ ขาดความรู้ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ และถูกจูงใจด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้วิจัยจำแนกรูปแบบและกระบวนการตามลักษณะอาชญากรรมเศรษฐกิจและการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถแบ่งได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

(1) การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือ

การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สื่อออนไลน์ต่าง ๆ โฆษณาชวนเชื่อโดยใช้คู่สกุลเงินหรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) ดึงดูดใจ ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ได้โดยง่ายและหลงเชื่อนำเงินมาลงทุนแล้วได้รับความเสียหายในวงกว้าง ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงต่างประเทศด้วย ซึ่งการหลอกลวงจะเน้นไปที่กลุ่มคนทำงานที่ใช้สื่อออนไลน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การเข้าถึงจะใช้วิธีการเชิญชวนผ่านเว็บไซต์ (Website) และ โซเชียลมีเดีย (Social media) ให้คนมาร่วมลงทุนเพื่อนำเงินไปลงทุนต่อในตลาดซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในสกุลเงินต่าง ๆ ดังนั้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันไปสู่รูปแบบและกระบวนการอื่น ๆ

(2) การสร้างความน่าเชื่อถือในการลงทุน

ในการสร้างความน่าเชื่อถือ มักมีอ้างผู้ตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดี มีอำนาจ มีอิทธิพล โดยผู้กระทำผิดเชื่อว่า การแอบอ้างสามารถเอื้อประโยชน์กับคนใดคนหนึ่งได้ ทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อหลงเชื่อได้ง่ายเพราะคาดหวังในโอกาสของความร่ำรวยจากบุคคลเหล่านั้น (พลิสสุภา พจนะลาวัฒน์, 2560) ทั้งนี้ขบวนการนี้จะพุดจาโน้มน่าไว บรรยายให้เห็นแต่เพียงผลตอบแทนหรือ

ผลประโยชน์ในอัตราที่สูงในระยะเวลาอันสั้น เช่น การอ้างบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการเข้าร่วม การลงทุน การนัดหมายผู้สนใจรับฟังการบรรยาย หรือจัดในลักษณะคอร์สสัมมนา มักจัดการบรรยาย ตามโรงแรมใหญ่ เพื่อให้ดูน่าเชื่อถือ มีความหรูหรา มีการสร้างความน่าเชื่อถือทุกรูปแบบ อาทิ นำเอาผู้มีตำแหน่งหน้าที่สูงมาเป็นทีปรึกษาบริษัท นำนักแสดงหรือผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงสังคม ขึ้นสูงมาขึ้นบรรยายเพื่อยืนยัน การันตี ชักชวนให้ผู้สนใจเข้าร่วมลงทุน ข้อสังเกตในการสร้างความ น่าเชื่อถือ คือ การจัดฉากนำเอาบุคคลตัวอย่าง (หน้าม้า) ขึ้นไปบนเวทีแล้วเล่าประสบการณ์ ความสำเร็จที่มาร่วมลงทุนว่าได้ผลกำไรจากการเก็งกำไรจริง จนมีเงินทอง มีบ้านสวย มีรถยนต์หรูหรา โดยหน้าม้าจะนำเอาพอร์ต (port) มาแสดงให้ดูตัวเลขยอดเงินฝาก การเข้าร่วมรับฟังการบรรยายนั้น จะมีการขายคอร์สเรียกว่าขายคอร์สสัมมนา 30,000 บาท ภายในคอร์สสัมมนาดังกล่าวจะเป็นการ อธิบาย ขั้นตอนการเปิดบัญชีเพื่อการลงทุน การสอนเทคนิคของกราฟ รูปแบบแท่งเทียน รวมถึงสอนการใช้โปรแกรมประยุกต์ ระบบของการเก็งกำไรบนอินเทอร์เน็ต หลังจากนั้นจะเป็นการ บรรยายแผนธุรกิจ กระบวนการนี้ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมรับฟังเกิดความโลภ ความอยากได้ ซึ่งง่ายต่อการที่ จะตัดสินใจเข้าร่วมลงทุน ดังนั้น การสร้างความน่าเชื่อถือจึงนำไปสู่แนวคิดเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ (Image) ของบริษัทเพื่อช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและดึงดูดความสนใจประชาชนด้วยการดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี ทั้งนี้ความหมายการสร้างภาพลักษณ์ ดังนี้

พงษ์เทพ วรกิจโกคาทร (2537) ให้ความหมาย ภาพที่เกิดขึ้นในใจกัน เนื่องมาจากการประทับใจและเกิดความทรงจำทั้งทางบวกและทางลบใน ‘ตัวสาร’ โดยมีการสะสมและพัฒนา ปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ที่ได้พบเห็น หรือไปมีส่วนร่วมโดยภาพลักษณ์สามารถเกิดขึ้นได้ 2 วิธี ได้แก่ เกิดขึ้นได้โดยธรรมชาติและเกิดขึ้นจากการปรุงแต่ง (พงษ์เทพ วรกิจโกคาทร, 2537: 77-79)

วิรัช อภิรัตน์กุล (2549) และ พรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2552) ให้ความหมายของ ภาพลักษณ์ในแนวเดียวกันว่า เป็นภาพที่เกิดขึ้นในใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจจะเป็นบุคคล สิ่งมีชีวิต หรือองค์กร และสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ โดยเกิดจากการรับรู้ที่ประทับใจ ซึ่งอาจมาจาก ประสบการณ์โดยตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อม ช่วยสร้างการรับรู้ให้เกิดการจดจำและระลึกถึง สินค้า บริการ ตราสินค้า หรือองค์กร นอกจากนี้ยังสร้างความเชื่อมั่น เชื่อถือ ความนิยมชมชอบ ศรัทธาให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอีกด้วย (วิรัช อภิรัตน์กุล, 2549 อ้างถึงใน สมล สบายวัน, 2553: 1-2)

พิจารณาความหมายการสร้างภาพลักษณ์เพื่อการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยน เงินตราต่างประเทศ หมายถึง การสร้างเรื่องราวของบุคคลธรรมดา นิติบุคคล และบริษัท ให้มีความ ประทับใจด้วยการสร้างโดยแก้ไขข้อเท็จจริง หรือปรุงแต่งให้มีภาพลักษณ์ที่ฟังประสงค์ ทำให้บุคคล เกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือ ความนิยม และความศรัทธา

(3) การอ้างผลตอบแทนสูง

กลยุทธ์ที่สำคัญของการเก็งกำไรอัตราเงินตราต่างประเทศ คือ การลงทุนน้อย โดยมีการจูงใจโดยการอ้างการลงทุนน้อย แต่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่สูงในระยะเวลาอันสั้น นอกจากนี้การอ้างบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการเข้าร่วมการลงทุนแล้วยังมีการอ้างผลตอบแทนสูงผ่านทางเว็บไซต์สาธารณะ

(4) การระดมทุนเพื่อจัดตั้งการลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่

แนวทางการทำกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นหนึ่งในการกล่าวอ้างของผู้กระทำผิดอันเป็นวิธีการหลอกลวงในการระดมทุนลักษณะแชร์ลูกโซ่ โดยผู้กระทำผิดจะนำเสนอเครื่องมือในการทำกำไร ได้แก่ โปรแกรมประยุกต์ (Application software) ผสมผสานแผนการตลาดตามแพ็คเกจต่าง ๆ เบญจพล มะหิงสีบ (2560) อธิบายว่า การสร้างซอฟต์แวร์การซื้อขายที่เรียกว่า ระบบเก็งกำไรอัตโนมัติเพื่อทำหน้าที่ในการออกคำสั่งซื้อ - ขายแทนนักลงทุน สามารถทำงานตลอด 24 ชั่วโมง โดยการซื้อขายอัตโนมัติจะทำตามโปรแกรมที่ตั้งไว้ (เบญจพล มะหิงสีบ, 2560: 44-47) ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการหลอกลวงนี้มีความสลับซับซ้อน ผู้กระทำความผิดใช้โปรแกรมประยุกต์ประกอบกับการวางแผนการตลาด ดังนี้

(1) การขาย Expert Advisors (EA) หรือ Robot คือ โปรแกรมช่วยการเทรดอัตโนมัติโดยใช้แนวคิดของ สามารถติดตั้งลงไปในโปรแกรมประยุกต์เก็งกำไร MT4 หรือว่า MT5 ทำหน้าที่เป็นนักลงทุนเทรดเก็งกำไรอัตโนมัติ 24 ชั่วโมง

ปัจจุบันมี EA ออกมาขายจำนวนมาก โดยการเขียนโปรแกรมให้ EA เพื่อช่วยนักลงทุนในการเทรดตามเงื่อนไข ภายใต้การสร้างคำสั่งซื้อขายของผู้เขียนโปรแกรม ทั้งนี้ ผู้ขาย EA จะมีรายได้ 2 ทางคือ การเสนอขาย EA และการได้ค่าคอมมิชชั่นในการเป็นตัวแทน (Introduce broker) หรือ IB

(2) การทำกำไรจาก copy trade/MAMM¹⁴ คือ การคัดลอกคำสั่งซื้อ - คำสั่งขายจาก “ผู้นำนักเก็งกำไร” ที่นักลงทุนชื่นชอบ โดยสามารถเลือกนักเก็งกำไรทั่วทุกมุมโลก และสมัครเพื่อรับสิทธิ์การคัดลอก

¹⁴ MAMM หรือ Multi Account Management Manager

“ผู้นำนักเก็งกำไร” จะเป็นคนกำหนดสัดส่วนในการแบ่งกำไร สัดส่วนตามเปอร์เซ็นต์ความเสี่ยง เมื่อนักลงทุนยอมรับสามารถเข้ามารับใช้บริการตามข้อตกลงร่วมกัน รายได้เกิดจากส่วนแบ่งกำไรที่นักเก็งกำไรทำได้ในแต่ละเดือน

การนำเสนอแผนการลงทุนผ่านทางโปรแกรมประยุกต์เป็นเรื่องน่าสนใจในกรณีนี้ มีความแตกต่างการนำเสนอ “สินค้า” ของการแชร์ลูกโซ่ในอดีตแต่นำเสนอ “โปรแกรมประยุกต์” เพื่อใช้ในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ขณะเดียวกันหากผู้ลงทุนในชักชวนคนอื่นมาร่วมลงทุนก็จะได้รับผลประโยชน์กลับคืนอีกส่วนหนึ่ง และปรับสถานะตัวเองเป็น ตัวแทนซื้อขายเงินจะได้ผลกำไรจาก EA, copy trade และค่าคอมมิชชั่นจาก IB สามารถสรุปได้ว่า “**เข้าข่ายลักษณะการแชร์ลูกโซ่ (Ponzi or pyramid schemes)**” ซึ่งใช้ระบบการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนเช่นเดียวกับธุรกิจขายตรง ผู้ลงทุนบางคนไม่รู้ว่าเป็นธุรกิจผิดกฎหมายจึงตกเป็นเหยื่อ ปัจจุบันมีจฉฉีฟได้แอบอ้างธุรกิจนี้เพื่อระดมทุนจากประชาชน ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ปัจจุบันพบว่ามีประชาชนที่หลงเชื่อและโอนเงินเข้าร่วมลงทุนแล้วมากกว่า 180 ล้านบาท (พเยาว์ ทองแสน, 2559) บางครั้งมีจฉฉีฟจะใช้คำว่า “ฝากเทรด” ในกองทุนที่ไม่มีจริง เพราะมีจฉฉีฟไม่ได้นำเงินไปลงทุนในตลาดการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

(5) การหลอกลวงด้วยคอมพิวเตอร์

การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ในมาตรา 14 ในความผิดการหลอกลวงโดยการนำข้อมูลที่บิดเบือน หรือปลอมทั้งหมด หรือบางส่วนเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์อันสร้างความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการศึกษาของ Pual Barnes (2018) จัดประเภทรูปแบบหลอกลวงด้วยคอมพิวเตอร์ในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ 9 ประเภท ดังนี้

- (1) การยกยอกเงินจากบัญชีนักลงทุน (Misappropriation of money)
- (2) การจัดการเสนอราคาซื้อขายที่เกินจริง (Manipulation of bid-ask spreads)
- (3) การรวมผลกำไรของนักลงทุนเข้าสู่กองทุนเดียว (Commingling)
- (4) การแชร์ลูกโซ่ (Ponzi or pyramid schemes)
- (5) การปั่นปริมาณการซื้อขายเพื่อสร้างค่าคอมมิชชั่น (Boiler room operations)
- (6) การปั่นหุ้น (Churning)
- (7) การซื้อขายที่ผิดจรรยาบรรณ (Front Running)

- (8) การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราที่ไม่ได้รับอนุญาต และการคัดลอกรายละเอียดชื่อและรายละเอียดบริษัทที่ได้รับอนุญาต (Unauthorized trading and ‘cloning’)
- (9) ความถี่ในคำสั่งซื้อขายที่มีอิทธิพลต่อราคา (Layering)

นอกจากนี้ในมาตรา 7 วรรคสอง ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด ซึ่งการศึกษาของ John Russell (2018) อธิบายว่าการหลอกลวงด้วยคอมพิวเตอร์จากอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินดึงดูดนักลงทุนรายใหม่ผ่าน “การขายสูตรลับการซื้อขาย (Secret trading formulas)” หรือ “หุ่นยนต์ (Forex robots)” กล่าวคือ มีการเขียนโปรแกรมเพื่อสร้างปัญญาประดิษฐ์ในการช่วยเทรด บางครั้งใช้คำว่า A.I., EA หรือ ROBOT จอห์น แบงการโงททางเทคนิคในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ 3 ประเภท ดังนี้ การแจกสัญญาณซื้อขาย (Signal Sellers) การหลอกลวงการบริหารจัดการกองทุนที่หลอกลวง (Phony Forex Investment Management Funds) และตัวแทนการซื้อขายที่ไม่ซื่อสัตย์ หรือตัวแทนการซื้อขายที่ไม่ได้รับอนุญาต (Dishonest Brokers)

กล่าวโดยสรุปว่าปัญหาเกี่ยวกับการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอันเป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจประเภทหนึ่งเกี่ยวกับการเงินการธนาคารที่เข้าข่ายแฮร์ล็อกโซ่ มีวัตถุประสงค์ในการฉ้อโกงให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินของประชาชน

ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นบุคคลและนิติบุคคล อาศัยช่องว่างทางกฎหมายและมีความรู้เกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศเป็นอย่างดี จึงนำรูปแบบธุรกิจมาหลอกลวงประชาชนในลักษณะหลอกร่วมลงทุน โดยการจัดตั้งกองทุนโดยนิติบุคคล และชักชวน จูงใจประชาชนว่ามีผลตอบแทนค่อนข้างสูง มีการอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาช่วยในการโฆษณา ชักชวน และกล่าวอ้างในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือ การสร้างความน่าเชื่อถือในการลงทุนหรือการสร้างภาพลักษณ์ การอ้างผลตอบแทนสูง การระดมทุนเพื่อจัดตั้งการลงทุนในลักษณะแฮร์ล็อกโซ่ และการหลอกลวงด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ผู้กระทำความผิดมักอ้างว่าจะนำเงินจากการระดมทุนไปทำการซื้อขายสกุลเงินเพื่อเก็งกำไรในตลาดการซื้อขายเงินตราต่างประเทศผ่านตัวแทนที่ได้รับอนุญาตจากต่างประเทศ หรืออาจเป็นตัวแทนที่จัดตั้งขึ้นโดยไม่มีการจดทะเบียนบริษัท หรืออ้างว่าใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือหุ่นยนต์ช่วยเก็งกำไร จากนั้นเมื่อได้รับผลประโยชน์รายได้แล้ว จะนำผลตอบแทนที่ได้มาจ่ายหมุนเวียนแก่สมาชิกที่ร่วมระดมทุน ในอัตรา 10-30 % ต่อเดือน ในช่วงแรกมักมีการจ่ายรายได้อย่างสม่ำเสมอ จากนั้นจะเริ่มสร้างสถานการณ์เพื่อไม่จ่ายเงินและอาศัยโอกาสหลบหนีไป ตัวอย่างดังกล่าวจึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนที่เข้าข่ายแฮร์ล็อกโซ่

ดังนั้น การศึกษาอาชญากรรมเศรษฐกิจเกี่ยวกับการหลอกลวงการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถนำมาประกอบการวางหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลระบบการเงิน รวมถึงการป้องกันความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจ และความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ของประเทศให้ทันเหตุการณ์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยที่กำลังจะเข้าสู่ฐานดิจิทัล ซึ่งมีการโอนเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และออนไลน์มากขึ้น ทำให้ต้องวางระบบกำกับดูแลที่รองรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินรูปแบบใหม่อันเป็นแนวทางในการป้องกันประชาชนไม่ให้ตกเป็นเหยื่อในการหลอกลวง และเพื่อให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและการตกเป็นเหยื่อ

แนวคิดเกี่ยวกับ “อาชญาวิทยาและการตกเป็นเหยื่อ” ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

2.3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและการตกเป็นเหยื่อ

แนวคิดและทฤษฎีทางอาชญาวิทยามีความเกี่ยวข้องกับการอธิบายพฤติกรรมการกระทำความผิดในการวิจัยนี้จะศึกษาแนวคิดของอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School of Criminology) และแนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School of Criminology) และแนวคิดอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) รวมทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีคิดก่อนกระทำความผิด ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน ทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธ ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน ทฤษฎีเทคโนโลยีสมัยใหม่ และทฤษฎีการแก้ตัว เพื่อนำไปอธิบายถึงสาเหตุการกระทำความผิดและสาเหตุการตกเป็นเหยื่อได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School)

แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิมมีความเชื่อว่า มนุษย์มีเสรีภาพทางความคิด มีอิสรภาพในการเลือก สิ่งสำคัญ คือ มีการคิดคำนึงถึงผลดีและผลเสียก่อนการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง แนวคิดนี้นำเสนอความเชื่อว่า ธรรมชาติของมนุษย์มี “เจตจำนงอิสระ” หรือ Free will หรือการเลือกตัดสินใจในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เห็นว่าเป็นความดี พอใจและได้รับประโยชน์ การเลือกและเจตนาเกิดจากตนเองไม่มีใครหรือสิ่งใดมาบังคับหรือกำหนด ดังนั้นเมื่อมนุษย์กระทำการใดมนุษย์จึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง บุคคลที่กระทำผิดจึงเป็นบุคคลที่เลือกการกระทำนั้นเอง เนื่องจากเห็นว่าก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่า

โทษที่ได้รับ จึงกล้าเสี่ยงที่จะกระทำความผิดและไม่เกรงกลัวบทลงโทษ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะบทลงโทษไม่มีความรุนแรงเพียงพอ (มีกฎหมายที่ไม่เข้มงวด) หรือเห็นว่าสามารถที่จะหลบเลี่ยงบทลงโทษนั้นได้ แนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิมจึงเป็นแนวคิดที่สนใจการกระทำที่แสดงออกมา “อาชญากรรม” มากกว่าการสนใจผู้ที่แสดงพฤติกรรมออกมา “อาชญากร” ต่อมาจึงเกิดแนวคิดเน้นการป้องกันอาชญากรรม (Deterrence Theory) โดยการบัญญัติกฎหมายและใช้การลงโทษเป็นเครื่องมือในการป้องกันอาชญากรรมหรือข่มขวัญยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

เมื่อพิจารณาการกระทำความผิดแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศตามแนวคิดสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิม ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลหรือนิติบุคคลมีการคิดก่อนกระทำความผิดพิจารณาระหว่างผลตอบแทนและการลงโทษที่จะได้รับ เมื่อเห็นว่าผลการกระทำผิดนั้นได้รับประโยชน์มากกว่าโทษ จึงกล้าเสี่ยงที่จะกระทำความผิดและไม่เกรงกลัวบทลงโทษ หรือเห็นว่าสามารถที่จะหลบเลี่ยงบทลงโทษนั้นได้ หรือเห็นว่ากฎหมายการป้องกันอาชญากรรมยังไม่ครอบคลุมลักษณะอาชญากรรมเศรษฐกิจประเภทนี้ ผู้กระทำผิดจึงเลือกกระทำความผิดในที่สุด

2) แนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School of Criminology)

แนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยมมีความเชื่อว่า การกระทำของมนุษย์ถูกกำหนดและหล่อหลอมขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปัจจัยทางชีวภาพ และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์จึงไม่สามารถเลือกกระทำการใด ๆ อย่างอิสระ จนทำให้มีบุคลิกภาพที่บกพร่องและหันเหไปสู่การกระทำความผิด ดังนั้นการกระทำความผิดตามแนวคิดนี้จึงเกิดได้จากปัจจัยหลายปัจจัยร่วมกัน ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล นักอาชญาวิทยาจากสำนักนี้ได้พยายามชี้ให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดคือผู้ป่วยที่ต้องการความช่วยเหลือและการเอาใจใส่จากสังคม ควรจะเปลี่ยนการลงโทษไปเป็นการบำบัดรักษาและฟื้นฟูบุคลิกภาพ

เมื่อพิจารณาการกระทำความผิดแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศตามแนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยมอธิบายได้ว่า สาเหตุการกระทำความผิดมาจากหลายปัจจัย อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่เป็นตัวหล่อหลอมให้ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลหรือนิติบุคคล รวมทั้งการขัดเกลาทางสังคมที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ปัจจัยทางจิต ภูมิหลังทางสังคมผู้กระทำผิด ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจต่อพฤติกรรมส่งผลทำให้บุคลิกภาพบกพร่องทางด้านจิตใจ หรือหลงผิดจึงเลือกประกอบอาชญากรรมในที่สุด

3) แนวคิดอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

แนวคิดอรรถประโยชน์นิยมเป็นทฤษฎีทางจริยศาสตร์ที่ถือเอาประโยชน์สุขเป็นเกณฑ์ตัดสินความผิดถูก ชั่วดี กล่าวคือ การกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุด ถือเป็นการกระทำที่ดี และเนื่องจากประโยชน์นิยมเป็นจริยศาสตร์ที่เน้นเป้าหมาย (End Ethics) จึงพิจารณาความถูกต้องของการกระทำที่เป็นผลของการกระทำ โดยไม่นำตัวการกระทำมาตัดสินไม่ว่าการกระทำนั้นจะประกอบด้วยเจตนาดีหรือไม่ก็ตาม สารสำคัญของประโยชน์นิยมถือว่าความสุขเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์ ผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินจึงเป็นตัวตัดสินว่า การกระทำดีหรือไม่ดี ควร ไม่ควร ถูกหรือผิด

เมื่อพิจารณาการกระทำความผิดแก๊งค์ก๊ำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ “จากหลักความสุขเป็นสำคัญ” คือ การจะบรรลุความสุขของแต่ละบุคคลได้หรือไม่ มาจากความสุขของผู้กระทำผิด แต่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนอีกกลุ่มบุคคลหนึ่งอันนำไปสู่ทฤษฎีการอธิบายในบทต่อไป

4) ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด (Rational choice Theory)

มุมมองอาชญาวิทยาดั้งเดิมเชื่อว่า บุคคลมีอิสระในการเลือกที่จะกระทำผิดกฎหมายแนวทางในการเลือก จากสมมุติฐานในเรื่อง “เจตจำนงอิสระ” หรือ Free will ที่ว่าธรรมชาติของมนุษย์จะเลือกที่จะมีพฤติกรรมแบบใดโดยการคำนวณจากสิ่งที่สนองต่อความพอใจของบุคคลโดยสมมุติฐาน คือ (1) เชื่อว่าบุคคลเป็นผู้มีอิสระในการกระทำผิด (2) การเลือกพฤติกรรมผิดกฎหมายขึ้นอยู่กับที่บุคคลได้รับความพึงพอใจหรือผลประโยชน์สูงสุด ซึ่งความพึงพอใจหรือผลประโยชน์ที่ต้องการนั้นไม่จำกัดเฉพาะในรูปของทรัพย์สินเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงผลประโยชน์หรือความพึงพอใจด้านจิตใจด้วย ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลหรือนิติบุคคลได้คิดคำนึงถึงผลที่จะตามมาหลังจากการประกอบอาชญากรรมแล้วว่าจะได้เป็นผลประโยชน์ที่ได้รับ ความเป็นไปได้ที่จะถูกจับกุม อัตราโทษที่ได้รับหากถูกจับกุม ตลอดจนหนทางเลือกอื่นที่ถูกกฎหมาย

แนวคิดการศึกษาว่า อาชญากรรมมีคุณสมบัติ 2 ประการ โดยพิจารณาในกรณีการกระทำผิดการแก๊งค์ก๊ำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอันเป็นการหลอกลวง คือ

(1) คุณสมบัติของการประกอบอาชญากรรม มีการพิจารณาตามรูปแบบของอาชญากรรมการแก๊งค์ก๊ำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความแตกต่างกับอาชญากรรมพื้นฐาน เช่น ต้องมีความซับซ้อน ต้องมีความเชี่ยวชาญทางเทคนิค สามารถปกปิดการกระทำผิดได้ และทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับมีจำนวนมาก

(2) ส่วนคุณสมบัติของอาชญากร ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลหรือนิติบุคคล มีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เช่น มีโอกาสในการกระทำผิด ต้องมีความด้าน ความชำนาญ ต้องมีความเชี่ยวชาญทางเทคนิค ตลอดจนมีความเสี่ยงในการถูกดำเนินคดีต่ำ มีบทลงโทษไม่รุนแรง รวมทั้งมีแรงกระตุ้นหรือมูลเหตุจูงใจถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับสูง ทั้งนี้หลังจาก ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้คิดคำนวณถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับแล้วจึงตัดสินใจว่าจะประกอบ อาชญากรรม

ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิดสามารถอธิบายได้ทั้งสาเหตุของการกระทำผิด และการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม กล่าวคือ ในส่วนของการอธิบายสาเหตุของการกระทำผิดมัก ปรากฏว่า ผู้กระทำผิดอาจมีการคิดก่อนลงมือกระทำผิดว่าการหลอกลวงประชาชนเพื่อลงทุน มีความคุ้มค่า เพราะได้ผลประโยชน์ด้านทรัพย์สินจำนวนมาก นอกจากนี้ผู้กระทำผิด มีความเชี่ยวชาญด้านการเก็งกำไร มีความเชี่ยวชาญด้านการบรรยาย มีความเชี่ยวชาญด้าน คอมพิวเตอร์ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยสนับสนุนในการสร้างภาพลักษณ์และการโฆษณา ชักชวน สามารถ ปกปิดเพื่อการหลอกลวงประชาชนได้ สิ่งสำคัญคือการกระทำผิดอาจไม่มีกฎหมายควบคุมดูแล อย่างเป็นชัดเจน บทลงโทษไม่มีความรุนแรง ความเสี่ยงที่ในการดำเนินคดีน้อย รวมถึงผู้ตกเป็นเหยื่อ ไม่มีความโกรธแค้นใด ๆ เหมือนอาชญากรรมพื้นฐานจึงเลือกประกอบอาชญากรรมในที่สุด

ในส่วนของการอธิบายสาเหตุการตัดสินใจร่วมลงทุนปรากฏว่า ผู้ตกเป็นเหยื่ออาจมี การคิดก่อนการลงทุนว่าบริษัทมีภาพลักษณ์ที่ดี การลงทุนสามารถทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว เมื่อจ่ายเพื่อลงทุนแล้วจะได้รับความคุ้มค่า บริษัทจะได้รับรายได้จากการลงทุนสม่ำเสมอเป็นการสร้าง รายได้จากหลักและรายได้เสริมอีกช่องทางหนึ่ง จะกลายเป็นแรงกระตุ้นให้ตัดสินใจลงทุน แม้ว่า การลงทุนเก็งกำไรซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจะไม่ได้รับการรับรองจาก ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ตาม

5) ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Associations)

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันเป็นแนวคิดอาชญาวิทยาสังคมวิทยา คิดค้นโดยเอ็ดวิน เอช ชัทเธอร์แลนด์ อธิบายเรื่องลักษณะของการเป็นอาชญากรว่า อาชญากรเกิด จากการเรียนรู้ บางครั้งเป็นเทคนิคที่ซับซ้อน บางครั้งเป็นเทคนิคที่ง่าย ๆ มีแรงจูงใจ และมีแรง กระตุ้น จากนั้นจึงพิจารณาว่าควรปฏิบัติตามหรือไม่ และประกอบอาชญากรรมในที่สุด ซึ่งการทำผิดมาน้อยเพียงใดนั้นเป็นผลมาจากลักษณะของการคบหาสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม และการที่บุคคลเรียนรู้วิธีการ แนวคิดจากกลุ่ม ทำให้บุคคลที่คบหาสมาคมกันในกลุ่ม

รับเอาค่านิยม ทักษะคติ และพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การติดต่อสัมพันธ์ (อรรถพร ชูบำรุง และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2555)

ทฤษฎีมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดการแก่งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยสามารถอธิบายได้ทั้งสาเหตุของการกระทำผิดและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม กล่าวคือ ในส่วนของผู้กระทำผิดในทฤษฎีมิติสูตรว่า “การคบค้าสมาคมกันย่อมมีนิสัยหรือความประพฤติที่เข้ากันได้” (อรรถพร ชูบำรุง, 2540: 116-117) มักปรากฏว่า บุคคลมักเรียนรู้วิธีการกระทำผิดจากการเข้าร่วมกลุ่มและได้รับแนวคิดจากการคบหาสมาคมรับเอาค่านิยม ทักษะคติ และพฤติกรรมของบุคคลมาปฏิบัติ เช่น ผู้ชักชวนจะได้รับสถานะเป็นแม่ที่มักจะมีการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อฝึกอบรมการถ่ายทอดการใช้วาทศิลป์เพื่อการชักชวนผู้อื่นให้กันและกันได้ คือรับเอาค่านิยม เทคนิควิธีการ และทักษะคติต่าง ๆ ในการกระทำผิดโดยมีแรงกระตุ้นเป็นรายได้และผลประโยชน์ตอบแทนที่มากขึ้น

ในส่วนของการอธิบายผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมย่อมชี้ให้เห็นว่า เมื่อบุคคลคบหาสมาคมหรือเข้าร่วมกลุ่มทางสังคมออนไลน์ ได้รับรู้การนำเสนอข้อมูลการแก่งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศว่าเป็นแหล่งการลงทุนที่สามารถสร้างรายได้เสริม ในลักษณะลงทุนน้อยแต่ได้ผลตอบแทนมาก สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลมีโอกาสเรียนรู้ รับเอาค่านิยม ทักษะคติ และตัดสินใจร่วมลงทุน นอกจากนี้ การคบหาสมาคมสามารถอธิบายได้ทั้งการคบหาสมาคมในโลกความเป็นจริงและสังคมออนไลน์ได้อีกด้วย

6) ทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธ (Buddhist criminology)

มุมมองทางพุทธศาสนา โดยอรรถพร ชูบำรุง (2540) ในการใช้แนวคิดเชิงบูรณาการที่ใช้ในการอธิบายการเกิดอาชญากรรม อธิบายการกระทำผิดของบุคคลและปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม อันสอดคล้องกับนักอาชญาวิทยาฮันส์ ฟอน เฮนติก (1948) อธิบายประเภทของเหยื่อว่า ความโลภอาจทำให้เกิดเหยื่ออาชญากรรมซึ่งอธิบายปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรมในพระไตรปิฎกภาษาไทยความว่า สภาพของจิตเรียกว่า มิจฉาทภูฏฐิ หรือจิตที่ขาดความสงบ ขาดสติ และขาดปัญญา ย่อมนำไปสู่การกระทำผิดได้ มีการกล่าวในทวิวิสูตร ใจความว่า

“... สภาพของจิตขาดความสงบ ขาดสติ และขาดปัญญา ทำให้บุคคลกระทำความผิด การฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ และความผิดทางเพศ เพราะ ความโลภ ความโกรธ และความหลง ซึ่งอาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าเกิดขึ้นเพราะความเห็นที่ผิดหรือมิจฉาทิฎฐิ สภาพวะของจิตเช่นนี้ย่อมนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและผู้อื่น ปัจจัยเรื่องความโลภ ความโกรธ และความหลงนี้...” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 37: 379-380 อ้างถึงใน อรรถนิพนธ์ ชูบำรุง, 2540: 105-106)

ทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธโดยสามารถอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อเพื่ออธิบายในประเด็นความโลภหรืออาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์หรืออาชญากรรมที่ตนเป็นเหยื่อของตน ได้สรุปเกี่ยวกับทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธไว้ว่า ปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรมมีอยู่ 3 ประการ (อรรถนิพนธ์ ชูบำรุง, 2540: 141-143) ได้แก่

- (1) ปัจจัยทางจิตกับการเกิดอาชญากรรม
- (2) ปัจจัยทางสังคมกับการเกิดอาชญากรรม
- (3) ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับการเกิดอาชญากรรม

สำหรับเรื่องของเหยื่ออาชญากรรมที่กล่าวไว้ในพระไตรปิฎกที่น่าสนใจ คือ เหยื่อที่มีปัญญาเฉลา ในสุวสาชาดกมีข้อความ ดังนี้

“ในโลกนี้มีผู้ใดไม่รู้เหตุผลที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน
ผู้นั้นมีปัญญาเฉลายังถูกฆ่าตายเหมือนโจร”

(พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 42: 347 อ้างถึงใน อรรถนิพนธ์ ชูบำรุง, 2540: 131)

ดังนั้น ปัญญาเฉลา หรือ อวิชา จึงสอดคล้องกับแนวคิดของการแบ่งประเภทของเหยื่อโดยฮันส์ ฟอน เฮนติคโดยอาศัยหลักจิตวิทยาและชีววิทยาในประเภทที่ 7 คือ คนโง่เฉลาโดยสันดาน (Von Hentig, 1948: 404-438 อ้างถึงใน Meadows, 2007: 20-22 อ้างถึงใน ศรีสมบัติโชคประจักษ์ชัด, 2561: 19) อย่างไรก็ตามการศึกษาของ ทวี สอดส่อง (2552) มีมุมมองว่าพุทธศาสนาเป็นการค้นหาความจริงโดยใช้ภูมิปัญญาและแนวทางพุทธศาสนาได้โดยหลักอริยสัจ 4 ที่กล่าวถึงความจริงใน 4 ประการ คือ การมีอยู่ของทุกข์ เหตุของทุกข์ การดับทุกข์ และหนทางของการดับทุกข์ (ทวี สอดส่อง, 2552: 13) อันนำไปสู่การป้องกันและเยียวยาการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

อย่างไรก็ตามทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธสามารถอธิบายผู้กระทำความผิดและผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมว่า เป็นบุคคลที่มีสภาพจิตใจที่มีความโลภและความหลง เพราะต้องการผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สินของผู้อื่น ทำให้ก่ออาชญากรรมในการกระทำที่เป็นการละเมิดกฎหมายของบ้านเมือง ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่กระทำความผิดเป็นโรคทางวิญญาน คือ มีอาจจะยับยั้งจิตใจจากความโลภได้จนเป็นเหตุทำให้เห็นผิดเป็นชอบ การหลอกลวง หรือเรียกรวมกันว่า กิเลส จนประกอบอาชญากรรมในที่สุด

การตกเป็นเหยื่อพิจารณาตามทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธอธิบายได้ว่า บุคคลที่มีสภาพจิตใจที่มีความโลภเพราะต้องการผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน ความต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงเกินความเป็นจริง ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และทำได้ง่าย อาจเป็นการลงทุนมากกว่าหนึ่งการลงทุนขึ้นไปย่อมมีโอกาสตกเป็นทาสความโลภ เช่น เป็นการลงทุนหลายครั้ง แม้ว่าจะสูญเสียเงินลงทุนไปก็พยายามหาโอกาสลงทุนอีก เมื่อพิจารณาประกอบกับความหลงผิดหรือความประมาทจึงตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนโดยปราศจากความรู้และความเข้าใจที่เรียกว่า อวิชชา ทำให้บุคคลเกิดความหลงผิดหรือความประมาท นอกจากนี้อาจมีสภาพสิ่งแวดล้อมและสิ่งจูงใจเรื่องวัตถุซึ่งอะไรก็ได้ที่ทำให้คนเกิดความหลงใหล หวังแทน อยากรมีไว้ใช้ เช่น ทรัพย์สินเงินทองและสิ่งมีค่าเพื่อทำให้มีชีวิตที่ดีขึ้นจึงตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนอันนำไปสู่การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

7) ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory)

ทฤษฎีกิจกรรมประจำวัน ทฤษฎีนี้พัฒนาขึ้นมา โดย รอเร็นซ์ โคเฮน (Lawrence Cohen) และมาร์คัส เฟลสัน (Marcus Felson) ในค.ศ. 1979 ได้วิเคราะห์การตกเป็นเหยื่อเป็นผลจากการที่เหยื่อเข้าไปสัมผัสโดยตรงกับผู้กระทำความผิดด้วยความประจวบเหมาะในปัจจัย 3 ประการ คือ

- (1) ผู้กระทำความผิดที่ได้รับแรงจูงใจ (Motivated Offenders)
- (2) เป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Targets)
- (3) การขาดผู้คุ้มครอง (Absence of Capable Guardians)

ข้อสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ โอกาส ความใกล้ชิด การเปิดเผยตัวของเหยื่อเองและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ (Doerner W. G. & Lab S. P., 2005: 321 อ้างถึงในศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด, 2561: 27) นำไปสู่การอธิบายสาเหตุของการกระทำผิดอาชญากรรมเศรษฐกิจร่วมกับทฤษฎีโอกาสในการตกเป็นเหยื่อ (The opportunity Theory) โดยรอเร็นซ์ โคเฮน (Lawrence Cohen), เจมส์ อาร์ คลูเกิล (James R. Kluegel) และเคนเน็ธ ซี แลนด์ (Kenneth C. Land) ในค.ศ. 1981 กลายเป็นความคิดว่า ความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมน่าจะมีสาเหตุสำคัญจากแบบแผนของการดำเนินชีวิต และประกอบกิจกรรมประจำวันที่ทำให้บุคคลต้องกลายเป็นเหยื่อ

ของผู้กระทำความผิด และความผิดเกิดขึ้นในกรณีที่ขาดผู้ดูแลเอาใจใส่ต่อความเป็นไปของบุคคล (Fattah E. A., 2000: 64 อ้างถึงใน ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด, 2561: 28) ซึ่งการศึกษาทฤษฎีนี้เพื่อจะนำไปสู่แนวทางในการป้องกันอาชญากรรมและการป้องกันเหยื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ จากการตั้งสมมุติฐานว่าการเกิดอาชญากรรมนั้นเกิดจากการกระทำที่เป็นนิสัยประจำของเหยื่อนั่นเอง ซึ่งนิสัยของบุคคลที่เป็นเหยื่อนั้นเป็นที่มาของชื่อทฤษฎีนี้ ทั้งนี้องค์ประกอบแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบอาชญากรรมแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกหนึ่งสิ่งคือความต้องการและสภาพจิตใจของผู้กระทำความผิดที่มีความประสงค์จะประกอบอาชญากรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมขึ้น หากสภาพจิตใจความคิดไม่ได้มีความประสงค์ที่จะทำพฤติกรรมก็จะไม่เกิดขึ้น (พรชัย ชันดี และคณะ, 2558)

เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีกิจวัตรประจำวันสามารถอธิบายว่า บุคคลมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากแบบแผนของการดำเนินชีวิต หรือจากกิจวัตรหรือนิสัยประจำกระทำเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ อาจเข้าไปสัมผัสโดยตรงกับสิ่งที่เป็นความผิดหรือผู้กระทำความผิด จึงเป็นโอกาสทำให้ผู้กระทำความผิดเห็นช่องทางการหลอกลวง สอดคล้องกับการขาดกฎหมายในการคุ้มครองและการขาดผู้คุ้มครอง เมื่อองค์ประกอบทั้ง 3 ได้แก่ ผู้กระทำความผิดที่ได้รับแรงจูงใจ และบุคคลที่เหมาะสมต่อการตกเป็นเหยื่อ และการขาดผู้คุ้มครองหรือผู้ดูแลประกอบกันจึงทำให้เกิดอาชญากรรมในที่สุด

8) ทฤษฎีเทคโนโลยีสมัยใหม่ (The New Technology)

ทฤษฎีเทคโนโลยีสมัยใหม่โดย Meadows (2007) อธิบายว่าเป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นถึงความเจริญทางเทคโนโลยีสมัยใหม่มีความเกี่ยวข้องกับการเกิดเหยื่ออาชญากรรม เพราะการที่ต่องพึ่งพาเทคโนโลยีที่เป็นการอำนวยความสะดวก การเข้าถึงข้อมูล หรือมีความจำเป็นต้องใช้ยอมทำให้ผู้คนสามารถนำไปใช้หาประโยชน์ในทางที่ผิด ขณะเดียวกันเทคโนโลยีก็ได้กลายเป็นแหล่งที่ส่งเสริมการตกเป็นเหยื่อได้เหมือนกัน มีบุคคลบางจำพวกที่หาประโยชน์จากเทคโนโลยีโดยการทำให้คนหนุ่มสาวหรือผู้ที่ขาดวุฒิภาวะและผู้ที่ไร้เดียงสาต้องตกเป็นเหยื่อ อันมีผลมาจากเทคโนโลยีนั้นเกิดจากอาชญากรรมที่เรียกว่า อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต (Cybercrime) ได้แก่ การคุกคามโดยพวกอาชญากร (Criminal Threats) การล่อลวง (Cyber Stalking) การคุกคามโดยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Threatening or annoying electronic mail) การล่อลวง (Luring and enticement) และการเจาะระบบคอมพิวเตอร์ (Computer hacking) ซึ่งผู้ตกเป็นเหยื่อทางคอมพิวเตอร์ มักจะเป็นเด็กหรือวัยรุ่น ผู้กระทำความผิดจะติดต่อกับเด็กหรือเยาวชนทางอินเทอร์เน็ต (Meadows, 2007:30 อ้างถึงใน ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด, 2561: 19)

การพึ่งพาเทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวก การเข้าถึงข้อมูล หรือเพราะมีความจำเป็นต้องใช้ เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมและปัจจัยที่ทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม มีข้อบ่งชี้ว่าเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีความเกี่ยวข้องกับการเกิดอาชญากรรม โดยผู้กระทำผิดใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด สรุปได้ว่าเทคโนโลยีเป็นแหล่งส่งเสริมการตกเป็นเหยื่อ เช่น การเข้าถึงการแก๊งค์กำไรคู่สกุลเงินหรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศผ่านเว็บไซต์ โปรแกรมประยุกต์ และโซเชียลมีเดีย ส่วนการตกเป็นเหยื่อพิจารณาตามทฤษฎีเทคโนโลยีสมัยใหม่ว่า บุคคลพึ่งพาเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการอำนวยความสะดวก การเข้าถึงข้อมูล หรือเพราะมีความจำเป็นต้องใช้ เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมและปัจจัยที่ทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

9) ทฤษฎีการแก้ตัว (The Neutralization Theory)

ทฤษฎีการแก้ตัวของ เกรแฮม และ เดวิด (Grasham M. Sykes and David Matxa) (1957) จัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีกระบวนการทางสังคม (Social Process) หรือทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เรื่องแรงจูงใจ แรงขับ เหตุผลของการกระทำความผิด และการเรียนรู้เรื่องค่านิยมและความเชื่อที่ขึ้นชอบการกระทำผิด ทฤษฎีการแก้ตัวได้อธิบายเทคนิคการแก้ตัว 5 ลักษณะ ได้แก่

- (1) เทคนิคการปฏิเสธความรับผิดชอบต่อการกระทำผิดที่เกิดขึ้น
- (2) การปฏิเสธความเสียหายหรือการบาดเจ็บที่เกิดขึ้น
- (3) การปฏิเสธผู้เสียหายหรือเหยื่อ
- (4) การโทษผู้อื่นทำผิดมากกว่าตน
- (5) การอ้างความภักดีต่อคนอื่น

ทฤษฎีการแก้ตัวเป็นเทคนิคการแก้ใจตัวเองคือไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นการกระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ มิใช่เป็นการกระทำความผิดหรือได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง สรุปได้ว่าการพิจารณาผู้ตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศว่าเป็นเหยื่อจากความโลภ ผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายอาจใช้เทคนิคแก้ตัวเพื่อความสบายใจและไม่ให้ตนเองถูกตำหนิจากบุคคลอื่น เช่น การร่วมลงทุนไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ไม่ผิดกฎหมาย เมื่อได้ผลตอบแทนจะนำเงินที่ได้มาเลี้ยงครอบครัว สอดคล้องกับเทคนิคการแก้ตัวแบบปฏิเสธความเสียหาย และการโทษผู้อื่นทำผิดมากกว่าตนเป็นเทคนิคในการแก้ใจตัวเอง เช่น ในสังคมไม่มีกฎหมายกำกับดูแลเรื่องนี้อย่างเป็นทางการ

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

แนวคิดเกี่ยวกับ “การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม” ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเรื่องอาชญากรรม เศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งกำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

1) แนวคิดเกี่ยวกับเหยื่อวิทยา

การศึกษาเหยื่ออาชญากรรม เป็นความคิดเพิ่งได้รับความสนใจมากในช่วง ค.ศ. 1960 -1970 โดย ฮันส์ ฟอน เฮ็นทิก (Hans von Hentig) บิดาของวิชาเหยื่อวิทยา โดยกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “เหยื่อวิทยา (Victimology)” อย่างเป็นทางการในงาน ยุติธรรม ซึ่งในยุคนี้มิได้มีความสนใจเรื่องนี้มากนัก ความรู้เรื่องเหยื่อวิทยาจึงเน้นในเรื่องสถานการณ์ นำไปสู่การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม การปฏิบัติต่อเหยื่ออาชญากรรมในระบบงานยุติธรรม การปฏิบัติต่อเหยื่อในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้การศึกษากการตกเป็นเหยื่อนั้นย่อมทำให้เกิด สติการเกิดอาชญากรรมของทางราชการได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจำกัดความหมายเฉพาะของเหยื่อ อาชญากรรม

หลังจาก Von Hentig ได้เสนอแนวคิดนี้ Henri Ellenberger เห็นด้วยว่าศาสตร์ “เหยื่อวิทยา” หมายถึง เหยื่ออาชญากรรม ทั้ง Von Hentig และ Elleberger เสนอแนวคิดว่า ลักษณะของอาชญากรรมมีความสัมพันธ์กับเหยื่ออาชญากรรม Von Hentig ได้เขียนหนังสือเรื่อง The Criminal and His victim ส่วน Elleberger เขียนหนังสือเรื่อง Relations Psychologiques entre le criminel et sa victim (Elleberger H., 1954)

จากนั้น Margery Fry ได้ศึกษาเหยื่ออาชญากรรมโดยรวบรวมข้อมูลทางวิจัย เกี่ยวกับความสูญเสียของเหยื่อและได้พยายามเสนอโครงการชดเชยค่าเสียหายแก่เหยื่อ สอดคล้องกับ Walter C. Reckless นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกันได้เสนอแนวคิดวิชาเหยื่ออาชญากรรม ว่าควรพิจารณาถึงสาเหตุของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ดัชนีความสูญเสียที่เกิดขึ้นแก่บุคคลและ ทรัพย์สินและค่าชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ตกเป็นเหยื่อ (Reckless, 1973)

2) ความหมายของเหยื่ออาชญากรรม

ประเทศไทยได้มีนักวิชาการให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับ “เหยื่อ” ไว้หลากหลาย อธิบายคำว่า “เหยื่อ” หมายถึง อาหารของสัตว์ เครื่องล่อ ตัวรับเคราะห์ ซึ่งนิยามของ เหยื่อโดยปกติธรรมดา ไม่ได้รวมถึงเหยื่อที่มีความหมายในลักษณะที่เกี่ยวกับอาชญากรรม ไม่ใช่เหยื่อ ที่เป็นตัวบุคคลที่เกิดจากการกระทำความผิด มีความเสียหาย มีความรุนแรงอันเนื่องมาจากการก่ออาชญากรรม ภายหลังมีนักวิชาการอธิบายในเชิงอาชญาวิทยาอย่างกว้างขวาง ดังนี้

สุดสงวน สุธีสร (2543) ได้ให้ ความหมายของ “เหยื่อ” หมายถึง บุคคลที่ได้รับ ความเสียหาย ความสูญเสีย ความลำบากเดือดร้อน จากการกระทำต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเกิดจากคนหรือ ธรรมชาติก็ได้ (สุดสงวน สุธีสร, 2543) จากความหมายของ “เหยื่อ” ข้างต้นจะเห็นว่าเหยื่อ อาชญากรรมเป็นมากกว่าผู้เสียหายอัน หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิด ฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ซึ่งเป็นคำที่นิยามที่ใช้ในทางกฎหมาย

ในขณะที่คำว่า “เหยื่ออาชญากรรม” นั้นหมายถึง บุคคล องค์กร ชุมชน หรือผู้ได้รับความเสียหาย หรือได้รับผลกระทบจากการก่ออาชญากรรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีความหมายกว้าง แสดถึงมุมมองและผลกระทบต่อบุคคลและสังคมมากกว่าจึงนิยมใช้ในทาง สังคม ซึ่งทุกคนในสังคมต่างมีโอกาสในการตกเป็นเหยื่อได้

สามารถแบ่งลักษณะของเหยื่ออาชญากรรมเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) ผู้เสียหายหรือเหยื่อโดยตรง (Direct Victims) คือ บุคคลผู้ถูกล่วงละเมิดและ ได้รับความเสียหายโดยตรงจากการกระทำผิดกฎหมาย

(2) ผู้เสียหายหรือเหยื่อโดยอ้อม (Indirect Victims) คือ บุคคลที่สามที่ได้รับ ผลกระทบจากการกระทำผิดกฎหมาย

แม้ว่าการกระทำนั้นจะไม่ได้เกิดขึ้นกับเขาโดยตรงบางตำราใช้คำว่า Survivor นอกจากเหยื่อใน 2 ลักษณะนี้แล้ว ยังมีการแบ่งประเภทของเหยื่ออีกหลายประเภทเพื่อให้สามารถทำ ความเข้าใจผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้อย่างละเอียดลึกซึ้งและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ถูกต้องต่อไป อาจสรุปได้ว่าเหยื่ออาชญากรรม หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหาย ความสูญเสีย ความลำบากเดือดร้อน จากการกระทำในความผิดฐานใดฐานหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย และจิตใจ หรือทรัพย์สินจากการประกอบอาชญากรรม

3) การจำแนกเหยื่ออาชญากรรม

การจะเข้าใจการกระทำของเหยื่อต่อการเกิดอาชญากรรมได้อย่างชัดเจนจะต้องทำ ความเข้าใจลักษณะของเหยื่อประกอบกันไปด้วย และการที่จะเข้าใจลักษณะของเหยื่อก็ควรจะทราบ ประเภทของเหยื่อว่า เรื่องการจำแนกประเภทของเหยื่ออาชญากรรมนี้มีนักวิชาการพยายามศึกษาไว้ มากมาย ศรีสมบัติ โขศประจักษ์ชัด (2561) อธิบายต่อไปนี้

การจำแนกประเภทของเหยื่อโดย ฮันส์ ฟอน เฮ็นทิก (Hans Von Hentig)

(1948) นักอาชญาวิทยาชาวเยอรมัน ได้แยกประเภทของเหยื่ออาชญากรรมไว้ค่อนข้างสมบูรณ์ครบถ้วนและครอบคลุมมากโดยใช้ “ปัจจัยส่วนบุคคล” (personal factors) สัมพันธ์กับปัจจัยการตกเป็นเหยื่อ ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยทาง สังคม ทางจิต และทางกายภาพของเหยื่ออาชญากรรมเป็นหลักสำคัญ เฮ็นทิกได้กำหนดประเภทชี้ให้เห็นถึงเหยื่อโดยกำเนิดกับเหยื่อที่เกิดขึ้นเพราะสังคมเป็นเหตุ ได้พิจารณาแบ่งประเภทของเหยื่อไว้ 13 ประเภท ดังต่อไปนี้ (1) ผู้เยาว์ (2) ผู้หญิง (3) คนแก่ (4) คนบกพร่องทางจิตและคนวิกลจริต (5) คนที่อพยพมาจากที่อื่น (6) ชนกลุ่มน้อย (7) คนโง่เขลาโดยสันดาน (8) คนที่มีจิตใจหดหู่ (9) คนโกลา (10) คนเสเพล (11) คนโดดเดี่ยวและอกหัก (12) คนที่ตกอยู่ในความทุกข์ทรมาน และ (13) คนที่ถูกตัดโอกาสถูกละเลยและต่อสู้ด้วยศักดิ์ศรี (Von Hentig Han, 1948: 404-438, อ้างใน Meadows, 2007: 20-22 อ้างในศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด, 2561:19-21)

การจำแนกประเภทของเหยื่อโดยแซลลินและวูล์ฟแก๊ง (Sellin and Wolfgang's

Typology of Victimization) (1964) นักอาชญาวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย Pennsylvania นักอาชญาวิทยาทั้งสองท่านนี้ได้แบ่งประเภทของเหยื่อโดยมองสถานการณ์มากกว่าดูที่ความสัมพันธ์ ได้พิจารณาแบ่งประเภทของเหยื่อไว้ 5 ประเภท ดังต่อไปนี้ (1) เหยื่อขั้นต้น (Primary Victimization) (2) เหยื่อขั้นรอง (Secondary Victimization) (3) เหยื่อขั้นที่สาม (Tertiary Victimization) (4) เหยื่อที่มีส่วนร่วมต่อการเกิดอาชญากรรม (Mutual Victimization) และ (5) การไม่ตกเป็นเหยื่อ (No Victimization) (Sellin Thorsten and Wolfgang Mavin E, 1970 อ้างใน Meadows, 2007: 22-23 อ้างใน ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด, 2561: 24-25)

การจำแนกประเภทของเหยื่อโดย สตีเฟน เช็ปเฟอร์ (Stephen Schafer)

(1977) ศาสตราจารย์ด้านสังคมวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย Northeastern เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา สตีเฟน เช็ปเฟอร์ ได้แบ่งประเภทของเหยื่อโดยยึดความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของเหยื่อเป็นสำคัญพิจารณาแบ่งประเภทของเหยื่อไว้ 7 ชนิด ดังต่อไปนี้ (1) เหยื่ออาชญากรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาชญากร (Unrelated victims) (2) เหยื่อที่ทำให้เกิดอาชญากรรม (Provocative victims) (3) เหยื่อที่จุดชนวนให้เกิดอาชญากรรม (Precipitative victims) (4) เหยื่อที่อ่อนแอทางชีวภาพ (Biologically weak victims) (5) เหยื่อที่มีความอ่อนแอทางสังคม (Socially victims) (6) เหยื่อตนเอง (Self-victimizing victims) และ (7) เหยื่อการเมือง (Political victims) (Schafer Stephen, 1977 : 45-47 อ้างใน Doerner & Lab, 2005: 8 อ้างใน ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด, 2561:22-24)

การจำแนกประเภทของเหยื่อโดย อัณณพ ชูบำรุง ตามหลักพระพุทธศาสนา (2540) ได้แบ่งประเภทของเหยื่อตามหลักพระพุทธศาสนาแบ่งประเภทของเหยื่อ โดยอาศัยหลักเฉพาะตัวของเหยื่อพิจารณาแบ่งประเภทของเหยื่อไว้ 3 ประเภท ได้แก่ (1) เหยื่อที่ยั่วยุหรือเร่งเร้าให้เกิดอาชญากรรม (2) เหยื่อที่ดำเนินชีวิตไปตามธรรมชาติ (3) เหยื่อตนเองหรืออาจเป็นเหยื่อที่มีความโง่เขลาโดยสันดานก็ได้ (อัณณพ ชูบำรุง, 2540: 142)

การจำแนกประเภทของเหยื่อโดย Fattah (2000: 65-66) ซึ่งนับว่าเป็นนักคิดคนสำคัญในด้านความรู้เกี่ยวกับเหยื่อ อาชญากรรมได้บูรณาการทฤษฎีด้านเหยื่อตามที่กล่าวข้างต้นเป็นการบูรณาการปัจจัยสำคัญทางทฤษฎีด้านเหยื่อ สามารถนำไปพัฒนางานวิจัยได้อย่างกว้างขวางขึ้น ซึ่งปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ ๆ ที่มีส่วนต่อการเกิดอาชญากรรมมีอยู่ด้วยกัน 10 องค์ประกอบ คือ

(1) โอกาส (Opportunities) เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับเป้าหมาย กิจกรรม และพฤติกรรมของสิ่งที่เป็นเป้าหมาย

(2) ปัจจัยเสี่ยง (Risk factors) เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับตัวบุคคลและสังคม เช่น อายุ เพศ ถิ่นที่อยู่ อาศัย การขาดผู้ดูแล สุรายาเมา เป็นต้น

(3) ผู้กระทำความผิดที่ได้รับแรงจูงใจ (Motivated offenders) ผู้กระทำความผิดจะเลือกปฏิบัติต่อเหยื่อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะไม่ได้ทำแบบเดาสุ่ม

(4) การเปิดเผยตัว (Exposure) การเปิดเผยตัวของเหยื่อต่ออาชญากรและต่อสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงอาจจะตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

(5) การคบหาสมาคม (Associations) ผู้ที่คบหาสมาคมกับพวกอาชญากรย่อมง่ายต่อการตกเป็นเหยื่อมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมคบหาสมาคม

(6) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมและสถานที่ที่เสี่ยงอันตราย (Dangerous times and dangerous places) การอยู่ผิดที่ผิดเวลาทำให้เกิดการตกเป็นเหยื่อเวลาค่าคืน เวลาในปลายสัปดาห์ เป็นเวลาที่เสี่ยงอันตราย สถานะกิจกรรมที่เป็นสถานที่ที่เสี่ยงอันตราย

(7) พฤติกรรมเสี่ยงอันตราย (Dangerous behaviors) พฤติกรรมเช่น นี้มีอาทิ การยั่วยุ การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดการตกเป็นเหยื่อส่วนบุคคล ส่วนความประมาทก็อาจจะทำให้ตกเป็นเหยื่อส่วนบุคคลและทรัพย์สินได้

(8) กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง (High-risk activities) กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง (High-risk activities) กิจกรรมดังกล่าวนี้มีการแสวงหาความสุขร่วมกัน การกระทำความผิดกฎหมายร่วมกัน อาชีพบางอย่างก็ง่ายต่อการตกเป็นเหยื่อ เช่น การเป็นโสเภณี เป็นต้น

(9) พฤติกรรมการป้องกันตัวหรือพฤติกรรมการหลีกเลี่ยง (Defensive-avoidance behaviors) ผู้ที่ชอบเสี่ยงมักจะตกเป็นเหยื่อได้ง่ายกว่าผู้ที่ไม่ชอบทำเช่นนั้น ความกลัวอาชญากรรมจะลดความเสี่ยงจากการตกเป็นเหยื่อเพราะต้องคอยระมัดระวังตัว ไม่ปรากฏตัวให้ง่ายต่อการถูกโจมตี

(10) ความโน้มเอียงทางโครงสร้างและทางวัฒนธรรม (Structural / Cultural proneness) ลักษณะดังกล่าวนี้มี เช่น การทำฉ้อโกง การเสี่ยงโชค หรือเสี่ยงความตาย เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการแนวความคิดการแบ่งเหยื่ออาชญากรรมที่มีความสอดคล้องกับการศึกษาการตกเป็นเหยื่อในการถูกหลอกลวงการแก๊งก์ำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผู้วิจัยได้พิจารณาแบ่งประเภทของเหยื่อไว้ 5 ประเภท คือ

(1) **ผู้ตกเป็นเหยื่อจากความโลภ** หมายถึง บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อจากการตัดสินใจเข้าร่วมการลงทุนด้วยความโลภ หรือความต้องการผลประโยชน์รายได้ตอบแทน แม้ว่าจะมีความเสี่ยงในการสูญเสียทรัพย์สินสูง แนวคิดนี้สามารถอธิบายบุคคลที่มีฐานะร่ำรวยและยากจนสามารถเป็นเหยื่อได้ หากมีความโลภ เช่น จากการถูกหลอกลวงการต้มตุ๋นที่จะฉกฉวยประโยชน์จากความโลภของเหยื่อ ดังนั้นความโลภจึงเป็นสาเหตุจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

(2) **เหยื่อที่มีส่วนร่วมต่อการเกิดอาชญากรรม** หมายถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดทั้งทางตรงและทางอ้อม สนใจผลประโยชน์ที่จะได้รับ และไม่สนใจเรื่องกฎหมาย ไม่สนใจเรื่องความเสี่ยงและความสูญเสียของบุคคลอื่น จึงมักเลือกกระทำตามความพอใจของตนเอง จากนั้นเมื่อรู้ว่าตนเองตกเป็นเหยื่อแล้วจึงเรียนรู้วิธีการกระทำความผิดเพื่อนำไปหลอกบุคคลอื่นด้วย หรือเพื่อนำทรัพย์สินของบุคคลอื่นมาชดเชยความเสียหายของตน เช่น เหยื่อที่เป็นผู้ชักชวนหรือแม่ทิม เป็นต้น

(3) **ผู้ตกเป็นเหยื่อในตนเอง** หมายถึง บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อจากการตัดสินใจด้วยตนเอง แม้จะรู้ว่าการลงทุนเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ยังไม่มีกฎหมายรองรับ และมีความเสี่ยงสูง แต่มีความพึงพอใจจึงตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนด้วยตนเอง แม้ว่าสุดท้ายจะได้รับความสูญเสียก็ตาม

(4) **ผู้ตกเป็นเหยื่อคนโกงเขลาโดยสันดาน** หมายถึง บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อจากการ หลงผิดหรือความประมาทและไม่มีประสบการณ์ในการพิจารณาสิ่งเหล่านั้นด้วยสติปัญญา (อวิชชา) เช่น บุคคลไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจการลงทุนและการแก๊งก์ำไร จึงไม่สามารถหาความแตกต่างระหว่างการลงทุน ทำให้บุคคลไม่รู้ว่าการลงทุนเป็นธุรกิจแอบแฝงแชร์ลูกโซ่ เกิดความ หลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อในที่สุด ผู้ตกเป็นเหยื่อประเภทนี้ คือ เหยื่อบริษัท

(5) การไม่ตกเป็นเหยื่อ หมายถึง บุคคลที่สามารถพิจารณาว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นการหลอกลวงประชาชน เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมอาจทำให้ตกเป็นเหยื่อและเกิดความสูญเสียด้านทรัพย์สิน บุคคลเหล่านี้ปฏิเสธการชักชวนในรูปแบบเหล่านั้น จึงไม่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

2.4 แนวทางเกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

แนวคิดเกี่ยวกับ “การป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม” ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

2.4.1 มาตรการด้านการปราบปรามอาชญากรรมเศรษฐกิจ

พเยาว์ ทองเสน (2561) ศึกษามาตรการปราบปรามมีการดำเนินการต่อความผิดแชร์ลูกโซ่ จากความผิดการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยการใช้มาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้กฎหมายเข้าไปจัดการกับผู้กระทำผิด ในทางกระบวนการยุติธรรมคือการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด “การซื้อขายเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ได้” ซึ่งการสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดถือว่าเป็นมาตรการด้านการปราบปราม กฎหมายที่ใช้ในการปราบปรามความผิดนี้

- (1) การปราบปรามความผิดอาชญากรรมเศรษฐกิจ
- (2) การปราบปรามความผิดแชร์ลูกโซ่
- (3) การปราบปรามความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

การดำเนินการภายหลังจากที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นสำเร็จแล้ว (โซ่ขาดแล้ว) ซึ่งในขณะนั้นผู้กระทำผิดหรือกลุ่มผู้กระทำผิดได้ปิดเว็บไซต์ ปิดกิจการ ปิดบริษัท ปิดที่ทำการ พร้อมขนเงินออกนอกประเทศ รวมทั้งทำการฟอกเงินนำทรัพย์สินที่ได้จากผู้ลงทุนหลบหนีไปหมดแล้ว ทำให้เกิดผู้ลงทุนได้รับความเสียหายทางทรัพย์สิน ภายหลังเหยื่อผู้เสียหายจึงแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนดำเนินคดีเพื่อสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานและเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามมาตรการด้านการปราบปรามการกระทำความผิดทางการเงิน “การปราบปรามความผิดแชร์ลูกโซ่” ให้มีประสิทธิภาพ คือ พิจารณาประเด็นอายุความในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี หากสามารถหลบหนีไปจนคดีขาดอายุความก็สามารถที่จะกลับมาอยู่ในสังคมใช้ชีวิตได้ตามปกติ โดยมีอาจถูกจับกุมหรือถูกดำเนินคดีในการกระทำความผิดดังกล่าวนั้นได้อีก ซึ่งกรณีศึกษาอันเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมที่

ชัดเจนได้แก่ กรณีแชร์ชาร์ทเตอร์ ซึ่งผู้กระทำผิดได้หลบหนีออกไปจากประเทศ นำเงินและสินทรัพย์ ออกนอกประเทศเพื่อไปทำธุรกิจในต่างประเทศ กระทั่งคดีขาดอายุความจึงเดินทางกลับเข้ามาอยู่ใน ประเทศไทยได้เช่นเดิม การเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปราม คือ อายุความ ซึ่งหากการปราบปราม ไม่มีประสิทธิภาพหรือด้อยสัมฤทธิ์ ผลก็จะทำให้ผู้ต้องหาเดิมหรือเกิดจัดตั้งกลุ่มใหม่อย่างต่อเนื่อง (เพียวี ทองเสน, 2561: 56-57)

เอกนรา หลวงสนาม (2560) ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ ด้านนโยบาย ควรมีการกำหนดนโยบาย การวางยุทธศาสตร์ การตั้งเป้าหมาย การปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของชาติและความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ด้านการปฏิบัติ เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องเอาจริงเอาจังทำงานเชิงรุก และมีไหวพริบบริวเท่าทันอาชญากร ทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว และทำงาน ภายใต้อำนาจกฏเกณฑ์ได้ถูกต้องเที่ยงธรรม (เอกนรา หลวงสนาม, 2560: 21)

ประดิษฐ์ คำจร (2544) เสนอการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามธุรกิจ การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาต

(1) การกำหนดความผิดและอัตราโทษสำหรับผู้ที่หลอกลวงว่าประกอบธุรกิจ เกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศ

(2) กำหนดให้ลูกจ้างหรือพนักงานและเจ้าของผู้อนุญาตให้ใช้สถานที่ในการกระทำความผิดเป็น “ผู้ร่วมกระทำความผิด” และหากเป็นกรณีการกระทำความผิดซ้ำจะต้องเพิ่มโทษเป็น สองเท่าของโทษที่ได้รับครั้งหลัง รวมถึงนำกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศมาบังคับใช้สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นคนต่างด้าว

(3) กำหนดให้กรรมการ หรือผู้จัดการของนิติบุคคล หรือบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคล ต้องได้รับโทษสำหรับความผิดที่นิติบุคคลนั้นกระทำ (ประดิษฐ์ คำจร, 2544: 100-101)

เมื่อพิจารณามาตรการด้านการปราบปรามอาชญากรรมเศรษฐกิจจากการทบทวน วรรณกรรม สรุปได้ว่า การปราบปรามควรอาศัยมาตรการทางกฎหมาย เช่น การพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดอายุความ ผู้ร่วมกระทำความผิด และความรับผิดชอบของนิติบุคคล เป็นต้น

2.4.2 มาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจ

มาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจ การแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอันเป็นความผิดที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ประการแรกด้านการป้องกัน แม้จะมีกฎหมายบัญญัติบังคับใช้ออกมาเป็นเวลานานแล้ว เช่น กฎหมายควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 และกฎกระทรวงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2497 กฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินอันเป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2534 และกฎหมายการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในทางปฏิบัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศยังไม่สามารถควบคุมการกระทำลักษณะดังกล่าวได้ เนื่องจากพบการเกิดอาชญากรรมขึ้นอย่างต่อเนื่องอันก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพย์สินของประชาชนที่หลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก

พเยาว์ ทองเสน (2561) อธิบายการปราบปรามแชร์ลูกโซ่ที่ไม่สัมฤทธิ์ผลโดยพบว่า จะมีผู้ที่(กล้า)กระทำความผิดรายใหม่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ จึงพอที่จะกล่าวได้ว่า ควรกำหนดให้มโนนโยบายหรือมาตรการในการป้องกันปราบปรามแชร์ลูกโซ่ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และเจ้าหน้าที่ การดำเนินการตามมาตรการป้องกันจึงเป็นความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งยวดเพราะเป็นการดำเนินการก่อนที่การกระทำความผิดจะสำเร็จ ก่อนที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สินหรือก่อนที่โซ่จะขาด ซึ่งประชาชนที่ได้รับการติดต่อชักชวนหรือโฆษณาชวนเชื่อยังไม่ทันได้เข้าร่วมลงทุนหรือผู้ลงทุนยังไม่ได้รับความเสียหาย การป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นได้นั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด (พเยาว์ ทองเสน, 2561: 57-59)

เอกนรา หลวงสนาม (2560) มาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจ ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในประเทศและระหว่างประเทศ อันเป็นการปรับตัวท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศ และความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

(1) พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและครอบคลุมการสกัดกั้นและป้องกันปราบปรามองค์กรอาชญากรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งให้มีบทลงโทษที่เหมาะสม

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรการทางข่าวที่มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินที่เกี่ยวกับอาชญากรรม

(3) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรม

(4) ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในวงกว้าง เพื่อสร้างบรรทัดฐานความเข้าใจ และการรับรู้ต่อสภาพภัยคุกคามทุกรูปแบบ (เอกราช หลวงสนาม, 2560: 22)

นรา สมบูรณ์ (2560) ศึกษาเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อธิบายว่า ประเทศไทยมีนักเก็งกำไรค่าเงินอยู่จำนวนมากและยังไม่มีความเข้าใจอย่างแท้จริงว่าเป็นธุรกรรมที่ผิดกฎหมายหรือไม่ หรือว่าเป็นธุรกรรมสีเทาและไม่มีกฎหมายรองรับ ขณะนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีความพยายามที่จะควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่ได้รับอนุญาต วีระพงศ์ บุญญะภาส (2540) เรียกว่า ธุรกิจค้าเงินเถื่อน มาตรการป้องกันมาปรับใช้ เช่น

(1) การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลหรือการป้องกันมิให้นักเก็งกำไรสามารถทำสัญญาซื้อขายได้โดยมิให้แพร่ชุดโปรแกรมส่งคำสั่งซื้อขาย

(2) การปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินพ.ศ. 2485 เพื่อให้เก็งกำไรค่าเงินในรูปแบบ CFD เป็นความผิดมูลฐาน

การปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยความพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ให้สามารถระงับการเผยแพร่โปรแกรมหรือชุดคำสั่ง สามารถลบ หรือระงับการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดในกรณีนี้เป็นต้น (นรา สมบูรณ์, 2560: 108-110)

เมื่อพิจารณามาตรการด้านป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สรุปว่าควรกำหนดให้มึนโยบาย หรือมาตรการในการป้องปรามแชร์ลูกโซ่ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และเจ้าหน้าที่ ควรพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและครอบคลุมการสกัดกั้นและป้องปรามองค์กรอาชญากรรม ควรมีการบังคับใช้กฎหมายให้มีบทลงโทษที่เหมาะสม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรการทางข่าวที่มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และควรมีการใช้การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลหรือการป้องกันมิให้นักเก็งกำไรสามารถทำสัญญาซื้อขายได้โดยมิให้แพร่ชุดโปรแกรมส่งคำสั่งซื้อขาย นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐสามารถลบหรือระงับการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยความพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และอาศัยอำนาจตามกฎหมายป้องกันอาชญากรรม

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

เพชร ทองเสน (2561) ศึกษาเรื่อง “**แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามแชร์ลูกโซ่**” มีวัตถุประสงค์ศึกษาปัญหาและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ วิเคราะห์ถึงอุปสรรคในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ของหน่วยงานของรัฐ และเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเอกสาร โดยการค้นคว้าข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าปัจจุบันวิวัฒนาการด้านการติดต่อสื่อสารก้าวหน้า (Globalization) หรือไร้ขอบเขตแบ่งกันการติดต่อ (Borderless) ด้วยเครื่องมือสื่อสารเรียกว่า “Social media” และการทำธุรกรรมผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-Banking) เป็นปัจจัยทำให้ขอบข่ายการแชร์ลูกโซ่แพร่ขยายตัว รูปแบบของธุรกิจการเงินนอกระบบ ได้แก่ การเล่นแชร์หรือการประมูลแชร์ ธุรกิจขายตรง การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า (Commodity) ธุรกิจจัดสรรวันหยุดผ่อน (Time sharing) และธุรกิจการซื้อขายเงินตราต่างประเทศในลักษณะเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยน (Forex) สร้างความเสียหายแก่ประชาชนและส่งผลกระทบต่อระบบการเงินการธนาคารและเศรษฐกิจของประเทศ ผลการศึกษาเสนอแนะด้านการปราบปรามคือเพิ่มเงินสินบนและรางวัลนำจับ เสนอแก้กฎหมายเรื่องโทษจำคุกและปรับ และขับเคลื่อนมาตรการป้องกันแชร์ลูกโซ่

พลิสสุภา พจนะลาวัฒน์ (2560) ศึกษาเรื่อง “**ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่**” มีวัตถุประสงค์ศึกษารูปแบบแชร์ลูกโซ่ในประเทศไทย ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการตกเป็นเหยื่อจากแชร์ลูกโซ่ ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบบสอบถามผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ 396 คน และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยตรงเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่ 5 คน ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบของแชร์ลูกโซ่แบ่งเป็น 3 ยุค คือ ยุคอดีต มีลักษณะชักชวนให้ร่วมเล่นแบบปากต่อปาก เช่น การขายสินค้า การลงทุนแบบต่าง ๆ รูปแบบของแชร์ลูกโซ่ ยุคกลางจะมีลักษณะเหมือนยุคอดีตแต่เน้นการหาสมาชิกมากกว่าการขายสินค้า และยุคปัจจุบันที่เน้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือหาสมาชิกเข้าร่วม เช่น การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ Forex ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ คือ ปัจจัยความเชื่อ ปัจจัยด้านโอกาส และปัจจัยด้านการบังคับ สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นพบว่าเมื่อประชาชนตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่ต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ทันทีควรมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปราม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา

การตกเป็นเหยื่ออย่างเป็นรูปธรรม และควรมีการแก้ไขบทลงโทษให้มีความรุนแรงมากขึ้นในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแชร์ลูกโซ่

นรา สมบูรณ์ (2559) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเก็งกำไรค่าเงินทางอินเทอร์เน็ตของตัวแทนโดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเก็งกำไรจากการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทางระบบคอมพิวเตอร์ Foreign Exchange Market : Forex อันเป็นสัญญาได้เสียจากส่วนต่างของค่าเงิน (Contract For Difference : CFD) ซึ่งการเก็งกำไรในค่าเงินเช่นนี้เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 โดยมีรูปแบบการทำธุรกรรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ การวิจัยเอกสารโดยการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางวิเคราะห์การศึกษาในครั้งนี้ รวมถึงหลักเกณฑ์การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและมาตรการยับยั้งการแพร่หลายทางอินเทอร์เน็ตตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โดยศึกษาจากกฎหมายไทยและต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสิงคโปร์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 จากการศึกษาพบว่าธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำรายงานการทำธุรกรรมเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่อธนาคารแห่งประเทศไทยแต่ในบางธุรกรรมสามารถจัดทำได้โดยไม่ต้องขออนุญาต จึงเป็นช่องว่างให้นักเก็งกำไรสามารถเก็งกำไรได้โดยไม่ต้องรับการตรวจสอบ ซึ่งหากธนาคารแห่งประเทศไทยออกมาตรการลดวงเงินลงเพื่อให้ควบคุมนักเก็งกำไรค่าเงินเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อบุคคลทั่วไปที่ดำเนินธุรกรรมที่มีใช้การเก็งกำไรค่าเงิน ดังนั้นการปรับลดมาตรการป้องปรามนี้จึงไม่เหมาะสมและควรมีมาตรการป้องปรามอื่นมาปรับใช้ เช่น การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลหรือมิให้เผยแพร่ชุดโปรแกรมส่งคำสั่งซื้อ ซึ่งมาตรการนี้จะส่งผลกระทบต่อนักเก็งกำไรและโบรกเกอร์โดยตรง แต่ไม่กระทบถึงผู้ที่ทำธุรกรรมที่มีใช้การเก็งกำไรค่าเงิน

วิชชดา เจริญผล (2559) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกเปิดบัญชีการซื้อขายค่าเงิน (FOREX Trading) ของนักลงทุนผ่านตัวแทนในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกเปิดบัญชีการซื้อขายค่าเงิน (Forex Trading) ของนักลงทุนผ่านตัวแทนในประเทศไทย โดยตัวแปรที่ศึกษาคือลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานะภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้ด้านการซื้อขายค่าเงิน ส่วนประสมทางการตลาดบริการและการเปิดบัญชีซื้อขายค่าเงิน ผลการวิจัยพบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านฟอเร็กซ์ สัญญาส่วนต่างและตราสารอนุพันธ์อื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 28 – 37 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท โดยนักลงทุนมีความสามารถประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องของการเทรดฟอเร็กซ์และมีความรู้ที่เกี่ยวข้องจากการเรียนในด้านการเงินหรือการลงทุน นอกจากนี้ยังพบว่า มีความสอดคล้องทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการเลือกเปิดบัญชีซื้อขายค่าเงิน ด้านกระบวนการบริการ ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมทางการตลาดโดยรวม นักลงทุนให้ระดับความสำคัญในระดับมากตามลำดับ

กมล สุปรียสุนทร (2551) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมคอกปอกขาวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมคอกปอกขาวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณแบบวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis) ประกอบการวิจัยเอกสาร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมคอกปอกขาวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมี 14 ปัจจัย โดย 3 ปัจจัยเหมือนต่างประเทศ คือ 1) ปัจจัยด้านการจูงใจ 2) ปัจจัยด้านโครงสร้างโอกาส และ 3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการแข่งขัน ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมคอกปอกขาวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจเกิดจากตัวแปรเพียงตัวเดียวหรือหลายตัวรวมกันหรือเกี่ยวเนื่องกันและทุกปัจจัยมีทฤษฎีและงานวิจัยรองรับ

ประดิษฐ์ คำจร (2544) ศึกษาเรื่อง “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับสถาบันการเงิน: ศึกษากรณีเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับการบังคับใช้กฎหมาย” มีวัตถุประสงค์ ศึกษาความสำคัญของการกระทำผิด สภาวะบังคับของกฎหมายที่ไม่สามารถดำเนินการกระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษาปัญหาของการรวบรวมพยานหลักฐาน และเสนอแนวทางปรับปรุงมาตรการทางกฎหมาย เป็นการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ตำรา เอกสาร ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางวิเคราะห์การศึกษาในครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่าการประกอบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือประกอบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อเก็งกำไร โดยวิธีชักชวนหรือหลอกลวงไม่ให้อาศัยช่องว่างทางกฎหมายไปใช้ในการกระทำผิด และให้ได้รับโทษเหมาะสมในการกระทำผิด ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติควบคุมการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 พ.ศ. 2534 เพื่อป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดดังกล่าวให้หมดไป และเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ระบบการเงินของประเทศต่อไปในอนาคต

เอกสารที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

บทความของ จอห์น รุชเชล (2019) ศึกษาเรื่อง “**วิธีหลีกเลี่ยงการหลอกลวงการซื้อขาย Forex**” ผลการวิจัยพบว่าตลาดฟอเร็กซ์เป็นตลาดการเงินขนาดใหญ่มีปริมาณซื้อขายมากกว่า 5 ล้านล้านเหรียญสหรัฐต่อวัน แต่ยังไม่ได้รับการควบคุมที่มีประสิทธิภาพจึงมีโอกาที่ทำให้เกิดการหลอกลวงอย่างรวดเร็วผ่าน “สูตรการซื้อขายลับ (secret trading formulas)” เป็นกรรมสิทธิ์ระบบคอมพิวเตอร์โดยการใช้หุ่นยนต์ทำการซื้อขาย บทความนี้แบ่งวิธีการหลอกลวง 3 ประเภท คือ การแจกสัญญาณการซื้อขาย (signal sellers) โดยอ้างว่าผู้ขายสัญญาณระบบที่อ้างว่าสามารถระบุเวลาที่เหมาะสมสำหรับการซื้อหรือขายคู่สกุลเงิน ระบบอาจเป็นแบบแมนนวลซึ่งในกรณีนี้ผู้ใช้จะต้องป้อนข้อมูลการค้ำหรืออาจเป็นระบบอัตโนมัติที่จะทำการซื้อขายเมื่อมีสัญญาณเกิดขึ้น บริหารกองทุนหลอกลวงระดม (phony forex investment management funds) ปัจจุบันมีกองทุนอย่างมากมายเพื่อแบ่งปันผลกำไร สุดท้ายตัวแทนการซื้อขายที่ไม่ได้รับอนุญาต (Dishonest Brokers) ตลาดฟอเร็กซ์จะไม่ได้ถูกควบคุมอย่างสมบูรณ์ ไม่มีอำนาจควบคุมจากส่วนกลาง การซื้อขายส่วนใหญ่นั้นไม่มีการควบคุมอย่างสมบูรณ์ เป็นเหตุทำให้เกิดตัวแทนที่ไม่ได้รับอนุญาตอย่างมากมาย แนวทางการป้องกันควรเข้าไปตรวจสอบ National Futures Association (NFA) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC) และหน่วยงานกำกับดูแลอุตสาหกรรมการเงิน (FINRA) ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเรื่องการรับอนุญาตด้วยกฎหมาย (John Russell, 2018: ออนไลน์)

The Financial Intelligence Centre of Namibia (2018) ศึกษาเรื่อง “**การหลอกลวง การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศออนไลน์**” ผลการศึกษาพบว่าการเก็งกำไร Forex เป็นการหลอกลวงในการลงทุนรูปแบบ “get rich quick schemes” มีการโฆษณาผลประโยชน์เกินจริง (Unrealistic Gains) มีการใช้เทคนิคการโฆษณา ชักชวน วางแพลตฟอร์มจากสื่อต่าง ๆ และมีการเปิดการสอนฝึกอบรม (Online Forex Trading Training) ในห้องฝึกอบรมจะมีการคิดค่าธรรมเนียมสำหรับบริการ มีการสร้างความเชื่อถือและสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ จากนั้นทำการชี้แนะการออกคำสั่ง (Referrals) นอกจากนี้โปรแกรมซื้อขายและออกคำสั่งอัตโนมัติ (Automated Trading and Signal Programs) เป็นการหลอกลวงที่ทันสมัย มีการคาดการณ์ว่าจะสามารถทำการซื้อขายอัตโนมัติทุกชั่วโมง ผลการศึกษานำไปสู่การป้องกันการตกเป็นเหยื่อการฉ้อโกง ด้วยการตรวจสอบ การจดทะเบียน บริษัท และใบอนุญาตประกอบกิจการ (registered/licensed) การปฏิเสธการลงทุนออนไลน์ใช้สังคมออนไลน์หรือโทรศัพท์ แม้จะมีการรันดีแต่เป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยง หลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลส่วนบุคคล และหลีกเลี่ยงการรับ

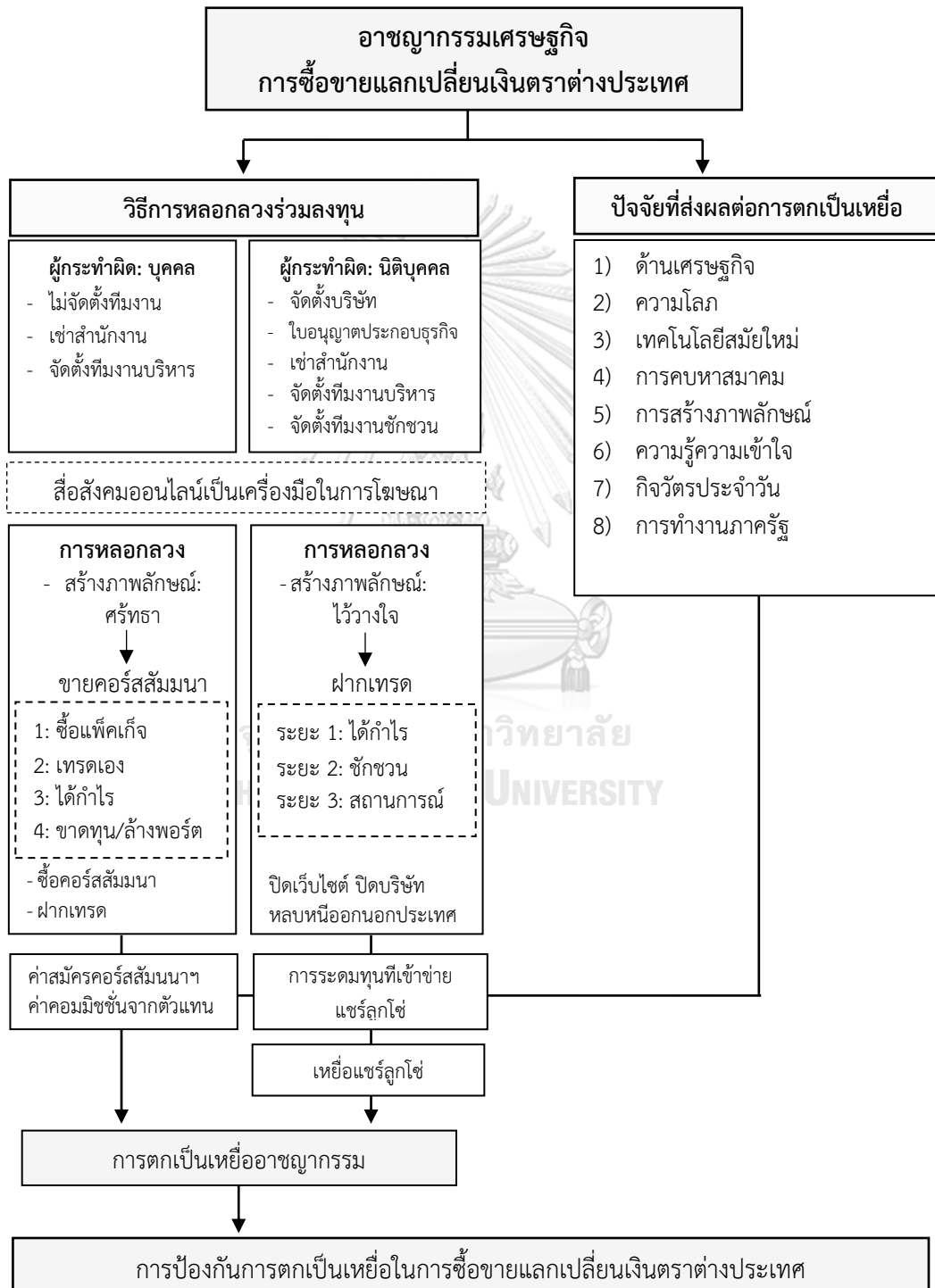
คำแนะนำจากเพื่อน บุคคลในครอบครัว และแม้แต่การเข้าร่วมการฝึกอบรม แม้จะได้รับค่าคอมมิชชั่น ในการชักชวน (The Financial Intelligence Centre of Namibia of Namibia, 2018: 2-6)

พอล บาร์นส์ (2018) ศึกษาเรื่อง “**พัฒนาการในการฉ้อโกงการลงทุนและการหลอกลวง : สัญญาซื้อขายล่วงหน้าไปสู่การพนันไบนารีและการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ**” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบพัฒนาการในการฉ้อโกงการลงทุนและการหลอกลวงในสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไปสู่การฉ้อโกง เป็นการวิจัยเอกสาร ผลการศึกษาพบว่าการหลอกลวงสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ แบ่งออกมา 9 ประเภท ได้แก่ การยกยอกเงิน จากบัญชีนักลงทุน (Misappropriation of money) การจัดการเสนอราคาซื้อขายที่เกินจริง (Manipulation of bid-ask spreads) การรวมผลกำไรของนักลงทุนเข้าสู่กองทุนเดียว (Commingling) การแชร์ลูกโซ่ (Ponzi or pyramid schemes) นักแก๊งก์กำไรมักถูกกดดันจากความสูญเสียหรือการล้างพอร์ต (Boiler room operations) การปั่นหุ้น (Churning) การซื้อขายล่วงหน้า ในปริมาณมากเพื่อตัดราคาจากคำสั่งซื้อของลูกค้า (Front Running) การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราที่ไม่ได้รับอนุญาต และการคัดลอกการเทรด (Unauthorized trading and ‘cloning) สู้ตท้ายการเปิดคำสั่งซื้อขายจำนวนมากความถี่และมีอิทธิพลต่อราคา (Layering) (Pual Barnes, 2018: ออนไลน์)

จากการทบทวนวรรณกรรมสรุปได้ว่า การหลอกลวงแก๊งก์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) เป็นอาชญากรรมเศรษฐกิจอันเป็นธุรกิจการเงินนอกระบบที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ อันเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน สังคม เศรษฐกิจระดับประเทศ โดยมีวิธีการหลอกลวงประชาชนในหลายรูปแบบและอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาช่วยในการโฆษณาชักชวน และกล่าวอ้างในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือ การสร้างความน่าเชื่อถือในการลงทุน การอ้างผลตอบแทนสูง การระดมทุนเพื่อจัดตั้งการลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ และการหลอกลวงด้วยคอมพิวเตอร์ อีกทั้งมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนหลายประการ เช่น การคิดก่อนการตัดสินใจ การคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน ด้านภาพลักษณ์ ด้านความโลภ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านกิจวัตรประจำวัน เทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงการทำงานของภาครัฐ ดังนั้นแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญาวิทยาและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในหลายทฤษฎีที่ผู้วิจัยเลือกเข้าสู่กรอบแนวคิดสามารถอธิบายวิธีการหลอกลวงและสาเหตุการตกเป็นเหยื่ออันนำไปสู่การป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งก์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในกรอบแนวคิดต่อไป

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจากศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ประกอบกับเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้



บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้สามารถจำแนกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ วิธีการดำเนินการวิจัย กลุ่มเป้าหมายและวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย การจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล ระยะเวลาการทำวิจัย และจริยธรรมการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

- 3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย
- 3.2 กลุ่มเป้าหมายและวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย
- 3.3 การจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 ระยะเวลาการทำวิจัย
- 3.6 จริยธรรมการวิจัย

3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง อาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษาและขอบเขตของระเบียบวิจัย โดยแบ่งลักษณะการดำเนินการวิจัย 2 ประเภท คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ดังนี้

3.1.1 การวิจัยเชิงเอกสาร

การกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมีเทคนิคการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) เบื้องต้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากที่ได้มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ ได้แก่ หนังสือเอกสาร งานวิจัย ข้อมูลทางสถิติ กฎหมาย ระเบียบราชการหรือคำสั่งข้อบังคับ แนวคิดทฤษฎี และสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในขอบเขตปัญหาอาชญากรรมเศรษฐกิจ มูลค่าความเสียหาย วิธีการกระทำความผิด การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม นำไปสู่การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

3.1.2 เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) เป็นเครื่องมือในการศึกษาควบคู่กับการวิจัยเชิงเอกสาร โดยมีการกำหนดแนวหัวข้อสัมภาษณ์ (Question Guide) ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการศึกษา 3 ประเด็น ดังนี้

- (1) ศึกษาวิธีการหลอกลวงเป็นอย่างไร
- (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อเป็นอย่างไร
- (3) ศึกษาแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อเป็นอย่างไร

รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ รวมถึงการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อที่จะเก็บข้อมูลจากความคิดและความเชี่ยวชาญของผู้ตอบ ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวข้องกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ รวมถึงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ รวมทั้งผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อในกรณีนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากที่สุด โดยประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์มาจากการรวบรวมเอกสาร งานวิจัย กฎหมาย ระเบียบราชการหรือคำสั่งข้อบังคับ สิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แนวคิดทฤษฎีด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม

3.2 กลุ่มเป้าหมายและวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

3.2.1 ประชากรที่ศึกษา

สำหรับรายละเอียดและวิธีการติดต่อและวิธีการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มุ่งศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ศึกษาวิธีการหลอกลวง ปัจจัยตกเป็นเหยื่อและเสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อเกี่ยวกับการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 ส่วน รวมทั้งสิ้น 17 คน

ส่วนที่ 1 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน

ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนประกอบด้วย 3 หน่วยงาน คือ หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และตัวแทนจากภาคประชาชน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ บุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน จำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 11 คน ดังนี้

- หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร 3 คน ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และนักวิชาการ

- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม 4 คน ได้แก่ ผู้พิพากษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติกรมสอบสวนคดีพิเศษ และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.)

- ตัวแทนจากภาคประชาชน 4 คน ได้แก่ ผู้แทนภาคประชาชน ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม และตัวแทนช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อผ่านทางเว็บไซต์

โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ บุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน จำนวนผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 11 คน

วิธีการติดต่อและการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

วิธีการติดต่อและการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย คือ ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ในเบื้องต้น จากนั้นจึงดำเนินการส่งหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเมื่อได้รับการอนุญาตให้สัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน มีความยินยอมในการสัมภาษณ์เชิงลึก
หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน มีความเต็มใจในการสัมภาษณ์เชิงลึก
หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน ได้แก่ หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และภาคประชาชน

เกณฑ์การคัดออกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

หากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญตอบคำถามไม่ครบ
หากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่ให้ความร่วมมือ ไม่สะดวก หรือไม่เต็มใจในการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย

ศึกษาวิธีเชิงคุณภาพด้วยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากบุคคลที่มาแจ้งความร้องทุกข์จากการได้รับความเสียหายจากฐานข้อมูลจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์จากการได้รับความเสียหาย และมีความยินยอมให้ข้อมูลด้วยความเต็มใจ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 6 คน

โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อ/ผู้เสียหายในคดี จำนวนผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 6 ท่าน

วิธีการติดต่อและการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

วิธีการติดต่อและการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย คือ การทำจดหมายขอสัมภาษณ์ผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลมาแจ้งความร้องทุกข์จากการได้รับความเสียหายและมีความยินยอมให้ข้อมูลด้วยความเต็มใจเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยไม่มีการบังคับแต่อย่างใด

ผู้วิจัยจะมี ‘จดหมายนำ’ และ ‘เอกสารข้อมูลสำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย’ ที่ได้รับการรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 2 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเนื้อความอธิบายถึงความเป็นมาของการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยเป็นนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การศึกษาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมไม่ระบุ ชื่อ-นามสกุล รวมทั้งการตอบคำถามจะไม่มีผลกระทบต่อคดีหรือชีวิตความเป็นอยู่ พร้อมทั้งนำเอกสารข้อมูลสำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และหนังสือยินยอมเพื่อลงนามแสดงความยินยอม

กรมสอบสวนคดีพิเศษจะคัดเลือกอาสาสมัคร (ผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายอนุญาต) จะเป็นผู้ประสานงานติดต่อเพื่อขออนุญาตอาสาสมัครที่ยินยอมให้ข้อมูลก่อนเป็นลำดับแรก เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจะส่งรายชื่อและรายละเอียดการติดต่ออาสาสมัครแก่ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

อาสาสมัครเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายในคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ได้แก่ คดีการผูกขาดกลาง การแก๊งค์กำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนที่ไม่ได้รับอนุญาต คดีหลอกลวงฉ้อโกงประชาชน และคดีความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

จากนั้นกรมสอบสวนคดีพิเศษจะคัดเลือกผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายในคดีตามเงื่อนไขของผู้วิจัยและขออาสาสมัครจากผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายที่ยินยอมให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นสำคัญในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและมีความเต็มใจในการให้ข้อมูล

เกณฑ์การคัดออกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

หากอาสาสมัคร (ผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย) ตอบคำถามไม่ครบ ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ครบตามประเด็นคำถามของผู้วิจัย หรือ ไม่สะดวก หรือไม่เต็มใจในการสัมภาษณ์

การคัดกรองอาสาสมัคร (ผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย) จากกรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของผู้วิจัย เมื่อผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์เชิงลึกอาสาสมัครอาจไม่ให้ข้อมูลจึงต้องคัดออกและขอคัดเพิ่มภายหลัง

3.3 การจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้คำถามเหมือนกันทุกคน ลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลปฐมภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ บุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายในกรณีนี้จากฐานข้อมูลหน่วยงานของรัฐบาลและองค์กรเอกชน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกมีการใช้แบบสัมภาษณ์กำหนดลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิดหรือกึ่งโครงสร้างที่ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 2 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว การตั้งคำถามรูปแบบนี้สามารถก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อผู้วิจัยและผู้ให้สัมภาษณ์เองกล่าวคือ ผู้วิจัยได้มีโอกาสถาม รวมทั้งซักถามเพิ่มเติมในบางประเด็นได้อย่างเสรี ขณะเดียวกันผู้ให้สัมภาษณ์สามารถให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยได้อย่างเต็มที่นอกเหนือจากประเด็นที่ได้กำหนดไว้

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลทุติยภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย กฎหมาย ระเบียบราชการ หรือคำสั่งข้อบังคับ สิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แนวคิดทฤษฎีด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาวิธีการหลอกลวง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อ ในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วต่อการเยียวยาของประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่อต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รวบรวมข้อมูลทั้งระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งจำเป็นต่อการศึกษาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะของการพรรณนา จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำไปประมวลผลได้ ดังนี้

3.4.1) ตรวจสอบและประเมินคุณค่าของข้อมูลเอกสารทุติยภูมิและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

3.4.2) จัดระเบียบข้อมูลเพื่อคำตอบในแต่ละประเด็นของวัตถุประสงค์และความสมบูรณ์ของคำตอบ

3.4.3) ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบแต่ละคำถามในแต่ละประเด็นและความถูกต้องของข้อเท็จจริง

3.4.4) รวบรวมข้อมูลนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน การจดบันทึก รูปภาพ และบันทึกเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์นำไปสู่การรายงานสรุปผลการศึกษาด้วยการบรรยาย พรรณนาตามวัตถุประสงค์ถึงสิ่งที่ค้นพบในการศึกษาในลำดับต่อไป

3.5 ระยะเวลาการทำวิจัย

สำหรับกิจกรรมในการวิจัย ประกอบด้วยระยะเวลาในการทำวิจัย 1 ปี 2 เดือน เริ่มต้นเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 สิ้นสุด เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562

3.6 จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยในเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแก๊งค์กำไร อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้รับการอนุมัติในการศึกษาวิจัยที่ 057/62 โดยจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพิจารณาทบทวนแบบเต็มขั้นตอน โดยยึดหลักของ Declaration of Helsinki, the Belmont report, CIOMS guidelines และ The international conference on harmonization – Good clinical practice (ICH – GCP) โดยรับรองเอกสาร ดังนี้

- ข้อเสนอโครงการวิจัย
- ประวัติและผลงานของผู้วิจัย
- เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
- หนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
- แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยคำนึงถึงความระมัดระวังในการเก็บข้อมูลในเรื่องการขอความยินยอมโดยสมัครใจ และคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว (Privacy) ความเสี่ยง (Risk) และความยุติธรรม (Justice) ต่อผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญในสิทธิ์ต่าง ๆ และดำเนินการตามข้อเสนอแนะของหน่วยงานจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีรายละเอียดดังนี้

1) ก่อนการตัดสินใจเข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะอธิบายลักษณะของในการศึกษา รายละเอียดวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระยะเวลาการวิจัยโดยสังเขป

2) การเก็บข้อมูลโดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์

3) ก่อนการตัดสินใจเข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะอธิบายสิทธิในความเป็นส่วนตัวต่าง ๆ คือ ความเป็นส่วนตัว (Privacy) ดังนี้

(3.1) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้ขออนุญาตก่อน ผู้วิจัยจะติดต่อในการดำเนินการขอสัมภาษณ์เชิงลึก

(3.2) ข้อมูลของอาสาสมัคร (ผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย) จะไม่ระบุชื่อ-สกุล ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวม สำหรับการรักษาความลับในการตอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้รหัสเข้าถึงไฟล์เอกสารซึ่งจะได้รับความปลอดภัย ไม่มีไม่ผลกระทบต่อการค้าเนินคดี

4) การยืนยันความปลอดภัยในการให้ข้อมูลและข้อมูลจะถูกทำลายทันทีเมื่อสิ้นสุดการวิจัยในระยะเวลาที่กำหนด

5) การพิทักษ์สิทธิระหว่างการสัมภาษณ์

5.1) เมื่อมีบางคำถามที่กระทบกระเทือนจิตใจ รู้สึกอึดอัดในบางคำถามอาสาสมัครมีสิทธิ์จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้น ผู้วิจัยจะข้ามข้อคำถามทันที ผู้วิจัยจะสังเกตทำที่พฤติกรรมผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีการชวนคุยเรื่องทั่วไปเพื่อเป็นการคั่นเวลาในการบรรเทาความเครียดและความกดดันจากคำถามและร่วมปรับอารมณ์และจิตใจอาสาสมัครให้คืนเป็นปกติภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์เชิงลึก

5.2) อาสาสมัครมีสิทธิ์ในการถอนตัวจากการศึกษานี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า การตัดสินใจถอนตัวจะไม่มีผลกระทบต่อชีวิตการทำงาน จะไม่มีผลการประเมินผลงาน การใช้ชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูลกลุ่มหน่วยงานรัฐบาลและองค์กรเอกชน และการตัดสินใจถอนตัวจะไม่มีผลกระทบต่ออาสาสมัครแต่อย่างใดต่อรูปคดี การพิจารณาพิพากษา ไม่มีผลกระทบต่อชีวิตการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันของเหยื่อและผู้เสียหาย เป็นต้น

5.3) ผู้วิจัยจะเตรียมน้ำดื่มสำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญและชี้แจงว่าท่านสามารถดื่มน้ำได้ตลอดเวลาขณะการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ และเว้นระยะถามอาสาสมัครในการพักดื่มน้ำและการพักเข้าห้องน้ำ

6) การเก็บรักษาข้อมูล ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นภาพรวม ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนเท่านั้น

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

การวิจัยในเรื่องอาชญากรรมเศรษฐกิจ ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการหลอกลวงในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อเสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ในการนำเสนอผลการศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 17 คน มาวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ วิธีการหลอกลวงและปัจจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม รวมถึงแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในหน่วยงานรัฐบาลและภาคประชาชน จำนวน 11 คน ได้แก่ หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย และภาคประชาชน รวมทั้งผู้ตกเป็นเหยื่อและผู้เสียหาย จำนวน 6 คน เพื่อวิเคราะห์วิธีการหลอกลวงและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อันนำมาสู่การสร้างข้อสรุปตลอดจนการตีความจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา อย่างไรก็ตามการนำเสนอผลการศึกษาอาศัยข้อมูลจากการถ่ายทอดเรื่องราวหรือประสบการณ์ของผู้ตกเป็นเหยื่อและผู้เสียหาย อีกทั้งข้อมูลเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐบาลและภาคประชาชน รวมทั้งเอกสารสำคัญทางราชการประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล มีการคัดกรองความจริงทั้งหมดและผ่านการอนุมัติจากจริยธรรมในคน กลุ่มสหสถาบันชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้กระบวนการศึกษาวิจัยมีความถูกต้องและเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาลำดับดังต่อไปนี้

- 4.1 วิธีการหลอกลวงในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 4.3 ปัญหาในการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 4.4 แนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 4.5 การอภิปรายผลการศึกษา

4.1 วิธีการหลอกลวงตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่าการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีลักษณะเข้าข่าย แชร่ลูกโซ่ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์วิธีการหลอกลวงพบว่ามี ความแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้

4.1.1 วิธีการหลอกลวงในอดีต

วิธีการหลอกลวงในอดีต ตั้งแต่พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2550 พบว่าความผิดเกี่ยวกับการเก็งกำไร อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในประเทศไทยเริ่มต้นเกิดขึ้นตั้งแต่พ.ศ. 2540 ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่สามารถเก็งกำไร Forex โดยชอบด้วยกฎหมายจึงเริ่มมีการศึกษาข้อมูลและนำต้นแบบทางธุรกิจเก็งกำไร Forex เข้ามา ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ดังนี้

“ช่วง 20 ถึง 30 ปีที่ผ่านมา จะมีปัญหาเกี่ยวกับฟอเร็กซ์ ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ ได้เรียนรู้ข้อมูลในการเก็งกำไรด้วยชอบทางกฎหมาย ต่างประเทศ จึงเริ่มมาทำในประเทศไทย ตั้งบริษัทภายในสำนักงานมีจอมอนิเตอร์ จ้างนักศึกษาจบใหม่ติดต่อกู้ค้าใช้เงินลงทุนสูง 2-3 แสนบาท”

(สัมภาษณ์ พ.ต.ท.พงศ์พจน์ ธรรมากุลวิชัย, บก.ปอศ, 2562)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมพบว่า ในอดีตผู้กระทำผิดมีวิธีการหลอกลวง ได้แก่ เปิดบริษัทประกอบธุรกิจลงทุน จัดตั้งทีมงาน หลอกลวงประชาชนร่วมลงทุน ในลักษณะการระดมทุน สุดท้ายปิดบริษัทหนีไปอย่างไร้ร่องรอย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) **เปิดบริษัทประกอบธุรกิจลงทุน** ผู้กระทำผิดมีการจัดตั้งบริษัทและขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ “ผู้กระทำผิดจะอยู่ในฐานะผู้บริหาร” มีการเช่าสำนักงานย่านใจกลางเมือง ภายในสำนักงานมีจอมอนิเตอร์มากมายเพื่อแสดงการขึ้นลงของกราฟ ทำให้ดูว่าบริษัทมีการดำเนินธุรกิจจริงและมีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นในอดีตยังไม่ถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เนื่องจากก่อนพ.ศ. 2546 ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายตีความผิด

2) **จัดตั้งทีมงาน** จากนั้นประกาศรับสมัครพนักงานผ่านทางหนังสือพิมพ์ คุณสมบัติทั่วไป คือ นักศึกษาจบใหม่ ส่วนใหญ่มักรับสมัครผู้หญิง ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ก็ได้ หากบุคคลนั้นจบสาขาวิชาเกี่ยวกับการเงินและการธนาคารจะรับพิจารณาเป็นพิเศษ

ขั้นแรกจะรับสมัครบุคคลผู้สนใจเป็นพนักงานในลักษณะพนักงานชั่วคราว และต้องผ่านการทดลองงาน 3 เดือน ถึงจะได้รับบรรจุเป็นพนักงานประจำ

3) หลอกหลวงร่วมลงทุน ระหว่างการทดลองงาน 3 เดือน บริษัทจะไม่ฝึกวิชาชีพแต่อย่างใด แต่เน้นให้พนักงานจะต้องหาคนมาร่วมลงทุนด้วยวิธีการชักชวนทางโทรศัพท์ จำนวนเงินลงทุน 300,000 บาท โดยบริษัทจะมีฐานข้อมูลลูกค้าจากประวัติการใช้บัตรเครดิตที่มีฐานะการเงินดี รายได้พนักงานชั่วคราวมี 2 ทาง คือ เงินเดือน และ ค่าคอมมิชชั่น โดยทั่วไปพนักงานจะไม่รู้ว่าการบริหารงานของบริษัทเป็นอย่างไร ไม่รู้วิธีการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) ไม่รู้วิธีการแลกเปลี่ยนเงิน รู้เพียงแต่ว่าต้องหาคนมาร่วมลงทุนให้จำนวนเงินตามที่กำหนดจึงจะได้รับการบรรจุเข้าทำงาน ปัญหาหลักที่พบ คือ พนักงานไม่สามารถหาประชาชนร่วมลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศภายในระยะเวลา 3 เดือน จึงตัดสินใจใช้เงินส่วนตัว หรือเงินของบุคคลในครอบครัวมาร่วมลงทุน จากนั้นพนักงานจะมีหน้าที่ทำสัญญาระหว่างบริษัทและผู้ลงทุน สัญญาแต่ละฉบับจะถูกเขียนในฟอร์มเดียวกัน โดยผู้บริหารจากบริษัทภายในสัญญาจะระบุการการันตีรายได้จากการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ข้อสังเกตหนึ่งจากการร่างสัญญามักใช้คำศัพท์เทคนิคและภาษาอังกฤษ มีจำนวนหลายหน้าทำให้ผู้นำเงินมาลงทุนไม่ได้อ่านอย่างละเอียดและไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เมื่อทำสัญญาเสร็จบริษัทจะอ้างว่า ได้นำเงินไปเปิดบัญชีธนาคารเพื่อเป็นหลักประกันในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นที่เรียบร้อย แล้วพฤติกรรมดังกล่าวจึงเป็น “การระดมทุนครั้งที่ 1”

“ผลพวงจากวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ทำให้ธุรกิจ Forex เฟื่องฟูมาก

Forex เป็นความแปลกใหม่ในมิติของการลงทุน ทำให้ประชาชนสนใจร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าการซื้อขาย Forex เป็นอย่างไร เพียงแค่รอรับกำไรเท่านั้น”

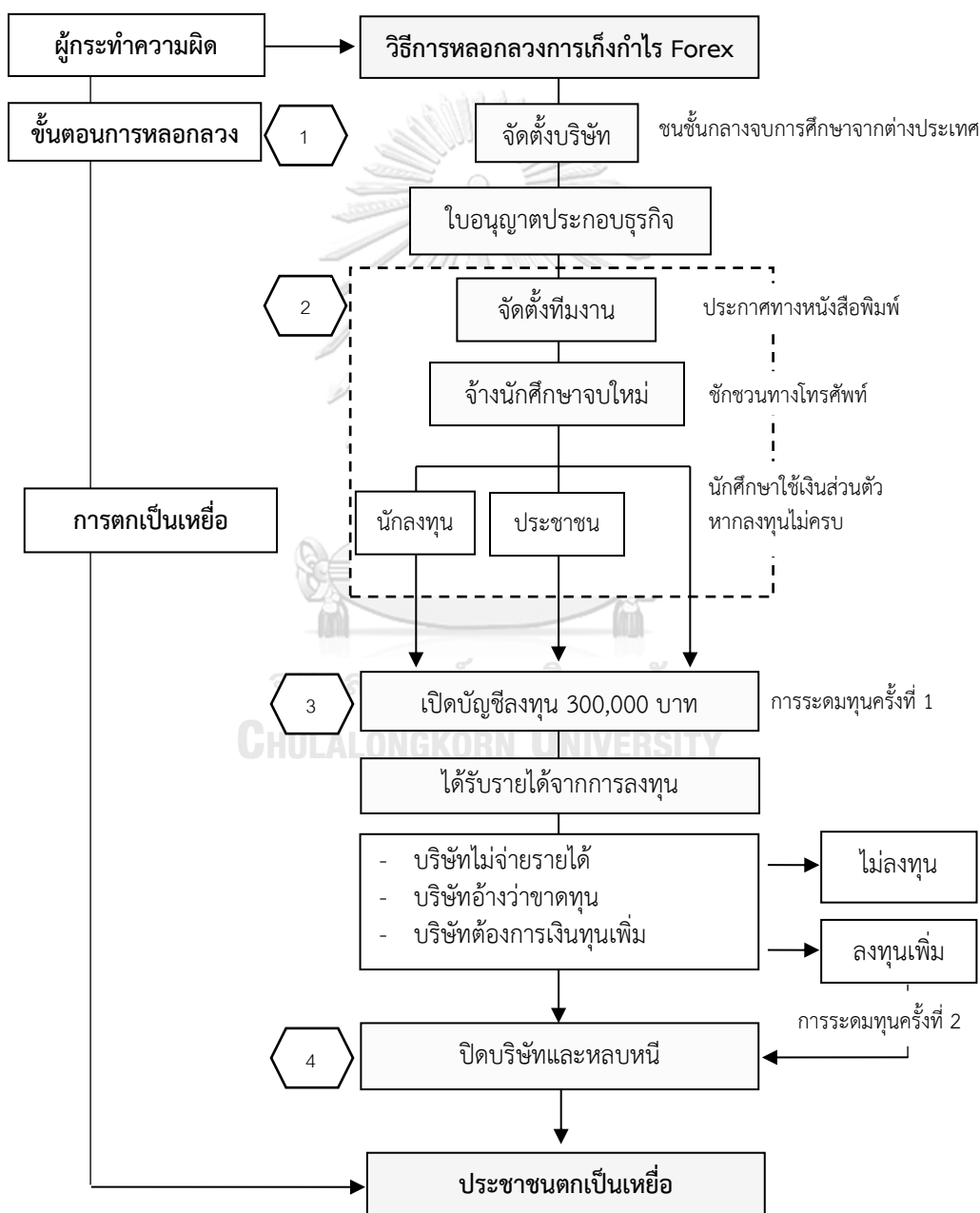
(สัมภาษณ์ สุพัตรา แผนวิจิต, นักวิชาการ, 2562)

ประเทศไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้งทำให้เกิดการว่างงานเป็นวงกว้างทำให้ประชาชนคิดว่า ธุรกิจเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงกลายเป็นแหล่งลงทุนที่คิดว่าจะสามารถสร้างรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัว เมื่อได้รับโทรศัพท์จากพนักงานเพื่อชักชวนลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงเกิดความสนใจ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะคนไทยยังให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ “ความเป็นต่างประเทศ” เนื่องจากเกิดความไม่มั่นใจในสภาพเศรษฐกิจในสังคมไทย ทำให้บุคคลที่ถูกชักชวนจึงตัดสินใจเข้าเยี่ยมชมบริษัทและสำนักงาน ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือบริษัทและเข้าร่วมลงทุนเป็นครั้งแรกนับว่าเป็นระดมทุนครั้งที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยจะแบ่งการลงทุนเป็น 2 ระยะ ได้แก่ (1) ระยะแรกผู้ลงทุนจะได้กำไรตามที่บริษัทกล่าวอ้าง ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าบริษัทลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีสถานะเป็นอย่างไร เพียงแค่รอรับกำไรเท่านั้น (2) ระยะต่อมาบริษัทจะมีการสร้างสถานการณ์เป็นเหตุทำให้ไม่สามารถจ่ายเงินได้ เช่น บริษัทเริ่มขาดทุน บริษัทจะปรับรูปแบบการทำงานใหม่ บริษัทจะลงทุนในรูปแบบอื่น

เช่น น้ำมัน เงิน ทองคำ สำหรับประชาชนที่สนใจลงทุนเพิ่มจะมีสัญญาทางแพ่ง (ฉบับที่ 2) เพื่อให้ให้นักลงทุนไว้วางใจในเงินลงทุนนั้น พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการระดมทุนครั้งที่ 2

4) ปิดบริษัทและหลบหนี ระยะเวลาสุดท้ายบริษัทจะแจ้งกับผู้ลงทุนว่าบริษัทขาดทุนทั้งหมดและปิดบริษัท แท้จริงมิได้ทำธุรกิจเชิงกำไรแต่อย่างใด เมื่อบริษัทไม่จ่ายเงินหรือปิดบริษัทจึงทำให้เกิดการตกเป็นเหยื่อและเข้ามาแจ้งความดำเนินคดีในที่สุด ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 วิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในอดีต



ที่มา: ดัดแปลงโดยผู้วิจัย, 2562

จากแผนภาพที่ 2 อธิบายวิธีการหลอกลวงการเก็งกำไร Forex ในอดีต ผู้กระทำความผิดใช้วิธีการหลอกลวงร่วมลงทุนที่เป็นการระดมทุน โดยเริ่มจากการเปิดบัญชีการลงทุนขั้นต่ำ 300,000 บาท จากนั้นในระยะแรกนักลงทุนได้รับเงินปันผลกำไรจากการลงทุน จากนั้นบริษัทเริ่มมีการสร้างสถานการณ์เพื่อต้องการระดมทุนจากประชาชนเพิ่มเมื่อได้เงินตามความประสงค์แล้วระยะสุดท้ายจะการปิดบริษัทและนำเงินและทรัพย์สินหลบหนีจึงทำให้ประชาชนผู้ที่นำเงินมาลงทุนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

4.1.2 วิธีการหลอกลวง พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2550

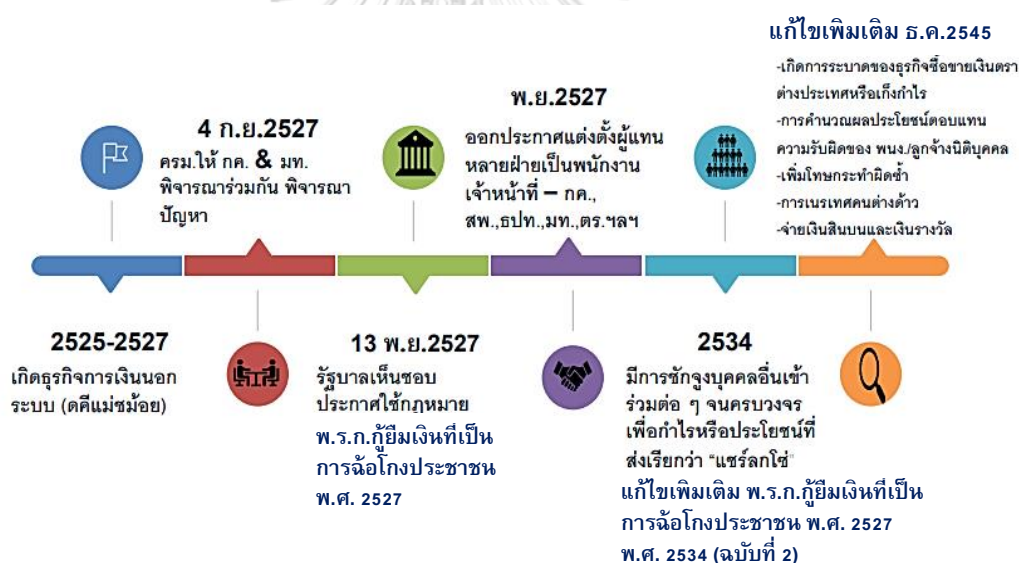
วิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในระหว่างปี พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2550 ไม่มีความซับซ้อน เน้นการเปิดบริษัท ชักชวนคนมาลงทุนอาศัยความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร ส่วนใหญ่มักเป็นการหลอกลวงประชาชนเฉพาะกลุ่มตามเขตพื้นที่ เช่น กลุ่มกรุงเทพ กลุ่มเชียงใหม่ กลุ่มภูเก็ต เป็นต้น สุดท้ายทำการปิดบริษัทและหลบหนีไปอย่างไรร่องรอย สำหรับนักลงทุนเมื่อไม่ได้รับเงินลงทุนและรายได้ตามที่สัญญากำหนด จึงตัดสินใจเข้าแจ้งความเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดฉ้อโกงประชาชน ผลการศึกษาพบว่าประชาชนเข้ามาร่วมทุกขีในคดีเกี่ยวกับเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จำนวน 108 คดี มีมูลค่าความเสียหาย 18 ล้านบาท (ประดิษฐ์ คำจร, 2544: 3) เมื่อเข้ามาแจ้งความแล้ว พนักงานสืบสวนนำสืบพฤติการณ์ร่วมกับสัญญาทางกฎหมายแพ่งส่งฟ้องไปยังอัยการ สุดท้ายอัยการมักมีความเห็นว่า การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศลักษณะนี้มิได้มีเสีย ไม่ได้เป็นผู้เสียหายที่แท้จริง เนื่องจากเห็นว่าธุรกิจเหล่านี้มีลักษณะคล้ายการพนันจึงสั่งยกฟ้อง เมื่อการดำเนินคดีผู้กระทำความผิดถูกยกฟ้องจึงเกิดการกระทำความผิดอย่างความแพร่หลายแล้วกลับมาจัดตั้งบริษัทใหม่ และเกิดความเสียหายอย่างกว้างขวาง

ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระบวนการยุติธรรมพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2545 ในมาตรา 4 วรรคสอง อันมีเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้บัญญัติขึ้น เพื่อข่มขู่ยับยั้ง เพื่อป้องกันปราบปราม มิให้ผู้ใดหรือบุคคล หรือคณะบุคคลกระทำความผิดดำเนินธุรกิจนี้

ธุรกิจการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงหายไปตั้งแต่พ.ศ. 2546 ลดลงไปแทบจะหมดสิ้นในประเทศไทย เนื่องจากผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวโทษของกฎหมายดังกล่าว

การแก้งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ผิดกฎหมาย มีลักษณะเป็นการเงินนอกระบบ หรือเป็นธุรกรรมการเงินที่ไม่ได้ดำเนินการภายใต้กฎหมาย หรือยังไม่มีกฎหมายกำกับ หรือที่กฎหมายห้าม จึงเป็นที่มาของการเกิดการบัญญัติความผิดไว้ในพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 (ฉบับที่ 2) และ พ.ศ. 2545 ในมาตรา 4 วรรคสอง ความว่า ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับ ‘**ปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศ**’ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินดำเนินการ หรือให้พนักงาน หรือลูกจ้าง หรือบุคคลใดดำเนินการโฆษณา ประกาศ หรือชักชวนประชาชนให้ลงทุนโดย (1) ซื้อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือ (2) แก้งำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย

ภาพที่ 3 ที่มาของกฎหมายในความผิดการแก้งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ



ที่มา: พงศ์พจน์ ธรรมากุลวิเศษ, 2562

จากแผนภาพที่ 3 อธิบายพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 (ฉบับที่ 2) และ พ.ศ. 2545 โดยแก้ไขเพิ่มเติมวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2545 ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 112ก หน้า 1

ความผิดเกี่ยวกับการชักชวนประชาชนเพื่อหวังกำไรหรือผลประโยชน์ตอบแทนที่เรียกว่า แชร์ลูกโซ่ บัญญัติในมาตรา 4 อธิบายว่า

- **ผู้ใด** บุคคล หรือคณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นตัวการ ผู้ใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม หรือโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด หรือผู้ให้การช่วยเหลือ หรือผู้ให้ความสะดวกในการโฆษณาให้ปรากฏแก่ประชาชน

- **การโฆษณาหรือประกาศให้ปรากฏต่อประชาชนหรือกระทำด้วยประการใดแก่บุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป** เช่น การแจ้งหรือแพร่ข่าวสาร การติดต่อ หรือการชักชวนในการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook LINE YouTube Twitter และ Instagram หรือเว็บไซต์ และมีวิธีการเผยแพร่ไม่เฉพาะบุคคลและไม่จำกัดจำนวนคน

- **การกู้ยืมเงินหรือจะจ่ายหรืออาจจ่ายประโยชน์ตอบแทนได้ในอัตราที่สูงกว่าดอกเบี้ยสูงสุดของสถาบันการเงินตามกฎหมายจะพึงจ่ายได้** เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และสถาบันการเงินอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย

- **ผลประโยชน์ตอบแทน หรือจะนำเงินจากผู้ให้กู้ยืมเงินมาหมุนเวียน** หรือไม่สามารถประกอบกิจการใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอเป็นเหตุให้ตน หรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงิน อาจเรียกว่า ดอกเบี้ย เงินปันผล และลักษณะอื่น ๆ

- **แอบอ้างหน่วยงานหรือบุคคลน่าเชื่อถือ** เพื่อเป็นการหลอกล้อมให้ประชาชนหรือบุคคลใดได้กู้ยืมเงิน

ความผิดเกี่ยวกับการแก่งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 (ฉบับที่ 2) และ พ.ศ. 2545 บัญญัติในวรรคสองอธิบายได้ ดังนี้

- **ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศ** ตามกฎหมายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน มีการดำเนินการ หรือให้พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคลใดดำเนินการโฆษณา ประกาศ หรือชักชวนประชาชนให้ลงทุน โดย

- **การซื้อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่ง หรือหลายสกุล หรือ Foreign Exchange** หมายถึง การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

- **แก่งำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน** หรือการแก่งำไรคู่สกุลเงินใดสกุลเงินหนึ่ง เพื่อหวังอัตราส่วนต่างของการแลกเปลี่ยน

ในอดีตสามารถทำการซื้อขายผ่านซื้อขายผ่านทางโทรศัพท์ แต่ปัจจุบันซื้อขายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ต สามารถซื้อขายผ่านตัวแทน (Broker) อาจเรียกว่าโบรกเกอร์

ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นว่า ประเทศไทยการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงเป็นสิ่งที่ไม่ได้รับอนุญาตรายละเอียด ดังนี้

1) ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศ ตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 ทำการซื้อขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล หรือเก็งกำไร หรืออาจได้รับผลประโยชน์จากการแลกเปลี่ยน

2) ไม่อนุญาตให้โฆษณา ประกาศ หรือชักชวนประชาชนให้ลงทุน ไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือให้พนักงานลูกจ้างหรือบุคคลใด ทำการเก็งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน

3) ผู้ใดกระทำการดังกล่าวจึงมีอัตราโทษผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา 4 และ มาตรา 5 กำหนดความผิดตามมาตรา 12 จำคุก 5 - 10 ปี และปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 10,000 บาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดแต่ผู้กระทำความผิดยังคงพัฒนารูปแบบวิธีการกระทำความผิดที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น เมื่อล่วงเข้าสู่ปีพ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบันมักมีการใช้อินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำความผิดและประกอบธุรกิจ ดังนี้

4.1.3 วิธีการหลอกลวง พ.ศ.2551 ถึง ปัจจุบัน

วิธีการหลอกลวงตั้งแต่พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน การแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้กลับมาในประเทศไทยอีกครั้ง แต่สิ่งที่แตกต่างกัน คือ ยุคนี้เป็นสังคมยุคดิจิทัล ผู้กระทำความผิดใช้อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบปฏิบัติการ (Application) สามารถทำธุรกรรมการเงินทางอินเทอร์เน็ต (E-payment) การทำธุรกรรมการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (M-payment) ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว ความทันสมัยของเทคโนโลยีกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ด้วยเหตุนี้ทำให้การแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ Forex กลับมาแพร่หลายอีกครั้ง

“การใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย แต่ในขณะเดียวกันจึงทำให้มีฉ้อฉลใช้ความง่ายเหล่านี้สร้างข้อมูลอันเป็นเท็จ กล่าวอ้างแอบแฝงเพื่อการหลอกลวงประชาชน ในอดีตประชาชนที่ต้องการลงทุนต้องติดต่อโบรกเกอร์ผ่านทางโทรศัพท์ โดยอาศัยคนกลาง ปัจจุบันประชาชนสามารถอาศัยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต แอปพลิเคชันใส่ User /Password จากนั้นออกคำสั่งเทรดซื้อหรือขายได้ด้วยตัวเองผ่านทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ยังมีการทำธุรกรรมผ่าน E-payment หรือการใช้เงินดิจิทัลในการจ่ายเงิน จึงเป็นเหตุให้ประชาชนเข้าถึงได้และโอนย้ายเงินได้เป็นจำนวนมากขึ้น...”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

“ลักษณะของผู้กระทำความผิดไม่มีข้อมูลประชากรที่ตายตัว (Demographic) แต่มักจะลุ่มด้วยการโฆษณาตัวเองให้เป็นที่น่าเชื่อถือด้วยวิธีการโฆษณาชวนเชื่อ โฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ เพื่อให้เหล่าผู้ที่ไม่รู้หรือบุคคลประเภทผู้สังเกตการณ์ (Observer) ถูกชักจูงเข้ามา โดยความโลภ ลักษณะที่เห็นชัดเจนมักจะแสดงวิธีการใช้ชีวิตที่ค่อนข้างดีเป็นชนชั้นสูง (Elite) และชนชั้นกลาง (Middle class) เพื่อให้คนที่มิชนชั้นทางสังคมต่ำกว่า (Social class) ถูกชักจูงได้ง่ายนั่นเอง”

(สัมภาษณ์ ตัวแทนช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อผ่านทางเว็บไซต์, 2562)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้กระทำความผิดในวิธีการหลอกลวง 2 ลักษณะ คือ 1) ผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา และ 2) ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ดังนี้

1) ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา

การหลอกลวงโดยผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาส่วนใหญ่ไม่มีการจัดตั้งบริษัทและไม่ได้ขออนุญาตประกอบธุรกิจ ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดามักสร้างโปรไฟล์ในลักษณะนักเทรดเดอร์ หรือโค้ช หรืออาจารย์ สร้างภาพลักษณ์ว่าเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มักจะแสดงวิถีการใช้ชีวิตที่ค่อนข้างไปในทางลักษณะที่ดูเป็นชนชั้นกลางและชนชั้นสูงผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพื่อดึงดูดบุคคลทั่วไปให้เกิดความสนใจ

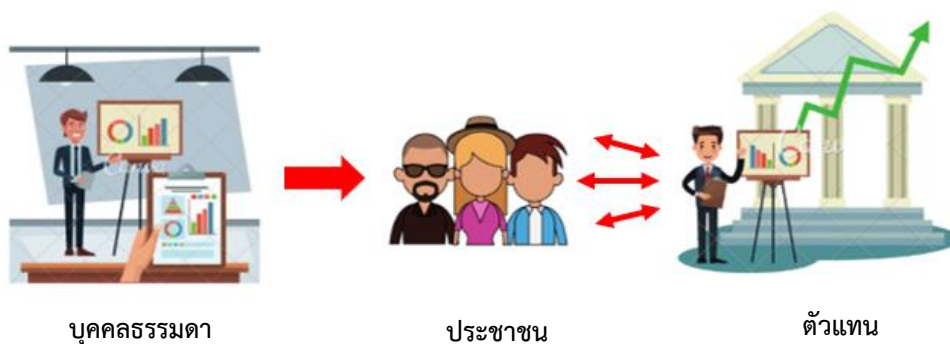
“ผู้กระทำความผิดจากบุคคลธรรมดามีมากกว่านิติบุคคล”

(สัมภาษณ์ ตัวแทนช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อผ่านทางเว็บไซต์, 2562)

ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาจะอาสาในการถ่ายทอดความรู้ในคอร์สสัมมนาเกี่ยวกับการเก็งกำไร Forex และเสนอขายคอร์สสัมมนาการสอนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแก่ประชาชน ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาเป็นผู้ชักชวนประชาชนที่สนใจ รวมทั้งแนะนำให้เปิดบัญชีกับตัวแทนที่อ้างว่าเป็นตัวแทนซื้อขายเงินได้รับอนุญาตจากต่างประเทศ (Broker) สอนการดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน และทำการสอนการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือส่งคำสั่งซื้อขายกับตัวแทนโดยตรง

ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา จะมีรายได้จากการขายคอร์สสัมมนา และมีรายได้จากค่าแนะนำ (Commission) จากบริษัทตัวแทนที่เรียกว่า Internal-Broker ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 วิธีการหลอกลวงผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา



ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย, 2562

แผนภาพที่ 4 อธิบายวิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เป็นบุคคลธรรมดา ผู้วิจัยจะอธิบายรายละเอียดวิธีการหลอกลวง ดังนี้

“ภายหลัง 2-3 ปีที่ผ่านมาธุรกิจ Forex ได้กลับมาในประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง แต่เป็นในลักษณะของการชักชวนให้ไปเรียน เปิดสอนเทรด Forex หรือคอร์สสัมมนา”

(สัมภาษณ์ พ.ต.ท.พงศ์พจน์ ธรรมากุลวิชัย, บก.ปอศ, 2562)

“ชาวต่างชาติเข้ามาดำเนินธุรกิจเป็นตัวแทนซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Broker) เข้ามาแอบชักชวนคนไทย มีการจ้างบุคคลลักษณะบุคคลธรรมดา หลอกลวงและมอมเมา ประชาชนชาวไทยเพื่อหวังที่จะขโมยเงินออกนอกประเทศอย่างแยบยล และจ่ายการชักชวน เป็นค่าคอมมิชชั่น IB ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดความเสียหาย”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

(1) ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา ไม่มีการจัดตั้งเปิดบริษัท และไม่ขอใบอนุญาต ประกอบธุรกิจเนื่องจากรู้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่เปิดบริษัทเช่าสำนักงานย่านใจกลางเมือง มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่เรียกว่า Co-Working Space หรือสถานที่รวมตัวกันในพื้นที่ทำงานชั่วคราว หรือชุมชนขนาดย่อมที่เป็นสังคมแห่งการแบ่งปันของคนทำงานจากหลายสาขาอาชีพ ภายในมีการออกแบบตามความนิยมของคนรุ่นใหม่ เพื่อขายคอร์สสัมมนาและการสอน กึ่งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแก่ประชาชน โดยมุ่งหวังให้ประชาชนที่สนใจเข้าเรียน และเทรดเก็งกำไรด้วยตัวเองผ่านตัวแทนที่ได้รับอนุญาตจากต่างประเทศ

“ทุกคนทั้งชีวิตปกติไปอยู่ตรงนั้น (Co-Working Space) อย่างผมทั้งชีวิตช่างภาพ ตะลอนตามเรียนกับเขาแต่ละคอร์สสัมมนา ในสำนักงานและในต่างจังหวัด ทุกคนมีรายละเอียดของตัวเอง นักเรียนหลายคนทั้งการเรียนมาอยู่ตรงนี้และไม่สนใจ การเรียน พี่ที่ผมรู้จักทำงานปตท.ตัดสินใจลาออกตามไปเทรดคล้ายกับว่าเจอชีวิตใหม่”

(สัมภาษณ์ นายชานนท์ นามสมมุติ, 2562)

(2) จัดตั้งทีมงาน การดำเนินการบริหารจำเป็นต้องมีการจัดตั้งทีมงาน เพื่อบริหารงานโดยการประกาศรับสมัครพนักงานผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น เลขานุการ ผู้ดูแลธุรกรรม การเงิน โปรแกรมเมอร์ ผู้ประสานงาน ซึ่งทำหน้าที่ในการประสานงานเป็นสำคัญ

“ในการบริหารงาน มีทีมงาน 4 คน มักเป็นผู้หญิงทำงานเป็นเลขานุการ ทำบัญชี มีร้านกาแฟ อยู่ในตึก ผู้ชายเป็นโปรแกรมเมอร์ทำงานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เขาไม่รู้จัก Forex ไม่เคยเทรด Forex เลย น่าแปลกใจทำงานกับเขามาตั้งหลายปี แต่ไม่ซึมซับวิชาของเขาเลย จึงไม่มีการตั้งคำถามในสิ่งที่เขากระทำหรือสนใจในสิ่งที่เขาดำเนินงานอยู่”

(สัมภาษณ์ นายชานนท์ นามสมมุติ, 2562)

(3) การหลอกลวงร่วมลงทุน ในยุคนี้ ผู้กระทำผิดจะเลี้ยงค้ำว่า ชักชวนลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยตรง เพราะรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ได้รับอนุญาตและผิดกฎหมาย แต่จะใช้คำว่า “คอร์สสัมมนา” มีการชักชวนให้เข้าร่วมฟังการบรรยายเกี่ยวกับการเก็งกำไร เมื่อผู้ใดสามารถเข้าใจหลักการในการซื้อขายเก็งกำไรรูปแบบออนไลน์แล้ว นำเสนอว่าเป็นแหล่งหารายได้รูปแบบใหม่ ภายใต้แนวคิด ‘ลงทุนน้อย ลงทุนง่าย ถอนเงินสะดวก ผลตอบแทนสูง’

“เขาจะเปิดพอร์ตโชว์ให้ดูเลยว่า คุณจะมีรายได้เยอะมาก”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

จากนั้นมีวิธีการเพื่อดึงดูดความสนใจของประชาชน ดังนี้

(3.1) การสร้างโปรไฟล์ให้มีลักษณะที่น่าเชื่อถือดี มีความภูมิฐานเป็นสิ่งสำคัญอันนำไปสู่ความน่าเชื่อถือ กลายเป็นสิ่งดึงดูดประชาชนให้มีการตั้งคำถามในการหาวิธีการเพื่อบรรลุเป้าหมายด้วยการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ประชาชนผู้สนใจจะสอบถามข้อมูลผ่านทางสังคมออนไลน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อขายคอร์สสัมมนา

“กัปเดตักทางความคิด อาจารย์ คือ ผู้วิเศษเสกเงินได้”

นี่คือความโลภของคนที่เดินเข้าไปหาอาจารย์ก่อน จากนั้นอาจารย์จะไปโบรกเกอร์ไหน

จะทำอะไรก็แล้วแต่จะมีความน่าเชื่อถือทั้งสิ้น อาจารย์จะมีพลังค่อนข้างสูง”

(สัมภาษณ์ นายชานนท์ (นามสมมุติ), 2562)

นายชานนท์ (นามสมมุติ) อธิบายการสร้างภาพลักษณ์เพื่อความศรัทธาว่า ‘เมื่อเกิดความศรัทธาแล้วมักไม่มีการตั้งคำถามใดใด’ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนจะสนใจวิธีการหาเงินจาก Forex และเดินเข้าสู่วงการนี้ด้วยความโลภอย่างไม่รู้ตัว ผู้ที่สนใจจะเรียกบุคคลว่า อาจารย์ หรือโค้ช จากสถานภาพที่สร้างลักษณะไว้ตั้งแต่ต้น โดยมีความคาดหวังว่าอาจารย์เป็นคนเก่งสามารถสอนวิธีการเก็งกำไรที่สามารถสร้างรายได้แน่นอน สิ่งสำคัญคือ ‘ผมไม่รู้จัก Forex ผมอยากเก่งเหมือนอาจารย์ ผมอยากหารายได้เหมือนอาจารย์ ผมจึงตัดสินใจเข้าเรียนกับอาจารย์’

(3.2) การสร้างภาพลักษณ์ เป็นวิธีการสร้างเรื่องราวของตนเอง เรียกว่าการสร้างโปรไฟล์ เช่น นักเทรดเดอร์ โค้ช และอาจารย์ และมีการแสดงสถานภาพชนชั้นกลางและชนชั้นสูง มีการสร้างความศรัทธาด้วยการสร้างโปรไฟล์บนสังคมออนไลน์ เช่น Facebook LINE YouTube Twitter และ Instagram หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ

“ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มักเป็นเพศชาย มีการเรียกตัวเองว่า อาจารย์ หรือโค้ช”

(สัมภาษณ์ พ.ต.ท.พงศ์พจน์ ธรรมากุลวิรัช, บก.ปอศ, 2562)

เมื่อพิจารณาภาพลักษณะของผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคล ผู้วิจัยสรุปวิธีการสร้างภาพลักษณ์ในบทบาทนักเทรดเดอร์ อาจารย์ และโค้ช ดังนี้

- มีการสร้างสโลแกนของตัวเอง
- โปสต์ภาพการสอนในคอร์สสัมมนา
- โปสต์ภาพผลกำไรจากการเทรด Forex
- การประชาสัมพันธ์ วัน/เวลา/สถานที่/ค่าใช้จ่าย
- โปสต์หลักการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental analysis)
- โปสต์การวิเคราะห์ราคากราฟด้วยปัจจัยทางเทคนิค
- โปสต์แจกสัญญาณการเทรดคู่เงินที่น่าสนใจ
- อาจมีการเขียน E-book และจัดทำเว็บไซต์ เขียนหนังสือออกจำหน่าย
- มีอิสรภาพทางการเงินและเวลา ไม่ทำงานประจำ
- มีการสร้างคำคมในลักษณะการเห็นคุณค่าในตัวเอง

(4) การเปิดคอร์สสัมมนา ผลการศึกษาพบว่าคอร์สสัมมนาฯ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ คอร์สสัมมนาฟรี และ คอร์สสัมมนาที่เสียค่าใช้จ่าย ดังนี้

(4.1) คอร์สสัมมนาฟรี ช่วงแรกจะเป็นการนำเสนอบทบาทจากการสร้างภาพลักษณ์ โดยการแนะนำตัวตนจากโปรไฟล์ที่สร้างไว้ จากนั้นเป็นการอธิบายการเรียนการสอน เช่น การสอนคำศัพท์พื้นฐาน วิธีการดาวน์โหลดโปรแกรมประยุกต์ชื่อว่า 'MetaTrader4' ในอุปกรณ์เคลื่อนที่และสอนการใช้งาน สอนการสมัครและเข้าถึงบนเว็บไซต์ การตรวจสอบรายการซื้อขาย และประวัติการซื้อขายย้อนหลัง เพื่อให้เข้าใจวิธีการใช้อย่างถูกต้องเพื่อสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จากนั้นสอนวิเคราะห์สกุลเงินทางด้านเทคนิค และทางด้านข่าว รวมทั้งปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ที่มีผลต่อการซื้อขายเพื่อเก็งกำไร สอนเครื่องมือช่วยวิเคราะห์ (Indicator) สุดท้ายเป็นวิธีการสร้าง Trading System ที่มีประสิทธิภาพ

(4.2) คอร์สสัมมนาที่เสียค่าใช้จ่าย เมื่อสอนประเด็นสำคัญในคอร์สสัมมนาข้างต้นแล้ว ผู้ที่สนใจที่ต้องการความรู้ขั้นสูงขึ้นต้องสมัครเข้าร่วมการเรียนเรียกว่า 'คอร์สสัมมนา' ครั้งละ 3,000 บาท หรือจ่ายเป็นแพ็คเกจสัมมนา 30,000 บาทต่อการเรียน 12 ครั้ง สิ่งเหล่านี้เป็นการคัดกรองสถานภาพทางการเงินของผู้สนใจในเบื้องต้น หากผู้สนใจไม่มีกำลังทรัพย์มักจะไม่เข้าร่วมคอร์สสัมมนา ในขณะที่ผู้ใดที่มีกำลังทรัพย์มักตัดสินใจซื้อแพ็คเกจสัมมนา 30,000 บาท บรรยายภาคภายในคอร์สสัมมนา ผู้บรรยายมักแต่งตัวดี ใส่สูท ผูกไทด์ เสมือนว่านักธุรกิจมีการใช้สื่อที่น่าสนใจและทันสมัยด้วยการใช้ภาพและเสียงอย่างยิ่งใหญ่อลังการ มีการถ่ายทอดสดผ่านทาง

ทางเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตด้วยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โฆษณา ชักชวนบุคคลที่สนใจบริษัท ตัวแทนเหล่านั้นจะว่าจ้างคนไทยเป็นพนักงานประสานงาน พนักงานบริการ ทำหน้าที่ติดต่อนักลงทุน เรียกว่า “แอดมิน” ทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน ให้คำปรึกษา ตอบคำถาม ในนามของตัวแทนบริษัท แก่บุคคลที่สนใจผ่านทางอีเมลหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แต่ไม่ได้เป็นผู้ชักชวนในลักษณะแชร์ลูกโซ่

การเปิดบัญชีทำได้ง่ายผ่านทางเว็บไซต์ มีการวางแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างเป็นระบบ เข้าใจง่าย ส่วนเอกสารสำคัญ คือ รูปถ่ายเพื่อเป็นการยืนยันตัวเอง รูปถ่ายบัตรประชาชน ใบเสร็จรับเงินหรือสมุดบัญชีธนาคาร เมื่อผลการเปิดบัญชีแล้วจะต้องรอรับการอนุมัติมักใช้เวลา 1 - 3 วันทำการ เมื่อขั้นตอนการยืนยันสมบูรณ์แล้ว จะมีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ตอบกลับ แสดงรายละเอียดการเข้าถึง User และ password ต่อไป

2) การฝากเงินในบัญชี

นายชานนท์ อธิบายเกี่ยวกับการฝากเงินในบัญชีว่า

“การฝากเงินในบัญชีว่าเป็นวิชาสำคัญที่สุดในคอร์สสัมมนา นักลงทุนสามารถเลือกได้โดยพิจารณาศักยภาพทางการเงินของตัวเอง ผลการศึกษาพบว่า 3,000 บาท (100 USD) 30,000 บาท (1,000 USD) 60,000 บาท (2,000 USD) หรือมากกว่านั้นตามอัตราภาพ จากนั้นจะสอนวิธีการฝากเงินผ่านระบบปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์แห่งประเทศไทย สามารถทำธุรกรรมการเงินทางอินเทอร์เน็ต (E-payment) และผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (M-payment)”

3) การเก็งกำไร (Trade) หรือการวิเคราะห์เพื่อออกคำสั่งซื้อหรือขาย

นายชานนท์ อธิบายการเก็งกำไรหรือเทรดเพื่อออกคำสั่งซื้อหรือขายว่า “ผมและนักเรียนคนอื่นมักเทรดตามเพราะคิดว่าอาจารย์จะพิจารณาแนวโน้มการอ่อนตัวหรือแข็งตัวของคู่สกุลเงินด้วยหลักการทางเศรษฐศาสตร์ พิจารณาร่วมกับข่าวสถานการณ์และหลักการทางเทคนิค จากนั้นจะตัดสินใจออกคำสั่งเพื่อเก็งกำไรคู่เงินใดแล้ว อาจารย์มักมีกระบวนการคิดที่ซับซ้อนดีแล้ว ในระยะนี้ผลปรากฏว่าทุกคำสั่งการซื้อขายเก็งกำไรมักได้กำไรทั้งหมด”

“ทุกคนจะมาถึงไม่ได้เรียนแต่มาเพื่อเทรดตามอาจารย์ ใครเข้าคลาสอย่างน้อยทุกคนก็จะมีความมั่นใจว่า เราเทรดตามอาจารย์ยังไงก็ไม่เสียหายแน่นอน”

นายชานนท์กล่าวต่อว่า “ผมได้กำไรทุกไม้ครับ คำว่า ไม้ หมายถึง คำสั่งซื้อหรือขาย (order sell/buy) จากนั้นทุกคนจะเห็นว่าอาจารย์สามารถถอนเงินออกมาใช้จริงในชีวิตประจำวัน เป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผมและนักเรียนคนอื่นเข้าใจว่า หลักการและวิชาในคอร์สสัมมนามีความแม่นยำ

สามารถหาเงินได้จริง ด้วยเหตุนี้ ผมและนักเรียนคนอื่นจะเทรตตามอาจารย์โดยไม่มีการตั้งคำถามใดใด ช่วงแรกจึงเป็นช่วงที่ทุกคนที่เข้าเรียนได้กำไร มันเป็นเรื่องราวที่บังเอิญหรืออะไรก็แล้วแต่ที่ทำให้คนเกิดความศรัทธาในช่วงข้ามคืน ยิ่งไปกว่านั้นวิธีการทำตลาดอันชาญฉลาดคือในคลาสจะมีการถ่ายทอดสด (LIVE) ผ่านทาง Facebook และ YouTube เพื่อทำให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์เกิดความสนใจในวงกว้าง และกลายเป็นผู้หลงเชื่อรายใหม่ได้อีกด้วย”

4) การเข้าคอร์สสัมมนาทำให้ได้กำไรอย่างมหาศาล

นายชานนท์ กล่าวต่อว่า “เมื่อผมตัดสินใจลงทุนด้วยเงิน 2 หมื่นบาท จากนั้นเทรตตามอาจารย์แล้วพบว่า ได้กำไรรวมทั้งสิ้น 5 หมื่นบาทภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง ผมและนักเรียนหลายคนในคลาสนั้นมีความเชื่อถือในวิชานี้มาก ยิ่งไปกว่านั้นระหว่างการเรียนรู้การสอน จะมีเรื่องราวของคนที่ประสบความสำเร็จมักถูกใช้เล่าเป็น ‘นิทาน’ เพื่อดึงดูดนักลงทุนรายใหม่และย้ำความเชื่อมั่นในนักลงทุนรายเก่าในบรรยากาศคอร์สสัมมนาฯ และผ่านการถ่ายทอดสดผ่านอินเทอร์เน็ตอีกด้วย”

“ผมเปิดพอร์ตลงทุนด้วยเงิน 20,000 บาท ในคืนนั้นได้เงินมา 30,000 บาท

กลายเป็นพอร์ต 50,000 บาท โตขึ้นมาภายในไม่กี่ชั่วโมง

จากนั้นพอร์ต 20,000 บาท กลายเป็น 1 ล้านบาท

คิดว่าเป็นความวิ้วของวิชา... ทำให้น่าเชื่อถือและศรัทธาครับ”

5) ล้างพอร์ตและนำเสนอคอร์สสัมมนาใหม่

นายชานนท์ อธิบายต่อว่า “คอร์สสัมมนาในช่วงแรกมักเป็นช่วงหอมหวาน ผมและนักเรียนคนอื่นส่วนใหญ่จะได้กำไรจากการตามการเทรตร่วมกับอาจารย์ ด้วยความไม่ระมัดระวังและไม่ได้พิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ

สิ่งสำคัญต่อมาอาจารย์จะทำให้ให้นักเรียน ‘ล้างพอร์ต’ หมายถึง การคาดการณ์และออกคำสั่งซื้อหรือขายเพื่อการเก็งกำไร แต่ผลลัพธ์ของการซื้อขายไม่เป็นไปอย่างที่คาดการณ์ ทำให้เงินลงทุนเพื่อเป็นหลักประกันกลายเป็นศูนย์หรือติดลบ ข้อเท็จจริงเหล่านี้ถูกนำเสนอกรณีศึกษา สิ่งที่พบคือ นักเรียนทุกคนเกิดความสูญเสียอาจารย์จะรีบนำเสนอขายแพ็คเกจสัมมนาใหม่ทันที”

“เมื่อกราฟเฉลี่ยทิศทางไม่เป็นไปตามหลักวิชาอาจารย์ นั่นคือหายนะที่ทำให้ผมหมดตัวทุกคนมีเท่าไรก็ไปหมด ถ้ายังเรียนและศรัทธาอยู่โดยขาดความยั้งคิด”

นายชานนท์กล่าวต่อว่า “ส่วนใหญ่ผู้เข้าร่วมคอร์สสัมมนาฯ มักเป็นผู้มีสถานภาพทางการเงินดีในระดับหนึ่งแล้ว ผมและนักเรียนคนอื่นจึงตัดสินใจจ่ายแพ็คเกจสัมมนาใหม่ทันที อาจารย์มักให้กำลังใจในลักษณะสร้างความรู้สึกร่วมกัน และสนับสนุนให้ต้องการเอาชนะตลาด (beat the market) นักเรียนร้อยละ 80 ที่ยังมีเงินเหลืออยู่จะไม่ปล่อยวางกับการสูญเสีย และตัดสินใจนำเงินมาลงทุนเพิ่มเป็นหลักประกัน ในหลายวิธีการ เช่น กู้ยืมเงินนอกระบบ นำหลักทรัพย์ไปจำนำ ขายทรัพย์สิน เพื่อนำมาซื้อคอร์สสัมมนาฯ และฝากเงินในพอร์ตอีกครั้งหนึ่ง...

...การเทรดร่วมกับอาจารย์ทุกครั้ง เมื่อถึงเวลาที่อาจารย์จะล้างพอร์ต อาจารย์มักฝากเงินเพิ่มเพื่อทำให้หลักประกันการเทรดใหญ่ขึ้นจึงทำให้สามารถรักษาเงินในพอร์ตได้ทุกครั้ง ส่วนนักเรียนที่เทรดตามอาจารย์ มักไม่เข้าใจหลักการบริหารการเงินและความเสี่ยงในการลงทุน เรียกว่า โอเวอร์เทรด (Over trade) หรือ การออกคำสั่งซื้อขายไม่เหมาะสมกับเงินลงทุน เป็นเหตุสำคัญทำให้ล้างพอร์ต ต่อมานักเรียนต้องเปิดบัญชีภายใต้อาจารย์ แม้ว่าอาจารย์จะยอมขาดทุนบ้าง แต่อาจารย์จะได้ค่าคอมมิชชั่นจากบริษัทตัวแทน ดังนั้นอาจารย์เขาไม่เคยเสีย เขาจึงไม่มีความกังวล เขาไม่มีความเครียดในการออกไม้เลย สิ่งสำคัญลูกศิษย์ที่อยู่กับอาจารย์มาหลายปี ผมยังไม่เคยเห็นใครประสบความสำเร็จเลยสักคน บางคนพูดไม่ค่อยรู้เรื่อง นำทรัพย์สินทุกอย่างเข้าไฟแนนซ์ จำนำ จำนองทั้งหมด”

เมื่อพิจารณาด้านรายได้ของผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาแล้ว เขามีรายได้จากการขายคอร์สสัมมนา 30,000 บาท ค่าเครื่องมือช่วยเทรด หรือ Indicator 5,000 บาท และได้รับเงินคอมมิชชั่นจากบริษัทตัวแทน เรียกว่า Internal Broker จากการคำนวณคำสั่งซื้อขาย (Lot size) สุดท้ายจะกลายเป็นวัฏจักรของคอร์สสัมมนาอย่างไม่จบสิ้น ด้วยเหตุนี้ วงการ Forex จึงมีนักลงทุนหายไปและเกิดนักลงทุนหน้าใหม่ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง แต่หากนักลงทุนที่เข้ามาเรียนคอร์สสัมมนาอย่างขาดสติ ขาดความยั้งคิด ขาดความรู้ ขาดความระมัดระวัง และมีความประมาท อาจสูญเสียเงินเป็นจำนวนมากในตลาดการเงินแห่งนี้ ตัวอย่างเช่น คดีบริษัทเดอะซิสเต็มปลั๊กแอนด์เพลย์จำกัด และบริษัทอินโนวิชั่นโฮลดิ้ง หรือที่รู้จักในคดีแชนร์คอร์สสัมมนานายภูติส เป็นต้น

ปัจจุบันมีผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก กระจายทุกภาคในประเทศไทย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากมุมมองทางกฎหมายยังไม่สามารถเอาผิดบุคคลที่ประกอบธุรกิจคอร์สสัมมนาฯ ที่มีพฤติกรรมการสอนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในบทบาทนักเทรดเดอร์ อาจารย์ และโค้ช ได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบภายนอกเป็นการสอนให้ความรู้ทั่วไป แต่องค์ประกอบภายในมีเจตนาชักชวนคนมาลงทุนและเจตนาในการขายคอร์สสัมมนา แม้ว่าจะเป็น การตัดสินใจเปิดบัญชี ฝากเงินประกันการลงทุน และเก็งกำไรด้วยปลายนิ้ว

ของเหยื่อเองที่ทำให้ได้รับกำไรและล้างพอร์ตในเวลาเดียวกัน จึงทำให้นายชานนท์ (นามสมมุติ) และนายพศิน (นามสมมุติ) ผู้มีประสบการณ์ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมต้องยอมรับความเสี่ยงจากการลงทุนเก็งกำไร Forex เพราะยังไม่มีกฎหมายคุ้มครอง ทำให้กลายเป็นผู้สูญเสียเงิน สูญเสียเวลา และมีตราภาพอันดิงาม

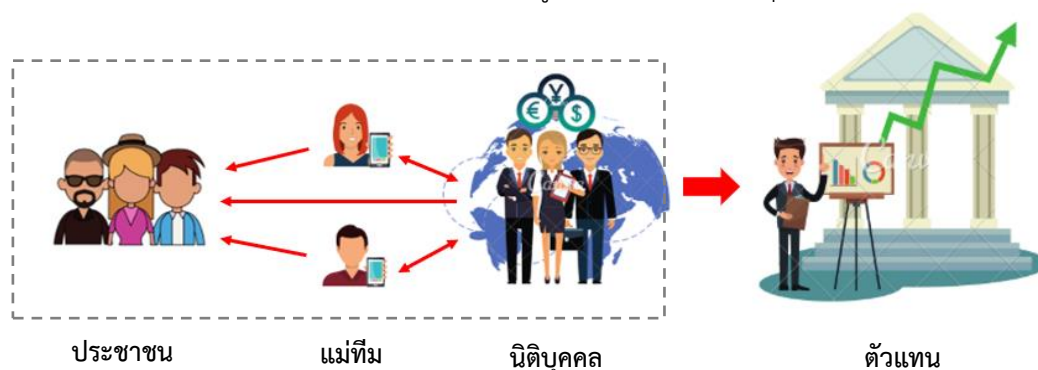
2) ผู้กระทำผิดที่เป็นนิติบุคคล

การหลอกลวงโดยผู้กระทำผิดที่เป็นนิติบุคคลจะมีการจัดตั้งบริษัทและมีขออนุญาตประกอบธุรกิจ นิติบุคคลมักสร้างโปรไฟล์เป็น นักเทรดเดอร์ โค้ช อาจารย์ เศรษฐี หรือผู้ร่ำรวยจากการเก็งกำไร นักสร้างแรงบันดาลใจ หรือ CEO มีการเช่าตึกขนาดใหญ่ ภายในมีสำนักงาน มีการแสดงใบอนุญาตประกอบธุรกิจ¹⁵ ต้องเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศผ่านตัวแทนที่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศ จากนั้นนิติบุคคลจะสร้างทีมงานชักชวนเรียกว่า แม่ทีม ทำหน้าที่ในการชักชวนประชาชนร่วมลงทุนในลักษณะฝากเทรด มีการการันตีรายได้ 10-30% ต่อเดือน มีระยะเวลาการถอนเงิน 60, 120 วัน ส่วนแม่ทีมจะได้ผลตอบแทนเพิ่มเติม 1 - 5% ของเงินลงทุนจากผู้ชักชวน

‘เงิน’ ที่ได้จากการระดมทุนทั้งหมดต้องส่งไปยังนิติบุคคล และนิติบุคคลจะส่งคำสั่งซื้อขายไปยังตัวแทนที่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศ (Broker) เพื่อทำการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่านิติบุคคลไม่ได้ทำการเทรดเลย หรือบางกรณีนิติบุคคลไม่ได้ส่งคำสั่งซื้อขายไปยังตัวแทน หรือบางกรณีนิติบุคคลส่งคำสั่งซื้อขายบางส่วนเท่านั้น หรือบางนิติบุคคลเทรดแล้วขาดทุน แต่จะมีวิธีการตบตานักลงทุนด้วยการสร้างเว็บไซต์เพื่อแสดงความเคลื่อนไหวของเงินดิจิทัล นิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจในลักษณะนี้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกั๊ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน และมีความผิดตามพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ ดังภาพที่ 5

¹⁵ ใบอนุญาตได้รับอนุญาตในการประกอบธุรกิจจากสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) แท้จริงต้องได้รับใบอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง ซึ่งปัจจุบันยังไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ภาพที่ 5 วิธีการหลอกลวงผู้กระทำผิดที่เป็นนิติบุคคล



ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย, 2562

แผนภาพที่ 5 อธิบายวิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคล ผู้วิจัยจะอธิบายรายละเอียดวิธีการหลอกลวง ดังนี้

(1) **จัดตั้งเปิดบริษัท** มีการจัดตั้งบริษัท มีการแสดงใบอนุญาตประกอบธุรกิจ แต่ละคนล้วนมาจากการสร้างภาพลักษณ์บทบาทต่าง ๆ มีการเข้าสำนักงานย่านใจกลางเมือง ภายในสำนักงานมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง นิติบุคคลจะมีทีมงาน 3 - 5 คน ดำรงตำแหน่งในฐานะผู้บริหาร และกรรมการบริษัท ภายในสำนักงานจะมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นหลายส่วน เช่น โซนเรียน โซนทำงาน โซนร้านกาแฟ มีความทันสมัยเพิ่มระบบการดูแลความปลอดภัย

“วิธีการหลอกลวงของนิติบุคคลมีการสร้างความน่าเชื่อถือจากการจดทะเบียนนิติบุคคล การจดบริษัทจากกระทรวงพาณิชย์สามารถจดได้ง่าย มีการหลีกเลียงกับการเสียภาษี แต่แท้จริงแล้วไม่ได้ประกอบธุรกิจตามที่กล่าวอ้าง แต่เป็นการสร้างกลอุบาย สร้างตัวละคร สร้างเรื่องราวให้ประชาชนหลงเชื่อ”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

(2) **จัดตั้งทีมงาน** ในการดำเนินงานจำเป็นต้องมีการจัดตั้งทีมงาน 2 ส่วน คือ

(2.1) **ทีมงานในการบริหาร** จากการประกาศรับสมัครพนักงานผ่านอินเทอร์เน็ตหรือชักชวนบุคคลใกล้ชิดเข้าร่วมการทำงานในตำแหน่งแอดมิน โปรแกรมเมอร์ เลขานุการ ผู้ประสานงาน ผู้ดูแลธุรกรรมการเงิน และตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทำงานในประสานงานเป็นสำคัญเท่านั้น

“ต้องยอมรับว่าเรามีทีมงานร่วมเทรต 5 คน ในกลุ่มนั้นมีผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น ผู้บริหารกองทุนใหญ่หมื่นล้าน แต่ตอนนี้ทีมงานแตกเรียบริ่อยแล้ว เรื่องผลประโยชน์ทั้งนั้น”

(สัมภาษณ์ นายชานนท์ นามสมมุติ, 2562)

(2.2) ทีมงานในการชักชวนหรือแม่ทีม ผู้บริหารมักทำการคัดเลือกบุคคล มาทำหน้าที่สร้างความน่าเชื่อถือให้แก่บริษัทและชักชวนคนมาร่วมลงทุนในบริษัท อาจเป็นบุคคล ใกล้ชิดเข้าร่วมลงทุนโดยการตั้งเงื่อนไขว่า เมื่อสามารถหาประชาชนเข้าร่วมลงทุนเพิ่มจะมีรายได้ ตอบแทน 1 - 5% ของเงินลงทุน จากนั้นทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำนักลงทุนรายใหม่ โดยส่วนใหญ่ แม่ทีมจะเรียนรู้จากการเป็นนักลงทุนจึงเห็นช่องทางการทำเงินในลักษณะนี้

“แม่ทีมมีการจดทะเบียนนิติบุคคลสามารถเชิญชวนคนอื่นร่วมลงทุนได้
ถ้าต้องการขายตรงไปจดทะเบียนจากสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค
ถ้าต้องการลงทุนไปจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

(3) การหลอกลวงร่วมลงทุน ในปัจจุบันหลีกเลี่ยง ชักชวนลงทุนเก็งกำไรอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยตรง แต่จะใช้คำว่า “คอร์สสัมมนา” มีการชักชวนให้เข้าร่วม การบรรยายเกี่ยวกับการเก็งกำไร ผู้ใดสามารถเข้าใจหลักการในการซื้อขายรูปแบบออนไลน์แล้ว จะ เข้าใจว่าเป็นแหล่งลงทุนรูปแบบใหม่ ภายใต้แนวคิดลงทุนน้อย ลงทุนง่าย ถอนเงินสะดวก ผลตอบแทนสูง จากนั้นมีวิธีการที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดความสนใจของประชาชนด้วยวิธี ดังนี้

“นิติบุคคลจะสร้างเว็บไซต์ เมื่อประชาชนเข้าเว็บไซต์ login ข้อมูลส่วนบุคคล จะทำให้เห็นกราฟวิ่งขึ้นลงที่ไม่ใช่อัตราในการแลกเปลี่ยนในตลาด Forex ที่แท้จริง แต่เป็นการสร้างภาพขึ้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ นิติบุคคลจะจ้างคนเขียนโปรแกรม 5 ล้านบาท เพื่อเขียนโปรแกรมขึ้นมาแต่สามารถใช้โปรแกรมดังกล่าวไปหลอกลวงประชาชน ได้เงินมากกว่า 1,000 ล้านบาท... สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่น่ากลัว”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

(3.1) การสร้างโปรไฟล์ให้น่าเชื่อถือ นิติบุคคลใช้กลยุทธ์ในการเพิ่มความ น่าเชื่อถือโดยเชิญบุคคลในวงการอื่นที่มีชื่อเสียง เช่น นักธุรกิจ แพทย์ นักปฏิบัติธรรม คนที่มียศถาบรรดาศักดิ์ ดารานักแสดง ผู้บริหารทางการเงินหรือนักวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อการันตีภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือ บางกรณีอาจเป็นการถ่ายภาพร่วมกับบุคคลผู้มีชื่อเสียงแล้ว นำมาแสดงต่อผู้สนใจ นอกจากนี้ยังมีการจัดฉาก เช่น การได้รับรางวัลนักเทรดเดอร์ดีเด่น การเชิดชูเกียรติที่ทำให้ผู้สนใจเห็นความยิ่งใหญ่ของบริษัทในการดำเนินธุรกิจนี้ แท้จริงแล้วเป็นการซื้อ รางวัลเพื่อสร้างชื่อเสียง สร้างความน่าเชื่อถือ และสร้างความศรัทธาจากผู้สนใจ

(3.2) การสร้างภาพลักษณ์ หรือ การสร้างเรื่องราวของตนเอง เรียกได้ว่าการสร้างโปรไฟล์ในบทบาทว่าเป็นเศรษฐี ผู้ร่ำรวยจากการเก็งกำไร นักสร้างแรงบันดาลใจ CEO เป็นนักเทรตเตอร์ โค้ช และอาจารย์ โดยการสร้างสิ่งสมมุติและจัดฉากอย่างสอดคล้อง ถ่ายทอดเรื่องราวในลักษณะรูปภาพหรือภาพเคลื่อนไหวบนสังคมออนไลน์ เช่น Facebook LINE YouTube Twitter และ Instagram หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาภาพลักษณ์ของผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคล ผู้วิจัยสรุปวิธีการสร้างภาพลักษณ์ในลักษณะนิติบุคคล ดังนี้

- สร้างภาพผู้บริหารจัดตั้งบริษัท
- โพสต์เรื่องราวผู้ประสบความสำเร็จมั่นคงสู่ความมั่งคั่งร่ำรวย
- มีการแสดงใบประกอบใบอนุญาตการจดทะเบียนบริษัท
- มีการสร้างทีมงานอย่างชัดเจน เรียกว่า แม่ทีม
- โพสต์รูปภาพธุรกิจอื่น เช่น อสังหาริมทรัพย์ โชว์รูมรถหรู
- โพสต์รูปภาพการใช้ชีวิตหรูหราผ่านรูปแบบการใช้ชีวิต
- โพสต์รูปภาพบ้าน คอนโด รถยนต์ เรือยอร์ช เครื่องบินส่วนตัว
- โพสต์รูปภาพการทำบุญและการทำความดีเพื่อสังคม
- โพสต์รูปภาพการเที่ยวต่างประเทศในหลายประเทศ

นอกจากนี้มีการการจัดฉากรับรางวัลนักเทรตเตอร์ดีเด่น มักมีการถ่ายรูปร่วมกับบุคคลในวงการอื่น นักธุรกิจ แพทย์ นักปฏิบัติธรรม คนมีชื่อเสียง ยศถาบรรดาศักดิ์ ดารานักร้อง

“บริษัทได้จัดบูธในงาน Money Expo 2019 ที่ Impact เมืองทองธานี บูธของบริษัทอยู่ใกล้ก.ล.ต. เพื่อเอามาสร้างภาพความน่าเชื่อถือ ส่งภาพกระจายตามกลุ่ม Line, Facebook เพื่อหลอกล่อนักลงทุนรายใหม่”

(สัมภาษณ์ นางแพรวา นามสมมุติ, 2562)

นางแพรวา เล่าว่า “นิติบุคคลนี้สร้างภาพของบริษัทด้วยการจัดแสดงนิทรรศการทางการเงิน การธนาคารระดับประเทศ (Money Expo) สร้างความน่าเชื่อถือของบริษัทเป็นอย่างมาก จากนั้นภาพถ่ายส่งต่อกลุ่มสังคมออนไลน์ทำให้เกิดประชาชนผู้สนใจร่วมลงทุนเพิ่มอย่างมากมา ภายหลังจากบริษัทเป็นที่จับตามองของสื่อและสังคม มีการตั้งคำถามอย่างมากมาย ทำให้หน่วยงานผู้จัดงานดังกล่าวทำการตรวจสอบพบว่า บริษัทนี้ได้กระทำความผิดกฎระเบียบ และถูกเชิญออกจากงานในที่สุด แต่รูปภาพที่ปรากฏในงานสามารถนำไปหลอกลวงประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง”

(3.3) สร้างความไว้วางใจ การไว้วางใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน เมื่อบุคคลมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันแล้ว ความใกล้ชิด สนับสนุน จะทำให้การชักชวนบุคคลรอบข้างมักเป็นเรื่องง่าย

“จุดบอดคือเพื่อนสนิทชักชวน และคนในออฟฟิศลงทุนอีก 100 คน

ดิฉันเห็นว่าเจ้าของมีตัวตนชัดเจนและเปิดมาหลายปีจึงสนใจเข้าร่วมลงทุนไปด้วย”

(สัมภาษณ์ นางสาวละอองดาว นามสมมุติ, 2562)

นางสาวละอองดาว (นามสมมุติ) อธิบายว่า “วันหนึ่งเพื่อนสนิทได้ชักชวนดิฉันไปร่วมลงทุนกับบริษัทที่ประกอบธุรกิจเก็งกำไร Forex สิ่งสำคัญที่สร้างความไว้วางใจ นั่นคือเพื่อนร่วมงานรอบข้าง รวมถึงหัวหน้างานลงทุนด้วยกันทั้งสิ้นรวมกว่า 100 คน ดิฉันจึงพิจารณาจากการภาพลักษณ์ของบริษัท กรรมการบริหารงาน ทีมงาน และภาพลักษณ์ที่ปรากฏบนสังคมออนไลน์ อ้างว่าเปิดมาแล้ว 4 ปี ผู้จัดตั้งเป็นคนไทย ชอบทำบุญ เปิดมูลนิธิแห่งหนึ่ง ร่วมทำบุญองค์กรต่าง ๆ มีโชว์รูมรถยนต์หรู มือสังหาริมทรัพย์ บ้าน รถ คอนโด และที่ดิน หลังจากนั้นเขามีการจัดสัมมนาให้ความรู้ จึงทราบว่าคุณและบริษัทมีตัวตนจริง ดิฉันเห็นว่าเจ้าของหนุ่มไฟแรงอายุน้อยคนนี้มีตัวตนชัดเจน และตัดสินใจลงทุน ดิฉันจะได้รับผลตอบแทนเป็นกำไรจากการลงทุนทุกเดือน เดือนละ 10-15%”

(4) การเปิดคอร์สสัมมนาในลักษณะที่เป็นนิติบุคคล คือ จะเน้นการอธิบายภาพลักษณ์ของบริษัทและวิธีการลงทุนในระดับต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

(4.1) คอร์สสัมมนาช่วงฟรี เป็นการนำเสนอภาพลักษณ์ของบริษัท ผู้บริหาร และทีมงาน มีการแนะนำตัวว่านิติบุคคลมีตัวตนจริง จากนั้นนำเสนอภาพรวมของบริษัท ผลประกอบการจากการสร้างรายได้ และยกเรื่องราวของผู้ประสบความสำเร็จมั่นคงร่ำรวยเป็นตัวอย่างประกอบความน่าเชื่อถือ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกคล้อยตามคิดว่าการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถหาเงินได้จริง

(4.2) คอร์สสัมมนามีค่าใช้จ่าย นิติบุคคลจะอธิบายวิธีการสร้างรายได้ผ่านทางเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จัดตั้งบริษัทโดยการเช่าตึกสำนักงานที่มีความทันสมัยและก้าวหน้า เพิ่มระบบการดูแลความปลอดภัย มีลักษณะทำเป็นกระบวนการและมีความซับซ้อน จากนั้นมีเป้าหมายชักชวนประชาชนโดยหวังหลอกลวงให้ผู้สนใจนำเงินมาซื้อเครื่องมือช่วยเทรดและเช่าระบบ จากนั้นลงทุนในรูปแบบการฝากเทรด มีการการันตีรายได้เสมอตั้งแต่ 10 - 30% และระยะเวลาการได้รับผลตอบแทน 60, 120 วัน มีลักษณะเป็นกระบวนการที่ชัดเจนประกอบด้วยผู้บริหาร แม่ทีม และผู้สนใจ

โดยทั่วไปคอร์สสัมมนานิติบุคคลจะไม่เน้นการเรียนการสอนเหมือนคอร์สสัมมนาบุคคล แต่จะเน้นการชวนร่วมลงทุนในลักษณะการซื้อเครื่องมือหรือการเช่าระบบเพื่อเก็งกำไร นิติบุคคลมักกล่าวอ้างว่า การฝากเทรด 3 ลักษณะ ได้แก่ ฝากเทรดโดยนักเทรดเดอร์ ฝากเทรดโดยทีมงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ (3 คนขึ้นไป) และฝากเทรดโดยหุ่นยนต์ อาจเรียกว่า BOT ย่อมาจาก Robot หรือ A.I. ย่อมาจาก Artificial Intelligence หรือ EA ย่อมาจาก Expert Assistance มีคุณสมบัติออกคำสั่งซื้อขายอัตโนมัติตามคำสั่งที่ป้อนเข้าไปในคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ตัวเลขดิจิทัล แนวโน้มการซื้อขายสกุลเงินได้เหมือนกับสมอมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่าการกล่าวอ้างฝากเทรดทั้ง 3 ลักษณะเป็นเพียงการกล่าวอ้างเพื่อสร้างความแปลกใหม่ในการลงทุนรูปแบบเท่านั้น ไม่มีข้อแตกต่างกันแต่อย่างใด เพราะสุดท้ายก็มีเป้าหมายในการชักชวนร่วมลงทุนในกองทุนบริษัท ซึ่งมีลักษณะเป็นการระดมทุน

“บริษัทนี้เป็นธุรกิจขายหรือเช่าเครื่องมือสำหรับช่วยเทรด เรียกว่า bot
อ้างว่ามีการนำเอาเทคโนโลยี A.I. มาช่วยเทรดให้กับผู้ใช้งาน
บริษัทจะจ่ายปันผลทุกวันสำหรับผู้ขอลงทุนอย่างเดียวจากการเทรดโดยใช้เงินดิจิทัล”
(สัมภาษณ์ นางแพรวา นามสมมุติ, 2562)

การวิเคราะห์คอร์สสัมมนานิติบุคคลพบว่า มีการโฆษณาการฝากเทรดและมีการชักชวนร่วมลงทุนอย่างชัดเจน มีการสร้างเครือข่ายจากแม่ทีม ทำหน้าที่ดูแลผู้ที่ชักชวนในการสัมมนา กลยุทธ์ในการเลือกกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทุกเพศ อายุระหว่าง 23 - 60 ปี หรือเป็นบุคคลที่มีรายได้ประจำ หรือเป็นบุคคลที่ต้องการหารายได้พิเศษโดยอาศัยเทคโนโลยี ความทันสมัย ความสะดวก สิ่งสำคัญคือมักเลือกเป้าหมายผู้มีความรู้ มีอาชีพมั่นคง นอกจากนี้ยังเลือกเป้าหมายจากบุคคลที่มีประสบการณ์เทรดเองแล้วล้างพอร์ตอีกด้วย

“ในยุคเศรษฐกิจแบบนี้ทุกคนต้องชวนขายหาเงิน
รายได้จากการทำงานไม่เพียงพอต่อรายจ่าย”
(สัมภาษณ์ นางสาวละอองดาว นามสมมุติ, 2562)

“ถ้าเทรดเองเสียก็หมดตัว ต้องนั่งเฝ้ากราฟตลอดเวลา ลุ้นกราฟหัวใจจะวาย
ดิฉันต้องทำงานประจำ แต่มาฝากเทรดจะแม่ทีมมีการให้ความรู้ จัดสัมมนา
และรับประกันผลรายได้ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจ
บริษัทจะให้ซื้อ Bot สามารถเทรดได้เร็วกว่าคน ภายใน 1 นาทีสามารถเทรด 20-30 ครั้ง
สามารถทำกำไรได้มากกว่าคนจึงตัดสินใจลงทุน และได้ผลกำไรอย่างต่อเนื่อง”
(สัมภาษณ์ นางขวัญจิต (นามสมมุติ), 2562)

ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลมีเป้าหมายหลอกลวงประชาชนจากคนรุ่นใหม่ที่ต้องหารายเสริมจากการทำงาน และนักเก็งกำไรที่เคยล้างพอร์ต เนื่องจากทราบว่าผลกระทบที่ได้จากการเทรดเองคือ ความเหนื่อยล้าทางร่างกาย ด้วยลักษณะเฉพาะของตลาด Forex ในต่างประเทศที่เริ่มทำการในช่วงเวลากลางคืนของประเทศไทย ทำให้ผู้เทรดเองประสบความเหน็ดเหนื่อยจากการเฝ้ากราฟ ส่งผลให้พักผ่อนไม่เป็นเวลาและไม่เพียงพอ ยิ่งไปกว่านั้นผู้เทรดเองมักมีความกังวลจนทำให้เสียสุขภาพจิต และกลายเป็นโรคเครียดในที่สุด การฝากเทรดโดยหุ่นยนต์จึงเป็นทางเลือกแก่ผู้เทรดเองสามารถกลับเข้าสู่การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

(5) สร้างสถานการณ์ ปิดบริษัท และหนีออกนอกประเทศ ผู้กระทำความผิดนิติบุคคลจะมีวิธีการสร้างสถานการณ์ที่แตกต่างกัน โดยอ้างว่าบริษัทอาจแจ้งกับผู้ลงทุนว่าเกิดความเสียหาย บริษัทขาดทุนทั้งหมดจำเป็นต้องปิดบริษัท จากนั้นนิติบุคคลจะเริ่มปิดเว็บไซต์ ปิดช่องทางการสื่อสารออนไลน์ เช่น Facebook LINE YouTube Twitter เพื่อปิดกั้นการเข้าถึงหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ หรือพยานหลักฐานในคดี กล่าวโดยสรุปนิติบุคคลจะหาโอกาสปิดเว็บไซต์ ปิดบริษัท ปิดสำนักงาน และหลบหนีออกนอกประเทศ ซึ่งบริษัทเหล่านี้แท้จริงบริษัทมิได้ทำธุรกิจเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแต่อย่างใด

กรณีศึกษาเล่าประสบการณ์การถูกหลอกลวงโดยนิติบุคคลมีลักษณะฝากเทรด ดังนี้

การหลอกลวงโดยนิติบุคคลจะเป็นการชักชวนให้ประชาชนร่วมลงทุนผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ โดยอ้างว่าเป็นการฝากเทรดโดยหุ่นยนต์ บริษัทจะมีการันตีรายได้ มีระยะเวลาได้รับผลตอบแทนชัดเจน เน้นการเพิ่มเงินลงทุนและชักชวน บริษัทเริ่มสร้างสถานการณ์และปิดบริษัทและหนีออกนอกประเทศ อธิบายอย่างละเอียดดังนี้

1) ลงทุนฝากเทรดโดยหุ่นยนต์

บรรยากาศภายในคอร์สสัมมนาจะมีแม่ทีมมาแนะนำตัวเองว่าเป็นผู้ให้คำปรึกษาในการลงทุนครั้งนี้ แม่ทีมเหล่านี้แต่งตัวดี ส่วนใหญ่มักเป็นผู้หญิงใส่ชุดเดรสเรียบหรูสวยงาม มองดูแล้วมีความน่าเชื่อถือว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จในธุรกิจนี้ จากนั้นแม่ทีมโชว์เงินดิจิทัลในบัญชี กล่าวสั้น ๆ ว่า ‘ลงทุนกับบริษัทนี้มาเพียงไม่กี่เดือนยังไม่ถึงปี มีรายได้เดือนละแสนบาท’ เมื่อกรณีศึกษาเห็นรายได้ของแม่ทีมคนดังกล่าว จึงตัดสินใจร่วมลงทุนและได้ผลตอบแทนตามที่กล่าวอ้างจริง ดังนี้

“เดือนเมษายน 2562 ดิฉันตัดสินใจโอนเงินจำนวน 466,000 บาท พฤษภาคม 2562 ดิฉันได้รับเงิน 2 ครั้ง รวมเป็นจำนวน 58,856.46 บาท”

(สัมภาษณ์ นางสาวละอองดาว นามสมมุติ, 2562)

“ดีจัง ไม่ต้องนั่งเฝ้ากราฟเทรดเองจึงลงทุน 500 USD ได้กำไร 1.5-1.7% ต่อวัน
ตรวจสอบผลกำไรผ่านทางเว็บไซต์แอปพลิเคชัน”

(สัมภาษณ์ นางขวัญจิต นามสมมุติ, 2562)

“ครั้งแรกของการลงทุน...

ดิฉันโทรให้ตัวแทนมาหา จึงตัดสินใจนำเงินมาลงทุนเพิ่มเป็น จำนวนเงิน 60,000 บาท”

(สัมภาษณ์ นางแพรวา นามสมมุติ, 2562)

กรณีศึกษาผู้มีประสบการณ์ร่วมลงทุนอธิบายว่า การลงทุนจะได้กำไรตามที่บริษัทกล่าวอ้าง และสามารถถอนเงินดิจิทัลจากโปรแกรมประยุกต์ และใช้เป็นธนบัตรได้ภายใน 2 ชั่วโมง ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าบริษัทลงทุนเป็นอย่างไรเพียงแค่อรับกำไรเท่านั้น รู้เพียงแค่ว่าคุณสมบัติการทำงานของหุ่นยนต์ปัญญาประดิษฐ์ เช่น มีความคงที่ของการตัดสินใจมากกว่ามนุษย์ มนุษย์มีจิตใจ อารมณ์ ความโลภอาจส่งผลให้การวิเคราะห์ ความอ่อนไหวง่ายทำให้มีอารมณ์เหนือการตัดสินใจ สิ่งสำคัญคือนักลงทุนไม่ต้องเสียสุขภาพจากการเฝ้ากราฟ แนวคิดการเก็งกำไรโดยหุ่นยนต์ จึงมีประสิทธิภาพและเป็นทางเลือกหนึ่งในการหารายได้จากการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผู้ที่สนใจต้องจ่ายค่าเช่าหุ่นยนต์แก่บริษัทอาจเรียกว่าเป็นค่าลิขสิทธิ์ และติดตั้งในระบบเครือข่าย (Server)

2) เน้นการเพิ่มเงินลงทุนและชักชวน

เมื่อได้ผลกำไรตามที่กล่าวอ้าง บริษัทจะเน้นการลงทุนเพิ่ม และชักชวนบุคคลอื่นที่เข้าข่าย แชนร์ลูกโซ่ โดยอ้างว่าจะได้รับผลตอบแทนเพิ่ม ดังนี้

“ลงทุน 15,000 บาท ได้กำไร 1.5 - 1.7% ต่อวัน ได้ทำการชักชวนเพื่อนฝูงร่วมฝากเทรด
ปรากฏว่าเดือนแรก ได้กำไร 100,000 บาท จึงตัดสินใจเพิ่มทุนเป็นเงิน 300,000 บาท”

(สัมภาษณ์ นางขวัญจิต นามสมมุติ, 2562)

“ครั้งแรกผมลองลงทุนด้วยเงิน 3,000 บาท ได้กำไร ผมลงทุนเพิ่มไปอีก 300,000 บาท”

(สัมภาษณ์ นายโอฬาร นามสมมุติ, 2562)

กรณีศึกษาอธิบายว่าหลังจากการลงทุนฝากเทรดในช่วงแรกได้กำไรตามที่กล่าวอ้าง มีเงินโอนเข้าธนาคารทุกวัน ทุกเดือน โอนอย่างต่อเนื่อง จึงตัดสินใจลงทุนเพิ่มเป็นจำนวนเงิน 300,000 บาท และได้รับการเพิ่มสถานะการรันตรายได้ที่สูงขึ้น และระยะเวลาการถอนเงิน 5, 15, 30 วัน นางขวัญจิตเล่าว่า “วันหนึ่งมีโทรศัพท์จากแอดมินของบริษัทโทรหาเสนอสิทธิพิเศษ หากสามารถหานักลงทุนเพิ่มจะได้รับกำไรเพิ่ม 20% จึงตัดสินใจตกลงและได้รับสถานะเป็นแม่ทีมหรือผู้ชักชวนทันที”

3) บริษัทเริ่มสร้างสถานการณ์

บริษัทจะมีการสร้างสถานการณ์เป็นเหตุให้ไม่สามารถจ่ายเงินได้ตามปกติ โดยการถอนเงินจากเงินดิจิทัลบนเว็บไซต์จะไม่สามารถโอนเข้าสู่บัญชีในธนาคารพาณิชย์ของกรณีศึกษา บริษัทจะมีการกล่าวอ้าง เช่น บริษัทปรับปรุงเว็บไซต์ ปรับปรุงรูปแบบการทำงาน เปลี่ยนแปลงการันตีรายได้ พัฒนาการลงทุนรูปแบบอื่น เช่น น้ำมัน เงิน ทองคำ อ้างว่ารออนุมัติเงินจากธนาคารในต่างประเทศ อ้างว่าธนาคารแห่งประเทศไทยไม่อนุมัติเงิน อ้างว่านักลงทุนถอนเงินจำนวนมาก มักมีการออกประกาศเลื่อนการจ่ายเงินจากบริษัทไปอย่างต่อเนื่อง อาจมีการหลอกลวงอย่างต่อเนื่องว่าหากใครยกเลิกการถอนเงินจะได้รับกำไรภายใน 7 วัน บริษัทขอความร่วมมือในการยกเลิกการถอนเงินจะทำให้ระบบกลับมาเป็นปกติ ดังนี้

“จากนั้นผ่านมา 4 เดือน บริษัทเริ่มมีการสร้างสถานการณ์มากมาย ขณะนี้เดือนตุลาคม 2562 กดถอนเงินแล้วไม่ได้รับเงิน บริษัทเริ่มมีข้ออ้างว่า นักลงทุนถอนทุนออกพร้อมกันเป็นจำนวนมาก จนขณะนี้เลื่อนการจ่ายมาตลอด 6 เดือน และน่าจะประกาศเลื่อนไปเรื่อย ๆ แบบไม่มีทางจ่าย”

(สัมภาษณ์ นางสาวละอองดาว นามสมมุติ, 2562)

“จากนั้นสัญญาเริ่มมา ด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงกำไรลงทุน 200 วัน 400% เป็น 200 วัน 200% เริ่มถอนเงินช้าลง เลื่อนการจ่ายเงิน ดิฉันได้สังเกตถึงความไม่ปกติในการดำเนินธุรกิจดังกล่าว”

(สัมภาษณ์ นางขวัญจิต นามสมมุติ, 2562)

“การตรวจสอบของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนจากบูธในงาน Money expo 2019 ทำให้นักลงทุนเกิดความไม่มั่นใจและเริ่มถอนเงินออกจากบริษัท จากนั้นเริ่มมีการสร้างสถานการณ์ไม่จ่ายเงิน และเปลี่ยนแปลงการันตีรายได้ และถอนเงินไม่ได้ในที่สุด”

(สัมภาษณ์ นางแพรวา นามสมมุติ, 2562)

4) ปิดบริษัทและหนีออกนอกประเทศ

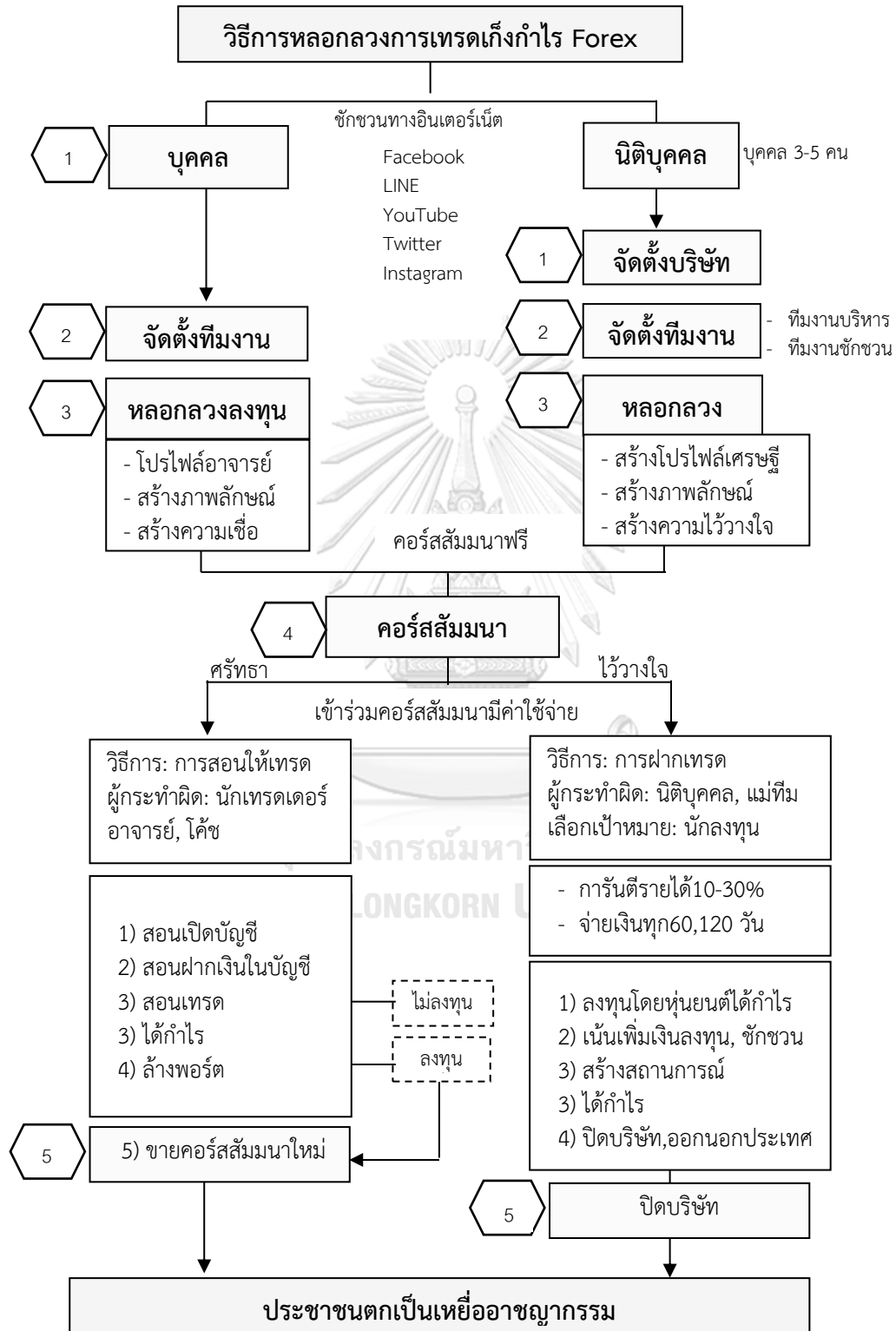
ผู้กระทำความผิดบุคคลจะหาโอกาสปิดเว็บไซต์ ปิดช่องทางการติดต่อ ปิดสำนักงาน และปิดบริษัทอย่างเงียบ ๆ จากนั้นนำเงินที่ได้จากการหลอกลวงหลบหนีออกนอกประเทศ

“นิติบุคคลอ้างว่า เปิดบริษัทโบรกเกอร์เป็นของตัวเองเพื่อระดมทุนแล้วหนีไปต่างประเทศ”

(สัมภาษณ์ ตัวแทนช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อผ่านทางเว็บไซต์, 2562)

ความไม่ปกติในการดำเนินธุรกิจดังกล่าวทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อตั้งกลุ่ม LINE เพื่อพูดคุยระหว่างนักลงทุนในบริษัท จึงได้ทราบว่าบริษัทเข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ จึงเข้าดำเนินคดีในที่สุด

ภาพที่ 6 วิธีการหลอกลวงการเทรดเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในปัจจุบัน



ที่มา: ดัดแปลงโดยผู้วิจัย, 2562

จากภาพที่ 6 วิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในปัจจุบัน มีความแตกต่างจากอดีตกล่าวคือ ในอดีตผู้กระทำผิดมักเข้าถึงตัวเหยื่อก่อนด้วยวิธีการทางโทรศัพท์ แต่ปัจจุบันเหยื่อมักเป็นผู้เข้าถึงผู้กระทำผิดด้วยการพบเห็นภาพลักษณะของผู้กระทำผิดในการใช้ชีวิตคนชั้นกลางไปถึงคนชั้นสูง ช่องทางในการหลอกลวงของผู้กระทำผิดบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล คือ ใช้อินเทอร์เน็ตและโปรแกรมประยุกต์ในการแสดงภาพลักษณะ ส่วนแอปพลิเคชันที่ใช้ในการชักชวนที่มากที่สุด คือ Facebook รองลงมา YouTube และ Instagram ในขณะที่แอปพลิเคชันที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารมากที่สุดคือ LINE รองลงมา Facebook Message มีการสร้างกลุ่ม LINE Groups เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสื่อสารกัน ยิ่งไปกว่านั้นมีการประเมินสภาพคล่องทางการเงินของเหยื่อ โดยพิจารณาจากข้อมูลส่วนบุคคลในสื่อออนไลน์ก่อน เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานะทางการเงิน สภาพคู่ครอง และวิถีการดำเนินชีวิตเพื่อประกอบการตัดสินใจชักชวนเข้าคอร์สสัมมนาที่มีค่าใช้จ่าย ผู้กระทำผิดมีการเรียนรู้ข้อมูลหมายเป็นอย่างดี หากชักชวนประชาชนเข้าร่วมลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) โดยตรงจะเป็นการกระทำที่เข้าข่ายความผิดทางอาญา จึงเลี่ยงใช้วิธีการชักชวนเรียนรู้จากคอร์สสัมมนา

อย่างไรก็ตาม การกระทำผิดซึ่งมีวิธีที่แตกต่างกัน คือ การจัดตั้งบริษัท การจัดตั้งทีมงาน การสร้างภาพลักษณ์ การหลอกลวงร่วมลงทุน ทั้งนี้ **การจัดตั้งบริษัท** ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา มักไม่มีการจัดตั้งบริษัทแต่เป็นการเช่าสำนักงานเพื่อวัตถุประสงค์เปิดคอร์สสัมมนา ในขณะที่เดียวกันนิติบุคคลมักมีการจัดตั้งบริษัท ประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่ 3 - 5 คน มีการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจมาแสดงภายในสำนักงาน **การจัดตั้งทีมงาน** ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดา มักจัดตั้งทีมงานในการบริหารงานเท่านั้นและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชักชวน แต่นิติบุคคลมักจัดตั้งทีมงานอย่างเป็นระบบ มีแบบแผนที่ชัดเจนใน 2 ลักษณะ คือ ทีมงานในการบริหารบริษัทและทีมงานในการชักชวนที่เรียกว่า แม่ทีม **การสร้างภาพลักษณ์** ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาจากการสร้างโปรไฟล์เป็นอาจารย์ หรือโค้ช เพื่อสร้างความศรัทธา ส่วนนิติบุคคลจากการสร้างโปรไฟล์การเป็นเศรษฐี หรือผู้ร่ำรวยจากการเก็งกำไร มีการสร้างแม่ทีมและฝึกอบรมวิธีการชักชวนเพื่อสร้างความไว้วางใจ และ**การหลอกลวงร่วมลงทุน** ผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาจะหลอกลวงเพื่อชักชวนเข้าร่วมคอร์สสัมมนา 30,000 บาท จากนั้นแอบแฝงการชักชวนให้ร่วมเทรด Forex ด้วยตัวเองผ่านตัวแทนที่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศ เริ่มต้นจากการสอนเปิดบัญชี สอนการฝากเงินในบัญชี สอนเทรด สามารถเทรดได้กำไร และล้างพอร์ตในที่สุด อาศัยโอกาสในการขายคอร์สสัมมนาเพิ่มเติม ในขณะเดียวกันนิติบุคคลและแม่ทีมจะหลอกลวงเพื่อชักชวนประชาชนเข้าร่วมคอร์สสัมมนา เสนอการร่วมลงทุนฝากเทรด มีการันตีผลรายได้ 10 - 30% และระยะเวลาในการได้รับผลประโยชน์ จ่ายเงินทุก 60, 120 วัน เมื่อประชาชนเกิดความสนใจแล้วจึงเสนอให้ลงทุนฝากเทรดโดยหุ่นยนต์

อาจเรียกว่า ซื้อมือถือ 10,000 – 50,000 บาท และเน้นการชักชวนคนใกล้ชิดเข้ามาร่วมลงทุน สุดท้ายจะสร้างสถานการณ์ไม่จ่ายผลตอบแทน โดยนักลงทุนไม่สามารถถอนเงินดิจิทัลได้ จากนั้นบริษัทจะปิดเว็บไซต์ ปิดบริษัท ปิดสำนักงาน ปิดช่องทางการติดต่อ สุดท้ายมักหลบหนีออกนอกประเทศ รายละเอียดคอร์สสัมมนา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคอร์สสัมมนาของผู้กระทำความผิดบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

	บุคคลธรรมดา : การสอนให้เทรด	นิติบุคคล : การการฝากเทรด
คอร์สสัมมนาฟรี	<ul style="list-style-type: none"> - การสอนคำศัพท์พื้นฐาน - การใช้ MetaTrader4 - สอนการสมัครและเข้าถึงบนเว็บไซต์ - การตรวจสอบรายการซื้อขาย - สอนเครื่องมือช่วยวิเคราะห์ (Indicator) - สอนวิธีการสร้าง Trading System 	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอภาพลักษณ์ของบริษัท ผู้บริหารและทีมงาน มีการแนะนำตัวว่านิติบุคคลมีตัวตนจริง - นำเสนอภาพรวมของบริษัท - ผลประกอบการจากการสร้างรายได้ - ยกเรื่องราวของผู้ประสบความสำเร็จแล้ว
คอร์สสัมมนาเสียค่าใช้จ่าย	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ขั้นสูงขั้นต้องสมัครเข้าร่วมคอร์สสัมมนาครั้งละ 3,000บาท แพคเกจ 30,000บาท/12 ครั้ง - สอนวิเคราะห์สกุลเงินด้านเทคนิคและด้านข่าว - สอนปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการเก็งกำไร - มีการสอนเทรดในจังหวัดต่าง ๆ - แจกสัญญาณซื้อขาย, คัดลอกการเทรด - กัดต้นจากความสูญเสียหรือการล้างพอร์ตและเสนอขายคอร์สสัมมนาใหม่อย่างไม่สิ้นสุด 	<ul style="list-style-type: none"> - ซื้อเครื่องมือช่วยเทรดและเช่าระบบ 3 ลักษณะ ได้แก่ นักเทรดเตอร์, ทีมงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และ ฝากเทรดโดยหุ่นยนต์ - ค่าใช้จ่าย 10,000 – 50,000 บาท/ Bot - มีการรันเทรดรายได้เสมอตั้งแต่ 10 - 30% - ระยะเวลาการได้รับผลตอบแทน 60, 120 วัน - มีลักษณะเป็นกระบวนการที่ชัดเจน - มีทีมงานชักชวน เรียกว่า แม่ทีม

ผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาจะมีรายได้คอมมิชชั่นจากตัวแทน (IB) และรายได้ทางตรงจากการขายคอร์สสัมมนา ส่วนนิติบุคคลจะมีรายได้จากการระดมทุนที่อ้างว่าเป็นการฝากเทรด ประชาชนจะได้รับความเสียหายเมื่อบริษัทสร้างสถานการณ์หรือแสดงความไม่ปกติในการดำเนินธุรกิจจึงตัดสินใจเข้าร้องทุกข์ต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นลำดับแรก เพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดในคดีที่เกิดขึ้น เช่น **คดีมันนี่เกมส์โคโลนี่อินเวสต์** มีผู้เสียหาย 200 คน ความเสียหายไม่น้อยกว่า 5,000 ล้านบาท (ไทยรัฐออนไลน์, 2552) **คดีบริษัทเวสต์แพลต** มีผู้เสียหาย 10,000 คน ความเสียหายไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท (มติชนออนไลน์, 2559a) **คดีบริษัทซิสเต็มปลั๊กแอนเพลย์ และบริษัทอินโนเวชั่นโฮลดิ้งจำกัด** ของนายภูติศ กิตติธราดิกล มีเหยื่อกว่า 40,000 คนแต่มีผู้เสียหายแจ้งความเพียง 2,000 คน ความเสียหายกว่า 5,300 ล้านบาท (มติชนออนไลน์, 2560) **คดีนายชัยชนะ ศิริชาติ** มีผู้เสียหาย 600 คน ความเสียหายไม่น้อยกว่า 6 ล้านบาท (เดลินิวส์ออนไลน์, 2562) และ**บริษัท Forex 3D** มีผู้เสียหายมาลงทะเบียนแจ้งต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษจำนวนทั้งหมด 11,565 คน เสียหาย 1,585 ล้านบาท (อีจัน, 2562) อันนำไปสู่การนำเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อต่อไป

4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลประชาชนผู้มีประสบการณ์ในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเกี่ยวกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและผู้เสียหายโดยสมัครใจให้ข้อมูลจำนวน 6 กรณีศึกษา ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย

กรณีศึกษาที่ 1 : นางสาวละอองดาว (นามสมมุติ) อายุ 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัฐบาล ภูมิลำเนาจังหวัดสมุทรปราการ ปัจจุบันเป็นพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง รายได้ 40,000 บาท สถานภาพโสด หญิงสาววัยสร้างเนื้อสร้างตัวลงทุนเป็นครั้งแรกผ่านการชักชวนจากเพื่อนสนิท ประกอบกับเพื่อนร่วมงานกว่า 100 คน ในสำนักงานลงทุนด้วยกันทั้งสิ้น จึงตัดสินใจลงทุนกว่า 466,000 ในเดือนเมษายน 2562 ด้วยเงินเก็บออม เธอกล่าวต่อว่า “ความผิดพลาดคือเชื่อใจคนรอบข้าง ส่วนตัวศึกษาดีแล้วว่าได้รับเงินลงทุนจริง แต่ดิฉันถูกซ้ำจ่ายรอบวง” ต่อมาบริษัทสร้างสถานการณ์ทำให้นักลงทุนไม่สามารถถอนเงินดิจิทัลออกมาใช้ได้ ในขณะที่เพื่อนสนิทของเธอที่ลงทุนในระยะเวลาก่อนหน้าได้รับรายได้คืนทุนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงไม่ติดใจเอาความ เธอจึงเห็นความไม่ปกติในการดำเนินธุรกิจ เธอและผู้เสียหายในบริษัทกว่า 10 คน เข้าแจ้งความดำเนินคดีกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ เธอกล่าวต่อว่า “วันนี้ยังโชคดียังมีงานทำ โชคดีที่ไม่ตัดสินใจลาออกจากงานประจำ”

กรณีศึกษาที่ 2 : นางขวัญจิต (นามสมมุติ) อายุ 39 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัฐบาล (เกียรตินิยม) อาชีพค้าขาย รายได้ประมาณ 20,000 บาท ภูมิลำเนาจังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจุบันอาศัยอยู่จังหวัดชลบุรี สถานภาพอยู่กินฉันสามีภรรยาโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับสามีชาวต่างชาติ หญิงวัยกลางคนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เคยทำงานในตำแหน่งผู้จัดการในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในพัทยา สามารถพูดได้ 5 ภาษา มีโอกาสไปอยู่ต่างแดน เช่น ประเทศญี่ปุ่น มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีไม่เดือดร้อน สามีเป็นชาวต่างชาติ “ฝรั่ง” อยู่มาวันหนึ่งเส้นทางชีวิตของเธอและครอบครัวได้เปลี่ยนไปเมื่อรู้จักการเทรด Forex จากสามี จึงเข้าสู่เส้นทางเทรด Forex ด้วยตัวเองเมื่อตุลาคม 2561 แล้วล้างพอร์ต สูญเงินกว่า 3 แสนบาท จึงตัดสินใจเข้าสู่เส้นทางเทรดกับบริษัทหนึ่งเมื่อ 1 ปีที่ผ่านมา ด้วยบุคลิกภาพที่ดี พูดเก่ง มีเสน่ห์ในการใช้ภาษาทำให้เธอชักชวนคนใกล้ตัวร่วมฝากเทรด ในเดือนแรกเธอได้รับรายได้กว่า 1 แสนบาท จึงตัดสินใจลาออกจากงานประจำเข้าสู่วงการแม่ทีมอย่างเต็มตัว จากนั้นบริษัทจึงง้อรายได้ 20% จึงตัดสินใจลงทุนเพิ่ม 3 แสนบาท ปัจจุบันลูกทีมกว่า 300 คน มูลค่าความเสียหายกว่า 15 ล้านบาท วันนี้เธอพบความไม่

ปกติในการดำเนินธุรกิจ เธอและลูกทีมไม่สามารถถอนเงินดิจิทัลออกจากบริษัทได้ จึงตัดสินใจนำเอกสารที่เกี่ยวข้องของบริษัทเข้าแจ้งความดำเนินคดีกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในขณะที่เธอและสามีลงทุนรวม 2 ล้านบาท “วันนี้ฉันประกาศขายคอนโดหาเงินด้วยการเป็นแม่ค้าขายยำรวมมิตรหาเงินด้วยจากการค้าขาย กิน-นอนที่ร้าน กลับมาใช้ชีวิตที่ปกติ”

กรณีศึกษาที่ 3 : นางแพรวา (นามสมมุติ) อายุ 49 ปี จบการศึกษาระดับชั้นม. 3 ภูมิลำเนาจังหวัดนครสวรรค์ ปัจจุบันอาศัยอยู่จังหวัดสมุทรปราการ สถานภาพหย่าร้าง มีบุตร 2 คน ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวด้วยการซื้อคอนโดและเช่าช่วง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 20,000 บาท หญิงวัยกลางคนประกอบธุรกิจส่วนตัว วิธีชีวิตต้องเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง หลังจากที่ได้รู้จักการลงทุนบนอินเทอร์เน็ตแล้วได้กำไรทุกวัน เธอเล่าว่า การเป็นแม่บ้านมีโอกาสใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 5 - 8 ชั่วโมงต่อวัน ทำให้พบเห็นการโฆษณากล่าวอ้าง เธอมักเล่นอินเทอร์เน็ตติดต่อเพื่อน ดูข่าว ฟังเพลง วันหนึ่งพบการโฆษณากล่าวอ้างการลงทุนจากนายเอเพื่อนใน Facebook ด้วยภาพลักษณ์จากการประสบความสำเร็จในธุรกิจนี้ จึงตัดสินใจส่งข้อความสอบถามเป็นการพูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง น่าไว้วางใจมาก จากนั้นนายเอแนะนำให้เข้าร่วมคอร์สสัมมนา ส่วนตัวไม่เคยรู้จักนายเอ ไม่เคยเจอตัวจริง เคยเห็นผ่านทางอินเทอร์เน็ตเท่านั้น นางแพรวาจึงตัดสินใจหาข้อมูลบริษัทในเว็บไซต์ Google ทำให้ทราบว่า บริษัทมีการแสดงใบอนุญาตประกอบธุรกิจ มีเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือ มีการแสดงภาพการจัดนิทรรศการ Money expo 2019 ในเดือนพฤษภาคม 2562 เธอตัดสินใจเข้าร่วมคอร์สสัมมนา ในเวลาต่อมาเธอไม่รู้ว่ามีอันไหนคือธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือแชร์ลูกโซ่ การเข้าร่วมคอร์สสัมมนาในครั้งนี้เพียงแคต้องการรายได้เสริมและอยากมีวิถีชีวิตที่ดีกว่าเดิมเดือนมิถุนายน 2562 เธอจึงตัดสินใจนำเงินไปลงทุนกว่า 60,000 บาท ช่วงแรกได้กำไรอย่างต่อเนื่อง ภายหลังแต่ปัจจุบันบริษัทประกาศเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขบางประการ ทำให้ไม่สามารถถอนเงินดิจิทัลจากบริษัทได้ จึงตัดสินใจนำเอกสารที่เกี่ยวข้องแจ้งความดำเนินคดีกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ และฝากบอกว่าประชาชนผู้สนใจจะลงทุนเช่นนี้ว่า “การลงทุนใดก็ตามที่ไม่เห็นสินค้าเช่นนี้ ณ วันแรกพูดดีมากเป็นดังเศรษฐี ณ วันนี้เหมือนยาจก” สุดท้ายบริษัทนี้มีผู้เสียหายเข้าร้องทุกข์กว่า 2,400 ราย

กรณีศึกษาที่ 4 : นายชานนท์ (นามสมมุติ) ชายหนุ่มวัยกลางคนอายุ 36 ปี จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 อาชีพช่างภาพอิสระ รายได้ต่อเดือน 50,000 บาท ภูมิลำเนาจังหวัดเพชรบูรณ์ ปัจจุบันอาศัยอยู่กรุงเทพมหานคร สถานภาพโสด ชายหนุ่มวัยกลางคน รูปร่างสูงโปร่ง ใส่เสื้อแจ็กเก็ตตัวยึดอย่างสุขุมแล้วกล่าวต่อว่า สถานภาพของครอบครัวของผมมีฐานะดี ไม่มีหนี้สิน ส่วนคุณแม่และน้องสาวมีกิจการอยู่ต่างประเทศ ผมจึงมีหน้าที่ต้องดูแลบ้านและบินไปหาคุณแม่ปีละ 2 ครั้ง ผมเป็นคนธรรมดาแต่รักการถ่ายภาพแต่ความคาดหวังทางสังคมกดดัน ทำให้ผมฉุกคิดขึ้นว่าผู้ชายอย่างผมยังไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเงิน เขาจึงเริ่มค้นหาวิธีการหาเงินทางอินเทอร์เน็ต

จนได้เจอ Forex จุดเปลี่ยนของชีวิตคือเจอบุคคลท่านหนึ่งสอนฟรีใน Facebook และ YouTube มีการโชว์พอร์ตทุกครั้ง ยิ่งพอร์ตใหญ่แค่ไหนเป็นสิ่งแสดงถึงฝีมือการเทรดเก่งเพียงไร จึงตัดสินใจทิ้งชีวิตช่างภาพตะลอนตามอาจารย์ไปเรียนคอร์สสัมมนาตามไปทุกจังหวัด ผมต้องจ่ายเงินค่าคอร์สสัมมนาและซื้อเครื่องมือในระดับพรีเมียมก่อนเพื่อมีโอกาสได้เข้าเรียนใกล้ชิดอาจารย์และเทรดตามอาจารย์ เดือนเมษายน 2562 ชานนท์สามารถโอเวอร์ เทรดจากเงิน 2 หมื่นบาทกลายเป็น 1 ล้านบาท ภายในสัปดาห์ สุดท้ายความไม่ระมัดระวังทำให้เขาล้างพอร์ตเพราะขาดความยั้งคิด แม้ว่าการเทรดเองจะมีกำไรและขาดทุน แต่ในช่วงแรกจะเป็นการเทรดตามอาจารย์ที่ได้กำไรอย่างมหาศาล จากนั้นอาจารย์จะพาเทรดทำให้ล้างพอร์ต จากนั้นจึงหาโอกาสขายคอร์สสัมมนาใหม่อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันเป็นหนี้ในระบบ 150,000 บาท สุดท้ายเขายิ้มแล้วกล่าวต่อว่า *“ความฝันและความโลภมีเส้นบาง ๆ นิดเดียวครับ ปัจจุบันเลิกเทรดแล้วกลับมาเป็นช่างภาพเหมือนเดิม มองว่ารูปแบบการบริหารเงินมีหลายลักษณะ เปลี่ยนมาซื้อประกันชีวิต Forex รวดเร็วจริงแต่ก็สร้างหายนะที่รวดเร็วเช่นกัน วันนี้ผมหยุดความโลภของผมได้แล้วครับ”*

กรณีศึกษาที่ 5 : นายโอฬาร (นามสมมุติ) ชายหนุ่มอายุ 44 ปี จบการศึกษาระดับปวช. ปัจจุบันทำอาชีพที่ปรึกษาการตลาดธุรกิจ รายได้จะขึ้นอยู่กับการปิดงานเฉลี่ย 30,000 บาทต่อเดือน ภูมิลำเนาจังหวัดภูเก็ต ปัจจุบันอาศัยอยู่จังหวัดภูเก็ต สถานภาพสมรส มีบุตร 3 คน ชายหนุ่มชาวใต้ วันหนึ่งไปเที่ยวบ้านเพื่อนสนิทซึ่งเป็นเจ้าของโรงแรมแห่งหนึ่งในจังหวัดภูเก็ต วันนั้นบังเอิญมีการจัดคอร์สสัมมนาและแม่ทีมขึ้นบรรยายเกี่ยวกับธุรกิจ Forex หนึ่งในนั้นเป็นแม่ทีมมีอาชีพเป็นตำรวจชั้นผู้ใหญ่อ้างว่าบริษัทจดทะเบียนที่ประเทศอังกฤษ จึงเข้าไปนั่งฟังในบรรยากาศที่มีการสร้างต้นแบบธุรกิจ มีการสร้างจิตวิทยาทำให้คล้อยตาม เขากลับบ้านจึงนำข้อมูลบริษัทไปพิจารณา ไปร้านหนังสือมีหนังสือสอนเทรด Forex ติด Best seller เข้าค้นหาข้อมูลทาง Google ก่อนการลงทุนตัดสินใจสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่เลขหมายปลายทางไม่มีผู้รับสาย จึงสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่บอกว่าไม่รู้จักและยังไม่มีคดีจากบริษัทนี้เข้าแจ้งความ ภาพลักษณ์บริษัทจากอินเทอร์เน็ตเป็นไปในทางบวก ด้วยเหตุนี้เดือนพฤษภาคม 2562 เขาจึงเริ่มต้นจากการลงทุน 3,000 บาท พอว่าได้กำไรอย่างต่อเนื่องจึงลองถอนเงินทันทีและถอนเงินได้ จึงเป็นจุดสำคัญที่ลงทุนเพิ่มอีก 300,000 บาท ด้วยเงินงสีจากการขายที่ดิน ยิ่งลงทุนมากยิ่งได้เงินมาก นายโอฬารตัดสินใจบอกภรรยาและคุณแม่ ภรรยานำทองที่เก็บสะสมมาลงทุน ส่วนคุณแม่นำเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ความเสียหายของเขาและครอบครัวรวมทั้งสิ้น 520,000 บาท จากนั้นบริษัทมีการสร้างสถานการณ์เพื่อสร้างเงื่อนไขการจ่ายเงิน เว็บไซต์ถูกปิดตัวไม่สามารถติดต่อได้ โอฬารจึงคิดว่าตัวเองและครอบครัวถูกหลอกแล้วเริ่มจากการสร้างกลุ่ม LINE square เพื่อรวบรวมเหยื่อโดยการจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มผู้เสียหายจากบริษัทต่างๆ กว่า 15 บริษัท มีสมาชิกกว่า 5,000 คน ความสัมพันธ์ของโอฬารและผู้เสียหายรายอื่น

เป็นเสมือนเพื่อน ทุกคนฝากความหวังกับเขาในการเข้าแจ้งความครั้งนี้เพราะเขาไม่มีเงินเดินทางมาแจ้งความ บางคนอยู่ต่างจังหวัด ในขณะที่ไอพาร์ต้องเสียค่าตัวเครื่องบิน ภูเก็ต-กทม เพื่อมาแจ้งความในกลุ่ม LINE มีการประชาสัมพันธ์สอนวิธีเบื้องต้นในการรวบรวมพยานหลักฐานเข้าแจ้งความดำเนินคดี ปัจจุบันคดีในบริษัทได้รับเป็นคดีพิเศษแล้ว นายไอพาร์กล่าวเกี่ยวกับผลกระทบว่า “ส่วนตัวผมยังดีที่ภรรยาพอเข้าใจแต่เพื่อนบางคนหมดเนื้อหมดตัว ครอบครัวหย่าร้าง ต้องเผชิญกับชะตากรรมเป็นหนี้ในระบบมากมาย ปัจจุบันผมอยู่ภูเก็ตขยับไปไหนไม่ค่อยได้ต้องใช้ตั้งค้อย่างประหยัดครับ”

กรณีศึกษาที่ 6 : นายพศิน (นามสมมุติ) อายุ 65 ปี จบการศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรัฐบาล (นิติศาสตร์บัณฑิต) ปัจจุบันเกษียณอายุ มีธุรกิจงกสี้ค้าขายวัสดุก่อสร้างและรายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากในบัญชีรายได้ 30,000 บาทต่อเดือน ภูมิลำเนาจังหวัดศรีสะเกษ ปัจจุบันอาศัยอยู่กรุงเทพมหานคร สถานภาพแต่งงาน มีบุตร 2 คน ผมได้รู้จัก Forex เมื่อ 2 ปีก่อนจากเพื่อนสนิทที่รู้จักกันมานาน ชายวัยเกษียณ รูปร่างสูงร่างสันทัด ท่าทางกระฉับกระเฉงยังมีไฟในการทำงานพูดเกี่ยวกับเรื่องราวของตัวเองในอดีตกับความภาคภูมิใจในชีวิตกับสิ่งที่ได้เคยทำประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม เขามีนิยน์ตาที่เต็มไปด้วยความหวังและพูดอย่างหนักแน่นว่า “ผมจะเทรด Forex เป็นการหารายได้เหมือนการทำงานประจำ เศรษฐกิจแบบนี้ไม่ควรลงทุนที่ไหน เเทรด Forex ดีที่สุด” สามารถทำได้ที่บ้านหากมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เขาเริ่มศึกษาการใช้เทคโนโลยี การโอนเงินอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง เรื่องราวเกี่ยวกับ Forex สามารถหาข้อมูลอ่านได้ตามเว็บไซต์ พศินหาความรู้ทุกทางเกี่ยวกับ Forex ซื้อหนังสืออ่าน E-book เพื่อพัฒนาความรู้ของตัวเอง ก่อนหน้านี้เคยเข้าร่วมคอร์สสัมมนาแต่คิดว่าไม่ใช่แนว เพราะตนอายุเยอะแล้วและขี้เกียจเข้าร่วมคอร์ส ที่ผ่านมายุ่งเหยิงคอร์สที่แอบแฝงการฝากเทรดและเน้นชักชวนผู้อื่นมาลงทุนแล้วได้คอมมิชชั่น (IB) พศินกล่าวว่า แบบนั้นก็ไม่ชอบเพราะไม่อยากรุงกับใคร ไม่อยากมีปัญหากับใคร ช่วงหลังมีการเทรดโดยหุ่นยนต์ EA เคยลงทุนและลองเช่าซื้อระบบทุกอย่าง เสียเงินกับสิ่งเหล่านี้มาเยอะมากและตอบตัวเองว่า ควรเทรดเองดีที่สุด การลงทุนต้องลงทุนผ่านโบรกเกอร์ เขาไม่ยึดติดถ้าโบรกเกอร์ไหนมีโปรโมชั่น เช่น สมัครง่ายรับฟรี 30, 100 USD มักจะไปสมัครง่าย ๆ มีโอกาสได้รู้จักนักเทรดเดอร์มากมายเข้ามาแสดงความคิดเห็นร่วมกัน จากนั้นผมจึงตัดสินใจลงทุนเทรดตามเทคนิค เเทรดตามหลักเศรษฐศาสตร์ และเทรดตามข่าว ในการลงทุนเทรดเองพศินใช้เงินก้อนหนึ่งเปิดบัญชีมีทั้งได้กำไรและขาดทุนสุดท้ายได้หมดไปกับ Forex ขาดทุนรวมแล้วประมาณ 2 ล้านบาท ปัจจุบันยังคงเทรด Forex และนำสินทรัพย์จำนำ แม้ว่าพศินจะเคยล้างพอร์ตต่อหลายครั้ง แต่ก็ได้กำไรพอสมควร เขายังเชื่อว่าการล้างพอร์ตคือประสบการณ์และเขาจะสามารถพัฒนาเป็นนักเทรดเดอร์ที่ดีได้ ปัจจุบันมีรายได้ประจำจาก

บริษัทด้วยธุรกิจงกสี มีหุ้นจำนวนหนึ่งปันผล และได้รับดอกเบี้ยในบัญชีเงินฝากอย่างสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้พศินจึงเป็นกรณีศึกษาผู้เดียวที่ยังอยู่ในวงการ Forex จากนั้นอธิบายปัญหาของการเทรดว่า ถ้าติดออเดอร์และกำลังขาดทุน เขามักจะเฝ้ากราฟเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงเวลาล่วงเลยไปข้ามวัน ข้ามคืนทำได้มากที่สุดคือการลงทุนเพิ่มแล้วทำให้พอร์ตใหญ่ขึ้น สรุปว่าไม่ได้นอนต้องนั่งเฝ้ากราฟตลอดเวลา ดู Netflix ฆ่าเวลา เล่นเกมสล็อตตลาดเปิดบ้าง กินข้าวหน้าคอมพิวเตอร์ เปิดคอมพิวเตอร์ทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง สุดท้ายฝากบอกประชาชนที่สนใจว่า “ลงทุนใน Forex เราไม่ควรนำเงินไปฝากคนอื่นเทรดถ้าไม่อย่างเสียใจ เขาจะเอาเงินเราไปทำอะไรก็ไม่รู้ สุดท้ายการจะได้อะไรมาไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องศึกษาทฤษฎีให้ดีก่อนลงมือปฏิบัติและต้องเทรดด้วยสติ”

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย

ที่	นามสมมุติ	เพศ	อายุ	ภูมิลำเนา,ปัจจุบัน	การศึกษา	สถานภาพ	อาชีพ	รายได้
1	น.ส.ละออดาว	หญิง	30	สมุทรปราการ	ป.ตรี	โสด	พนักงานบริษัท	40,000
2	นางขวัญจิต	หญิง	39	ฉะเชิงเทรา, ชลบุรี	ป.ตรี	อยู่กินฉันสามีภรรยา	ค้าขาย	20,000
3	นางแพรวา	หญิง	49	สมุทรปราการ	ม.3	หย่าร้าง	เช่าช่วงคอนโด	20,000
4	นายชานนท์	ชาย	36	เพชรบูรณ์, กทม.	ม.6	โสด	ช่างภาพอิสระ	50,000
5	นายโอฬาร	ชาย	44	ภูเก็ต	ปวช.	สมรส	การตลาด	30,000
6	นายพศิน	ชาย	65	ศรีสะเกษ, กทม.	ป.ตรี	สมรส	ธุรกิจงกสี	30,000

จากตารางแสดงที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายทั้งหมด 6 คนข้างต้น แบ่งเป็นกรณีศึกษาเพศหญิง 3 คน และกรณีศึกษาเพศชาย 3 คน ระหว่างอายุ 30 - 65 ปี มีภูมิลำเนาภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้ กรณีศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เนื่องจากสามารถเดินทางมาแจ้งความร้องทุกข์กับกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อขอเป็นคดีพิเศษ ผลการศึกษาพบว่า การประกอบธุรกิจเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแอบแฝงการระดมทุนแพร่กระจายทั่วทุกภาคของประเทศไทย ส่วนใหญ่มีวิธีการแพร่กระจายข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต สำหรับระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่าในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล สถานภาพของกรณีศึกษาส่วนใหญ่ สมรสและอยู่กินฉันสามีภรรยาโดยไม่ได้จดทะเบียน รองลงมาคือโสด สำหรับอาชีพส่วนใหญ่เป็นการทำธุรกิจรายได้ไม่แน่นอน เช่น ค้าขาย เช่าช่วงคอนโด ช่างถ่ายภาพอิสระ ที่ปรึกษาทางการตลาด และเกษียณอายุแต่ได้เงินจากธุรกิจงกสีและได้รับดอกเบี้ยในบัญชีเงินฝาก ข้อมูลเหล่านี้อธิบายว่ากรณีศึกษาส่วนใหญ่ที่มีอาชีพและรายได้ไม่แน่นอน ด้วยเหตุนี้กรณีศึกษาจึงต้องการแหล่งเงินทุนเพื่อสร้างรายได้เสริม รองลงมาคือพนักงานบริษัทที่มีรายได้ประจำ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,000-30,000 บาท ตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนจากต้องการหารายได้เสริมเป็นปัจจัยในการตัดสินใจ

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลการลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ที่	นามสมมุติ	วิธีลงทุน	สถานะ	วัตถุประสงค์	ระยะเวลา	สูญเสีย	วิธีการชักชวน
1	น.ส.ละอองดาว	ฝากเทรด	นักลงทุน	รายได้เสริม	6 เดือน	466,000	เพื่อนสนิทชักชวน คอร์สสัมมนาฯ
2	นางขวัญจิต	ฝากเทรด	แม่ทีม	รายได้เสริม	1 ปี	2,000,000	สามีต่างชาติชวน คอร์สสัมมนาฯ
3	นางแพรวา	ฝากเทรด	นักลงทุน	รายได้เสริม	4 เดือน	60,000	เพื่อนFacebook คอร์สสัมมนาฯ
4	นายชานนท์	เทรดเอง	นักเก็งกำไร	รายได้หลัก	1 ปี 6 เดือน	1,000,000	ศึกษาเอง คอร์สสัมมนาฯ
5	นายโอฬาร	ฝากเทรด	นักลงทุน	รายได้เสริม	5 เดือน	520,000	เพื่อนสนิทชวน คอร์สสัมมนาฯ
6	นายพศิน	เทรดเอง	นักเก็งกำไร	รายได้หลัก	2 ปี	2,000,000	เพื่อนสนิทชวน, ศึกษาเอง

จากตารางแสดงที่ 3 แสดงข้อมูลการลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ข้างต้นพบว่า กรณีศึกษาส่วนใหญ่ลงทุนด้วยวิธีการฝากเทรดกับบริษัทมากที่สุด โดยบริษัทจะรวบรวมเงินลงทุนเพื่อส่งคำสั่งทำการซื้อขายไปยังตัวแทนหรือโบรกเกอร์อีกทอดหนึ่ง รongลงมาเป็นการเทรดเองโดยตรงกับตัวแทนหรือโบรกเกอร์ที่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ต้องการลงทุนในการเก็งกำไรเป็นรายได้หลัก ส่วนสถานะกรณีศึกษาผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่มักเริ่มต้นจากการเป็นนักลงทุน นักเก็งกำไร และแม่ทีม ตามลำดับ

- ผู้ตกเป็นเหยื่อที่เป็นนักลงทุน ส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าเมื่อลงทุนแล้วนิติบุคคลมีการเทรดเป็นอย่างไร มีการส่งคำสั่งซื้อขายต่อตัวแทนหรือโบรกเกอร์เป็นอย่างไร รู้แต่ว่าเมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนดจะได้รับผลตอบแทนโดยการเช็คข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน ข้อสรุปจากการศึกษาพบว่าบริษัทมีการสร้างเว็บไซต์แปลงค่าเงินดิจิทัล แสดงประวัติการซื้อขายต่อบริษัทนักลงทุนให้เกิดความเชื่อและไว้วางใจอย่างแยบยล

- ผู้ตกเป็นเหยื่อที่เป็นนักเก็งกำไร ส่วนใหญ่มักศึกษาการเทรดด้วยตัวเอง จะมีการเข้าคอร์สสัมมนาให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แม้ว่าจะเป็นการได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ แต่ส่งคำสั่งไปยังตัวแทนหรือโบรกเกอร์โดยตรง ในกรณีนี้ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่จะมีความมั่นใจว่าตัวเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็งกำไร Forex เป็นอย่างดี เนื่องจากได้เข้าร่วมคอร์สสัมมนาฯ แท้จริงแล้วความรู้ที่ได้รับในคอร์สสัมมนาเป็นเพียงการคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราใน

การพิจารณาการเคลื่อนไหวของกราฟร่วมกับข่าวในประเทศคู่สกุลเงิน มิได้เป็นความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ขั้นสูงแต่อย่างใด ซึ่งนักวิเคราะห์จากธนาคารแห่งประเทศไทยกล่าวว่า การเก็งกำไรตามหลักเศรษฐศาสตร์ให้มีรายได้คงที่เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะตลาดการเงินมีปัจจัยภายในและภายนอกอย่างซับซ้อนจึงทำให้ค่าเงินมีความผันผวน ถึงอย่างไรแม้ว่ามีความเสี่ยงสูงแต่กรณีศึกษาต่างยอมรับความเสี่ยงจากการลงทุน

- ผู้ตกเป็นเหยื่อที่เป็นผู้ชักชวน ส่วนใหญ่เป็นการผันตัวเองจากการเป็นนักลงทุนหรือนักเก็งกำไร เมื่อตัดสินใจลงทุนสู่บริษัทที่มีนโยบายเน้นการชักชวนเพื่อมีรายได้เสริม จึงเริ่มต้นจากการชักชวนบุคคลใกล้ชิดก่อน ช่วงแรกจะมีรายได้ 2 ทาง คือ ผลการันตีรายได้จากการลงทุน และรายได้จากการชักชวน อาจเรียกว่า แม่ทีม พ่อทีม หรือแม่ข่าย เป็นต้น

สำหรับระยะเวลาเข้าสู่วงจรเก็งกำไร Forex ผลการศึกษาพบว่า นักลงทุนในการฝากเทรดส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 4 เดือน ถึง 6 เดือน จากนั้นจะเริ่มเห็นความผิดปกติจากบริษัท ส่วนนักเก็งกำไรที่เทรดด้วยตัวเองมักมีระยะเวลามากกว่า 1 ปี และแม่ทีมจะมีระยะเวลายาวนานกว่า 1 ปี เนื่องจากเป็นผู้เข้าร่วมธุรกิจในช่วงต้นกระบวนการ

สำหรับความสูญเสียของนักลงทุนระหว่าง 60,000 – 520,000 บาท เนื่องจากการฝากเทรดมีลักษณะเป็นแพ็คเกจ เช่น บริษัทแห่งหนึ่งแบ่งระดับการลงทุนเริ่มต้นที่ 50,000, 100,000, 150,000 บาท, 300,000 บาท ตามลำดับ ส่วนความสูญเสียของนักเก็งกำไร มักอยู่ที่ 1,000,000 - 2,000,000 บาท เป็นความสูญเสียในลักษณะได้กำไรและขาดทุนในเวลาเดียวกัน จึงทำให้นักเก็งกำไรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสพติดการเก็งกำไร Forex จนเป็นนิสัย และตัดสินใจเพิ่มทุนในพอร์ต โดยหวังว่าต้องการไถ่ทุนจากการล้างพอร์ตที่ผ่านมา สุดท้ายแม่ทีมสูญเสีย มักสูญเสียตั้งแต่หลักล้านบาท เช่น นางขวัญจิตสูญเสียกว่า 2 ล้านบาท ซึ่งแม่ทีมมักมีรายได้จากการลงทุนและการชักชวนแล้วจะตัดสินใจลงทุนเพิ่มเพื่อให้มีรายได้ให้ที่สูงขึ้นตามลำดับ สำหรับวิธีการชักชวนส่วนใหญ่ถูกชักชวนโดยบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ เพื่อนสนิท หรือเพื่อนในสังคมออนไลน์ Facebook และ YouTube จากนั้นพิจารณาภาพลักษณ์ของบุคคล ภาพลักษณ์ของบริษัทผ่านความน่าเชื่อถือก่อนตัดสินใจเข้าร่วมคอร์สสัมมนา

4.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ

ผลจากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลในการร่วมลงทุนการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ทำให้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหาย ทั้งหมด 8 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการคบหาสมาคม ด้านภาพลักษณ์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการทำงานภาครัฐ ดังนี้

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ที่	นามสมมุติ	ผู้ชักชวน	ด้านเศรษฐกิจ	ความโลภ	เทคโนโลยี	การคบหาสมาคม	ภาพลักษณ์	ความรู้ความเข้าใจ	กิจวัตร	การทำงานภาครัฐ
1	น.ส.ละอองดาว	นิติบุคคล	●	●	-	●	●	●	-	-
2	นางขวัญจิต	นิติบุคคล	●	●	●	●	-	-	-	●
3	นางแพรวา	นิติบุคคล	●	●	●	●	●	●	●	-
4	นายชานนท์	บุคคล	●	●	●	-	●	-	-	-
5	นายโอฬาร	นิติบุคคล	●	●	●	●	●	●	-	●
6	นายพศิน	บุคคล	●	-	●	●	-	-	●	-
รวม			6	5	5	5	4	3	2	2

จากตารางแสดงที่ 4 อธิบายการสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศพบว่า กรณีศึกษาทั้งหมด 6 คน ถูกชักชวนโดยผู้กระทำผิดนิติบุคคล และที่เป็นบุคคลธรรมดา มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อมีทั้งหมด 8 ปัจจัย รายละเอียดดังนี้

นายโอฬารถูกชักชวนโดยนิติบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน 7 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการคบหาสมาคม ด้านภาพลักษณ์ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านการทำงานภาครัฐ

รองลงมา **นางแพรวา**ถูกชักชวนโดยนิติบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน 7 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการคบหาสมาคม ด้านภาพลักษณ์ ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านกิจวัตรประจำวัน

รองลงมา **นางสาวละอองดาว** ถูกชักชวนโดยนิติบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน 5 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านการคบหาสมาคม ด้านภาพลักษณ์ และด้านความรู้ความเข้าใจ

รองมาลง **นางขวัญจิต** ถูกชักชวนโดยนิติบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน 5 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการคบหาสมาคม และด้านการทำงานภาครัฐ

รองมาลง **นายชานนท์** ถูกชักชวนโดยบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ และด้านภาพลักษณ์

สุดท้าย **นายพศิน** ถูกชักชวนโดยบุคคล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุน 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการคบหาสมาคม และด้านกิจวัตรประจำวัน

4.2.3 ลำดับปัจจัยการตกเป็นเหยื่อ

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อพบว่า ปัจจัยที่พบมากที่สุดลำดับแรกคือด้านเศรษฐกิจ ลำดับสองคือด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ และด้านการคบหาสมาคม ลำดับสามคือด้านภาพลักษณ์ ลำดับสี่คือด้านความรู้ความเข้าใจ และลำดับห้าคือด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการทำงานภาครัฐ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ลำดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ

ลำดับ	ปัจจัยด้านต่าง ๆ
1	ด้านเศรษฐกิจ
2	ด้านความโลภ ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการคบหาสมาคม
3	ด้านภาพลักษณ์
4	ด้านความรู้ความเข้าใจ
5	ด้านกิจวัตรประจำวัน ด้านการทำงานภาครัฐ

จากตารางแสดงที่ 5 ลำดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ดังนี้

1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยที่พบมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ตัดสินใจนำเงินมาลงทุน ด้วยเหตุผลความจำเป็นด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะมีรายจ่ายจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสี่ เช่น ภาวะเลี้ยงดูครอบครัว ประกอบด้วย ค่าเช่าบ้าน ค่าอาหาร ค่าเดินทาง รวมถึงรายจ่ายกรณีฉุกเฉิน ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล เวชภัณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงภาระหนี้สิน และการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการใช้จ่ายโดยไม่ระมัดระวัง เรื่องการใช้จ่าย กล่าวคือ มีรายรับน้อยกว่ารายจ่ายจำเป็น มีรายได้ไม่เพียงพอรายจ่ายฉุกเฉินและรายจ่ายที่ไม่จำเป็น บางกรณีมีภาระหนี้สินทางการเงิน บางกรณีไม่ระวังเรื่องการใช้จ่ายจึงนำไปสู่การหาแหล่งการสร้างรายได้ที่มีลักษณะ ‘ลงทุนน้อยได้ผลตอบแทนสูงในระยะเวลายันสั้น’ สำหรับวัยผู้สูงอายุต้องการหารายได้หลังวัยเกษียณอายุ มีรายละเอียดดังนี้

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า “ดิฉันต้องการหารายได้เสริมจากรายได้ประจำ”

นางขวัญจิต กล่าวว่า “ทุกวันนี้มีภาระทางครอบครัวต้องเลี้ยงดูสามี ลูก 2 คน จึงตัดสินใจหารายได้ด้วยวิธีการลงทุนทางอินเทอร์เน็ต”

นางแพรวา กล่าวว่า “เราต้องการลงทุนเพื่อหารายได้วันละ 300 - 700 บาท ดิฉันอายุเยอะแล้วจะไปทำงานอะไร คนเราต้องเลือกทำงานที่อยู่บ้านก็ได้ดีกว่าการเป็นลูกจ้างประจำ การลงทุนมีความเสี่ยงทุกอาชีพ แต่คิดว่าทำแบบนี้ไม่เหนี่ยวเงินอยู่กับเราไม่คิดว่าพลิกือออกมาเป็นแบบนี้”

นายชานนท์ กล่าวว่า “ผมยังไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเงิน ผมจึงเริ่มค้นหาวิธีการหาเงินทางอินเทอร์เน็ตจนได้เจอ Forex ผมต้องการหารายได้จากการลงทุนลักษณะนี้”

นายโอฬาร กล่าวว่า “เศรษฐกิจไม่ดี ข้าวของมีราคาสูง ผมมีภาระต้องดูแลภรรยา และบุตร ส่วนใหญ่ความเหน็ดเหนื่อยจากเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผมต้องการหารายได้เพิ่ม”

และนายพศิน กล่าวว่า “ผมอายุมากแล้ว ตั้งใจจะเทรด Forex เป็นการหารายได้เหมือนการทำงานประจำ”

2) ปัจจัยด้านความโลภ

ปัจจัยที่พบมากลำดับที่ 2 ความโลภในมุมมองแนวพุทธ คือ กิเลสเป็นเหตุทำให้จิตใจเศร้าหมอง บุคคลที่มีสภาพจิตใจที่มีความโลภเพราะต้องการผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน ความต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงเกินความเป็นจริง ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และทำได้ง่าย ย่อมมีโอกาสตกเป็นทาสความโลภ อาจเป็นการลงทุนมากกว่าหนึ่งการลงทุนขึ้นไป และอาจเป็นการลงทุนหลายครั้ง แม้ว่าจะสูญเสียเงินลงทุนไปก็พยายามหาโอกาสลงทุนอีก

ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาพิจารณาเรื่องการลงทุนในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นการลงทุนที่ง่าย มีผลตอบแทนสูง ภายในระยะเวลาที่รวดเร็วอย่างสัมพันธ์กัน เช่น ผลตอบแทนจากการลงทุนบริษัทแห่งหนึ่งการันตีรายได้มากกว่าดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์จึงตัดสินใจลงทุนเมื่อได้ผลตอบแทนสูงภายในระยะเวลาอันรวดเร็วตามที่กล่าวอ้างแล้ว จึงตัดสินใจการลงทุนเพิ่ม แม้ว่าจะมีความเสี่ยงสูง ถึงแม้ว่าการลงทุนรูปแบบนี้จะมีความเสี่ยงสูงจากความเป็นไปได้และเสี่ยงต่อการถูกหลอกหลวงก็ตาม แต่บางกรณีศึกษาเมื่อได้ผลตอบแทนตามที่กล่าวอ้างในช่วงแรกแล้ว จึงตัดสินใจลงทุนเพิ่มมากกว่าหนึ่งการลงทุนเพื่อหวังว่าจะได้กำไรเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายได้รับเงินตอบแทนสูงสุดจากบริษัท ความโลภจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน ดังนี้

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า “บริษัทนี้ให้ผลตอบแทนดีกว่าฝากธนาคาร”

นางขวัญจิต กล่าวว่า “ดีจัง... ไม่ต้องนั่งเฝ้ากราฟเทรดเอง ครั้งแรกจึงตัดสินใจลงทุน 500 USD ได้กำไร 1.5-1.7% ต่อวัน จากนั้นจึงลงทุนเพิ่ม 10,000 USD ในเดือนแรกได้กำไร 100,000 บาท ได้เยอะกว่าเงินเดือนจึงตัดสินใจลาออกจะได้มีเวลาให้ครอบครัว”

นางแพรวา กล่าวว่า “ดิฉันคิดว่าเป็นอาชีพอิสระ ลงทุนน้อย กำไรเยอะ ด้วยความโลภของคนก็ธรรมดา ตัดสินใจลงทุนเพราะการันตีรายได้ 200 วัน ผลตอบแทน 400% ของเงินลงทุน”

นายชานนท์ กล่าวว่า “พอร์ต 20,000 บาท กลายเป็น 1,000,000 บาท ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ ผมพิจารณาแล้วเรียนครั้งละ 3,000 บาทแล้วโอเวอร์เทรดตามอาจารย์ได้เงินมา 1 ล้านบาท เงินในพอร์ตเติบโต 4 แสน 5 แสน ภายใน 1 สัปดาห์ เป็นสิ่งที่ทำให้ผมวิวามาก”

และนายโอฬาร กล่าวว่า “ลงทุนด้วยเงิน 100 USD ได้กำไร แล้วทำการถอนทันที เป็นจุดสำคัญที่ทำให้ผมตัดสินใจลงทุนเพิ่ม ผมลงทุนเพิ่มไปอีก 10,000 USD ยิ่งลงทุนมากยิ่งขึ้นได้ผลตอบแทนมากขึ้น”

3) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่

ปัจจัยที่พบมากลำดับที่ 2 ซึ่งเอื้อต่อการตัดสินใจในการลงทุน เนื่องจากบุคคลพึงพาเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงข้อมูลที่ง่าย อีกทั้งมีความจำเป็นต้องใช้ จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรืออาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีเป็นแหล่งส่งเสริมการตกเป็นเหยื่อ

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการหลอกลวงใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น มีวิธีการหลอกลวงผ่านทางสังคมออนไลน์ เช่น Facebook รองลงมาคือ YouTube จากนั้นติดต่อพูดคุยกันผ่านทาง LINE เมื่อกรณีศึกษาต้องการส่งการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศต้องสมัครสมาชิกภายใต้เว็บไซต์ของบริษัท (w.w.w.) การฝากเงินและการถอนเงินต้องใช้ระบบโอนเงินออนไลน์ (E-payment) สามารถตรวจสอบประวัติการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินผ่านแอปพลิเคชันของบริษัท มีความความง่าย สะดวก และรวดเร็ว นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดและเหยื่อไม่จำเป็นต้องพบหน้ากัน แต่สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นทางเลือกในโฆษณา กล่าวอ้าง การชักชวนเข้าร่วมคอร์สสัมมนา การชักชวนเข้าร่วมลงทุน จึงทำให้เทคโนโลยีสมัยใหม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจร่วมลงทุน ดังนี้

นางขวัญจิต กล่าวว่า “มันง่ายมากเพราะเราสามารถทำธุรกรรมผ่านทางโทรศัพท์ได้ ไม่เหมือนสมัยก่อน มีอินเทอร์เน็ตอะไรก็สะดวกไปหมด แค่ว่ายกมือถือขึ้นมา คลิ๊กเดียวทุกอย่างก็ไปแล้ว”

นางแพรวา กล่าวว่า “เขาจะมีแอปพลิเคชันของบริษัทมาให้ดาวน์โหลดผลรายได้ หากต้องการการฝาก-ถอน-ถอน ทำทุกอย่างผ่านมือถือโอนเงินเข้าสู่บัญชีของบริษัท”

นายชานนท์ กล่าวว่า “ผมได้พบเจอบุคคลหนึ่งสอนฟรีใน Facebook และ YouTube เป็นอาจารย์สอน Forex มีผู้ติดตามใน Facebook, YouTube และเว็บไซต์อื่นจำนวนมาก หลักหมื่นคน จึงเข้าใจว่าบุคคลนี้เป็นคนมีชื่อเสียงในวงการนี้ เขามักชักชวนเสมอว่า นักลงทุนสามารถเทรดตามได้ทุกที่ ทุกเวลา ด้วยเทคโนโลยีอันทันสมัย”

นายโอฬาร กล่าวว่า “ผมศึกษาข้อมูลบริษัทต่อทางอินเทอร์เน็ต มีเว็บไซต์น่าเชื่อถือมาก เช็คข้อมูลต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้มีเว็บไซต์ลูกมากกว่า 3 เว็บไซต์”

และนายพศิน กล่าวว่า “Forex ดีที่สุดแล้ว ผมสามารถทำได้ที่บ้าน หากมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ผมเริ่มศึกษาการใช้เทคโนโลยี การโอนเงินอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง”

4) ปัจจัยด้านการคบหาสมาคม

ปัจจัยที่พบมากลำดับที่ 2 สามารถอธิบายสาเหตุการกระทำความผิด โดยบุคคลมักเรียนรู้วิธีการกระทำความผิดจากการเข้าร่วมกลุ่มและได้รับเอาแนวคิด ค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มมาปฏิบัติจากการคบหาสมาคม โดยเรียนรู้ว่า การแก่งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถสร้างรายได้ ลักษณะลงทุนน้อยแต่ได้ผลตอบแทนมาก ผ่านการเรียนรู้จากการคบหาสมาคมโดยตรงและผ่านสังคมออนไลน์

ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาส่วนใหญ่ถูกชักชวนโดยมีเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อนสนิท และบุคคลในครอบครัว รวมไปถึงการเข้าร่วมกลุ่มในสังคมออนไลน์ เช่น Facebook LINE และ YouTube จึงมีโอกาสดำเนินการโฆษณา กล่าวอ้าง ชักชวน พิจารณาการลงทุนประกอบกับมีภาพลักษณ์ของบริษัทที่ดี มีการแสดงรูปภาพและภาพเคลื่อนไหวของผู้ชักชวนที่เป็นบุคคลและนิติบุคคลในบทบาทการใช้ชีวิตในวิถีชนชั้นกลางถึงชนชั้นสูง ทำให้กรณีศึกษาเกิดความสนใจและตัดสินใจเข้าร่วมคอร์สสัมมนาในเวลาต่อมา ในขณะที่เดียวกันเมื่อบุคคลเข้าสู่การแก่งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแล้วจึงรับเอาทัศนคติ ค่านิยม และซึมซับวิถีการปฏิบัติของผู้ชักชวนก่อนหน้าและเรียนรู้ชักชวนประชาชน เพื่อหวังค่าตอบแทนจากบริษัทต่อไป ด้วยเหตุนี้การคบหาสมาคมหรือการเข้าร่วมกลุ่มเฉพาะหรือสังคมที่มองว่าการแก่งกำไรเป็นเรื่องปกติ และถูกชักชวนให้คล้อยตามในที่สุด ดังนี้

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า “เพื่อนสนิทชักชวน และคนในออฟฟิศลงทุนอีก 100 คน เพราะเชื่อใจมันใจมาก CEO การันตีทุน เลยมันใจค่ะ”

นางขวัญจิต กล่าวว่า “สามีดันฉันมาจากประเทศหนึ่งที่สามารถเทรด Forex ได้ถูกต้องตามกฎหมาย สามีสอนให้ดิฉันรู้จักการเทรด Forex ผ่านตัวแทนในต่างประเทศ สมัครผ่านทางเว็บไซต์”

นางแพรวา กล่าวว่า “นายเอ เพื่อนใน Facebook ลักษณะดูดี ดูภูมิฐาน ชอบโพสต์รูปภาพความหรูหราและเงินทองมากมาย พูดแอบแฝงในลักษณะชักชวนให้มาลงทุนกับบริษัท”

นายโอฬาร กล่าวว่า “วันหนึ่งไปเที่ยวบ้านเพื่อน ซึ่งเพื่อนเป็นเจ้าของโรงแรมในจังหวัดภูเก็ต ในวันนั้นมีการจัดสัมมนาการลงทุนที่โรงแรมของเพื่อนพอดี ผมจึงไปนั่งฟังด้วย”

และนายพศิน กล่าวว่า “ผมได้รู้จัก Forex จากเพื่อนสนิทที่รู้จักกันมานาน”

5) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์

ปัจจัยที่พบบ่อยมากที่สุด 3 ส่วนใหญ่เป็นการสร้างเรื่องราวของบุคคลธรรมดา นิติบุคคล และบริษัท ให้มีความประทับใจด้วยการสร้างโดยแก้ไขข้อเท็จจริง หรือการปรุงแต่งให้มีภาพลักษณ์ที่พึงประสงค์ ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือ เกิดความนิยมชมชอบ และความศรัทธา ภายใต้ภาพลักษณ์นั้น เช่น การสร้างโปรไฟล์ในบทบาทนักเทรเดอร์ โค้ช อาจารย์ หรือเป็นเศรษฐี ผู้ร่ำรวยจากการเก็งกำไร นักสร้างแรงบันดาลใจ และ CEO

ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาส่วนหนึ่งตัดสินใจลงทุนเพราะภาพลักษณ์ที่ดีในบุคคล นิติบุคคล และบริษัท ซึ่งภาพลักษณ์ของบุคคลเป็นการสร้างโปรไฟล์หลายบทบาท เช่น นักเทรเดอร์ โค้ช อาจารย์ เศรษฐี ผู้ร่ำรวยจากการเก็งกำไร นักสร้างแรงบันดาลใจ และ CEO อาจประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญอื่น เช่น มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ มีความสามารถในการเขียนหนังสือ หรือ E-Book ส่วนภาพลักษณ์ของนิติบุคคลเป็นการสร้างความมั่นคงให้บริษัท เช่น แสดงใบประกอบอนุญาตการจดทะเบียนบริษัท แสดงใบอนุญาตประกอบธุรกิจเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีการการสร้างเว็บไซต์ทางการที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ภายในเว็บไซต์มีการโพสต์รูปภาพธุรกิจอื่น เช่น อสังหาริมทรัพย์ โฆษณาธุรกิจ การทำบุญและการทำความดีเพื่อสังคม โพสต์รูปภาพทรัพย์สิน เช่น บ้าน คอนโด รถยนต์ เรือยอร์ช เครื่องบินส่วนตัว มักมีการถ่ายรูปร่วมกับบุคคลในวงการอื่น เช่น ดารา นักแสดง รวมทั้งแอบอ้างว่ารู้จักบุคคลในกระทรวง เช่น รู้จักตำรวจ รู้จักเจ้าหน้าที่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำหรับภาพลักษณ์ของบริษัทส่วนใหญ่เป็นการเข้าตึกสำนักงานในทำเลดี มีการรักษาความปลอดภัยสูง มีความทันสมัย มีการจัดนิทรรศการต่าง เพื่อต้องการให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือ นิยมชมชอบ และความศรัทธาภายใต้ภาพลักษณ์นั้น ดังนี้

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า “บริษัทนี้ลงทุนเทรดให้ ที่อ้างว่าเปิดมาแล้ว 4 ปี เป็นบริษัทของคนไทยเห็นความเคลื่อนไหวใน Facebook เสมอ เจ้าของชอบทำบุญมีการเปิดมูลนิธิร่วมทำบุญองค์กรต่าง ๆ มีโชว์รูมรถยนต์หรู อสังหาริมทรัพย์ บ้าน รถ คอนโด และที่ดิน ” นางสาวละอองดาวกล่าวต่อว่า “ดิฉันเห็นว่าเจ้าของหนุ่มไฟแรงอายุ 26 ปี มีตัวตนชัดเจน”

นางแพรวา กล่าวว่า “คอร์สสัมมนาผู้บริหารใส่สูท ทีมงานใส่กระโปรงสวยงาม มีคนไทยร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก แม้ทีมผู้หญิงใส่ชุดเดรสเรียบหรูสวยงาม มองดูแล้วมีความน่าเชื่อถือว่าเป็นผู้ประสบความสำเร็จในธุรกิจนี้ มีการโชว์เงินดิจิทัลในบัญชี นำใบอนุญาตประกอบธุรกิจมาให้ดูถือเป็นการรับรองว่าบริษัทนี้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย มีการแสดงรูปในงาน Money Expo 2019 ที่ Impact เมืองทองธานี”

นายชานนท์ กล่าวว่า “สถานที่จัดคอร์สสัมมนาเป็นการเช่าตึกย่านโชคชัย 4 เป็นตึกสำนักงานที่มีความทันสมัยและมีความก้าวหน้ามากขึ้น เพิ่มระบบการดูแลความปลอดภัยต่าง ๆ อาจารย์มีการจัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคม ทำบุญเพื่อสังคม อาจารย์เคยได้ไปรับรางวัลระดับโลกที่มาเก้าหรือฮ่องกงพร้อมกับทีมงานกลับมาเมืองไทยมีการเชิญเกียรติต่าง ๆ นานา สร้างความน่าเชื่อถือ สร้างความศรัทธา”

นายชานนท์ กล่าวต่อว่า “เขาเป็นนักเล่านิทานที่เก่งคนหนึ่ง เขามีเรื่องราวที่สร้างแรงดึงดูดและความประทับใจที่ดีคนหนึ่ง มุมมองของเขาสามารถชักจูงให้เราเคลิ้มตามเนื้อเรื่องของเขามาก ทำให้เราเชื่อในทุกเรื่องในคอร์สฯ นอกจากนี้ภาษาอังกฤษเขาแน่นมาก เขาเคยไปสอนในต่างประเทศ เช่น ประเทศลาว ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสหรัฐอเมริกา”

นายโอฬาร กล่าวว่า “แม่ทีมที่ขึ้นมาพูดเป็นข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่จึงเกิดความน่าเชื่อถือระดับหนึ่ง มีเว็บไซต์น่าเชื่อถือมากสามารถสืบกลับได้ในสถานที่ตั้งในประเทศไทย มีเว็บไซต์ลูกมากกว่า 3 เว็บไซต์ มีการแสดงใบอนุญาตในประเทศอังกฤษที่ชัดเจน มีการันตรีรายได้ มีการจัดสัมมนาให้ความรู้แนะนำวิธีการอันเป็นการสร้างแรงจูงใจ บุคคลมีตัวตนจริงเจอจากการสัมมนา”

6) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ

ปัจจัยที่พบมากที่สุดลำดับที่ 4 บุคคลผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนเก็งกำไร อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในมุมมองพุทธศาสนาแปลว่า วิชชา หากบุคคลตัดสินใจเข้าร่วมลงทุนโดยปราศจากความรู้และความเข้าใจที่เรียกว่า อวิชชา ทำให้บุคคลเกิดความหลงผิดหรือความประมาทและไม่มีประสบการณ์ในการพิจารณาสิ่งเหล่านั้นด้วยสติปัญญา จึงตกเป็นเหยื่อการหลอกลวง เช่น บุคคลไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจการลงทุนและการเก็งกำไร ทำให้บุคคลไม่รู้ว่าการลงทุนใดเป็นธุรกิจแอบแฝงแชร์ลูกโซ่ ผู้ตกเป็นเหยื่อประเภทนี้ถือว่าเป็นเหยื่อบริสุทธิ์

ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษาส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าข้อเท็จจริงทางกฎหมาย หรือประกาศจากหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการไม่อนุญาตให้ประชาชนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ไม่รู้จักการลงทุน ไม่รู้จักการเก็งกำไร แต่หลงเชื่อการโฆษณา ชักชวน กล่าวอ้างจากบริษัทที่เป็นการหลอกลวงประชาชน ด้วยเหตุนี้กรณีศึกษาจึงตัดสินใจร่วมลงทุนกับบริษัทด้วยความประมาทและไม่ระมัดระวัง เมื่อบริษัทไม่จ่ายผลตอบแทนจึงทำให้กรณีศึกษาทราบว่าตนตกเป็นเหยื่อด้วยเหตุนี้ การขาดความรู้ด้านข่าวสารของรัฐ เกี่ยวกับการลงทุน การเก็งกำไร และแชร์ลูกโซ่ ทำให้กรณีศึกษาตัดสินใจลงทุนโดยไม่รู้ว่าบริษัทหลอกลวงและแอบแฝงแชร์ลูกโซ่ ดังนี้

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า “ดิฉันลงทุนครั้งแรก ดิฉันพิจารณาอย่างรอบคอบว่า บริษัทนี้ การันตีรายได้เดือนละ 10-15% มองว่าไม่โอเวอร์จนเกินไปเมื่อเทียบกับบริษัทอื่นที่เข้าขาย แชรส์ลูโก้ (คดีคอร์สสัมมนาญาติ 30%, บริษัท A 60%, บริษัท B 90%, แม่แม่ณี 98%) เจ้าของเขาพูดเสมอว่า บริษัทนี้มันไม่เน้นการชักชวนผู้อื่นเหมือนบริษัทอื่น ดิฉันจึงตัดเรื่องแชรส์ลูโก้ออกไปและตัดสินใจอย่างไม่ระมัดระวัง”

นางแพรวา กล่าวว่า “ดิฉันลงทุนครั้งแรก ไม่มีความรู้เรื่องการลงทุนเลย ไม่เคยรู้จักลงทุนรูปแบบนี้ ไปงานสัมมนาในงานก็ไม่ได้ฟังใครมากฟังแต่ผลประโยชน์อย่างเดียว ได้ยังไงบ้าง ดิฉันใช้มือถือโอนเงินทำไม่เป็น ทุกครั้งที่มีการลงทุนจะใช้วิธีโทรหาแม่ทีม ในช่วงแรกเราอยู่ไหน เขาสามารถมาหาเราได้เสมอ เขาจะส่งคนมาช่วย ดิฉันเข้ารหัสธนาคารแล้วเอามือถือให้เขาจะโอนเงินไปยังบริษัท เขาจะโหลดแอปพลิเคชันมาให้ใช้ตัวเลขดิจิทัล”

นายโอฬาร กล่าวว่า “ผมลงทุนครั้งแรก ศึกษาอย่างคิดว่าบริษัทนี้ไม่มีอะไรว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมายทั้งทางอินเทอร์เน็ตและหน่วยงานของภาครัฐบาลหาข้อเสียไม่เจอว่าผิดกฎหมาย ไม่คิดว่ามันเป็นแชรส์ลูโก้”

7) ปัจจัยด้านกิจวัตรประจำวัน

เป็นปัจจัยที่พบมากที่สุดที่ 5 บุคคลมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม จากแบบแผนของการดำเนินชีวิต หรือจากกิจวัตรหรือนิสัยประจำ กระทำเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ อาจเข้าไปสัมผัสโดยตรงกับสิ่งที่เป็นความผิดหรือผู้กระทำความผิด จึงเป็นโอกาสทำให้ผู้กระทำความผิด เห็นช่องทางการหลอกลวง เช่น บุคคลที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นประจำมีโอกาสได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการหลอกลวงร่วมลงทุนในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอาจนำไปสู่การตกเป็นเหยื่อ

ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษามีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ สามารถพบเห็นการโฆษณา ชักชวน กล่าวอ้างทางอินเทอร์เน็ตโดยผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้กรณีศึกษาเกิดความ ต้องการร่วมลงทุนเพื่ออยากมีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมีโอกาสพบเห็นข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และการประกาศ โฆษณา ชักชวนประชาชนให้นำทรัพย์สินมาร่วมลงทุนในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ การโฆษณาคอร์สสัมมนา โดยหลอกลวงว่าจะทำให้กรณีศึกษามีรายได้เป็นประจำในแหล่งเงินทุนรูปแบบใหม่ ดังนี้

นางแพรวา กล่าวว่า “ชีวิตแม่บ้าน ดิฉันอยู่แต่บ้าน ที่บ้านมีอินเทอร์เน็ต ดึ้นเข้ามา ก็เล่นเน็ต เล่นเฟซบุ๊ก ดูข่าว ดูคลิป ใช้มือถือตลอด ทำให้เจอบริษัทนี้ เห็นในทุก ๆ วัน ดิฉันไม่เข้าใจอะไรหรอก รู้แต่ว่าลงทุนแล้วได้ผลกำไรทุกวันเท่านั้นเอง จึงตัดสินใจหักแซทเข้าไปพูดคุย...”

นายพศิน กล่าวว่า “ทุกวันนี้ไม่ได้ทำอะไร เปิดคอมพิวเตอร์ทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง เล่นเกมส์ ดูหนัง ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์รอเวลาตลาดยุโรปเปิด กราฟเคลื่อนไหวก็เทรด Forex เป็นการหารายได้ที่ไม่ต้องยุ่งกับใครได้กำไรก็ถอนออกมาใช้ วันเสาร์อาทิตย์ก็ไปวิ่งออกกำลังกายยืดกล้ามเนื้อจากการนั่งเทรด”

8) ปัจจัยด้านการทำงานภาครัฐ

ปัจจัยที่พบมากลำดับที่ 5 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บางหน่วยงานยังขาดความรู้เกี่ยวกับการแก๊งค์กำไร อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ไม่มีหน่วยงานเฉพาะดูแล ไม่มีการปราบปรามผู้กระทำความผิดบนสังคมออนไลน์ และประชาชนเข้าถึงหน่วยงานของรัฐได้ยาก

ผลการศึกษาพบว่า การเกิดอาชญากรรมเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่แพร่หลายบนสังคมออนไลน์ เป็นผลมาจากการทำงานหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ขาดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม เช่น ภาครัฐไม่สกัดกั้นเว็บไซต์ และไม่มีหน่วยงานข่าวกรองที่ดีเพื่อพิจารณาเว็บไซต์ที่เข้าข่ายการหลอกลวงบนสังคมออนไลน์ กฎหมายไม่เข้มงวด ประชาชนเข้าถึงหน่วยงานของรัฐได้ยาก ด้วยเหตุนี้ การทำงานของภาครัฐทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ดังนี้

นางขวัญจิต กล่าวว่า “ปัจจุบันบ้านเราจะไหลตอะไรมาก็ได้ ข้อเท็จจริงบนออนไลน์ ไม่มีใครรู้ได้เลยว่าจริงหรือหลอก ผู้รับสื่อออนไลน์ต้องใช้วิจารณญาณในการพิจารณาด้วยตัวเอง รัฐบาลควรเข้ามาดูแลการป้องกัน ควรมีการออกกฎหมายอย่างเข้มงวดเกี่ยวกับการทำธุรกรรมแก๊งค์กำไรที่ถูกหรือผิดกฎหมาย กระทรวงเทคโนโลยีควรมีส่วนในการบล็อกเว็บไซต์ รัฐบาลควรมีหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเพราะว่ายุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลงอาจไม่ทันสมัย อาจไม่ทันเทคโนโลยีซึ่งมีความอันตรายมาก”

นายโอฬาร “ผมขอสรุป 3 ประเด็น คือ

(1) ไม่มีหน่วยงานของรัฐบาลช่วยการกรองข่าวสารว่าข้อเท็จจริง การแพร่หลายข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ทำให้ประชาชนที่เข้าถึงข้อมูลส่วนใหญ่เข้าใจว่าธุรกิจนี้สามารถลงทุนได้ เพราะเชื่อในเทคโนโลยี เข้าใจว่ามีระบบการทำงานจริง มีการเขียนโปรแกรมจริง ช่องทางการทำเงินส่วนใหญ่นำเสนอเป็นเงินดิจิทัลบนเว็บไซต์ ประชาชนจึงไม่รู้ว่ธุรกิจอันไหนจริง อันไหนหลอก

(2) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐบาลไม่มีความชัดเจน เมื่อประชาชนต้องการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของบริษัททำได้ยาก ผมเคยโทรถามหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงพาณิชย์เพื่อสอบถามว่า บริษัทนี้ ใบอนุญาตเลขที่นี้ มีประกอบธุรกิจจริงหรือไม่ มีการลงทุนจริงหรือไม่ ปรากฏว่ามีช่องทางการติดต่อจริงแต่โทรไม่ติด เมื่อสอบถามเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่เขาบอกไม่รู้จักยังไม่มีความเกี่ยวข้องกับบริษัทนี้

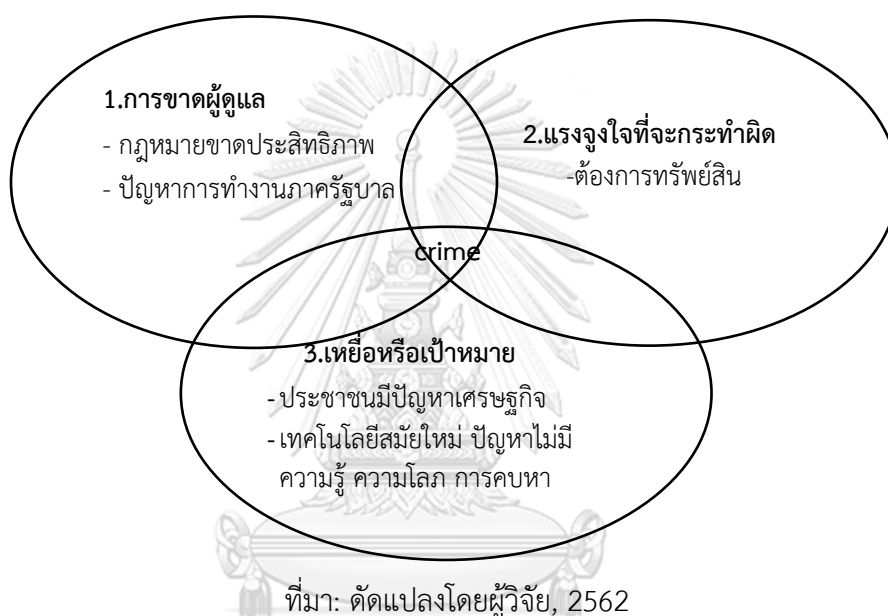
(3) สุดท้ายผมหาข้อเสียไม่เจอเลยจึงมองเป็นการลงทุน ไม่รู้เลยว่าเป็นแชร์ลูกโซ่”



4.2.4 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

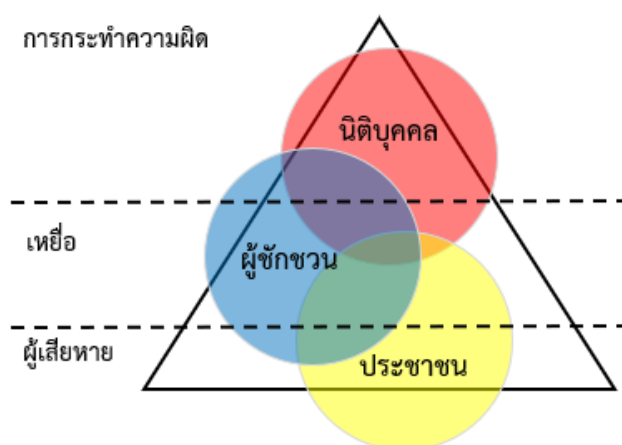
การตกเป็นเหยื่อถูกหลอกลวง กล่าวอ้างการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมตามทฤษฎีกิจกรรมประจำวัน ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 องค์ประกอบที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม



จากภาพที่ 7 อธิบายองค์ประกอบที่ทำให้เกิดอาชญากรรมและการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมตามทฤษฎีกิจกรรมประจำวัน ผู้กระทำผิดเห็นเป้าหมาย หรือประชาชนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ มีความโลภ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยสนับสนุน มีช่องทางในการติดต่อสื่อสารในการคบหาสมาคม ประชาชนที่หลงเชื่อภาพลักษณ์ ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจ ประชาชนที่มีกิจกรรมประจำวัน สัมพันธ์กับการขาดผู้ดูแลด้านปัญหาการทำงานของภาครัฐ ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ประชาชนผู้เป็นเหยื่ออาชญากรรม และผู้เสียหาย ดังแผนภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิด เหี้ยออาชญากรรม และผู้เสียหาย



ที่มา: ดัดแปลงโดยผู้วิจัย, 2562

จากภาพที่ 8 แสดงความสัมพันธ์การแบ่งระดับของผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมการแก๊งค์กำไร อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศประกอบด้วยผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล และผู้ชักชวนหรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ในขณะเดียวกันอาจเป็นเหยื่ออาชญากรรมและผู้เสียหาย ดังนี้

ผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล หมายถึง ผู้บริหาร หรือผู้อยู่เบื้องหลัง ทำหน้าที่ จัดตั้ง บริษัทนิติบุคคล จัดตั้งทีมงานการหลอกลวงร่วมลงทุน คอร์สสัมมนา แพ็คเค็จ จัดตั้งระบบการเทรด/ ฝากเทรด จัดทำเว็บไซต์ เข้าสถานที่ ดูแลเรื่องกฎหมาย การติดต่อประสานงาน นิติบุคคลมักทำงาน อย่างเป็นกระบวนการและเป็นระบบ เป้าหมายของนิติบุคคล คือ สร้างภาพลักษณ์ สร้างความเชื่อ ความศรัทธา และความไว้วางใจ อาจเป็นบุคคลตั้งแต่ 3-5 คนขึ้นไปทำงานร่วมกันอย่างมืออาชีพ

ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ชักชวน หมายถึง แม่ทีม ทำหน้าที่สร้างความน่าเชื่อถือแก่บริษัท โฆษณา ชักชวนทำให้ประชาชนเกิดความสนใจบริษัท จากนั้นเป็นผู้ชักชวนประชาชนให้ร่วมลงทุน โดยจะได้รับค่าตอบแทนเพิ่ม เป้าหมายของผู้ชักชวน คือ การชักชวนคอร์สสัมมนาและการชักชวน ร่วมลงทุนฝากเทรด โดยมีการ์นตรีรายได้และกำหนดการจ่ายที่ชัดเจน ส่วนใหญ่แม่ทีมจะเป็นบุคคล เช่น นักเทรดเดอร์, โค้ช, อาจารย์, เศรษฐี, นักสร้างแรงบันดาลใจ และ CEO เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของผู้ชักชวน หรือแม่ทีม มีความขัดแย้งกันในระดับเหยื่อ และผู้เสียหายตามมุมมองอาชญาวิทยา พบว่ามีประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่อ 2 ระดับ

- แม่ทีมที่ยังเชื่อว่าบริษัทยังมีการดำเนินธุรกิจจริง เรียกว่า “แม่ทีมอวย” แม้ว่าบริษัทจะมีการสร้างสถานการณ์เลื่อนการจ่ายเงิน และไม่จ่ายเงินก็ตาม หน้าที่ของแม่ทีมอวย จะต้องทำการสนับสนุน ชื่นชม และปกป้องบริษัท ใช้วาทศิลป์ให้ลูกทีมมีความเชื่อ ศรัทธา ไว้วางใจ

บริษัท ให้กำลังใจประชาชนให้ร้อเงินจากบริษัท และไม่ไปแจ้งความดำเนินคดี บทบาทเหล่านี้บริษัทจะมีรายได้จากค่าคอมมิชชั่นและรายได้พิเศษจากค่าดูแลบริหารทีมงาน

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า แม่ที่มอวยมักพูดว่า “CEO และ แม่ที่มจะออกมาพูดเสมอ เชื่อใจผมสิ เชื่อประกาศบริษัทสิ อีกไม่นานเกินรอ อย่าน่ากังวล พวกเขายังคงบอกนักลงทุนที่เหลืออยู่ให้เชื่อประกาศบริษัท เอกสารกำลังรอเซ็นตอนุมัติ อย่าน่าไปฟังใครให้หนักใจตอนนี้อัดใจรอสักนิด CEO เขามีธุรกิจหลายอย่าง มีสถานที่ให้เราไปติดตามทุนคืนได้ ทีมงานก็ตั้งใจทำงานทุกคน และบริษัทจะฟ้องกลับทั้งหมดรวมถึงสื่อที่น่าเสนาขอข่าวด้วย”

- แม่ที่มที่ไม่เชื่อว่าบริษัทมีการดำเนินธุรกิจแล้ว จะใช้วิธีการแสดงความบริสุทธิ์ โดยวิธีการเข้าแจ้งความ นำข้อมูลพยานหลักฐานแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ แม่ที่มประเภทนี้จะเป็นผู้รวบรวมผู้เสียหายเข้าดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า “ปัจจุบันที่มอวยยังปกป้องกันอยู่ (จ่ายเข้าไป 6 เดือน) บริษัทนี้จะเน้นนักลงทุนที่มีรายได้ประจำ มีสถานะทางสังคมที่ดี วงเงินสูง แม่ที่มจะหาลูกข่ายกันอย่างไรแบบปากต่อปาก แม้จะสร้างสถานการณ์หรือพูดใดใดก็ตาม ขณะนี้ดิฉันแน่ใจแล้วว่าถูกหลอกแน่นอน เจ้าของและทีมงานใช้เงินอย่างหุรหุรอยู่สบาย ขับ Ferrari อยู่คอนโดหรูร้อยล้าน”

นางขวัญจิต กล่าวว่า “ดิฉันได้สังเกตถึงความไม่ปกติในการดำเนินธุรกิจจึงตัดสินใจเข้ามาแจ้งความเพราะเห็นใจลูกที่ม 300 คน มูลค่าการลงทุน 15 ล้านบาท และเพื่อแสดงความบริสุทธิ์กับทางการว่าไม่มีส่วนข้องเกี่ยวกับการบริหารงานในบริษัทนี้ ทำให้แม่ที่มอวยทำทนายดิฉันว่า... ถ้าแจ้งความจะทำให้หน่วยงานดำเนินการปิดเว็บไซต์ ถ้าเว็บไซต์ถูกปิดคุณต้องรับผิดชอบความเสียหายในบรรดานักลงทุนกว่า 2 แสนคนที่เขารอเงิน ถ้าคุณไปแจ้งความระวังคุณจะได้โดนแจ้งความเท็จเพราะคุณตัดสินใจประกอบการลงทุนรับความเสี่ยง คุณทำธุรกรรมด้วยตัวคุณเอง คุณกดมือถือโอนเงินเอง จากนั้นเขานำรูปดิฉันไปต่อว่าต่างๆ นานา...”

เหยื่อหรือผู้เสียหายที่เป็นประชาชน หมายถึง บุคคลผู้ถูกชักชวน ผู้หลงเชื่อ ผู้ตกเป็นเหยื่อ หรือผู้เสียหายจากการชักชวนทางตรงและทางอ้อมจากแม่ที่มและนิติบุคคล เป้าหมายของประชาชนคือ บุคคลทั่วไปอายุระหว่าง 25-60 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่สนใจการหารายได้รูปแบบใหม่จากอินเทอร์เน็ต มีความสามารถใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตอย่างชำนาญระดับหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของผู้ตกเป็นเหยื่อในระดับประชาชน มีความขัดแย้งกันในระดับเหยื่อและผู้เสียหายตามมุมมองอาชญาวิทยา พบว่ามีประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่อ 4 ระดับ คือ

- ประชาชนที่ยังมีความเชื่อแม่ทิมและนิติบุคคล แม้ว่าบริษัทจะมีการสร้างสถานการณ์เลื่อนการจ่ายเงินและไม่จ่ายเงินก็ตาม คนเหล่านี้จะยังมีความเชื่อและสามารถรอบริษัทจ่ายเงิน เช่น บริษัทยังมีการดำเนินงานอยู่อย่างสนิทใจ ระดับการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ผู้วิจัยพิจารณาว่าเป็นเหยื่ออาชญากรรม

- ประชาชนนักลงทุนที่ลังเลและเชื่อว่าบริษัทยังมีการดำเนินงานอยู่หรือไม่ แต่ยังคงเชื่อแม่ทิมอยู่ในลักษณะข่มขู่ว่า ปัจจุบันบริษัทยังมีการดำเนินงานอยู่ มีทีมงานมีแอดมินตอบแชท ทำงานตามปกติ แต่เมื่อท่านไปแจ้งความร้องทุกข์ หน่วยงานของรัฐจะสกัดกั้นเว็บไซต์ของบริษัทและปิดเว็บไซต์ จากนั้นจะทำให้ท่านเข้าเว็บไซต์ไม่ได้อีกต่อไป และไม่สามารถถอนเงิน(ดิจิทัล)ได้ จากนั้นแม่ทิมอวยแนะนำให้กลุ่มคนเหล่านี้รอบริษัท ไม่ต้องแจ้งความดำเนินคดี ผู้วิจัยพิจารณาว่าเป็นเหยื่ออาชญากรรม

- ประชาชนที่ไม่เชื่อแม่ทิมและนิติบุคคลแต่ไม่ต้องการดำเนินคดี เช่น มีอาชีพและสถานภาพทางสังคมที่ดี เช่น พระ จบการศึกษาปริญญาเอก เป็นนักบิน ทนายความ ครูอาจารย์หรือบุคคลเกษียณอายุราชการ ด้วยเหตุผลจากความอาย เหตุผลกลัวคนอื่นมองว่าเป็นคนโลภ กรณีศึกษาบางคนนำเงินครอบครัวมาลงทุนจึงไม่ต้องการแจ้งความเพราะต้องการรักษาความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว กลุ่มคนเหล่านี้จึงตัดสินใจไม่แจ้ง ความดำเนินคดี แต่ยังคงมีความหวังว่าบริษัทจะคืนเงินลงทุน ผู้วิจัยพิจารณาว่าเป็นเหยื่ออาชญากรรม ดังนี้

นางขวัญจิต กล่าวว่า “ดิฉันมาแสดงเจตนาบริสุทธิ้นำข้อมูลที่มีมาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีคนเห็นด้วยกับดิฉันและฝากดิฉันเข้ามาแจ้งความเยอะมาก น้องสาวจบปริญญาเอกไม่กล้ามาเพราะสิ่งนี้ สื่อกักเขียนข่าวในลักษณะของความโลภ ดังนั้น ผู้เสียหายส่วนหนึ่งจึงเกิดความอายในกลุ่มมี พระทนายความ ตำรวจ หมอ นักบิน ทุกอาชีพเยอะมาก”

- ประชาชนที่ไม่เชื่อแม่ทิมและนิติบุคคลต้องการดำเนินคดีเป็นผู้เสียหาย เพราะต้องการให้เจ้าหน้าที่ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด รวบรวมพยานและหลักฐานให้กับกระบวนการยุติธรรมเพื่อหวังการริบทรัพย์ และนำทรัพย์คืนผู้เสียหาย ผู้วิจัยพิจารณาว่าเป็นผู้เสียหาย ดังนี้

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า “ในกลุ่ม LINE ผู้เสียหายจากบริษัทนี้พบว่ามีสมาชิกเข้าร่วมกว่า 5,000 คน พุดคุยระหว่างนักลงทุนด้วยกันจึงได้ทราบว่าเข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ ดิฉันและเพื่อนผู้เสียหายจึงรวมตัวกันมาร้องทุกข์ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษและมีความหวังว่าจะได้รับความเป็นธรรมในครั้งนี้”

นางแพรวา กล่าวว่า “เดินทางจากสมุทรปราการคนเดียว ตั้งแต่ตี 5 มาร้องทุกข์กับกรมสอบสวนคดีพิเศษในเวลา 9 โมงเช้า และกล่าวถึงกระบวนการยุติธรรมว่า ควรจับคนหลอกหลวงให้ติดคุกไปเลย รีบทรัพย์แล้วนำเงินมาคืนผู้ลงทุน”

นายโอฬาร กล่าวว่า “เมื่อรู้ว่าถูกหลอกแล้วนายโอฬารเป็นผู้จัดตั้งกลุ่ม LINE square เพื่อรวบรวมเหยื่อโดยการจัดตั้งเครือข่ายกลุ่มผู้เสียหายจากบริษัทต่างๆ กว่า 15 บริษัท มีสมาชิกกว่า 5,000 คน และผมโดนบริษัทและแม่ทีมบล็อกรถติดต่อใน Facebook และ LINE ทุกทางเพื่อไม่ให้แสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามกับบริษัทอื่นเป็นการสร้างความล้มเหลวต่อประชาชนผู้ที่ยังไว้วางใจอยู่”

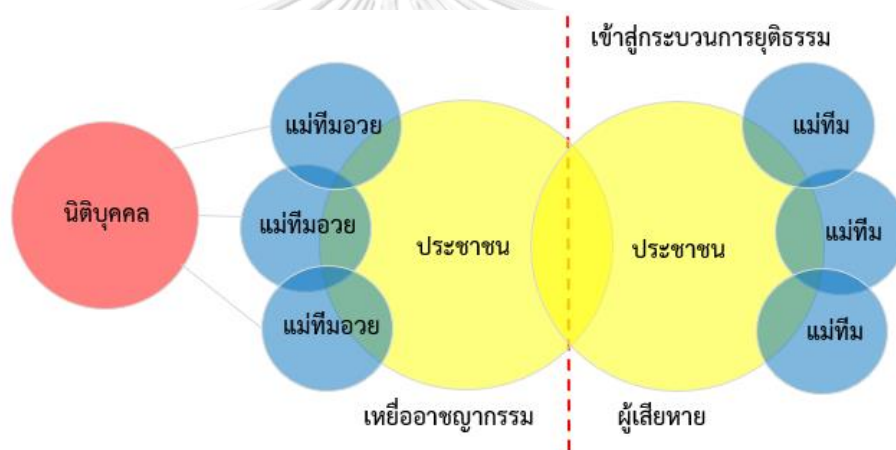
อาจสรุปได้ว่าเหยื่ออาชญากรรมในที่นี้ หมายถึง บุคคลซึ่งถูกหลอกหลวง ชักชวนให้หลงเชื่อ นำเงินมาลงทุนแก๊งกำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ส่งผลให้ได้รับความเสียหายทางด้านทรัพย์สิน จากผลการศึกษาอาจแบ่งเหยื่ออาชญากรรม ได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประชาชนที่ยังมีความเชื่อแม่ทีมและนิติบุคคล 2) ประชาชนที่ไม่เชื่อแม่ทีมและนิติบุคคลแต่ไม่ต้องการดำเนินคดี เป็นต้น ในส่วนผู้เสียหาย หมายถึง ผู้ได้รับความเสียหายทางด้านทรัพย์สินจากการหลอกหลวงการแก๊งกำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และได้ทำการแจ้งความร้องทุกข์เพื่อนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

4.2.5 ความขัดแย้งกันในระดับของเหยื่ออาชญากรรมและผู้เสียหาย

ความขัดแย้งกันระหว่างระดับของเหยื่ออาชญากรรมและผู้เสียหายเป็นข้อค้นพบหนึ่งที่ได้จากการแบ่งระดับของผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเชิงกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผลการศึกษาเหยื่ออาชญากรรมพบว่า “ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและผู้เสียหายมีความขัดแย้งกัน” อย่างต่อเนื่อง ความขัดแย้งจะเริ่มขึ้นเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ประชาชนทั้งสองฝ่ายต่างใช้โจมตีซึ่งกันและกันผ่านทางสังคมออนไลน์ เรียกว่า Cyberbullying

ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายนิติบุคคลแม่ทีมอวยและประชาชนที่ยังมีความศรัทธาและความไว้วางใจ เรียกว่าเหยื่ออาชญากรรม และฝ่ายแม่ทีมรวบรวมประชาชน เรียกว่า ผู้เสียหายเข้าดำเนินคดี ดังแผนภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ความขัดแย้งของในระดับเหยื่ออาชญากรรม



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา: ดัดแปลงโดยผู้วิจัย, 2562

จากภาพที่ 9 แสดงความขัดแย้งของในระดับเหยื่ออาชญากรรมเชิงกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 4 กรณีศึกษาที่มาแจ้งความร้องทุกข์พบว่า มีความแตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และภูมิกำเนิด จังหวัดที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน ทว่าทุกภูมิภาคในประเทศไทยถูกหลอกลวงบริษัทที่ต่างกัน แต่ผู้เสียหายถูกหลอกลวงด้วยวิธีที่เหมือนกันจากการชักชวนลักษณะการฝากเทรดด้วยหุ่นยนต์ ภายใต้เงื่อนไขการันตีผลรายได้ตั้งแต่ 10-60% มีระยะเวลาการถอนเงิน 60, 120 วัน สุดท้ายบริษัทสร้างสถานการณ์ เพื่อปิดเว็บไซต์ ปิดช่องทางการสื่อสาร ปิดบริษัท และหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอย ในบางกรณีบางบริษัทยังคงมีการเคลื่อนไหวทางสังคมออนไลน์โดยแม่ทีมอวยให้ประชาชนรอประกาศจากบริษัท รอการจ่ายเงินจากบริษัท ที่สำคัญคือแม่ทีมและนิติบุคคลในนามบริษัทมีเจตนาให้ประชาชนไม่แจ้งความดำเนินคดีต่อกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

กรณีศึกษาระดับผู้เสียหาย ได้แก่ นางสาวละอองดาว นางขวัญจิต นางแพรวา และนายโอฬาร มีประสบการณ์ถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์หรือการคุกคามทางสังคมออนไลน์ (Cyberbullying) โดยแม่ทิมอวยและประชาชนที่ยังมีความเชื่อถือว่าว่างใจบริษัท กรณีศึกษาทุกคนถูกแม่ทิมอวยจึงใช้คำพูดกล่าวหาว่าร้าย การโพสต์รูป การโพสต์ข้อความ เขียนแสดงความคิดเห็นทางลบที่ทำให้เกิดความเสียหาย หรือแม้แต่การใช้รูปภาพที่ทำให้อับอายผ่านสื่อสาธารณะสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, LINE, YouTube, Twitter และ Instagram นอกจากนี้เมื่อผู้เสียหายแสดงความคิดเห็นใด ๆ ต่อบริษัท จะถูกรายงานโพสต์ว่าข้อความ เป็นข่าวปลอม (report) ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้เป็นเวลา 3 วัน จากนั้นถูกสกัดกั้นออกจากสังคมออนไลน์ (block) เพื่อไม่ให้แสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามกับบริษัทอื่นเป็นการสร้างความลังเลต่อประชาชนผู้ที่ยังไว้วางใจอยู่

อย่างไรก็ตามกรณีศึกษาผู้เสียหายทั้ง 4 ท่านได้ผ่านประสบการณ์เหล่านี้มาทุกคน และกรณีศึกษาสามารถประคับประคองสภาพจิตใจด้วยความเข้าใจอย่างดี และหวังว่ากระบวนการยุติธรรมจะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

นางสาวละอองดาว กล่าวว่า “แม้ว่าดิฉันจะใส่หน้ากากปิดหน้าแล้ว เมื่อการข่าวมีการนำเสนอ ทิมอวยและผู้ลงทุนบางส่วนได้ประจาน Facebook ของดิฉัน ต่อว่าและข่มขู่ฉันและเพื่อนที่เข้าแจ้งความต่าง ๆ นานา ในลักษณะผลิผลาม ใจร้อน ไม่รอบริษัทแถลงการณ์เพราะเขากลัวว่าบริษัทจะมีประเด็นทางสังคม หน่วยงานจะเข้ามาตรวจสอบ เขาว่าการเก็งกำไร Forex ไม่ได้รับอนุญาตด้วยชอบทางกฎหมาย เป็นธุรกิจสีเทา เขาจึงกลัวหน่วยงานบล็อกเว็บไซต์แล้วพวกเราจะถอนเงินไม่ได้กันทั้งหมด”

นางขวัญจิต กล่าวว่า “หลังจากเข้าแจ้งความ ดิฉันถูกลบออกจากกลุ่มแม่ทิม มีการต่อว่าเสียหายอย่างมากมาย ถูกข่มขู่จากบริษัทมากมาย แต่ดิฉันพยายามไม่สนใจ”

นางแพรวา เธอร้องให้ด้วยความคับแค้นใจและกล่าวว่า “แม่ทิมอวยต่อว่าดิฉันให้เสียหายหลายอย่าง ประจานในกลุ่มว่าแค่เงิน 60,000 บาท ผลตอบแทนที่ควรจะได้ 3,000 บาท ทำเป็นเรื่องมาก ถ้าไม่รอบริษัทเดี๋ยวแม่ทิมอวยจ่ายให้ก็ได้แล้วเจียบชะ เขาขู่ดิฉันว่า แจ้งความเลยเดี๋ยวก็โดนแจ้งความเท็จ”

นายโอฬาร กล่าวว่า “หลังจากที่ผมสร้างกลุ่ม LINE ในการชี้แนะผู้เสียหาย แม่ทิมอวยเข้ามา กด report ทำให้ผมไม่สามารถใช้งานในกลุ่มได้ 3 วัน ในกลุ่มมีการสร้างความปั่นป่วนมากส่งข้อความลักษณะทำทนายและมีการต่อว่าผมอย่างหนักว่า ทำงานให้ตำรวจ ทำงานให้ดีเอสไอ สงสัยอยากเล่นการเมือง แต่ผมไม่สนใจแค่ต้องการเงินคืนเท่านั้น”

ผลการศึกษาความขัดแย้งกันระหว่างบุคคลและกลุ่มคนของเหยื่ออาชญากรรมเกิดขึ้นจากการใช้อินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ ส่งผลให้กรณีศึกษาที่มาแจ้งความดำเนินคดีเป็นผู้เสียหายจะมาพร้อมกับประสบการณ์การอันเป็นสิ่งลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แม้ว่าพฤติกรรม Cyberbullying จะอยู่นอกเหนือการควบคุมโดยรัฐบาล แต่ส่งผลกระทบต่อด้านอารมณ์และความรู้สึกของผู้เสียหายโดยตรง ดังนั้นอาจทำให้ผู้เสียหายเกิดภาวะเครียด ความเศร้าหมองทางจิตใจ ร้ายแรงถึงขั้นฆ่าตัวตาย นางสาวละอองดาวอธิบายต่อว่า “ผู้ตกเป็นเหยื่อการลงทุนจากบริษัทนี้มีทั้งบุคคลผู้นี้เป็นชายวัยเกษียณมาพร้อมกับภรรยาและบุตรจากกรุงเทพฯ ได้นำบ้านไปจำนองกว่า 3.2 ล้านบาท ได้ยื่นเอกสารต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษเรียบร้อยแล้ว เอกสารดังกล่าวเป็นสัญญาทางแพ่ง 1 ฉบับ เพื่อเป็นหลักประกันว่าบริษัทมีการดำเนินธุรกิจจริง ผู้เสียหายจากบริษัทนี้ที่ลงทุนมากที่สุดคือหญิงสูงวัยลงทุนมากที่สุด 14 ล้านบาท และผู้โชคร้ายคนหนึ่งในจังหวัดเชียงรายลงทุนบริษัทนี้เกิดภาวะเครียดจากการสร้างสถานการณ์ของบริษัทจึงตัดสินใจฆ่าตัวตายไป เสียชีวิตไปแล้ว 1 ราย”



4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากหน่วยงานภาครัฐบาลและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง พบปัญหาที่สำคัญในการดำเนินงาน 5 ประเด็น ได้แก่

- 4.3.1 ปัญหาด้านกฎหมาย
- 4.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ
- 4.3.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4.3.4 ปัญหาด้านการปราบปราม
- 4.3.5 ปัญหาด้านการป้องกัน ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์ปัญหาเป็นส่วนๆ ดังนี้

4.3.1 ปัญหาด้านกฎหมาย

ปัญหาด้านกฎหมายเกี่ยวกับการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ดังนี้

1) พระราชบัญญัติการควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ.2485

การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 กล่าวคือพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินโดยมีหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงินใน “ธุรกิจปัจจัยชำระเงินตราประเทศ” มีผู้รับผิดชอบหลักคือกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย

พิจารณาลักษณะการเก็งกำไร Forex มีลักษณะคล้ายการลงทุนในสัญญาซื้อขายล่วงหน้าหรือ TFEX โดยพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้าพ.ศ.2546 มีผู้รับผิดชอบหลักโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งยังคงไม่ครอบคลุมถึงสกุลเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อผู้ใดกล่าวอ้างว่าธุรกิจเก็งกำไร Forex คือ TFEX จึงเป็นข้อความอันเป็นเท็จ อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวยังไม่อนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลทำการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราประเทศ ผู้วิจัยศึกษาพบว่าเริ่มมีการเก็งกำไร Forex ตั้งแต่พ.ศ.2540 ในลักษณะการหลอกลวงร่วมลงทุนอันเป็นการระดมทุนแชร์ลูกโซ่

ปัจจุบันมีการเก็งกำไร Forex แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

- (1) การเก็งกำไรซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยตัวแทนจากต่างประเทศ
- (2) การกล่าวอ้างการเก็งกำไรซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ปัจจุบันความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเก็งกำไร Forex แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ธุรกิจสีขาو ธุรกิจสีเทา และธุรกิจสีดำ ความเข้าใจในประเด็นเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการออกประกาศและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ Forex จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถชี้แจงแก่ประชาชนว่าปัจจุบันการเก็งกำไร Forex ยังไม่ได้อนุญาต ดังนั้นหากมีการชักชวน กล่าวอ้าง หรือประกอบธุรกิจเก็งกำไร Forex โดยบุคคลหรือนิติบุคคลถือว่าเป็นธุรกิจสีดำหรือธุรกิจที่ยังไม่ได้รับอนุญาต ปัจจุบันพบว่ามีการเก็งกำไรโดยตัวแทนจากต่างประเทศอย่างมากมาย ใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตในการแพร่กระจายข่าวสาร จัดตั้งทีมงานโดยคนไทยเพื่ออำนวยความสะดวกต่อประสานงาน จากนั้นชักชวนคนไทยเข้าให้ร่วมเก็งกำไรโดยอ้างว่าเป็นการลงทุน จึงต้องพิจารณาจากพฤติการณ์การประกอบธุรกิจว่าหากบริษัทหรือตัวแทนมีการประกอบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยนจริง ธุรกิจนั้นจะไม่เข้าข่ายการกระทำความผิดแต่ยังถือว่ายังคงเป็นธุรกิจสีเทา เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายในการกำกับดูแลลักษณะเก็งกำไรในประเทศไทย แต่หากบริษัทหรือตัวแทนไม่ได้มีการประกอบธุรกิจซื้อขายแลกเปลี่ยน หรือซื้อขายแลกเปลี่ยนเพียงแค่บางส่วนจึงเข้าข่ายการหลอกลวงประชาชน ถือว่าเป็นธุรกิจสีดำหรือผิดกฎหมาย การวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกอธิบายประเด็นการเก็งกำไร Forex ได้ดังนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทยยังไม่มีการออกกฎเกณฑ์กำกับดูแลในการเก็งกำไรและไม่มีการอนุญาตให้เก็งกำไร Forex แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายห้ามปรามอย่างชัดเจน เป็นผลให้การตีความของประชาชนคาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริง ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มเติมว่าการเก็งกำไร Forex ไม่ผิดกฎหมายคล้ายกับการลงทุนในต่างประเทศ แต่ทว่าธนาคารแห่งประเทศไทยยังไม่มีการออกคำสั่งห้ามแต่ยังไม่อนุญาตให้ประชาชนชาวไทยเก็งกำไร Forex อย่างเป็นทางการดังนี้

“การเก็งกำไร Forex หากมีการเทรดจริงเป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย คล้ายกับการลงทุนในต่างประเทศ แต่ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยยังไม่อนุญาตบุคคล นิติบุคคลที่เป็นประชาชนชาวไทยเก็งกำไรอยากอิสระ”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย, กระทรวงการคลัง, 2562)

ผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังมีมุมมองว่า การเก็งกำไร Forex ไม่ผิดกฎหมาย เมื่อประชาชนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของ Forex แล้วยังร่วมลงทุนที่มีความเสี่ยงด้วยตัวเองถือ เป็นการลงทุนที่ไม่ผิดกฎหมาย เพราะยังไม่มีกฎหมายห้ามชัดเจน ดังนั้นจึงมองว่าเป็นการลงทุน ธรรมดาที่ยังเป็นเงินของประชาชน ดังนี้

“ประชาชนจะเทรดไม่ได้ผิดกฎหมาย

ถ้าเทรดเองแล้วล้างพอร์ตคือความเสี่ยงเพราะเป็นเงินของผู้เทรด เมื่อมีความเสียหายภาครัฐ ไม่สามารถช่วยได้ แต่สุดท้ายประชาชนก็ต้องพึ่งภาครัฐและแจ้งความกับตำรวจอยู่ดี แต่หาก มีการชักชวนผู้อื่นถือเป็นความผิดเพราะในทางกฎหมายประเทศไทยยังไม่มีการอนุญาต”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, กระทรวงการคลัง, 2562)

ความเห็นจากผู้ใช้กฎหมายให้มุมมองผ่านทางกฎหมายว่า การเก็งกำไร Forex ไม่ผิดกฎหมาย เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายห้ามว่าการเก็งกำไร Forex เป็นความผิด เมื่อพิจารณาจาก มุมมองกฎหมายอาญายังไม่ระบุว่า เป็นความผิดนั้นคือสิ่งที่ประชาชนสามารถทำได้แต่ทำให้ใน พื้นที่สีเทา ในอนาคตหากกฎหมายต้องการให้ลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดต้องมีการระบุให้ชัดเจน เฉกเช่น ความผิดต่อทรัพย์ ความผิดต่อร่างกาย และความผิดต่อเพศ ดังนี้

“กฎหมายอาญาห้ามไหม

ถ้าไม่ห้ามถือว่าไม่ผิดกฎหมาย แต่กฎหมายไม่สนับสนุนให้มีการเก็งกำไร

กรณีถ้าจะผิดตามกฎหมายอาญา กฎหมายต้องระบุให้ชัด

ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรองรับ เมื่อมีประชาชนเก็งกำไร สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นธุรกิจ

สีเทา ถ้าต้องการให้มีความผิดต้องมีการร่างกฎหมายอย่างชัดเจน”

(สัมภาษณ์ท่านชนาภา ชอบพิเชียร, ผู้พิพากษา, 2562)

ความเห็นจากนักวิชาการให้ความเห็นว่า การเก็งกำไร Forex ไม่ผิดกฎหมายต้องพิจารณา จากตัวบทกฎหมายประกอบกับพฤติการณ์ในการประกอบธุรกิจ เช่น ถ้าตัวแทนแนะนำเรื่องการเก็ง กำไรและมีการซื้อขายจริงในตลาด Forex ผู้ลงทุนได้กำไรถือว่าประกอบธุรกิจจริงจะไม่เข้าข่าย การฉ้อโกงดังนี้

“ถ้าเป็นการเทรดกับตัวแทนต่างประเทศไม่ผิด

แต่ตัวแทนนั้นต้องได้รับอนุญาตทางกฎหมาย ปัจจุบันประชาชนมีการเปิดบัญชีเทรดค่าเงิน

ในบริษัทต่างประเทศจำนวนมาก บริษัทเหล่านั้นไม่ได้ประกอบธุรกิจในประเทศไทย

แต่เขามีตัวแทนในประเทศไทยจึงต้องกลับมาดูกฎหมายว่า ตัวแทนเหล่านั้นได้ทำตามที่เขา

ชักชวนหรือไม่”

(สัมภาษณ์ สุภัตรา แผนวิจิต, นักวิชาการ, 2562)

ข้อถกเถียงดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การเก็งกำไร Forex ไม่ผิดกฎหมายตามมุมมองทางกฎหมาย เมื่อใดก็ตามที่ประชาชนเก็งกำไร Forex ด้วยตัวเอง ประชาชนต้องยอมรับความเสี่ยงจากการขาดทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากหลายปัจจัยที่ทำให้เกิดความผันผวน เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย การเติบโตทางเศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์การทางการเมือง การค้าและกระแสเงินทุน และการควบรวมกิจการของธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นต้น เมื่อพิจารณาตามมุมมองอาชญาวิทยา การเก็งกำไร Forex มิได้เป็นความผิดเช่นอาชญากรรมพื้นฐาน (Street crime) หรือความผิดในตัวเอง (Mala in se) จึงไม่มีความผิดในตัวเอง อย่างไรก็ตามธุรกิจสีเทาได้ถูกพระราชบัญญัติการควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ.2485 โดยมีหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน “ธุรกิจปัจจัยชำระเงินตราประเทศ” บัญญัติว่าการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศต้องทำกับผู้ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเท่านั้น ได้แก่ นิติบุคคลรับอนุญาต ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บุคคลรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ ศูนย์บริหารเงิน บริษัทรับอนุญาต นายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศและบริษัทหลักทรัพย์รับอนุญาตเท่านั้น

การกระทำความผิดจะเกิดขึ้นเมื่อมี “บุคคลที่สาม” เข้ามาเกี่ยวข้องในการชักชวนและการกล่าวอ้างในลักษณะการหลอกลวง ผู้วิจัยจึงนิยามคำว่า การกล่าวอ้างการเก็งกำไรซื้อขายเงินตราต่างประเทศ หมายถึง การหลอกลวงปิดบังว่าทำธุรกิจเก็งกำไร Forex แท้จริงมิได้ทำธุรกิจแต่อย่างใด มิได้ซื้อขายผ่านตัวแทนรับอนุญาต จึงไม่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนจริงในตลาด Forex จึงเป็นความผิดในการหลอกลวงประชาชน ดังนั้นปัญหาด้านกฎหมายในพระราชบัญญัติการควบคุมแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 ยังไม่มีการระบุโทษทางกฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิด แต่มีการบัญญัติพฤติกรรมในการกระทำความผิดในมาตรา 4 วรรคสอง พระราชกำหนดการกักยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เมื่อมีการประกอบธุรกิจ Forex ในกรณีใดก็ตาม เช่น ชักชวนบุคคลอื่น ทำให้หลงเชื่อเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินถือว่า ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกักยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วยทั้งสิ้น โดยจะอธิบายในหัวข้อถัดไป

2) พระราชกำหนดการกักยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527

หากพิจารณากฎหมายว่าด้วยการกักยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2545 จะเห็นได้ชัดเจนว่าเจตนารมณ์กฎหมายฉบับนี้ บัญญัติเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดในการเก็งกำไร Forex เป็นสำคัญ นอกจากการดำเนินคดีอาญาแล้ว ยังมีการคุ้มครองเยียวยาเหยื่ออาชญากรรมและผู้เสียหาย ตามมาตรา 8 มาตรา 9 และ มาตรา 10 เพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เรียกต้นเงินคืน เรียกผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นเหตุอันชอบด้วยกฎหมายและยังให้อำนาจในการดำเนินคดีฟ้องเงินด้วย ผลการศึกษา

ทางกฎหมาย คือ การแก้งำไรซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยตัวแทนจากต่างประเทศไม่ผิดกฎหมาย ถือเป็นธุรกิจสีเทา ข้อเท็จจริงพบว่ามีประชาชนจำนวนมากแก้งำไร Forex 2 ลักษณะคือ เทรดด้วยตัวเองและการฝากเทรด ทำให้มีฉ้อฉลหรือผู้กระทำความผิดใช้ “Forex เป็นรูปแบบสินค้าหนึ่ง” ในการหลอกลวงประชาชน

การสัมภาษณ์เชิงลึกกรณีศึกษาที่มีประสบการณ์เทรดด้วยตัวเอง ได้แก่ นายชานนท์และนายพศิน อธิบายได้ว่าเมื่อกรณีศึกษารู้และเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของ Forex แล้วในเรื่องธุรกิจสีเทาที่มีความเสี่ยงจากการลงทุน และตัดสินใจลงทุนแก้งำไร Forex ด้วยตัวเองในตลาดการเงินขนาดใหญ่ที่มีความเสี่ยงและความผันผวนจากหลายปัจจัย ถือว่าเป็นการลงทุนและเป็นสิ่งที่ไม่ผิดกฎหมาย เพราะยังไม่มีกฎหมายห้ามชัดเจน ในขณะที่เดียวกันเมื่อเกิดความเสียหายเกิดขึ้นหน่วยงานจากภาครัฐไม่สามารถเอาผิดกับตัวแทนจากต่างประเทศได้

การสัมภาษณ์เชิงลึกกรณีศึกษาที่มีประสบการณ์ฝากเทรด เช่น นางสาวละอองดาวนางขวัญจิต นางแพรวาและนายโอฬาร จึงเข้าข่ายความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน เนื่องจากมี “บุคคลที่สาม” ในการจัดตั้งบริษัทนิติบุคคล บุคคล จัดตั้งทีมงานเรียกว่าแม่ทีม มีการหลอกลวงการสร้างโปรไฟล์ผ่านทางสังคมออนไลน์ เพื่อชักชวนกล่าวอ้างการฝากเทรดใน 3 ลักษณะ เช่น การฝากเทรดโดยบุคคล การฝากเทรดโดยทีมงาน และการฝากเทรดโดยใช้หุ่นยนต์ จากนั้นมีการการันตีผลตอบแทนและมีระยะเวลาชัดเจนที่สามารถถอนเงิน ให้สันนิษฐานว่าเข้าข่ายการกระทำความผิด

เมื่อมีการกล่าวอ้างชักชวนแก้งำไร Forex ผ่านทางเว็บไซต์ สิ่งแรกประชาชนควรมีการตั้งคำถามก่อนว่า การแก้งำไรซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยตัวแทนจากต่างประเทศ “บริษัทนี้” มีการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจ Forex หรือไม่ ขอใบอนุญาตหรือไม่ สถานที่ตั้งของบริษัทอยู่ในประเทศใด มีการจัดทำบัญชีชัดเจนหรือไม่ หรือมีทรัพย์สินหนี้สินหรือไม่ สันนิษฐานว่าบริษัทนี้เข้าข่ายหลอกลวงประชาชนหรือไม่ หากมีการดำเนินธุรกิจจริงก็อาจพิจารณาเพื่อลงทุนแต่อย่างไรก็ตามหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปต้องสันนิษฐานว่าบริษัทนี้เข้าข่ายหลอกลวงประชาชนที่เป็น การกล่าวอ้างเพียงแค่ว่ารูปแบบธุรกิจแก้งำไร มีลักษณะการดำเนินธุรกิจอ้างว่าเป็นตัวแทนและได้รับอนุญาตจากต่างประเทศ (Broker) จากนั้นได้ดำเนินการการว่าจ้างคนไทยเป็นผู้ประสานงานเรียกว่าตัวแทนหรือนายหน้าซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ในอดีตเรียกว่าธุรกิจค้าเงินเถื่อน (วีระพงศ์ บุญโญภาส, 2547) ปัจจุบันเรียกว่า IB หรือ Internal Broker ภายหลังเรียกว่า ‘แม่ทีม’ สร้างโปรไฟล์เพื่อสร้างความศรัทธา ความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจเพื่อชักชวนประชาชนแก้งำไรผ่านทางเว็บไซต์ ลักษณะการฝากเทรดมากมาย

“ปัจจุบันมีเว็บไซต์จากต่างประเทศชักชวน
ให้ประชาชนลงทุนซื้อขายเงินตราต่างประเทศในลักษณะเก็งกำไรค่าเงิน”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย, กระทรวงการคลัง, 2562)

ด้วยเหตุนี้หน่วยงานภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องจึงต้องบัญญัติกฎหมายเพื่อป้องกันและ
ปราบปรามการเก็งกำไร Forex ใน พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2545 ในมาตรา 4 วรรคสอง ความว่า

**ผู้ใดไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศตามกฎหมาย
ว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยน เช่น ซื้อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลาย
สกุล หรือเก็งกำไรหรืออาจจะได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตรา
แลกเปลี่ยนเงิน ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย**

มาตรา 4 วรรคสอง อธิบายว่า ปัจจุบันยังไม่เคยมีการให้ใบอนุญาตแก่บุคคลหรือนิติบุคคลที่
ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทหลักทรัพย์ในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทาง
อินเทอร์เน็ต หากผู้ใดให้บริการดังกล่าวในประเทศไทยจะมีความผิดตามกฎหมายควบคุมการ
แลกเปลี่ยนเงิน ดังนั้นการชักชวนบุคคลใกล้ชิดหรือผู้อื่นจึงมีความผิดตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย
ฉบับนี้ ดังนั้นเกณฑ์ในการพิจารณาคือเจตนา หากมีการกล่าวอ้างว่ามีการเก็งกำไร Forex ถ้ามีการซื้อ
ขายจริงจึงเป็นเรื่องการลงทุนและไม่ผิดกฎหมาย หากมีการกล่าวอ้างว่ามีการเก็งกำไร Forex และไม่
มีการซื้อขายจริง เป็นเพียงคำกล่าวอ้างจึงเข้าข่ายการระดมทุนแชร์ลูกโซ่ สิ่งที่ทำให้การเก็งกำไร
Forex เป็นสิ่งผิดกฎหมายคือกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน มาตรา 4 วรรคสอง
ข้างต้น

“ภายหลังมา 2-3 ปีที่ผ่านมาธุรกิจ Forex ได้กลับมาในประเทศไทยอีกครั้งหนึ่งแต่เป็นใน
ลักษณะของการชักชวนให้ไปเรียน เช่น เปิดสอนเทรด Forex เปิดคอร์สสัมมนา ทำให้มี
ผู้สนใจจำนวนมาก มีการชักชวนว่าตัวเองสามารถที่จะหารายได้จากการเก็งกำไร Forex”

(สัมภาษณ์ พ.ต.ท.พงศ์พจน์ ธรรมากุลวิชัย, บก.ปอศ, 2562)

“ปัจจุบันไม่มีการชักชวนโดยตรงแต่เรียกใช้คำว่าคอร์สสัมมนา ซึ่งมีการแฝงการชักชวน
ประชาชนชาวไทยเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างทีมงานบริหาร เช่น ผู้บริหาร แม่ทีม ผู้ชักชวน
และผู้ลงทุน เมื่อมีการจับกุมจึงเริ่มต้นจากการจับคนชวนที่อยู่ในประเทศไทย”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, กระทรวงการคลัง, 2562)

“การเก็งกำไรที่มีความผิดส่วนใหญ่มักเป็นการกล่าวอ้างเท่านั้น
ไม่ได้มีการประกอบธุรกิจจริง จึงเข้าข่ายความผิดเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่”

(สัมภาษณ์ท่านชนาภา ขอบพิเชียร, ผู้พิพากษา, 2562)

ที่น่าสนใจผู้กระทำความผิดเลี่ยงการชักชวนโดยตรงแต่ใช้คำว่าสอนเทรด Forex หรือ คอร์สสัมมนา นอกจากนี้อาจไม่มีการจัดตั้งบริษัทเพราะผู้ที่เข้าข่ายกระทำความผิดรู้อยู่แล้วว่าเมื่อไหร่ที่จัดตั้งบริษัทนั้นคือผิดมาตรา 4 วรรคสอง ทันที คอร์สสัมมนาเวทีในการสอนแต่แอบแฝงไปด้วยการชักชวนร่วมลงทุน “ฝากเทรด” มีการการันตีผลตอบแทนและมีระยะเวลาถอนเงินชัดเจน เช่น การจ่ายเงินทุก 15 วัน 30 วัน 60 วัน สิ่งแอบแฝงเหล่านี้จึงเป็นความผิดกฎหมาย ข้อเท็จจริง คือ การเก็งกำไรจะไม่สามารถคำนวณรายได้แน่นอน การสร้างรายได้ขึ้นอยู่กับว่านักเก็งกำไรซื้อหรือการขายในขาขึ้นหรือขาลง เมื่อพยากรณ์ได้ถูกทางจึงเป็นผลกำไร ถ้าพยากรณ์ผิดทางจึงขาดทุน นอกจากนี้การถอนเงินดิจิทัลเปลี่ยนเป็นเงินไทยต้องอ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันนั้น ดังนั้นการเก็งกำไร Forex เป็นการคาดเดา มีความไม่แน่นอนเสมอ จะไม่สามารถระบุรายได้และวันเวลาในการถอนเงินได้เช่นนี้ ผลการวิจัยสรุปว่า มีการการันตีผลตอบแทนและมีระยะเวลาถอนเงินชัดเจน จึงไม่ใช่การลงทุนแต่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่เป็นความผิดตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

3) พระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

พระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดใช้วิธีการคัดเลือกเป้าหมายผ่านระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถเข้าถึงเหยื่อได้โดยตรงจากการสุมขอเป็นเพื่อนผ่านสังคมออนไลน์ จากนั้นสร้างโฆษณาชวนเชื่อในลักษณะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง เกี่ยวกับการเก็งกำไร Forex เน้นการลงทุนน้อยแต่ได้กำไรมาก ภายหลังได้มีนำมาใช้ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการทำธุรกรรมการเงินทางอินเทอร์เน็ตและทำการซื้อขายผ่านระบบปฏิบัติการ เรียกว่า MetaTrader ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ประชาชนหลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อในวงกว้าง ทุกช่วงอายุ ทุกระดับอาชีพ ตั้งแต่เด็กนักเรียนจนถึงผู้เกษียณอายุ

“ปัจจุบันพบการระบาดในธุรกิจ Forex เกิดจากความก้าวหน้าทางอินเทอร์เน็ต
สังคมออนไลน์ไม่จำเป็นต้องมีการโทรศัพท์ไปชักชวนเหมือนในอดีต
การชักชวน การกล่าวอ้าง จึงเป็นการนำข้อความอันเป็นเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ เป็น
ความผิดตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์”

(สัมภาษณ์ สุพัตรา แผนวิจิต, นักวิชาการ, 2562)

ระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้กระทำความผิดเข้าถึงตัวเหยื่อโดยตรงและไม่จำเป็นต้องปรากฏตัวตนในโลกเสมือนจริง ด้วยเหตุนี้ทำให้มูลค่าความเสียหายสูงกว่าในอดีตอย่างมาก มีจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก ด้วยการอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมอธิบายการใช้สังคมออนไลน์ในบริบทของประเทศไทย พบว่า มีผู้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตโดยโทรศัพท์มือถือสูงถึง 180% ของประชากร และมีการใช้สื่อ Social Media สูงมาก โดยมีผู้ใช้งาน Facebook สูงสุดถึง 54 ล้านคน, LINE 42 ล้านคน, Twitter 12 ล้านคน ประเภทอื่น 8 ล้านคน ซึ่งการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความท้าทายต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณี และมีความขัดแย้งต่อกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศไทยในหลายกรณี แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่2) พ.ศ. 2560 จะระบุโทษเป็นการป้องกันผู้กระทำความผิดในกรณีแล้ว ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐบาลมีการแก้ไขปัญหาคาสร้างข่าวปลอม โดยการจัดตั้งศูนย์ Fake news Center¹⁶ เป็นนโยบายด้านการส่งเสริมความมั่นคงทางด้านดิจิทัล มุ่งเน้นด้านการเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้อง รับผิดชอบโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประสานงานร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกว่า 15 หน่วยงาน เพื่อปราบปรามการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีอย่างใกล้ชิด เพื่อตรวจสอบการนำเสนอข่าวเท็จที่กระทบกับประชาชนเป็นวงกว้าง เช่น ข่าวเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ การนำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จ การหลอกลวงประชาชน การแอบอ้างข้าราชการชั้นสูง และ อื่น ๆ

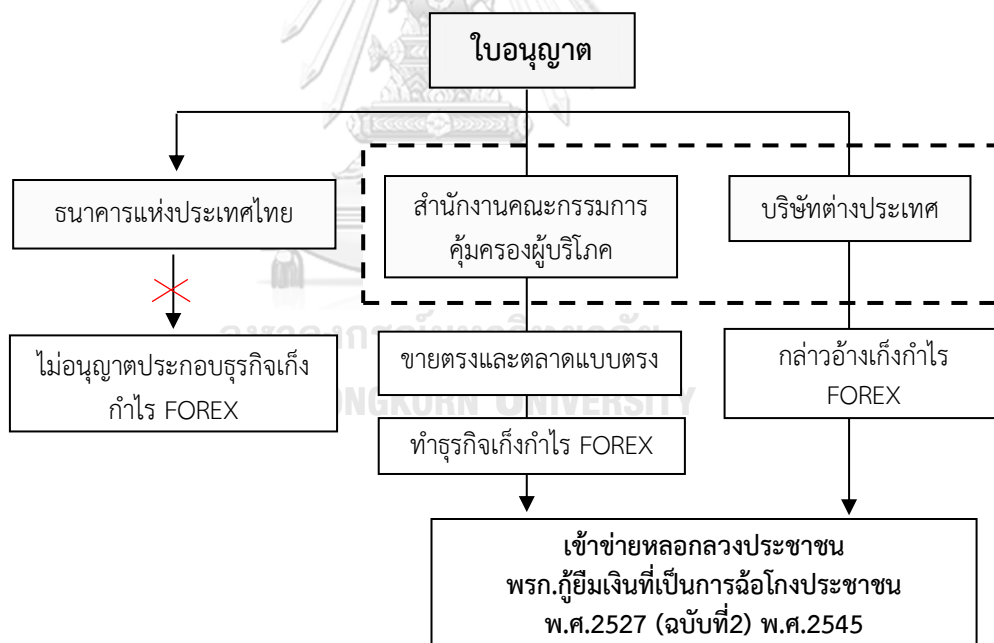
กระทำความผิดอย่างแพร่หลายยังคงเป็นปัญหาของประชาชนที่ไม่เข้าใจว่า การโฆษณาข่าวอ่าวนั้นข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ไม่รู้ว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ เพราะมีวิธีการที่แยบยลอาศัยช่องว่างของกฎหมายและความล่าช้าของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ขาดองค์ความรู้ในการป้องกันปราบปรามดำเนินคดี ผู้กระทำความผิดเห็นช่องว่างในการกระทำความผิดโดยไม่ต้องปรากฏตัวตนในการหลอกลวงอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสารในการสร้างตัวตนใหม่ สร้างโปรไฟล์ใหม่ เพื่อกล่าวอ้าง ชักชวนประชาชน อาศัยความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่เห็นประโยชน์ เพราะผู้กระทำความผิดเหล่านี้จะเสนอผลประโยชน์ตอบแทนอัตราสูงเกินกว่าความเป็นจริง ทำให้มีประชาชนจำนวนมากหลงเชื่อและตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

¹⁶ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดีอี) เปิดตัวศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562

4.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

ปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนตัดสินใจร่วมลงทุนของประชาชน คือ “ใบอนุญาตประกอบธุรกิจ” ผู้วิจัยจะใช้คำว่าใบอนุญาตฯ มักแฝงเข้ามาเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของบริษัท ผลจากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า กรณีศึกษาให้ข้อมูลว่า บริษัทจะนำใบอนุญาตฯ มาให้ดูเพื่อประกอบการตัดสินใจ การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับ Forex ต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย ปัจจุบันยังไม่เคยมีการให้ใบอนุญาตแก่บุคคล หรือนิติบุคคลที่ไม่ใช่ธนาคารและบริษัทหลักทรัพย์ในการซื้อขาย ไม่อนุญาตให้ประชาชนทำการเกี่ยวกับผ่านระบบอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นทางการ ดังนั้นผู้วิจัยได้สอบถามหน่วยงานปราบปรามได้ข้อมูลว่านำใบอนุญาตฯ ที่ได้รับรองจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือนำใบอนุญาตฯ จากบริษัทต่างประเทศ ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับธนาคารแห่งประเทศไทยมาแสดงให้เห็นว่าได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ หรือได้รับอนุญาตในการประกอบธุรกิจ Forex อย่างถูกต้องในต่างประเทศแล้ว ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 ประเภทของใบอนุญาตที่ได้รับอนุญาตในการเกี่ยวกับ Forex



ที่มา: ดัดแปลงโดยผู้วิจัย, 2562

แผนภาพที่ 10 แสดงประเภทของใบอนุญาตที่ได้รับอนุญาตในการเกี่ยวกับอธิบายว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในกระบวนการนี้ จึงหลงเชื่อว่า “บริษัท” ได้รับการอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แท้จริงเป็นการรับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ดังนี้

ใบอนุญาตประกอบธุรกิจจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งถือว่าเป็นการอนุญาตจากทางราชการแล้ว แต่เป็นการดำเนินธุรกิจที่ผิดไปจากวัตถุประสงค์จึงเข้าข่ายความผิดฐานกั๊ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ส่วนในกรณีเกี่ยวกับใบอนุญาตฯ จากบริษัทต่างประเทศมีปัญหาความซับซ้อนในระบบของต่างประเทศหลายประการที่หน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนของประเทศไทยไม่สามารถควบคุมและตรวจสอบได้ เช่น การตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน การตรวจสอบเว็บไซต์ในข้อเท็จจริง หรือแม้แต่ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ธนาคารแห่งประเทศไทยอธิบายอย่างละเอียดว่า “การเก็งกำไร Forex ในประเทศไทย ใช้วิธีการสอน ชักชวนประชาชนโดยอ้างใบอนุญาต แท้จริงไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยจึงถือว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการกระทำที่เข้าข่ายการฉ้อโกงประชาชน กรณีประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อ คุณอาจมีความเสี่ยง 99% ที่อาจถูกหลอกและไม่ได้เงินคืน เนื่องจากการลงทุนนั้นลงทุนผ่านตัวแทนในต่างประเทศ”

ข้อค้นพบหนึ่ง คือ ปัจจุบันการออกใบอนุญาตฯ กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถขออนุญาตโดยไม่ยุ่งยาก ดังนี้

“ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล จดทะเบียนนิติบุคคลขึ้นมา ปัจจุบันการจดทะเบียนนิติบุคคลค่อนข้างง่าย ทุนจดทะเบียน 1 ล้านบาท อาจมีการจดทะเบียนหลายบริษัทและกระทำผิดไปพร้อมกัน...”

(สัมภาษณ์ สุพัตรา แผนวิจิต, นักวิชาการ, 2562)

การแสดงใบอนุญาตฯ จากหน่วยงานของรัฐบาลหรือต่างประเทศ จึงเป็นเครื่องการันตีว่า “บริษัท” มีการประกอบธุรกิจจริง บริษัทได้รับอนุญาตแล้ว ในขณะที่เดียวกันผู้กระทำผิดนำประโยชน์จากใบอนุญาตฯ ไปเป็นเครื่องมือในการหลอกลวงประชาชนเพื่อสร้างความเชื่อถือแก่บริษัท

“การมีใบอนุญาตฯ จึงเป็นดาบสองคม

เมื่อมีใบอนุญาตแล้วบุคคลมักนำใบอนุญาตไปชักชวนผู้อื่นเพื่อลงทุน เป็นการผิดมาตรา 4 วรรคสอง หากมองในมุมของแชร์ลูกโซ่ใบอนุญาตจึงเป็นผลเสียมากกว่า”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, กระทรวงการคลัง, 2562)

ปัญหาเรื่องใบอนุญาตฯ ซึ่งเป็นสิ่งแสดงถึงการรับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ แท้จริงแล้วเป็นการดำเนินธุรกิจไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ ในการจดทะเบียนนิติบุคคลส่วนใหญ่ใช้กล่าวอ้างว่าบริษัทประกอบธุรกิจเก็งกำไร Forex เมื่อนำสืบแล้วจึงพบว่า ใบอนุญาตฯ ไม่มีความเกี่ยวข้องกับธนาคารแห่งประเทศไทยเลย ผู้ใดแสดงใบอนุญาตลักษณะนี้จึงเข้าข่ายความผิดฐานกั๊ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง

ประชาชน ในขณะที่เดียวกันใบอนุญาตฯ ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการหลอกลวงประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือน่าเชื่อถือและไว้วางใจ ประกอบการตัดสินใจก่อนการเข้าร่วมลงทุน ข้อค้นพบ คือ การตรวจสอบเกี่ยวกับใบอนุญาตฯ เกี่ยวกับรายละเอียดว่าได้รับอนุญาตแท้จริงหรือไม่ เป็นเรื่องที่ยากสำหรับประชาชน และเมื่อออกใบอนุญาตฯ ไปแล้ว หน่วยงานไม่มีการติดตามและประเมินผลว่า บริษัทเหล่านั้นประกอบธุรกิจตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เจ้าหน้าที่ควรทำหน้าที่ในการตรวจสอบดูแลบริษัทหากมีการกระทำที่เข้าข่ายการกระทำผิดจะต้องถูกยกเลิกใบอนุญาตฯ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “ใบอนุญาตประกอบธุรกิจ” เป็นปัญหาหนึ่งที่เป็นดาบสองคมที่ทำให้ผู้กระทำผิดใช้ในสร้างภาพลักษณ์ของบริษัท เพื่อชักชวนประชาชนให้เข้าร่วมการลงทุน โดยที่ประชาชนไม่รู้ข้อเท็จจริงว่าใบอนุญาตนั้นไม่ได้ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

4.3.3 ปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจ การแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การกระทำความผิดทางเทคโนโลยี สามารถอธิบายใน 3 ประเด็น

- 1) ปัญหาเรื่องความเข้าใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) ปัญหาความทับซ้อนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) การปล่อยปละละเลยของภาครัฐ

1) ปัญหาเรื่องความเข้าใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า เหยื่ออาชญากรรมในคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความผิดตามมาตรา 4 วรรคสอง พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์ แม้แต่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐบาล เรียกว่า “แชร์ลูกโซ่” มักถูกตัดสินว่ามาจากกิเลสที่เรียกว่า ความโลภ หรือความอยากได้ที่มากกว่าความต้องการขั้นพื้นฐาน ด้วยกระบวนคิดว่า “เหยื่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่ คือ คนโลภ”

ข้อเท็จจริงจากศึกษาปัจจัยการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมพบว่า การตัดสินใจร่วมลงทุนประกอบด้วย 8 ปัจจัย คือ ด้านเศรษฐกิจ การคบหาสมาคมที่แตกต่าง เทคโนโลยีสมัยใหม่ การปล่อยปละละเลยจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐและกระบวนกรยุติธรรม ความรู้ความเข้าใจ ภาพลักษณ์ กิจวัตรประจำวัน และจากความโลภ เมื่อวิเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกจากกรณีศึกษาอธิบายเกี่ยวกับปัจจัย

จากความจริงที่ทุกคนต้องการเพียงเพราะต้องการอยากมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้การตัดสินใจร่วมลงทุนมีการประกอบสร้างในหลายปัจจัย ไม่เพียงแต่ความจริงเพียงอย่างเดียว ดังนั้นควรสร้างกระบวนการคิดใหม่ว่า “เหยื่ออาชญากรรมแฮร์ลุคโซ่เป็นผลมาจาก เศรษฐกิจ ความเทคโนโลยีสมัยใหม่ การคบหาสมาคม ภาพลักษณ์ ความรู้ความเข้าใจ กิจวัตรประจำวัน การทำงานภาคีรัฐบาล และความจริงที่ทุกคนต้องการอยากมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”

“ความเหนื่อยล้าทางเศรษฐกิจทำให้ผมตัดสินใจหาแหล่งเงินทุนใหม่ ทุกวันนี้ผมไปร้านหนังสือยังมีการขายหนังสือสอนเทรด FOREX ติด Best Seller อยู่เลย ผมมองว่าเป็นการลงทุนไม่ใช่แฮร์ลุคโซ่... ถ้าจะบอกว่าผมเป็นคนโลภ แบบนั้นทุกคนเป็นคนโลภทั้งหมดครับ ใครก็อยากได้เงินเพราะเงินเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่รอด ผมต้องทำงานเพื่อหาเงิน คนที่ทำบุญก็ต้องการสิ่งตอบแทนในอนาคต คนที่ทำบุญโลกใหม่ ถ้าผมลงทุนเพื่อได้เงินแล้วเป็นคนโลภทำไมคุณไม่บอกว่าคนซื้อหวยเป็นคนโลภ”

(สัมภาษณ์ นายโอฬาร นามสมมุติ, 2562)

เมื่อเป็นเช่นนี้ หากความเข้าใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ต้นธารของกระบวนการยุติธรรม หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมองว่าเป็นความจริง ความคิดของเจ้าหน้าที่รัฐถือว่าเป็นการผลักภาระให้กับประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ให้ไปแก้ไขปัญหาคู่แฮร์ลุคโซ่เอง นอกจากประชาชนจะถูกมิฉฉาชีพหลอกลวงแล้วประชาชนผู้นั้นจะกลายเป็นเหยื่อในกระบวนการยุติธรรมซ้ำ ถือเป็นภาระย้อนแย้งสัญญาประชาคมว่า ประชาชนยอมสูญเสียอำนาจบางส่วนให้รัฐปกครอง ด้วยเหตุนี้ รัฐจึงมีหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองประชาชนไม่ให้ถูกหลอกโดยขบวนการแฮร์ลุคโซ่ อาทิ

“โดนคนหลอกแล้ว ไม่อยากโดนกระบวนการยุติธรรมหลอกอีกครับ ผมจะเล่าเรื่องน้องคนหนึ่งให้ฟัง... ผู้เสียหายหนุ่มวัย 31 ปี ลงทุนในตลาดซื้อขายเงินตราเพื่อหวังกำไร เอาเงินมารักษาแม่ป่วยเป็นมะเร็ง เมื่อบริษัทเริ่มไม่จ่ายเงิน จึงเข้าแจ้งความ ปรากฏว่าตำรวจไม่รับแจ้งความ เขากลับบ้านมาด้วยความเสียใจถูกต่อว่าจากแม่ที่มอวย ภายหลังปลิดชีวิตที่โรงพัก”

(สัมภาษณ์ นายโอฬาร นามสมมุติ, 2562)

“หนุ่มวัย 31 ปี มีเงินเก็บหลักล้าน จากการทำงานเป็นก๊วกต่างประเทศ ลงทุนในตลาดซื้อขายเงินตรา กำไรอีกเดือนละเป็นแสน แต่ช่วงหลังบริษัทอ้างว่าขาดทุนแจ้งความกับสน. ในพื้นที่ แต่พนักงานสอบสวนไม่รู้จักบริษัท จึงไม่รับแจ้งความ คาดเครียด ซึ่บักไบค์ไปมาก่อเหตุอัตวินิบาตกรรม เสียชีวิตคาโรงจอดรถโรงพักที่เชียงราย”¹⁷

(ไทยรัฐออนไลน์, หนุ่มเชียงรายจอดบักไบค์ปลิดชีพปริศนาคาโรงพักคาดแจ้งเทรดเงิน, 2562)

¹⁷ ไทยรัฐออนไลน์. (2562, 12 กันยายน 2562). หนุ่มเชียงรายจอดบักไบค์ ปลิดชีพปริศนาคาโรงพักคาดแจ้งเทรดเงิน. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/local/north/1659318>

ในทางกลับกันถ้าสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์ แม้แต่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐหรือผู้มีอำนาจมองว่าประชาชนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแฮร์ลุคโซ่เพราะความอ่อนแอของสถาบันทางสังคม เช่น ปัญหาด้านกฎหมาย ปัญหาเกี่ยวกับใบอนุญาต ปัญหาการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัญหาการเยียวยาผู้เสียหาย เพื่อระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ป้องกันอาชญากรรม และปราบปรามอาชญากรรม เพื่อตัดวงจรแฮร์ลุคโซ่ มิเช่นนั้นอาจก่อให้เกิดปัญหาบานปลายอย่างไม่จบสิ้น

“ถ้าวันนี้รัฐไม่สามารถดูแลประชาชนไม่ให้ตกเป็นเหยื่อแฮร์ลุคโซ่ได้

ประชาชนหรือเหยื่ออาชญากรรมมีโอกาสผันตัวเป็น ‘อาชญากรแฮร์ลุคโซ่’ จะกลายเป็น ‘วงจรแฮร์ลุคโซ่’ เป็นปัญหาอย่างไม่จบสิ้น เหยื่อ-ผู้เสียหาย หรือ พ่อทึม-แม่ทึม กลายเป็นองค์กรอาชญากรรมแฮร์ลุคโซ่”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

เมื่อพิจารณาปัญหาความบกพร่องของรัฐ ปัจจุบันสมพันธ์แฮร์ลุคโซ่แห่งประเทศไทยได้ทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐทำให้คำว่า “โลภ” ค่อย ๆ จางหายไป ซึ่งต้องทำความเข้าใจก่อนว่าแฮร์ลุคโซ่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2520 ในสมัย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ข้อเท็จจริงในสมัยนั้นยังไม่มีกฎหมายฉบับใดปราบปราม “แฮร์ลุคโซ่” ได้เลย เช่น แฮร์แม่ช้อย (พ.ศ.2525-2528) มูลค่าความเสียหาย 4,554 ล้านบาท แฮร์ชาร์เตอร์ (พ.ศ.2528-2529) มูลค่าความเสียหาย 5,500 ล้านบาท แฮร์บลิสเซอร์ (พ.ศ.2534-2537) มูลค่าความเสียหาย 826 ล้านบาท (สมพันธ์แฮร์ลุคโซ่แห่งประเทศไทย, 2562) กระทั่งมีการบัญญัติพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ขึ้นมาทำให้กระทบกระเทือนต่อวงการแฮร์ลุคโซ่ กระทั่งผู้กระทำความผิดได้ออกอุบายหลีกเลี่ยงกฎหมายจนเกิดความผิดฉ้อโกงประชาชนหรือแฮร์ลุคโซ่กลับมาอีกครั้ง เช่น แฮร์ลุคโซ่ยูฟีน (พ.ศ.2557-2558) มูลค่าความเสียหาย 365 ล้านบาท แฮร์คอร์สสัมมนาภูตีส (พ.ศ.2560) มูลค่าความเสียหาย 5,300 ล้านบาท เป็นต้น

ปัญหาเรื่องความเข้าใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งสำคัญ ควรเริ่มต้นจากการสร้างกระบวนการคิดใหม่ว่า แฮร์ลุคโซ่เป็นผลมาจากเศรษฐกิจ ความเทคโนโลยีสมัยใหม่ การคบหาสมาคม ภาพลักษณ์ ความรู้ความเข้าใจ กิจวัตรประจำวัน การทำงานภาครัฐบาล และความโลภเพื่อต้องการอยากมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้หน่วยงานของรัฐเข้าใจและแก้ไขปัญหาในคดีอาชญากรรม เศรษฐกิจการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในลักษณะแฮร์ลุคโซ่ ในการป้องกันปัญหาแฮร์ลุคโซ่ไม่ให้เกิดการลุกลามและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันป้องกันสังคมไทย ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีแบบสังคม

ออนไลน์ที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว ไม่มีการกั้นกรองข้อมูล ทำให้การเข้าถึงข้อมูลของประชาชนเป็นไปได้
อย่างรวดเร็วมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรป้องกันประชาชนและสังคมไม่ให้เกิดการหลอกลวง ฉ้อโกง
ทำให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายได้ในอนาคตต่อไป

2) ปัญหาความทับซ้อนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐมีหน่วยงานในการดูแลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่จำนวนมาก เช่น
คณะกรรมการป้องปรามธุรกิจเงินนอกระบบมีหน่วยงาน 14 อำนาจหน้าที่ และอนุคณะกรรมการป้อง
ปรามธุรกิจเงินนอกระบบ ในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด มีผู้ดำรงตำแหน่ง 8 อำนาจหน้าที่
เมื่อประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมักเกิดความสับสนว่า ต้องการแจ้งความที่ไหน ทำอย่างไร
ควรไปหน่วยงานไหนก่อนเป็นลำดับแรก เป็นปัญหาจากความหลากหลายของหน่วยงานมีอำนาจทับ
ซ้อนกัน ข้อเท็จจริง ผู้เสียหายสามารถแจ้งความดำเนินคดีต่อสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)
คณะกรรมการในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)
เจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ เพื่อพิจารณาเป็นคดีพิเศษจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) และ
ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการฉ้อโกงทรัพย์สินของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
มากมาย นอกจากนี้ยังมีปัญหา บางหน่วยงานยังมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในการป้องกันและ
ปราบปรามปัญหาอย่างเป็นเอกภาพ

“ถ้าหากแชร์ลูกโซ่ประกาศเป็นวาระแห่งชาติแต่มีบุคลากรไม่เพียงพอจะเป็นวาระแห่งชาติได้
อย่างไร... การกระจายอำนาจบางที่ไม่ได้ดีเสมอไป เหมือนกับการวิ่งแข่งกัน มี 2 ขา
ทำให้วิ่งเร็ว พอมีหลายขามัดรวมกันอาจวิ่งได้ช้าลง การตรวจสอบอาจมีเยอะจริงแต่
ปลายทางเรื่องการเยียวยาผู้เสียหายก็ช้าลง และยังคงเป็นปัญหาอยู่”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, กระทรวงการคลัง, 2562)

“หน่วยงานของรัฐทำงานอย่างมั่งคั่ง มีฤทธิ์เดชมากมาย แต่การจะขยับเขยื้อนต้องใช้เวลา
สิ่งสำคัญที่สุดต้องมีเลื้อมอบแอมวเขาในการรบบแบบกองโจร เข้าไปปิดเป้าและสั่งให้ทัพใหญ่
มั่งคั่งจัดการ สิ่งเหล่านี้กลายเป็นองคพายพที่จะใช้ในการปกป้องประชาชน”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

ดังนั้นการแก้ไขปัญหาความทับซ้อนที่ดีที่สุด คือ รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะคดี ทำงาน
อย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ บางกรณีอาจประสานงานร่วมกับตำรวจสากลเพื่อผลประโยชน์ของ
ประชาชน

“ควรมีการจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมเศรษฐกิจแชร์ลูกโซ่

แสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

สถาบันการเงิน, DSI, ICT, ปอท, ปอท, กต, กระทรวงพาณิชย์ และอื่น ๆ ทั้งในระดับ
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมาร่วมทำงานในเชิงรุก และเชิญผู้บริหารระดับผู้อำนวยการมาร่วม
จัดสรรงบประมาณ เพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม”

(สัมภาษณ์ พล.ต.ท.สุรเชษฐ์ หักพาล, 2562)

ปัญหาความทับซ้อนของหน่วยงานจึงควรจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมเศรษฐกิจแชร์ลูกโซ่
ดำเนินการลักษณะ “One stop service” ให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ รับเรื่องร้องเรียนจาก
ประชาชนที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเศรษฐกิจการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรา
ต่างประเทศโดยเฉพาะ เนื่องจากปัจจุบันประชาชนยังคงสับสนเรื่องการแจ้งความอย่างชัดเจน เพื่อให้
การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วเพราะประชาชนมีโอกาสเสี่ยงตกเป็นเหยื่อแชร์ลูกโซ่ทุกวัน
อย่างไรก็ตามปัจจุบันรัฐเริ่มเห็นความสำคัญและจัดตั้ง “ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข” เพื่อให้ประชาชน
สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น โดยจากนี้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน
ทุกเรื่อง สามารถเข้าร้องทุกข์ได้ทั้งที่ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข และศูนย์ยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งทุก
คดีประชาชนจะต้องได้รับคำตอบและความชัดเจนถึงกรอบเวลาการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ภายใน 3
เดือน เป็นต้น

3) ปัญหาการปล่อยปละละเลยของหน่วยงานภาครัฐ

ผลการศึกษาพบว่า การปล่อยปละละเลยของหน่วยงานภาครัฐ ทำให้เกิดความ
แพร่หลายของ Forex ประชาชนสามารถพบเห็นในชีวิตประจำวันและสังคมออนไลน์ เช่น
การวางขายหนังสือสอน Forex และความแพร่หลายทางอินเทอร์เน็ต ด้วยเหตุนี้ทำให้ประชาชนส่วน
หนึ่งยังไม่เข้าใจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ Forex ว่าเป็นธุรกิจอะไร ไม่เข้าใจเกี่ยวกับใบอนุญาต
ประกอบธุรกิจ ไม่เข้าใจว่าทำไมจึงเข้าขายแชร์ลูกโซ่ การที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่าง
รวดเร็วผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับ Forex
จากมิถุนาชิตีฟที่ออกอุบายเพื่อชักชวนและหลอกลวงประชาชน ข้อมูลเหล่านั้นปราศจากการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงว่าเป็นอย่างไร ประชาชนสามารถดาวน์โหลดข้อมูลต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตได้ด้วยตัวเอง
สามารถรับข่าวสารอันเป็นเท็จจากมิถุนาชิตีฟ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัญหาการปล่อยปละละเลยของภาครัฐ

ผู้วิจัยได้ค้นหาข้อมูลคำว่า FOREX ด้วยเครื่องมือ Google Ads บนเว็บไซต์ Google.com
ในประเทศไทย จากฐานข้อมูลในเดือนกันยายน พ.ศ.2562 พบว่า ประชาชนค้นหาข้อมูลคีย์เวิร์ดคำที่
เกี่ยวข้องกับ “FOREX” จำนวน 684 คำ คีย์เวิร์ดคำที่ถูกค้นหามากที่สุด คือ metatrader4, Forex,

ea Forex ตามลำดับ ความถี่ในการค้นหาอยู่ในช่วง 10,000 – 100,000 /1 คลิก หรือการเข้าถึงข้อมูลต่อเดือน คีย์เวิร์ดคำ FOREX มีการผลการค้นหาในระดับสูง

- **metatrader4** หรือ แพลตฟอร์มชนิดหนึ่ง หรือระบบปฏิบัติการ สร้างหรือออกแบบขึ้นมาเพื่อใช้ในการซื้อขาย (trade) ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในตลาด Forex
- **Forex** หรือ การซื้อขายแลกเปลี่ยนอัตราต่างประเทศในลักษณะเก็งกำไร
- **ea Forex** ย่อมาจาก Expert Advisors เป็นคำเรียกระบบปฏิบัติการ หรือโปรแกรมช่วยการเทรดอัตโนมัติที่สามารถติดตั้งลงไปบน metatrader4 เปรียบเสมือนว่าเป็นตัวช่วยที่ทำให้ซื้อขายเก็งกำไรอัตโนมัติ บางครั้งเรียกว่า หุ่นยนต์, A.I., Bot เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สร้างเว็บไซต์เกี่ยวกับการโฆษณาและชักชวนประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัทหรือตัวแทน จากนั้นต้องการเว็บไซต์ผ่านการพบจากการค้นหาโดย Google ซึ่งผู้ให้บริการจาก Google จะมีแผนการตลาดในการแข่งขันเพื่อโฆษณาบนแพลตฟอร์มหากเจ้าของเว็บไซต์สามารถจ่ายเงินในราคา Bid (high range) จะทำให้เว็บไซต์ของตนอยู่ในการค้นหาลำดับต้นจากการค้นหาโดย www.google.com สำหรับการโฆษณา คีย์เวิร์ดคำที่เกี่ยวกับ Forex 10 ลำดับ ได้แก่ metatrader4, Forex, ea Forex, Forex trading, mt4 Forex, Forex ea, Forex vps, Expert advisor, auto Forex trading และ Forex signals มีราคา Top of page Bid ระหว่าง 8.02 – 573.47 บาท ต่อการเข้าหาข้อมูล 1 ครั้ง ถือว่าเป็นราคาที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับราคา Bid ประเภทอื่น ดังนั้นเมื่อต้องการให้เว็บไซต์แสดงหน้าแรกจากการค้นหาโดย Google จะต้องจ่ายเงินจากการ Bid หรือโฆษณา ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า การแข่งขันเกี่ยวกับธุรกิจ Forex จากการพิจารณาข้อมูล Google ในประเทศไทยเป็นการแข่งขันอย่างซับซ้อน ข้อมูลที่ปรากฏมีความถี่สูงมากถึง 684 คำที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้เจ้าของเว็บไซต์สามารถจ่ายเงินในราคาสูงมาก ทำให้เห็นว่าธุรกิจนี้มีเงินหมุนเวียนสูงมาก ผู้ประกอบธุรกิจมักทำการตลาดจากการสร้างเว็บไซต์ เผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลอย่างง่ายและรวดเร็ว เมื่อเข้าถึงข้อมูลแล้วจึงทำให้เกิดความเชื่อถือและเป็นปัจจัยในการลงทุนในที่สุด ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการค้นหา คีย์เวิร์ดคำ FOREX ระหว่างวันที่ 24 สิงหาคม – กันยายน 2562

No	Keyword	Min search volume	Max search volume	Top of page bid (low range)	Top of page bid (high range)	Currency
1	metatrader4	10,000	100,000	76.64	543.47	THB
2	Forex	10,000	100,000	25.85	181.48	THB
3	ea Forex	1,000	10,000	8.02	59.47	THB

No	Keyword	Min search volume	Max search volume	Top of page bid (low range)	Top of page bid (high range)	Currency
4	Forex trading	1,000	10,000	76.94	289.38	THB
5	mt4 Forex	100	1,000	77.86	543.35	THB
6	Forex ea	100	1,000	14.97	153.28	THB
7	Forex vps	100	1,000	22.99	127.52	THB
8	Expert advisor	100	1,000	8.2	52.73	THB
9	auto Forex trading	100	1,000	48.13	274.82	THB
10	Forex signals	100	1,000	31.23	213.67	THB

ที่มา : Google Ads, 2562

ผู้ศึกษาค้นหาข้อมูลด้วยภาษาไทยคำว่า “ฟอเร็กซ์” จากฐานข้อมูลที่ประชาชนชาวไทยค้นหาผ่านเว็บไซต์ Google.com ในเดือนกันยายน พ.ศ.2562 พบว่า ประชาชนค้นหาข้อมูลคีย์เวิร์ดคำที่เกี่ยวข้องกับ “ฟอเร็กซ์” คีย์เวิร์ดคำที่ถูกค้นหามากที่สุดคือ เทรดฟอเร็กซ์คือ, เทรดฟอเร็กซ์, ฟอเร็กซ์ ตามลำดับ สำหรับความถี่ในการค้นหาอยู่ในช่วง 10 - 1,000 ครั้ง/คลิกต่อเดือน มีราคา Top of page Bid ตั้งแต่ 9.52 – 614.61 บาท ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการค้นหาคีย์เวิร์ดคำ ฟอเร็กซ์ ระหว่างวันที่ 24 สิงหาคม – กันยายน 2562

No	Keyword	Min search volume	Max search volume	Top of page bid (low range)	Top of page bid (high range)	Currency
1	เทรดฟอเร็กซ์คือ	100	1,000	15.98	176.27	THB
2	เทรดฟอเร็กซ์	100	1,000	40.46	155.41	THB
3	ฟอเร็กซ์	100	1,000	24.83	148.81	THB
4	ฟอเร็กซ์ 3d	100	1,000	15.36	124.77	THB
5	หุ้นฟอเร็กซ์	100	1,000	9.52	103.31	THB
6	ตลาดฟอเร็กซ์	100	1,000	10.51	64.99	THB
7	ฟอเร็กซ์คือ	100	1,000	6.44	51.19	THB
8	เปิดบัญชีฟอเร็กซ์	10	100	45.98	614.61	THB
9	ฟอเร็กซ์โบรกเกอร์	10	100	40.77	258.73	THB
10	เทรดฟอเร็กซ์เริ่มต้น	10	100	21.77	254.13	THB

ที่มา : Google Ads, 2562

ข้อมูลจากตารางที่ 6 และ 7 เป็นข้อมูลแสดงให้เห็นความสัมพันธ์การค้นหาของประชาชนคือ เวิร์ดคำว่า “FOREX” และ “ฟอเร็กซ์” จาก Google ในประเทศไทย พบว่าประชาชนต้องการค้นหาเพื่อต้องการทราบคำอธิบายลักษณะการลงทุนว่าเป็นเช่นไร เช่น Forex, Forex trading, เทรดฟอเร็กซ์คือ, เทรดฟอเร็กซ์ เป็นต้น ประชาชนต้องการค้นหาเพื่อต้องการทราบว่าลงทุนมีขั้นตอนเป็นอย่างไร เช่น เปิดบัญชีฟอเร็กซ์, ฟอเร็กซ์ โบรกเกอร์ และเทรดฟอเร็กซ์เริ่มต้นเมื่อประชาชนสนใจ จึงเริ่มค้นหาวิธีการซื้อขาย ค้นหาเครื่องมือช่วยเก็งกำไรลักษณะผู้เชี่ยวชาญ และปัญญาประดิษฐ์ เช่น MetaTrader 4, EA Forex, Expert Advisor และ Auto Forex trading

ยิ่งไปกว่านั้นข้อมูลจากตารางที่ 6 และ 7 แสดงว่าปัจจุบันประชาชนเข้าค้นหาการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ Forex หรือ ฟอเร็กซ์ เป็นจำนวนมากและกำลังเป็นที่นิยมในสังคม โดยเฉพาะประชาชนที่สามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ตเป็นประจำ จึงสรุปได้ว่า การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นแหล่งเงินทุนรูปแบบใหม่ที่กำลังนิยมสำหรับคนรุ่นใหม่ที่ต้องการสร้างรายได้และเป็นโอกาสทำให้มีอาชีพใช้การเก็งกำไร Forex ในการกล่าวอ้าง ชักชวน โฆษณาประชาชนให้ร่วมลงทุนอันขายการแชร์ลูกโซ่ที่เป็นปัญหา แม้ว่าปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดควบคุมดูแลการเผยแพร่ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในขณะเดียวกันบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลสามารถสร้างเว็บไซต์ การโฆษณา สร้างโปรไฟล์ การหลอกลวง การประชาสัมพันธ์ คอร์สสัมมนา การสอนเปิดบัญชีฟอเร็กซ์ รวมทั้งแผนการตลาดโดยการจ่ายเงินโฆษณาโดยตรงแก่ Google ด้วยความเชี่ยวชาญและทำอย่างเป็นอิสระ โดยปราศจากการควบคุมจากหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่สอดส่องดูแลเพื่อปราบปรามไม่ให้ประชาชนเข้าถึงและป้องกันประชาชนไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัญหาการปล่อยปละละเลยของภาครัฐ

4.3.3 ปัญหาด้านการปราบปราม

ปัญหาด้านการปราบปรามในการดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ คือ ใช้มาตรการทางกฎหมาย ใช้อำนาจตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 เข้าไปจัดการผู้กระทำความผิด ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตามการดำเนินการจะเกิดขึ้นภายหลังจากการกระทำความผิดสำเร็จแล้ว เช่น บุคคลหรือนิติบุคคลสร้างสถานการณ์ จ่ายเงินล้าช้า ปิดเว็บไซต์ ปิดบริษัท ปิดสำนักงาน และนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากผู้ลงทุนหลบหนีไปหมดแล้ว ทำให้ผู้ลงทุนหรือเหยื่ออาชญากรรมรวมตัวกันแจ้งความร้องทุกข์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ผลการศึกษาพบปัญหาด้านการปราบปราม ดังนี้

“ผมไม่อยากจะเห็นประชาชนคนดีถูกโกง เพราะเขาเป็นคนดีเขาจึงถูกโกง ที่เขาถูกโกงเพราะมีความเชื่อใจ สุดท้ายเขามีความเชื่อในกระบวนการยุติธรรม แต่หน่วยงานก็ไม่ได้เข้ามาดูแล เช่น แจ้งความยาก ดำเนินคดีช้า สิ่งเหล่านี้เหมือนเป็นการตกเป็นเหยื่อครั้งที่สอง”

(ผู้แทนภาคประชาชน, 2562)

1) ปริมาณคดีและผู้เสียหายมีเป็นจำนวนมาก ในการแก่งำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศพบว่า เกิดขึ้นหลายบริษัทเป็นจำนวนมาก ทำให้การสอบสวนล่าช้า ใช้เวลานานในการสอบสวน เพราะแต่ละคดีมีความยุ่งยาก เช่น หลักฐานธุรกรรมทางการเงิน ต้องใช้อำนาจทางกฎหมายขอจากธนาคารพาณิชย์ หลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อความในการโฆษณาชักชวนทางเว็บไซต์ เมื่อปิดเว็บไซต์ลงพนักงานสอบสวนจึงไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น จึงต้องขอความร่วมมือจากผู้ให้บริการเว็บไซต์ นอกจากนี้ คดีลักษณะนี้มีจำนวนผู้เสียหายเป็นจำนวนมาก มีภูมิลาเนากระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของประเทศ ทำให้เกิดความยุ่งยากและเสียเวลาในการติดตามสอบปากคำผู้เสียหายได้ครบทุกคน

2) ความยุ่งยากและซับซ้อนของคดี ทำให้พนักงานสอบสวนใช้เวลาในการรวบรวมพยานหลักฐานติดตามจับกุมผู้ต้องหา ซึ่งกว่าจะจับกุมได้ก็ต้องใช้เวลาอีกกระยะหนึ่ง กว่ากระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาพิพากษาจะสามารถจับกุมได้จึงทำให้ดูเหมือนผู้ต้องหายังลอยนวลยังไม่ถูกดำเนินคดี บางกรณีผู้ต้องหาหลบหนีจนคดีขาดอายุความ ในชั้นพนักงานสอบสวนมีความยุ่งยากจึงทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดี และเมื่อพนักงานสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐาน ส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ เมื่ออัยการยื่นฟ้องต่อศาล ศาลใช้เวลาในการพิจารณาคดีหรือสืบพยานเป็นจำนวนมาก ทำให้ใช้ระยะเวลายาวนาน นับเป็นปัญหาความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม

3) ผู้ต้องหาสามารถหลบหนีไปจนคดีขาดอายุความ ระหว่างการดำเนินคดีและกลับมาอยู่ในสังคมใช้ชีวิตได้ปกติโดยไม่อาจถูกจับกุมหรือดำเนินคดี โยกย้ายทรัพย์สินออกนอกประเทศ บางกรณีนำทรัพย์สินที่ได้จากผู้ลงทุนเปลี่ยนเป็นเงินสดดิจิทัล นำไปฝากธนาคารในต่างประเทศ หรือเปลี่ยนเป็นสินทรัพย์ในต่างประเทศ และอพยพและครอบครัวไปใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย จนไม่เหลือเงินในบัญชีในธนาคารพาณิชย์แห่งประเทศไทย เช่น แชรซ์ชาร์เตอร์ (พ.ศ.2528-2529) มูลค่าความเสียหาย 5,500 ล้านบาท บางบริษัทเหลือเงินจำนวน 22 บาท เป็นต้น

4) ทุกคดีที่เกิดขึ้นผู้เสียหายจะรู้ตัวหลังจากถูกหลอกลวง ให้โอนเงินไปแล้วและไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่กล่าวอ้าง จึงแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แจ้งข้อมูลด้านทรัพย์สิน ผลการศึกษาพบว่ามีผู้เสียหายแบ่งเป็น 2 ทีม คือ ผู้เสียหายที่เข้าร้องทุกข์ก่อนมักจะได้เงินจากการยึดทรัพย์สินหรืออายัดทรัพย์สินโดยคำสั่งของศาลก่อน เมื่อชดใช้เงินจากการยึดทรัพย์สินหมดแล้ว

จึงไม่เหลือแก่ผู้เสียหายที่เข้าร้องทุกข์ทีหลัง จึงเป็นปัญหาความยุติธรรมจากการไม่สามารถชดเชย เยียวยาแก่ผู้เสียหายได้ทุกคน

5) ในบางกรณีผู้เสียหายเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ทอยอดกันมาแจ้งความร้องทุกข์ อย่างไม่ขาดสาย เมื่อมีการติดตามยึดทรัพย์หรืออายัดทรัพย์สิน รัฐจะจ่ายเงินจากการยึดทรัพย์สินมา เยียวยาก่อนเมื่อเงินหมดแล้วแต่ถ้าผู้เสียหายมาร้องทุกข์เพิ่มเติมทีหลังรัฐจะไม่มีเงินจ่าย มักเป็นปัญหา หนึ่งที่ต้องการการพิจารณา

“ส่วนใหญ่ลงทุนไปแล้วแทบจะไม่ได้เงินคืนเลย เพราะการตามทรัพย์ทำได้ค่อนข้างยาก เช่น บางคดีหลอกไป 3,000 ล้านบาท เหลือในบัญชี 4,000 บาท เมื่อมีการยึดทรัพย์เป็นจำนวน เงินหนึ่งแล้ว สัดส่วนการเฉลี่ยเงิน การจ่ายเงินมักจ่ายเงินให้ผู้เสียหายกลุ่มแรกก่อน ปัญหาต่อไปคือผู้เสียหายกลุ่มอื่นที่มาแจ้งความทีหลังต้องรอกระบวนการยึดทรัพย์และ ขึ้นตอนอื่นต่อไป”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, กระทรวงการคลัง, 2562)

4.3.5 ปัญหาด้านการป้องกัน

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสารพบว่ารัฐบาลมีการกำหนดให้จัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจ และมีความรับผิดชอบในการป้องกันหรือป้องปรามธุรกิจที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่ไว้อยู่แล้ว ได้แก่

- **คณะกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบ**¹⁸ เป็นผลมาจากพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 คำสั่งรัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2532 จัดตั้งคณะกรรมการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงยุติธรรม และนักวิชาการ

- **คณะอนุกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด**¹⁹ เป็นผลมาจากพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 คำสั่งรัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 จัดตั้งคณะกรรมการ 8 ท่านในระดับหัวหน้าส่วนราชการในแต่ละจังหวัด เช่น ผู้ว่าราชการ อยุ่การจังหวัด คลังจังหวัด ผู้บัญชาการตำรวจภูธร พาณิชย์จังหวัด ภาคเอกชน เป็นต้น

ผลจากการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมยังไม่ประสบผลสำเร็จ เมื่อพิจารณาร่วมกับคดีที่เกิดขึ้นลักษณะแชร์ลูกโซ่อย่างต่อเนื่อง กล่าวได้ว่าการป้องกันมิได้มีการปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรม หรือเกิดมรรคผล มีหน่วยงานจำนวนมากทำให้เกิดหน้าที่ทับซ้อนกัน แต่ละหน่วยงานมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ไม่มีการประชาสัมพันธ์เมื่อเปรียบเทียบกับคดียาเสพติด ปัจจุบันมีการจัดตั้งบริษัทเพื่อหลอกลวงประชาชนออกอูบายเพื่อชักชวนร่วมลงทุนลักษณะการแชร์ลูกโซ่อย่างแพร่หลาย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันบนอินเทอร์เน็ต ข้อสังเกต ในคณะกรรมการฯ และ คณะอนุกรรมการฯ ยังไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีในการป้องกัน ปรามปราม สอดส่องเพื่อเป็นการสกัดกั้น อาชญากรรมสู่ประชาชนเลย อาชญากรรมแพร่กระจายลุกลามไปทั่วภูมิภาค ปัญหาด้านการป้องกัน อาชญากรรมยังคงมีปัญหาในการปฏิบัติการเชิงรุกต่อไป

¹⁸ คำสั่งกระทรวงการคลัง ที่ นร 0506/22991 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2557

¹⁹ คำสั่งกระทรวงการคลัง ที่ 77/2534 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2534

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการป้องปรามธุรกิจการเงินนอกระบบในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด

4.4 แนวทางป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

จากการวิจัยเชิงเอกสารและการรวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 17 คน ทั้งในภาคส่วนหน่วยงานรัฐบาลและภาคประชาชน จำนวน 11 คน ได้แก่ หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ตกเป็นเหยื่อและผู้เสียหาย จำนวน 6 คน ผลการศึกษาแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อรูปแบบหนึ่งของธุรกิจแชร์ลูกโซ่ หรือธุรกิจการเงินนอกระบบ และมีการแพร่ขยายได้อย่างรวดเร็วตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารก่อให้เกิดปัญหากระทบต่อบุคคล สังคม เศรษฐกิจ ที่ผ่านมายังไม่มีหน่วยงานหลักในการควบคุมดูแลเก็บข้อมูลความเสียหายและผู้ตกเป็นเหยื่อ รวมทั้งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ต้องให้ความสำคัญแนวทางการป้องกัน การปราบปราม และแนวทางการคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ผู้วิจัยสามารถสรุป 3 ประเด็น ได้แก่

- 4.4.1 แนวทางป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมการแก๊งค์กำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 4.4.2 แนวทางปราบปรามการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมการแก๊งค์กำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 4.4.3 แนวทางการคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมการแก๊งค์กำไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดังนี้

4.4.1 แนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

ผลจากการวิจัยเชิงเอกสารเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

พเยาว์ ทองเสน (2561) ให้ข้อเสนอแนะควรกำหนดให้มีนโยบายหรือมาตรการในการป้องปรามแชร์ลูกโซ่ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาค และเจ้าหน้าที่ โดยเสนอคณะกรรมการป้องกันธุรกิจการเงินนอกระบบมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานร่วม (Task Force) เพื่อดำเนินการป้องปรามแชร์ลูกโซ่ในเชิงรุกจากการได้รับเบาะแสหรือร้องเรียน

เอกนรา หลวงสนาม (2560) มาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรมเศรษฐกิจ ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดย (1) พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย (2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรการทางข่าวที่มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินที่เกี่ยวกับอาชญากรรม (3) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรม และ (4) ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐในวงกว้าง เพื่อสร้างบรรทัดฐานความเข้าใจ

นรา สมบูรณ์ (2560) ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล หรือการป้องกันมิให้นักแก๊งค์กำไรสามารถทำสัญญาซื้อขายได้ โดยมีให้แพร่ชุดโปรแกรมส่งคำสั่งซื้อขายโดยการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยความพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ให้สามารถระงับการเผยแพร่โปรแกรมหรือชุดคำสั่งสามารถลบหรือระงับการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดในกรณีนี้

สำหรับผลจากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศทั้งหมด 3 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชน มีแนวทางในการป้องกันดังนี้

“พยายามผลักดันออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแชร์ลูกโซ่โดยตรงที่สามารถบังคับใช้และให้เห็นรูปธรรมอย่างชัดเจน แล้วพิจารณาหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องมีรูปแบบในการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้าถึง ให้ความรู้ประชาชน กำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างชัด”

(ผู้แทนภาคประชาชน, 2562)

(1) หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร

(1.1) การสกัดกั้นเส้นทางการโอนเงินไปยังปลายทางที่ต้องสงสัย ดังนี้

“การป้องกันการโอนเงินของประชาชน ขอความร่วมมือธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยสกัดกั้นการโอนเงินของประชาชนไปสู่บัญชีปลายทางที่เข้าข่ายการหลอกลวงประชาชน ด้วยการสกัดกั้นรหัสจากการโอนเงินของผู้รับปลายทาง (SWIFT code)”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562)

(1.2) ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการลงทุนด้านการเงินแชร์ลูกโซ่

“ธนาคารแห่งประเทศไทยออกประกาศกระทรวงการคลังในหลายฉบับเพื่อเตือนประชาชนในการหลอกลวงรูปแบบใหม่”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562)

“ในแต่ละปีงบประมาณเราจะมีการจัดสัมมนาให้ความรู้แก่ประชาชนในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศไทย ในประเด็นแชร์ลูกโซ่เป็นอย่างไร มีกี่ประเภท มีวิธีการสังเกตอย่างไร Forex ก็เป็นเรื่องหนึ่งในแชร์ลูกโซ่ การประชาสัมพันธ์เรียนเชิญผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป ลือมวลชนท้องถิ่น”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2562)

(2) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

(2.1) เพิ่มโทษปรับในอัตราที่สูงขึ้น

“มีมุมมองว่าในทฤษฎีการป้องกันการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดมักมีการชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์และโทษที่จะได้รับ เมื่อมีการระบุโทษน้อยเขาจึงตัดสินใจทำความผิด ในมุมมองของศาลโทษ 5 ปีถึง 10 ปีถือว่าเป็นโทษระดับกลางในคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจ แต่โทษปรับอาจจะน้อยเกินไป”

(สัมภาษณ์ท่านชนาภา ขอบพิเชียร, ผู้พิพากษา, 2562)

(2.2) ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการลงทุนที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่

“มีการเปิดอบรมให้แก่ประชาชนเข้ามาเรียนรู้ โดยพยานผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาอธิบายรูปแบบการกระทำความผิดที่ชัดเจน เช่น การเผยแพร่คำพิพากษาที่ศาลตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวและไม่กล้าที่จะทำความผิดอีก อาจใช้เวทีศาลเพื่อให้หน่วยงานที่มีความรู้มาอธิบายหลักการวิธีการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง”

(สัมภาษณ์ท่านชนาภา ขอบพิเชียร, ผู้พิพากษา, 2562)

(2.3) การใช้เทคโนโลยีเข้าถึงประชาชน

“หน่วยงานของรัฐควรมีการสร้างระบบประยุกต์หรือแอปพลิเคชันในการแจ้งเตือนประชาชนผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ทันยุคทันสมัย เพราะการหลอกลวง Forex มักใช้อินเทอร์เน็ตในการหลอกลวงเป็นหลัก จะได้เข้ากับยุคปัจจุบันที่เราปฏิเสธเทคโนโลยีไม่ได้”

(สัมภาษณ์ สุพัตรา แผนวิจิต, นักวิชาการ, 2562)

(3) การป้องกันในภาคประชาชน

(3.1) ควรมีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก่ประชาชน

“สำหรับภาคประชาชนจากกฎหมายไม่ชัดเจน ผู้เสียหายหลายคนไม่รู้จักรกรมคุ้มครองสิทธิ กองทุนยุติธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ ถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดว่า การประกอบธุรกิจ การลงทุน การชักชวนประเภทนี้ผิดกฎหมายควรประกาศให้ชัดเจนเพราะประชาชนไม่รู้ว่าจะถูกหรือผิดกฎหมาย”

(สัมภาษณ์ นายโอฬาร นามสมมุติ, 2562)

(3.2) การจัดตั้งกลุ่มภาคีผู้ตกเป็นเหยื่อร่วมกัน

“ผมเป็นแอดมิน Line Square รวบรวมผู้เสียหายให้ได้มากที่สุดแล้วรวบรวมกันไปแจ้งความ ปัจจุบันมีผู้เสียหายหลายพันคนจาก 10 บริษัท มูลค่าความเสียหายราว 600-700 ล้านบาท บางคนเป็นกัปตัน หมอ พระ มีทุกอาชีพครบ ความสัมพันธ์ของผมและผู้เสียหายรายอื่นเป็นเสมือนเพื่อนกันครับ ทุกคนฝากความหวังกับผมในการเข้าแจ้งความครั้งนี้เพราะเขาไม่มีเงินเดินทางมาแจ้งความ”

(สัมภาษณ์ นายโอฬาร นามสมมุติ, 2562)

(3.3) ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ของประชาชนเพื่อให้ความรู้ยับยั้งความโลภ

“ส่วนใหญ่เราไม่ได้มีความรู้แต่มีความโลภเข้ามามากกว่า เข้าใจว่าทุกคนมีความโลภด้วยกันทั้งหมดแต่ถ้าเรามีความรู้ ความรู้ช่วยยับยั้งความโลภให้เรารู้สึกกลัวบ้างและเราจะไม่โทษสังคมว่าทำไมไม่มีกฎหมาย การป้องกันควรเริ่มจากการมีความรู้ เช่น การศึกษา การเรียนคอร์สสั้นๆ อาจทำให้เราเจ็บตัวไม่มาก ต้องเผื่อใจไว้บ้างทุกการลงทุนมีความเสี่ยง”

(สัมภาษณ์ นางขวัญจิต นามสมมุติ, 2562)

(3.4) ความร่วมมือดูแลสอดส่องและแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตือนภัยบนโลกออนไลน์

“ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม เมื่อพบความผิดปกติในการโฆษณา ชักชวนกล่าวอ้างให้ทำการรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการสร้างเว็บเพจเพื่อแนะนำในลักษณะ บทความ และ การเตือนภัยบนโลกออนไลน์”

(สัมภาษณ์ ตัวแทนช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อผ่านทางเว็บไซต์, 2562)

4.4.2 แนวทางปราบปรามผู้กระทำผิด

แนวทางการปราบปรามการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในเบื้องต้นสามารถใช้อำนาจตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 โดยอาศัยการดำเนินคดี หน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการรับคำร้องทุกข์และสอบสวนดำเนินคดี ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติอันประกอบไปด้วย สถานีตำรวจภูธร (สภ.) สถานีตำรวจนครบาล (สน.) กองบังคับการปราบปราม (บก.ป.) กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานพิเศษหนึ่ง ได้แก่ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ซึ่งมีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษ และศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข สังกัดกระทรวงยุติธรรม เมื่อจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมแชร์ลูกโซ่แล้ว ควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่ในการรับคำร้องทุกข์ให้มีการประสานงานร่วมกันและทำงานอย่างเป็นเอกภาพ

(1) ควรมีการจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมเศรษฐกิจแชร์ลูกโซ่

“ควรมีการจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมเศรษฐกิจแชร์ลูกโซ่ ประสานงานร่วมกับ ตำรวจทำหน้าที่การสร้างระบบข้อมูล โดยขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดหรือแม่ทีม เมื่อมีการกระทำผิดซ้ำควรได้รับโทษในอัตราที่เพิ่มขึ้น จากนั้นส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป”

(สัมภาษณ์ พล.ต.ท.สุรเชษฐ์ หักพาล, 2562)

(2) ควรมีตรวจสอบใบอนุญาตประกอบธุรกิจที่ไม่ได้รับอนุญาตอย่างเคร่งครัด

“การปราบปรามใบอนุญาตประกอบธุรกิจ หน่วยงานกระทรวงพาณิชย์ หน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการขอความร่วมมือจากสถาบันการเงิน, DSI, ICT, ปอศ., ปอท., กสท. และอื่น ๆ จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อตรวจสอบใบอนุญาตประกอบธุรกิจผ่านทางเว็บไซต์ หากพบว่าบริษัทใดดำเนินธุรกิจไม่ตรงกับวัตถุประสงค์สามารถยกเลิกใบอนุญาตได้ทันที”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

(3) ควรพิจารณาเรื่องมาตรการทางภาษีแก่ผู้กระทำผิดและเหยื่อในฐานะผู้ลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

“ใช้มาตรการทางภาษีทั้งตัวผู้กระทำผิด เหยื่อ และตัวผู้เสียหาย เมื่อมีการเก็งกำไร Forex ด้วยเมื่อได้รับรายได้ควรมีการเสียภาษีที่ถูกต้องตามกฎหมาย ถ้าหากมีการลงทุนและชักชวนประชาชนคนอื่นเข้ามาลงทุนในลักษณะเงินหมุนเวียนแชร์ลูกโซ่ ยิ่งสมควรแก่การเสียภาษี มาตรการทางภาษีอาจทำให้ผู้กระทำผิดเกิดความเกรงกลัวในการเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง และทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดความระมัดระวังในการลงทุนมากขึ้น โดยเฉพาะการพิจารณาจำนวนเงินในการลงทุน”

(สัมภาษณ์ ผู้แทนจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2562)

4.4.3 แนวทางเยียวยาผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

แนวทางการเยียวยาผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยส่วนใหญ่ผู้เสียหายมักแจ้งความดำเนินคดีแจ้งความร้องทุกข์ภายหลังถูกหลอกลวงแล้ว ดังนั้น แนวทางในการป้องกันผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายจะมีแนวทางหลักคือ การเยียวยาความเสียหายหรือการเรียกเงินจากการหลอกลวงคืนมีแนวทาง ดังนี้

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอาศัยอำนาจของกฎหมายเพื่อดำเนินการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ตกเป็นเหยื่อให้ได้รับความเป็นธรรมและช่วยเหลือทางด้านทรัพย์สินที่ควรจะได้รับ

2) มีการแยกประเภทของเหยื่ออาชญากรรมเสียก่อน จากความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับเหยื่อ เช่น ประชาชนหรือบุคคลผู้ถูกชักชวน ผู้ชักชวนหรือแม่ทีม แม่ทีมอวย โดยพิจารณาจากการชักชวนและเจตนา

“แม่ทิม หรือบุคคลรู้ว่าผู้กระทำความผิด หรือบุคคลควรรู้อยู่แล้วว่า บริษัทนั้นจะนำเงินจากผู้กู้ยืมเงินรายนั้น หรือรายอื่นมาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้กู้ยืม กล่าวคือรู้ว่าเป็นแชร์ลูกโซ่อยู่แล้ว แม่ทิมหรือบุคคลรู้ว่าผู้กระทำความผิด หรือบุคคลควรรู้อยู่แล้วว่า บริษัทไม่สามารถประกอบกิจการใดๆ โดยชอบด้วยกฎหมายที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพียงพอที่จะนำมาจ่ายในอัตรานั้น กล่าวคือรู้ว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ในภายหลัง”

สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

ผู้ชักชวนหรือแม่ทิมรู้อยู่แล้วว่าเป็นแชร์ลูกโซ่ ได้รับผลตอบแทนอย่างครบถ้วนแล้ว แต่เข้าแจ้งความดำเนินคดีเพื่อขอรับการเยียวยาในฐานะผู้เสียหาย ควรพิจารณาใช้กลไกตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 มาตรา 8 มาตรา 9 และ มาตรา 10 เพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เรียกคืนเงินคืน เรียกผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นเหตุอันชอบด้วยกฎหมายและฟ้องผู้กระทำความผิดและแม่ทิมให้เป็นบุคคลล้มละลายกับให้กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนรัฐ

3) ใช้กลไกการติดตามทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษและสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4) ควรจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่โดยเฉพาะ โดยพิจารณาแก่ประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่อผู้บริสุทธิ์ (Innocent victim) เป็นสำคัญ เพื่อสามารถนำเงินที่ได้จากการติดตามทรัพย์สินตามกฎหมายมาชดเชยเยียวยาผู้เสียหายในคดีต่อไป

“ดิฉันถูกหลอกนี้เป็นลงทุนเป็นครั้งแรกที่มีราคาแพงมาก ที่มาแจ้งความเพราะต้องการเงินคืน มีความคาดหวังว่าจะหน่วยงานของรัฐจะมีกระบวนการเยียวยาผู้เสียหายต่อไป”

(สัมภาษณ์ นางสาวละอองดาว นามสมมุติ, 2562)

“ดิฉันต้องการอยากได้เงินคืนจากบริษัท เดินทางมาร้องทุกข์เพื่อเป็นผู้เสียหาย เพราะมีความหวังว่าต้องการจะได้เงินจากการลงทุนคืน ทุกวันนี้ลำบากมาก อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเอาผิดผู้กระทำความผิดและรีบทรัพย์นำเงินมาคืนให้เร็วที่สุด”

(สัมภาษณ์ นางแพรวา นามสมมุติ, 2562)

“ผมเข้าใจว่าเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและแก้ไขได้ยาก และมองว่าการแจกเงินเยียวยาผู้เสียหายยังเป็นแนวคิดที่แก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุอาจทำให้มีผู้เสียหายเพิ่มมากขึ้น

ถึงอย่างไรส่วนตัวผมก็อยากได้เงินคืนจากการริบทรัพย์จากผู้กระทำความผิด เพราะผมถูก
หลอก คนที่หลอกก็ควรนำเงินมาคืนและได้รับโทษตามกฎหมาย”

(สัมภาษณ์ นายโอฬาร นามสมมุติ, 2562)

“ปัจจุบันทีมงานของเรากำลังร่างกฎหมาย โดยสถาบันพระปกเกล้า เพื่อนำเสนอ
ท่านประธานสภาในการประชุมสภา เราคือตัวแทนของประชาชนที่ต้องปกป้องประชาชน
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ที่จะตกเป็นเหยื่อรายใหม่ ในขณะที่เดียวกันเหยื่อรายเก่าเราจะต้อง
ช่วยเหลือ”

(ผู้แทนภาคประชาชน, 2562)

“กระบวนการเยียวยาเหยื่อในประเทศไทยต้องได้รับคำสั่งจากศาล ซึ่งคำสั่งจาก
ศาลใช้ระยะเวลาเวลานาน ควรนำต้นแบบ เช่น ประเทศอังกฤษ อเมริกา ฮองกง มีกองทุน
เกี่ยวกับผู้เสียหายและจ่ายเงินแก่ผู้เสียหายที่เข้ามาร้องทุกข์ก่อน จากนั้นรัฐต้องทำหน้าที่
ดำเนินคดีผู้กระทำความผิด”

(สัมภาษณ์ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช, ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงยุติธรรม, 2562)

4.5 การอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่อง “อาชญากรรมเศรษฐกิจ ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” ปรากฏผลการศึกษาและมีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งผู้วิจัยจะได้อภิปราย ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 วิธีการหลอกลวงในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ผลการศึกษาการดำเนินธุรกิจการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในลักษณะการระดมทุนแชร์ลูกโซ่เกิดขึ้นภายใต้ “แนวคิดลงทุนน้อย ลงทุนง่าย ถอนเงินสะดวก ผลตอบแทนสูง” สอดคล้องกับการศึกษาของ FIC of Namibia (2018) อธิบายว่าเป็นการหลอกลวงในการลงทุนรูปแบบ “get rich quick schemes” ผู้กระทำความผิดเข้าใจว่าความเป็นธรรมชาติของมนุษย์ต้องการประโยชน์จากโอกาสในการสร้างความร่ำรวย แม้ว่าจะมีความเสี่ยงสูงก็ตาม นอกจากนี้มีการใช้เทคนิคการโฆษณา ชักชวน วางแพลตฟอร์มจากสื่อบนอินเทอร์เน็ต เช่น Facebook, Instagram และ Twitter เพื่อเป็นการหลอกล่อประชาชนมักสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนสูงพร้อมด้วยรูปภาพแสดงความฟุ่มเฟือย เช่น บ้าน รถยนต์ เครื่องประดับราคาแพง เพียวรี่ ทองเสน (2561) เรียกว่าเกมส์การจัดสรรเงิน หรือ Money Game จากการศึกษาในครั้งนี้พบวิธีการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศใน 2 ลักษณะ คือ

ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา สร้างความน่าเชื่อถือผ่านความเชื่อและศรัทธาจากการสร้างโปรไฟล์อาจารย์ มีการสร้างภาพลักษณ์ในลักษณะต่าง ๆ อาศัยโอกาสในการขายคอร์สสัมมนาเพิ่มเติม สอดคล้องกับพลิสสุภา พจนะลาวัฒน์ (2560) พบว่าความเชื่อมีอิทธิพลส่งต่อการลงทุนสำหรับวิธีการหลอกลวงผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา เพื่อชักชวนเข้าร่วมคอร์สสัมมนา สอดคล้องกับ FIC of Namibia (2018) เปิดการสอนฝึกอบรม (Online Forex Trading Training) ในห้องฝึกอบรมจะมีการคิดค่าธรรมเนียมสำหรับบริการ จากนั้นใช้หลักการสอนให้เอาชนะตลาด สอดคล้องกับพอล บาร์นส์ (2018) ศึกษาเรื่องการหลอกลวงสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ผู้กระทำความผิดมักเปิดคำสั่งซื้อขายจำนวนมากเพื่อสร้างค่าคอมมิชชั่น โดยความถี่ในคำสั่งซื้อขายที่มีอิทธิพลต่อคอมมิชชั่น จอห์น รุซเซล (2018) เรียกบุคคลเหล่านี้ว่าตัวแทนที่ไม่ซื่อสัตย์หรือตัวแทนที่ไม่ได้รับอนุญาตมีวิธีการแจกสัญญาณซื้อขายคู่สกุลเงิน (Signal Sellers) และให้ประชาชนทำการเทรดตามจนวนล่างพอร์ตในที่สุด มีการสร้างความเชื่อถือและสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ จากนั้นทำการชี้แนะการออกคำสั่ง (Referrals) หรือการเทรดตามอาจารย์ ซึ่ง FIC of Namibia (2018) อธิบายเกี่ยวกับบุคคลผู้สอน (self-declared forex trainers)

ผู้สอนจะได้รับแรงสนับสนุนจากปริมาณคนที่หลงเชื่อ ความจริงแล้วการฝึกอบรมไม่มีมาตรฐาน ไม่มีกฎระเบียบ ไม่มีหน่วยงานเป็นเพียงการเสนอขายบริการสอนเพื่อทำเงินเท่านั้น

ผู้กระทำผิดเป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างความไว้วางใจเพื่ออำนวยความสะดวกร่วมลงทุนฝากเทรด มีเงื่อนไข มีการันตีผลรายได้ 10 - 30% ระยะเวลาในการได้รับผลประโยชน์จ่ายเงินทุก 60, 120 วัน เมื่อประชาชนเกิดความสนใจแล้วจึงให้ลงทุนโดยหุ่นยนต์ เพื่อหลอกลวงโฆษณาให้ประชาชนหลงเชื่อว่าการร่วมลงทุนสามารถสร้างผลกำไรตอบแทนเป็นจำนวนมากภายในระยะเวลาสั้น สำหรับวิธีการหลอกลวงผู้กระทำผิดเป็นนิติบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ระดมเงินจากประชาชนโดยอ้างว่าจะนำไปแก๊งกำไรในตลาด Forex สอดคล้องกับพอล บาร์นส์ (2018) อธิบายว่า ผู้กระทำผิดมักรวมจำนวนเงินของนักลงทุนเข้าสู่กองทุนเดียวกันไปสู่ลักษณะการแชร์ลูกโซ่ นอกจากนี้ที่ทีมงานหรือแม่ทีมจะมีการชักชวนบุคคลอื่นเพื่อหวังค่าคอมมิชชั่น จอห์น รุชเชล (2018) อธิบายว่าการมักมีการหลอกลวงนักลงทุนรายใหม่ผ่านการขายสูตรลับการซื้อขาย (Secret trading formulas) ในรูปแบบการขายหรือให้เช่ากรรมสิทธิ์ที่เรียกว่าการเทรดด้วยหุ่นยนต์ นอกจากนี้ FIC of Namibia (2018) อธิบายเพิ่มเติมว่าโปรแกรมซื้อขายและออกคำสั่งอัตโนมัติ (Automated Trading and Signal Programs) เป็นการหลอกลวงที่ทันสมัย มีการคาดการณ์ว่าจะสามารถทำการซื้อขายอัตโนมัติทุกชั่วโมง และมีระบบรับประกันว่าจะได้รับผลกำไรโดยไม่ต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มักกล่าวอ้างกำไรเกินจริง (Unrealistic Gains) เพื่อเป็นการการันตีแม้ว่าจะมีความเสี่ยงตาม แท้จริงแล้วมิได้มีการดำเนินธุรกิจสอดคล้องกับ ปิยะวัฒน์ กิ่งเหตุ (2552) กล่าวว่าความจริงแล้วมีการจ้างโปรแกรมเมอร์ให้สร้างเว็บไซต์และจัดทำฐานข้อมูลขึ้น เพื่อหลอกลวงโฆษณาให้ประชาชนหลง

เมื่อพิจารณาผู้กระทำความผิดในลักษณะที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล สรุปว่าบุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่กระทำความผิด มักมีการสร้างภาพลักษณ์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถืออาศัยช่องว่างทางกฎหมายหลอกลวง ชักชวนประชาชนเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด (Rational choice Theory) อธิบายสาเหตุของผู้กระทำผิดพบว่า มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับหลังจากการประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้บัทลงโทษไม่มีความรุนแรงมีความเสี่ยงที่ในการดำเนินคดีน้อย เมื่อพิจารณาว่ามีความคุ้มค่าแล้วจึงเลือกประกอบอาชญากรรม สอดคล้องกับการศึกษาลักษณะของผู้กระทำความผิดในอาชญากรรมเศรษฐกิจของประดิษฐ์ คำจร (2544) ซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้กระทำความผิดใช้วิธีชักชวนหรือหลอกลวงอาศัยช่องว่างทางกฎหมายไปใช้ในการกระทำความผิด วีระพงศ์ บุญโยภาส (2547) อธิบายว่าการกระทำผิดกฎหมายหรือแฝงเร้นการกระทำผิดกฎหมายไว้ในกิจการที่ถูกต้อง ผู้กระทำความผิดมีความรู้มีความชำนาญ มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการจัดการหรือการจัดฉากโดยใช้เครื่องมือเข้ามาช่วยในการหลอกลวง สอดคล้องกับ กมล สุปรียสุนทร (2551) โดยที่มีตำแหน่งหน้าที่

ซึ่งได้รับการยอมรับและเป็นที่เคารพนับถือหรือมีสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองสูง เพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน สิทธิหรือทรัพย์สิน หรือให้ได้มาซึ่งข้อได้เปรียบหรือผลประโยชน์ไม่ว่าตนเองหรือผู้อื่น

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมบางกรณีมักเป็นผู้เข้าถึงผู้กระทำความผิดก่อนด้วยวิธีการทางอินเทอร์เน็ต ใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต อาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการประเมินสภาพคล่องทางการเงินผ่านข้อมูลส่วนบุคคลในสังคมออนไลน์ เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานะทางการเงิน สภาพคู่ครอง และวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อประกอบการตัดสินใจชักชวนเข้าคอร์สสัมมนาที่มีค่าใช้จ่าย สอดคล้องกับการศึกษาของ Gordon & Curtis (2000) การใช้เทคโนโลยีอย่างเข้มข้นแทนการใช้ความรุนแรง กล่าวคืออาชญากรจะต้องเป็นบุคคลที่มีการศึกษาดีหรือมีเงินนั้น ต้องมีความสามารถพิเศษทางด้านวิชาชีพ หรือทางด้านเทคนิคเป็นอย่างดี ปรัชญา ปิ่นมณี (2551) อธิบายเทคโนโลยีขยายขอบเขตนำไปสู่ความเสียหาย 4 ประการในการติดต่อสื่อสารแบบไม่จำเป็นต้นปรากฏตัว ความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และโลกาภิวัตน์ สอดคล้องกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2559) อธิบายว่าอาชญากรสามารถใช้อินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องปรากฏตัวตนในการกระทำความผิดโดยการหลอกลวงเพื่อฉ้อโกงทรัพย์สินของเหยื่อในหลายรูปแบบ ด้วยเหตุนี้ธุรกิจ Forex จึงกระจายทั่วทุกภาคของประเทศไทย เมื่อพิจารณาประชาชนหรือผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมส่วนใหญ่จบการศึกษาจากปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่าในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล ซึ่งผลการศึกษาพบว่าผู้ตกเป็นเหยื่อในลักษณะตนเองส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สอดคล้องกับวิชชุตา เจริญผล (2559) อธิบายว่านักลงทุนเก็งกำไรฟอเร็กซ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ในขณะที่ผู้ตกเป็นเหยื่อเพศหญิงส่วนใหญ่ถูกหลอกลวงโดยการฝากเทรด สำหรับรายได้ของผู้ตกเป็นเหยื่ออยู่ระหว่าง 20,000–30,000 บาท ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของวิชชุตา เจริญผล (2559) โดยเพิ่มมากขึ้น 10,000 – 15,000 บาท สำหรับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี สอดคล้องกับพลิสสุภา พงนะลาวัฒน์ (2560) และ วิชชุตา เจริญผล (2559) โดยพลิสสุภา พงนะลาวัฒน์ อธิบายว่าการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นรูปแบบแชร์ลูกโซ่ระดับบน คือ การจัดสัมมนาให้ความรู้เรื่องการซื้อ-ขายเงิน Forex และการลงทุนในเงินดิจิทัลซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อประชาชนได้รับความเสียหายจากการกล่าวอ้าง คอร์สสัมมนาหรือการฝากเทรดแล้ว กระบวนการยุติธรรมเป็นหน่วยงานแรกที่ประชาชนขอความช่วยเหลือเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด ผลกระทบที่เหยื่ออาชญากรรมได้รับเริ่มจากการสูญเสียทรัพย์สิน เหยื่อบางรายต้องกู้เงินนอกระบบใช้หนี้สิน เสียเวลา เสียความรู้สึกทางจิตใจ เสียความรู้สึกจากการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ผลกระทบต่อมาคือสูญเสียสัมพันธไมตรีระหว่างครอบครัว เหยื่อบางรายสามีภรรยาต้องหย่าร้างกัน พ่อแม่เกลียดลูก ญาติพี่น้องผิดใจกัน สูญเสียมิตรภาพระหว่างเพื่อน สูญเสียการเรียน

สูญเสียหน้าที่การงาน เสียชีวิตจากการทำงาน สอดคล้องกับ Pridmore and Reddy (2012) ศึกษาการสูญเสียทางการเงินจากการฉ้อโกงเป็นปัจจัยทำให้เหยื่อเกิดภาวะซึมเศร้าและฆ่าตัวตาย และการศึกษาของสามารถ เจนชัยจิตรวานิช (2560) ทำให้สูญเสียมิตรภาพความสัมพันธ์อันดีต่อผู้ที่ชักชวน ยังส่งผลต่อการเกิดปัญหาสังคม ปัญหาทางร่างกาย ทางจิตใจ เช่น ครอบครัวหย่าร้าง ทำลายระบบครอบครัว เกิดหนี้สินป่วยเป็นโรควิตกกังวลและฆ่าตัวตาย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

การโฆษณาบริษัทในการดำเนินธุรกิจเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และ YouTube สอดคล้องกับผลการศึกษาวิชชุตตา เจริญผล (2559) นักลงทุนมีการศึกษาความรู้ด้านฟอเร็กซ์ สัญญาส่วนต่าง และตราสารอนุพันธ์อื่นๆ นักลงทุนมีความสามารถประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเทรดฟอเร็กซ์ และมีความรู้ที่เกี่ยวข้องจากการเรียนในด้านการเงินหรือการลงทุน จึงสอดคล้องผลการศึกษาพบว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อทุกคนผ่านการชักชวนเข้าร่วมคอร์สสัมมนาต่างเข้าใจว่าตัวเองมีความรู้ มีความเข้าใจ มีความสามารถการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยมีการพิจารณาก่อนตัดสินใจอย่างรอบคอบระหว่างผลตอบแทนที่จะได้รับ สอดคล้องกับทฤษฎีคิดก่อนกระทำ (Rational choice Theory) คือ ผู้ตกเป็นเหยื่อมีการชั่งน้ำหนักก่อนตัดสินใจร่วมลงทุน กล่าวคือ ก่อนเข้าร่วมลงทุนมีการพิจารณาความรู้และความเข้าใจที่ได้เรียนรู้จากคอร์สสัมมนา จึงคำนวณว่าได้รับผลประโยชน์สูงสูงซึ่งคือความพึงพอใจ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อทั้ง 8 ปัจจัย มีความสัมพันธ์ร่วมกันสอดคล้องกับ แชลลินและวูฟแก๊ง (2007) พิจารณาผู้ตกเป็นเหยื่อจากสถานการณ์และความสัมพันธ์พบว่า ผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีส่วนร่วมต่อการเกิดอาชญากรรม ดังนี้

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ปัญหาเรื่องการใช้จ่ายโดยไม่มีระดับระวางเรื่องการใช้จ่าย สอดคล้องกับ สตีเฟน เช็ปเฟอร์ (1977) อธิบายความอ่อนแอทางสังคมทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของเหยื่อเป็นสำคัญ และอันณพ ชูบำรุง (2540) ปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการเกิดอาชญากรรมในช่วงปีพ.ศ. 2540 สรุปว่า ความยากจนจากความเสื่อมโทรมในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ย่อมทำให้เกิดความเห็นผิด และนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม ด้วยเหตุนี้ Fattah (2000) มองว่า เศรษฐกิจหรือรายได้เป็นโอกาส เป็นสิ่งเดียวกันกับเป้าหมายต้องการจึงใช้เศรษฐกิจ

เป็นสิ่งล่อเป้าหมาย สอดคล้องกับสอดคล้องกับพลีสสุภา พจนะลาวัณย์ (2560) ประชาชนตัดสินใจลงทุนแชร์ลูกโซ่ เพราะ รายได้ไม่เพียงพอ อยากร่ำรวย และต้องการผลตอบแทนสูง

จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจ **“รายได้ไม่เพียงพอกับเรื่องรายจ่าย”** มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการออมเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2560) กล่าวว่า ปัจจุบันครัวเรือนมีอัตราอัตราการออมลดลงในทุกกลุ่มรายได้ในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552 – 2560) โดยเฉพาะคนรุ่นหลัง (Gen Y) ช่วงอายุ 0-30 ปี และช่วงกลุ่มอายุ 31-50 ปี มีการใช้จ่ายมากกว่ารุ่นก่อนค่อนข้างมากซึ่งมีความเชื่อมโยงกับ “การเป็นหนี้สูงและเป็นหนี้นาน” กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีการออมเงินน้อยทำให้มีเงินสะสมต่ำ เมื่อต้องการซื้อสินทรัพย์ เช่น บ้าน รถยนต์ ทำให้มีเงินดาวน์น้อยทำให้ต้องกู้เต็มจำนวนและยืระยะเวลาในการผ่อนชำระหนี้ให้นานขึ้น รวมกับภาระหนี้ เช่น ค่างวดหรือค่าผ่อนต่อเดือน ซึ่งนับรวมทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย อาจเป็นข้อบ่งชี้ได้ว่า ภาระหนี้ การไม่ระมัดระวังการใช้จ่ายไม่จำเป็น การขาดวินัยการใช้จ่าย คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่ทำให้บุคคลมีรายรับไม่พอรายจ่าย จึงเป็นสาเหตุทำให้ต้องหาแหล่งลงทุนรูปแบบใหม่ในตลาดการเงินแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) ดังนั้น การผลักดันเรื่องนโยบายด้านการออมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากในการแก้ปัญหาหนี้สินหรือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยความโลภ ผลการศึกษาพบว่าเป็นการลงทุนที่ง่าย มีผลตอบแทนสูง ภายในระยะเวลาที่รวดเร็ว สอดคล้องกับทฤษฎีอาชญาวิทยาแนวพุทธ อัญณพ ชูบำรุง (2540) เกิดจากสภาพจิตใจมีอาจจะยังยึดใจจากความอยากเกินขนาด ความติดใจ ที่เรียกว่าความโลภ นอกจากนั้น Meadows (2007) นักอาชญาวิทยาชาวเยอรมันได้จำแนกอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเพราะสังคมเป็นเหตุทำให้เกิดเหื่อจากความโลภ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อบางส่วนปฏิเสธว่า **“การตกเป็นเหยื่อไม่ได้มาจากความโลภ”** ผู้ตกเป็นเหยื่อบางส่วนปฏิเสธว่าการเข้าไปลงทุนไม่ได้เกิดจากความโลภ แต่เกิดจากการพิจารณาว่าการลงทุนในลักษณะนี้มีความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระยะเวลาอันรวดเร็ว อีกทั้งขาดความรู้ความเข้าใจ และอ้างว่าเป็นปัญหาของภาครัฐที่ปล่อยปละละเลยการกระทำความผิดซึ่งหากนำทฤษฎีการแก้ตัว โดย Grasham M. Sykes and David Matxa (1957) พิจารณาจากกล่าวได้ว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อหรือผู้เสียหายใช้เทคนิคแก้ตัวเพื่อให้ตัวเองรู้สึกสบายใจและไม่ให้ตนเองถูกตำหนิจากบุคคลและสังคม เช่น การร่วมลงทุนไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ไม่ผิดกฎหมายหรือยังไม่มีกฎหมายลงทุนเพราะต้องการนำเงินที่ได้มาเลี้ยงครอบครัว นอกจากนี้อาจใช้เทคนิคการแก้ตัวแบบปฏิเสธความเสียหาย และการโทษผู้อื่นทำผิดมากกว่าตนเป็นเทคนิคในการแก้ตัว เช่น ในสังคมไม่มีกฎหมายกำกับดูแลเรื่องนี้อย่างเป็นทางการ

ปัจจัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่หลอกลวงผ่านทางสังคมออนไลน์ ด้วยความความง่าย สะดวก และรวดเร็ว เพื่อสนับสนุนการเข้าร่วมคอร์สสัมมนา และการเข้าร่วมลงทุน สอดคล้องกับจตุชัย แพงจันทร์ และ อนุชิต วุฒิพรพงษ์ (2555) การจำแนกการกระทำ ความผิดโดยใช้คอมพิวเตอร์ในฐานะเครื่องมือกระทำ และในฐานะเป้าหมายในการกระทำ สอดคล้องกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2559) ในขณะที่เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตสร้างความสะดวก รวดเร็วและความเป็นอิสระในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มีคุณประโยชน์มากมายแต่อีกด้านหนึ่งกลายเป็นข้อดีสำหรับผู้กระทำความผิดที่ต้องการจารกรรมข้อมูลเหล่าต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจของตนหรือสร้างความเสียหายทางการเงินต่อธุรกิจของผู้อื่น สอดคล้องกับศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด (2561) อธิบายว่าเทคโนโลยีก็ได้กลายเป็นแหล่งที่ส่งเสริมการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้เหมือนกัน เพราะการที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีที่เป็นการอำนวยความสะดวก การเข้าถึงข้อมูล หรือเพราะมีความจำเป็นต้องใช้ ย่อมทำให้ผู้คนสามารถนำไปใช้หาประโยชน์ในทางที่ผิด สอดคล้องกับพลิสสุภาพงนะลาวัณย์ (2560) แชนร์ลูกโซ่ยุคปัจจุบันที่เน้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือหาสมาชิกเข้าร่วม เช่น การซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (FOREX)

จากผลการศึกษาพบว่า **“เทคโนโลยีส่งเสริมความเป็นสัตว์สังคมของมนุษย์ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความต้องการ”** ธนาคารแห่งประเทศไทย (2560) อธิบายเพิ่มเติมว่าการใช้อินเทอร์เน็ตทำให้บุคคลเกิดความต้องการ เช่น อยากได้ อยากมี อยากเที่ยว อยากแชร์ตามกลุ่มเพื่อน ผลการศึกษาพบว่า ยุคการใช้ฟินเทค (Financial Technology) การใช้อินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายอย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าใช้จ่ายจะเพิ่มสูงขึ้นตามสัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่มีการใช้อินเทอร์เน็ต อาจเป็นข้อบ่งชี้ได้ว่า เทคโนโลยีสมัยใหม่เทคโนโลยีทำให้บุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้ง่าย และเมื่อบุคคลพบเห็น **“ผลประโยชน์ทางทรัพย์สินที่ผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงเกินความเป็นจริงภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และทำได้ง่าย”** บนอินเทอร์เน็ตให้เกิดความโลภ เมื่อพิจารณาร่วมกับการคบเพื่อนหรือเข้าร่วมกลุ่มคบหาสมาคมแล้วจึงรับเอาค่านิยมและทัศนคติทำให้เกิดแรงกระตุ้นอันนำไปสู่พฤติกรรมมาปฏิบัติในการเข้าร่วมลงทุนการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ นอกจากนี้ปัจจัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มีโอกาเสี่ยงที่จะทำให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบอื่น เช่น Romance scam, Call center, การค้ายาเสพติดออนไลน์, การเล่นเกมพนัน การล่อลวงทางเพศ รวมถึงการ Cyberbully เป็นต้น

ปัจจัยการคบหาสมาคมที่แตกต่าง ผลการศึกษาพบว่า บุคคลส่วนใหญ่ถูกชักชวนโดยมีเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด และบุคคลในครอบครัว รวมไปถึงการชักชวนในกลุ่มในสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับอัมณพ ชูบำรุง (2540) อธิบายสังคาลกสูตรว่า การคบเพื่อนชี้ให้เห็นถึงโทษของการคบคนชั่วเป็นมิตรเช่น นักเลงการพนัน สอดคล้องกับ Sutherland ลักษณะของการคบหาสมาคม

ระหว่างบุคคลในกลุ่มและการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม การที่บุคคลคบหาสมาคมกันในกลุ่มทำให้บุคคลรับเอาค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ผิดหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับอัตราของการติดต่อสัมพันธ์ (อึ้งฉพ ชูบำรุง และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2555) สอดคล้องกับ Fattah (2000) มองว่า ผู้ที่คบหาสมาคมกับพวก อาชญากรย่อมง่ายต่อการตกเป็นเหยื่อมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมคบหาสมาคม

การคบหาสมาคมใน “โลกเสมือนจริง” หรือสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Line YouTube Twitter และ Instagram อันเป็นผลมาจากความทันสมัยของเทคโนโลยี แม้ว่าผู้กระทำผิดจะเป็นลักษณะไม่ปรากฏตัวตน ไม่เคยพบเจอตัวตนไม่รู้จักกันด้วยความสนิทสนม แต่เมื่อนำเสนอเรื่องราว ตัวตนผ่านชีวิตสังคมออนไลน์สร้างภาพลักษณ์เพื่อนำไปสู่การโฆษณาและชักชวนการลงทุนรูป ทำให้ผู้ตกเป็นเหยื่อเกิดความคล้อยตามในที่สุด เช่นเดียวกับการคบหาสมาคมในโลกความเป็นจริง ในทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง ผลการศึกษาพบว่าปัจจุบันการเข้าร่วมการลงทุนเพื่อเก็งกำไรนั้นเป็นผลมาจากลักษณะของการคบหาสมาคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม และการที่บุคคลเรียนรู้จากกลุ่ม จากนั้นรับเอาความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมาปฏิบัติ แม้ว่าจะเป็นธุรกิจที่ยังไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายก็ตาม

ปัจจัยการสร้างภาพลักษณ์ ผลการศึกษาพบว่า ตัดสินใจลงทุนเพราะบุคคล นิตินิตบุคคล และบริษัทมีภาพลักษณ์ สร้างความน่าเชื่อถือ จากผลการศึกษาพบว่า มีการสร้างภาพลักษณ์ในบุคคลธรรมดา นิตินิตบุคคล และบริษัท เพื่อให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือ ความนิยม และความศรัทธา สอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์เทพ วรกิจโกศาทร (2537) การสะสมตามประสบการณ์ที่ได้พบเห็นเนื่องมาจากการประทับใจและเกิดความทรงจำทั้งทางบวก สอดคล้องกับวิรัช อภิรัตน์กุล (2549) และ พรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2552) สร้างความเชื่อมั่น เชื่อถือ ความนิยมชมชอบ ศรัทธาให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอีกด้วย ซึ่งในมุมมองด้านการลงทุน พลิสสุภา พจนะลาวัฒน์ (2560) อธิบายว่าความเชื่อมีอิทธิพลส่งผลต่อการลงทุน

ปัจจัยความรู้ความเข้าใจ ผลการศึกษาพบว่า ไม่รู้ว่าข้อเท็จจริงทางกฎหมาย หรือประกาศ ไม่รู้จักการการลงทุน ไม่รู้จักการเก็งกำไร แต่หลงเชื่อการโฆษณา ชักชวน กล่าวอ้างจากบริษัทที่เป็นการหลอกลวงประชาชน จึงตัดสินใจร่วมลงทุนกับบริษัทด้วยความประมาทและไม่ระมัดระวัง สอดคล้องกับอึ้งฉพ ชูบำรุง (2540) อธิบายว่า ลักษณะเฉพาะของผู้ตกเป็นเหยื่อตั้งอยู่กับความประมาทและความโง่เขลา (พระไตรปิฎกภาษาไทย, 2550 เล่ม 23 : 168, เล่ม 42 : 110, 347) สอดคล้องกับพลิสสุภา พจนะลาวัฒน์ (2560) ศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแชร์ลูกโซ่และไม่ทราบว่าแชร์ลูกโซ่เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย

ผู้ตกเป็นเหยื่อมักกล่าวว่า “**ตัวเองมีความรู้เรื่องการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นอย่างดี**” จากการเข้าการเข้าร่วมคอร์สสัมมนาโดยบุคคลและนิติบุคคล ผลการศึกษาพบว่าภายในการเรียนการสอนการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องความรู้พื้นฐานในเบื้องต้นเท่านั้น ไม่มีการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยเศรษฐศาสตร์ชั้นสูง สอดคล้องกับ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2562) ด้านพฤติกรรมประชาชนชาวไทยยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการแก๊งค์กำไรและการลงทุนตามหลักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งการแก๊งค์กำไรแตกต่างจากการลงทุนในตลาดหุ้น (ก.ล.ต.) นักลงทุนสามารถพยากรณ์จากการให้บริการและสินค้า แต่แก๊งค์กำไรในสกุลเงินมีปัจจัยภายในและภายนอกที่ซับซ้อน

กิจวัตรประจำวัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ สามารถพบเห็นการโฆษณา ชักชวน กล่าวอ้างทางอินเทอร์เน็ตโดยผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้กรณีศึกษาเกิดความต้องการร่วมลงทุนเพื่ออยากมีชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับพรชัย ชันดี และคณะ (2558) อธิบายว่า ความต้องการและสภาพจิตใจของผู้กระทำผิดที่มีความประสงค์จะประกอบอาชญากรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมขึ้น หากสภาพจิตใจความคิดไม่ได้มีความประสงค์ที่จะทำพฤติกรรมก็จะไม่เกิดขึ้น

กิจวัตรประจำวันใน “**บุคคลที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ**” เช่น วิถีของแม่บ้าน วิถีชีวิตผู้สูงอายุที่ต้องอยู่บ้าน หรือบุคคลมีวิถีใช้อินเทอร์เน็ตเป็นกิจลักษณะ ผลการศึกษาพบว่า บุคคลใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำทั้งวันมีโอกาสดักเป็นเหยื่ออาชญากรรมมากกว่าบุคคลที่ใช้อินเทอร์เน็ตบางเวลา ดังนั้นเมื่อบุคคลได้พบเห็นการประกาศ โฆษณา ชักชวนเกี่ยวกับการลงทุนเป็นประจำอาจทำให้คล้อยตามได้ง่ายมากขึ้น

ปัจจัยปัญหาการทำงานภาครัฐ ผลการศึกษาพบว่า การทำงานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ขาดประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม สอดคล้องกับประดิษฐ์ คำจร (2544) สภาพบังคับของกฎหมายที่ไม่สามารถดำเนินการกับผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับสุพัตรา แผนวิจิต และ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2559) กฎหมายวิธีสบัญญัติเกี่ยวกับความผิดคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจและการเงินในปัจจุบันมีโครงสร้างและเนื้อหายังไม่ครอบคลุมถึงมาตรการที่มีประสิทธิภาพและจำเป็นต่อการป้องกันและปราบปรามความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน

ส่วนที่ 3 แนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ผลการศึกษาแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมควรมีการนำมาใช้ผสมผสานกันทั้ง 2 รูปแบบ ตลอดจนให้ความสำคัญ “บทบาทของสื่อมวลชนในการป้องกันอาชญากรรม” ต่อการนำเสนอข่าวปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด อาทิ อินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีทางการเงิน และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อาจส่งผลกระทบต่อความตระหนักรู้ของประชาชนมากขึ้น บทบาทของสื่อมวลชนควรทำหน้าที่ศูนย์กลางในการให้ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนในการสนับสนุนภาครัฐในการรณรงค์และการเผยแพร่ความรู้ เพื่อนำเสนอข่าวที่มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์และมีการติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมเศรษฐกิจที่มีลักษณะแชร์ลูกโซ่ รวมทั้งเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนอาศัยพื้นที่เป็นหูเป็นตาแก่เจ้าหน้าที่ในการป้องปรามอาชญากรรมอย่างกว้างขวาง ตลอดถึงช่วยประสานงานระหว่างประชาชนและหน่วยงานของภาครัฐ

ด้วยเหตุนี้ บทบาทของสื่อมวลชนในการป้องกันอาชญากรรมจึงเป็นการสร้างความพร้อมในสังคมไทยเกิดความตระหนัก ตื่นตัวในการรับรู้ และเรียนรู้ถึงลักษณะอาชญากรรมเศรษฐกิจการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เช่น นำเสนอปัญหาด้านกฎหมาย ปัญหาเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการรับแจ้ง รับเรื่องร้องเรียนอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง การบังคับใช้กฎหมาย และการช่วยเหลือเหยื่อ รวมทั้งมีมาตรการป้องกันเฝ้าระวัง รวมทั้งตอบโต้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จ หลอกลวง ปกปิดความจริง ซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนเพื่อให้ประชาชนร่วมลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “อาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตัวแทนผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการหลอกลวงในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตกเป็นเหยื่อในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อเสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (purposive Sampling) จากการกำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 คน แบ่งเป็น 2 ส่วนคือตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน 11 คน และผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย จำนวน 6 คน การนำเสนอผลการศึกษาต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการถ้อยแถลงเรื่องราว ประสบการณ์ของหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนรวมถึงผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย รวมทั้งการศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสาร งานวิจัย ข้อมูลทางสถิติ กฎหมาย ระเบียบราชการหรือคำสั่งข้อบังคับ แนวคิดทฤษฎี และสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยสรุปผลการศึกษาซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “อาชญากรรมเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1.1 วิธีการหลอกลวงในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การดำเนินธุรกิจการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เกิดภายใต้แนวคิดลงทุนน้อย ลงทุนง่าย ถอนเงินสะดวก ผลตอบแทนสูง วิธีการหลอกลวงร่วมลงทุนในปัจจุบันจึงมีความแตกต่างจากอดีต ในอดีตผู้กระทำผิดมักเข้าถึงตัวเหยื่อก่อนด้วยการใช้โทรศัพท์ แต่ปัจจุบันเหยื่อมักเป็นผู้เข้าถึงผู้กระทำผิดก่อนด้วยการใช้อินเทอร์เน็ต โปรแกรมประยุกต์ที่ใช้ในการสร้างภาพลักษณ์ โฆษณา ชักชวนที่มากที่สุดคือ Facebook รองลงมาคือ YouTube และ Instagram ส่วนที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารมากที่สุดคือ Facebook Message รองลงมาคือ LINE จากนั้นมีการสร้างกลุ่ม LINE เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสื่อสารกัน ต่อมาคือการประเมินสภาพคล่องทางการเงิน ผู้กระทำผิดจะใช้โอกาสเหล่านี้ประเมินผ่านข้อมูลส่วนบุคคลในสังคมออนไลน์ เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานะทางการเงิน สภาพคู่ครอง และวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อประกอบการตัดสินใจ ชักชวนเข้าคอร์สสัมมนาที่มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ข้อเท็จจริงพบว่าผู้กระทำผิดมีการเรียนรู้ข้อกฎหมายเป็นอย่างดี หากชักชวนประชาชนเก็งกำไร Forex ที่ไม่ได้รับอนุญาตจะเป็นความผิดตามกฎหมายจึงเลี่ยงใช้วิธีการชักชวนเรียนรู้จากคอร์สสัมมนา

ผลการศึกษาวิธีการหลอกลวงประชาชนให้ตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมี 2 กรณี คือ

1) กรณีผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาที่มีวิธีการหลอกลวงให้ประชาชนซื้อคอร์สสัมมนาเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ด้วยการสร้างความน่าเชื่อถือผ่านความไว้วางใจและความเชื่อถือศรัทธา จากการสร้างโปรไฟล์ในบทบาทของอาจารย์ เพื่อชักชวนประชาชนเข้าร่วมคอร์สสัมมนา จากนั้นแอบแฝงการชักชวนให้เก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศด้วยตัวเองผ่านตัวแทนที่ได้รับอนุญาตในต่างประเทศ เริ่มต้นจากการสอนเปิดบัญชี สอนการฝากเงินในบัญชี สอนเทรด สามารถเทรดได้กำไรและล้างพอร์ตในที่สุด จากนั้นผู้กระทำผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาจึงอาศัยโอกาสในการขายคอร์สสัมมนาเพิ่มเติม เมื่อพิจารณารายได้จะมีรายได้จากเงินจากคอร์สสัมมนา 30,000 บาท ค่าเครื่องมือช่วยเทรด หรือ Indicator 5,000 บาท และการได้รับค่าตอบแทนจากบริษัทตัวแทนที่ได้รับอนุญาตจากต่างประเทศในลักษณะ Internal Broker หรือ IB

2) กรณีผู้กระทำผิดที่เป็นนิติบุคคลมีวิธีการหลอกลวงให้ประชาชนร่วมลงทุนเก็งกำไร อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในลักษณะการฝากเทรดโดยปัญญาประดิษฐ์หรือหุ่นยนต์ ด้วยการจัดตั้งบุคคลตั้งแต่ 3 -5 คน จัดตั้งบริษัทและแสดงใบอนุญาตประกอบธุรกิจ จากนั้นมีการจัดตั้งทีมงานในการบริหารบริษัทและทีมงานชักชวนประชาชน มีการสร้างโปรไฟล์เป็นเศรษฐีหรือผู้ร่ำรวยจากการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อสร้างความไว้วางใจและเพื่ออำนวยความสะดวกชักชวนเข้าร่วมลงทุนในลักษณะกองทุน ด้วยการการันตีผลรายได้ 10-30% และระยะเวลาในการได้รับผลประโยชน์ด้วยการจ่ายเงินทุก ๆ 60, 120 วัน เมื่อประชาชนเกิดความสนใจ จึงต้องจ่ายเงินลงทุนโดยหุ่นยนต์เรียกว่า “ซื้อบอท” บอทละ 10,000 – 50,000 บาท ภายหลังจากการลงทุนช่วงแรกจะได้กำไรตามที่กล่าวอ้าง จากนั้นเน้นให้ลงทุนเพิ่มหรือซื้อบอท โฆษณาว่าหากลงทุนหลายบอทจะได้เลื่อนสถานะได้รับการันตีมากขึ้น 30-50% และเน้นการชักชวนคนใกล้ชิดเข้ามาร่วมลงทุน หลังจากนั้นบริษัทจะสร้างสถานการณ์ด้วยการไม่จ่ายผลตอบแทน โดยนักลงทุนไม่สามารถถอนเงินดิจิทัลได้สำเร็จ จากนั้นบริษัทจะปิดเว็บไซต์ ปิดบริษัท ปิดสำนักงาน ปิดช่องทางการติดต่อ สุดท้ายมักหลบหนีออกนอกประเทศ ด้วยเหตุนี้ประชาชนจะได้รับความเสียหายจึงตัดสินใจเข้าร้องทุกข์ต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับแรกเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดเป็น

เมื่อประชาชนได้รับความเสียหายจากการกล่าวอ้าง คอร์รัปชั่นหรือการฝากเทรดแล้ว กระบวนการยุติธรรมเป็นหน่วยงานแรกที่ประชาชนขอความช่วยเหลือเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด ผลกระทบที่เหยื่ออาชญากรรมได้รับเริ่มจากการสูญเสียทรัพย์สิน เหยื่อบางรายต้องกู้เงินนอกระบบใช้หนี้สิน เสียเวลา เสียความรู้สึกทางจิตใจ เสียความรู้สึกจากการถูกกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ผลกระทบต่อมา คือ สูญเสียความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว เหยื่อบางรายสามีภรรยาต้องหย่าร้างกัน พ่อแม่เกลียดลูก ญาติพี่น้องผิดใจกัน สูญเสียมิตรภาพระหว่างเพื่อน สูญเสียการเรียน สูญเสียหน้าที่การงาน เหยื่อบางรายเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย ดังนั้นปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อระดับปัจเจกบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นปัญหาของผู้ใดผู้หนึ่งแต่เป็นปัญหาของคนไทยทุกคน หากในอนาคตมีการหลอกลวงด้วยรูปแบบวิธีการใหม่ต่อไป

5.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ประกอบด้วยปัจจัย 8 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านความโลภ ด้านความเทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน ด้านการสร้างภาพลักษณ์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านกิจวัตรประจำวันและการทำงานภาครัฐและกระบวนกรยุติธรรม ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาพบว่า บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอเรื่องรายจ่าย อันเป็นปัญหาทางการเงินปัญหาเรื่องการใช้จ่ายจากการขาดวินัยการใช้จ่ายจึงทำให้ไม่ระมัดระวังการใช้จ่ายทำให้เกิดภาระหนี้สิน ทำให้บุคคลมีรายรับไม่พอรายจ่าย จึงเป็นสาเหตุทำให้ต้องหาแหล่งลงทุนรูปแบบใหม่ในตลาดการเงินแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) ที่มีลักษณะการลงทุนที่ง่าย ใช้เงินลงทุนน้อย มีผลตอบแทนสูง ภายในระยะเวลาที่รวดเร็ว

ด้านความโลภ จากการศึกษาพบว่า บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อต้องการผลประโยชน์ทางด้านทรัพย์สิน ความต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนที่สูงเกินความเป็นจริง ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว และทำได้ง่าย อาจเป็นการลงทุนมากกว่าหนึ่งการลงทุนขึ้นไป ย่อมมีโอกาสตกเป็นทาสความโลภ เช่น เป็นการลงทุนหลายครั้ง แม้ว่าจะสูญเสียเงินลงทุนไปก็พยายามหาโอกาสลงทุนอีก

ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้กระทำความผิดหลอกลวงผ่านทางสังคมออนไลน์ ทำให้บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิ อินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีทางการเงิน และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สามารถเข้าถึงข้อมูลการในหลอกลวงบนอินเทอร์เน็ต เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมและปัจจัยที่ทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

ด้านการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อถูกชักชวนโดยมีเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด และบุคคลในครอบครัว รวมไปถึงการชักชวนในกลุ่มในสังคมออนไลน์ จากนั้นรับเอาค่านิยม ทักษะคติ และพฤติกรรมของผู้ชักชวนมาปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันเมื่อบุคคลเข้ากลุ่มและรับรู้ว่าการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นสิ่งที่สามารถสร้างรายได้ในลักษณะลงทุนน้อยแต่ได้ผลตอบแทนมากจึงตัดสินใจร่วมลงทุน การคบหาสมาคมในที่นี่เป็นได้ทั้งการคบหาสมาคมในโลกความเป็นจริงและสังคมออนไลน์

ด้านการสร้างภาพลักษณ์ จากการศึกษาพบว่า บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อมีความเชื่อมั่น เชื่อถือ ความนิยม และความศรัทธาจากภาพลักษณ์ของบุคคลธรรมดา นิติบุคคล เช่น โปไรฟลิใน บทบาทนักเทรตเดอร์ โค้ช อาจารย์ หรือเป็นเศรษฐี ผู้ร่ำรวยจากการเก็งกำไร นักสร้างแรงบันดาลใจ และ CEO และบริษัท เช่น สำนักงานมีความสวยหรู โอ้อ่า มีความทันสมัยและก้าวหน้า ตั้งบนทำเลดี มีความเชื่อถือในการโฆษณา ชักชวน กล่าวอ้าง ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน

ด้านความรู้ความเข้าใจ จากการศึกษาพบว่า บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อไม่มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ถูกต้อง เมื่อตัดสินใจเข้าร่วม ลงทุนโดยปราศจากความรู้และความเข้าใจ ทำให้บุคคลเกิดความหลงผิดหรือความประมาทและไม่มี ประสบการณ์ในการพิจารณาสิ่งเหล่านั้นด้วยสติปัญญา (อวิชชา) เช่น ไม่รู้ว่าข้อเท็จจริงทางกฎหมาย หรือประกาศ ไม่รู้จักการการลงทุน ไม่รู้จักการเก็งกำไร แต่หลงเชื่อการโฆษณา ชักชวน กล่าวอ้างจาก บริษัทที่เป็นการหลอกลวงประชาชน จึงตัดสินใจร่วมลงทุนกับบริษัทด้วยความประมาทและไม่ ระมัดระวัง นอกจากนี้บุคคลไม่รู้ว่าการลงทุนใดเป็นธุรกิจแอบแฝงแชร์ลูกโซ่ ผู้ตกเป็นเหยื่อประเภทนี้ ถือว่าเป็นเหยื่อบริสุทธิ์

ด้านกิจวัตรประจำวัน จากการศึกษาพบว่า บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อแบบแผนของการดำเนินชีวิต หรือจากกิจวัตรหรือนิสัย ประจำ กระทำเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ สามารถพบเห็นการโฆษณา ชักชวน กล่าวอ้างทาง อินเทอร์เน็ตโดยผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้กรณีศึกษาเกิดความต้องการร่วมลงทุนเพื่ออยากมีชีวิตที่ดีขึ้น เช่น วิถีชีวิตของแม่บ้านและผู้สูงอายุที่ไม่มีกิจกรรมนอกบ้านใช้ชีวิต อาศัยอยู่ในบ้านที่มี อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ทำให้รู้จักเพื่อนในสังคมออนไลน์ สร้างเครือข่ายเพื่อนออนไลน์ จึงง่ายต่อการ ชักจูงให้คล้อยตามและร่วมลงทุน

ด้านปัญหาการทำงานภาครัฐ จากการศึกษาพบว่า บุคคลผู้ตกเป็นเหยื่อเนื่องจากการ ทำงานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ขาดประสิทธิภาพในการ ป้องกันและปราบปราม เช่น เรื่องปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับอาชญากรรมเศรษฐกิจการเก็งกำไรอัตรา แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของเจ้าหน้าที่ ปัญหาความทับซ้อนของหน่วยงาน และปัญหาการ ปลดปล่อยละเลยของหน่วยงานภาครัฐ และขาดหน่วยงานหลักในการป้องปรามอาชญากรรม หรือ สภาพบังคับของกฎหมายไม่สามารถดำเนินการกับผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.3 แนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ควรมีการกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการป้องปรามแชร์ลูกโซ่ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกกระดับ โดยอำนาจรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 61 บัญญัติให้รัฐต้องมีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา มีหลักพิจารณา 3 ประการ ดังนี้

1) การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

(1.1) แต่งตั้งคณะทำงาน “ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่” ทำงานในเชิงรุกจากการได้รับเบาะแสหรือร้องเรียน พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรม และมีหน้าที่ในการให้ความรู้แก่คณะทำงานในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการในวงกว้างเพื่อสร้างบรรทัดฐานความเข้าใจ

(1.2) ด้านการประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้แก่ภาคประชาชน เพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมรูปแบบใหม่ โดยเข้าถึงประชาชนในระดับโรงเรียน ชุมชน จังหวัด และเข้าถึงประชาชนทุกช่วงวัยโดยใช้เทคโนโลยีประชาสัมพันธ์

(1.3) สื่อมวลชน ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีข่าวที่มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินที่เกี่ยวกับอาชญากรรมอันเป็นการแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชน

2) แนวทางปราบปรามผู้กระทำผิด

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ควรมีการปราบปรามอาชญากรรมเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในเชิงรุก อำนาจตามพระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ในการปราบปรามผู้กระทำผิด ดังนี้

(2.1) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรมีการเพิ่มโทษในอัตราที่สูงขึ้น รวมถึงการดูแลสอดส่องการกระทำผิด

(2.2) หน่วยงานของรัฐควรใช้มาตรการเรื่องการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล พิจารณาการระงับ หรือการสกัดกั้นข้อมูลทางสังคมออนไลน์เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลการโฆษณาชักชวน กล่าวอ้างการลงทุน

(2.3) หน่วยงานของรัฐควรใช้มาตรการปราบปรามใบประกอบอนุญาตที่ไม่ได้รับอนุญาตและใบอนุญาตที่ผิดประเภท

(2.4) หน่วยงานกำกับดูแลด้านการเงินการธนาคาร ต้องการสกัดกั้นเส้นทางการโอนเงินไปยังปลายทางที่ต้องสงสัย หรือบริษัทซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เข้าข่ายแชร์ลูกโซ่

(2.5) ควรพิจารณาเรื่องมาตรการภาษีทั้งตัวเหยื่อและผู้เสียหายในฐานะผู้ลงทุนเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “อาชญากรรมเศรษฐกิจ ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ” ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อเสนอแนะจากการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการวางกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเพื่อกำกับดูแลในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศอย่างชัดเจน หากมีความเห็นว่าประเทศไทยยังไม่สมควรเก็งกำไร ควรออกกฎหมายห้ามและปราบปรามอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายของประชาชนคาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง นอกจากนี้ ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

1) ควรมีการจัดตั้ง “ศูนย์อาชญากรรมเศรษฐกิจแฮร์ลุคโซ่” มีการปฏิบัติการ คณะทำงานร่วม (Task force) ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดในลักษณะแฮร์ลุคโซ่ พ.ศ. ... เพื่ออาศัยอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เข้าข่าย แฮร์ลุคโซ่ ซึ่งการประกอบธุรกิจการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในปัจจุบันเข้าข่าย การหลอกลวงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนลงทุนโดนนำเงินหรือ ทรัพย์สิน ทั้งยังมีการชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อย ๆ โดยอ้างว่าจะได้รับ ผลตอบแทนสูง โดยใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่า โดยมีได้ นำเงินไปประกอบธุรกิจตามที่กล่าวอ้าง โดยมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการ บูรณาการทำงานในการสืบสวนสอบสวนร่วมกับ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จากการกำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดให้ มีประสิทธิภาพ คือ กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนให้บูรณาการการทำงาน ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการเงิน กระบวนการยุติธรรม นักวิชาการ องค์กรเอกชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการใช้ อำนาจตามกฎหมายเพื่อจัดตั้งศูนย์อาชญากรรมแฮร์ลุคโซ่

2) พิจารณาเรื่อง “กองทุนช่วยเหลือเหยื่อแฮร์ลุคโซ่” เพื่อเป็นแหล่งทุนในการ ชดเชยความเสียหายที่เป็นตัวเงินให้กับเหยื่อแฮร์ลุคโซ่ โดยแหล่งที่มาของเงินกองทุนอาจ ประกอบด้วย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม และค่าสินไหมจากผู้กระทำผิดโดยตรง อีกทั้งการสนับสนุนจาก องค์กรต่าง ๆ ในระดับชุมชนและสังคม หากได้ให้ความรู้ความเข้าใจว่าแฮร์ลุคโซ่เกิดจากอะไร และผู้ ตกเป็นเหยื่อได้รับผลกระทบอย่างไร ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า มีประชาชนผู้บริสุทธิ์ที่ตกเป็นเหยื่อ แฮร์ลุคโซ่จากการโฆษณา ประกาศ หรือชักชวนประชาชนให้ร่วมลงทุนเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตรา ต่างประเทศ หรือ การแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ถือว่าเข้าข่ายความผิดฐานกู้ยืม เงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแฮร์ลุคโซ่ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง ประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 (ฉบับที่ 2) และ พ.ศ. 2545 กล่าวได้ว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อไม่ได้ลงทุนด้วยความโลภเพียงอย่างเดียว

3) ควรผลักดันนโยบายการออมเงินภาคประชาชน เพื่อการแก้ปัญหาหนี้สินของ ประชาชน จากการไม่ระมัดระวังการใช้จ่ายไม่จำเป็นและการขาดวินัยการใช้จ่าย อันเป็นสาเหตุปัจจัย ด้านเศรษฐกิจที่ทำให้บุคคลมีรายรับไม่พอรายจ่าย นอกจากนี้ควรให้ความรู้เรื่องทักษะการใช้จ่ายเงิน ที่ถูกต้องแก่ประชาชน จัดตั้งสถาบันการเงินที่ให้คำปรึกษาเรื่องการเงินการลงทุนแก่ประชาชนเพื่อ

ป้องกันไม่ให้ประชาชนหาแหล่งลงทุนใหม่ที่มีโอกาสถูกหลอกลวงหรือถูกฉ้อโกงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4) ควรมีแผนรับมือสังคมผู้สูงอายุในอนาคต ด้วยการสนับสนุนการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมนอกบ้าน พัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรม สร้างคุณค่าให้กับตนเองและครอบครัว ทำให้ผู้สูงอายุสามารถลดเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตแต่ละวัน ซึ่งจะลดโอกาสเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยี

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ภาคประชาชน ควรมีการศึกษารูปแบบการลงทุนอย่างละเอียดก่อนการลงทุน ปัจจุบันมีการกล่าวอ้างมากมาย มิใช่เฉพาะในแค่การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) ยังมีการหลอกลวงในเงินสกุลดิจิทัล และการหลอกลวงร่วมลงทุน จ่ายเงิน 100 บาท ออมได้ 10,000 บาท จ่ายเงิน 1,000 บาท ได้เงิน 1 ล้านบาท อย่างแพร่หลายทางอินเทอร์เน็ตจากนั้นทำการชักชวนบุคคลเข้าร่วมลงทุน สิ่งสำคัญ คือ ประชาชนควรระลึกเสมอว่า **“ธุรกิจใดที่ไม่เห็นสินค้า ให้สันนิษฐานก่อนว่าธุรกิจนั้นเข้าข่ายความผิดฐานฉ้อโกง”** ประการต่อมา **“การเก็งกำไรหรือการลงทุนใดใด ผู้เก็งกำไรจะไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าผลลัพธ์จะเป็นไปตามพยากรณ์หรือไม่อย่างไร”** ดังนั้น จะไม่สามารถกำหนดรายได้ผลตอบแทน การันตีรายได้ และระยะเวลาในการจ่ายผลตอบแทนที่ชัดเจน หากมีการกล่าวอ้างเช่นนี้จึงเข้าข่ายการระดมทุนลักษณะแชร์ลูกโซ่

2) ภาคเอกชน ควรมีการสนับสนุนจากภาคเอกชนในการจัดทำภาคีร่วมมือ โดยขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในแต่ละจังหวัด เมื่อมีการจัดสัมมนาฯ หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการลงทุนที่เข้าข่ายการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ควรแจ้งเครือข่ายภาคีเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจทำการตรวจสอบต่อไป

3) ควรสนับสนุนให้สื่อมวลชนมีมาตรการในการเสนอข่าวที่มีประสิทธิภาพ เป็นศูนย์กลางในการให้ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชน ทันท่วงทีเหตุการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมเศรษฐกิจที่มีลักษณะแชร์ลูกโซ่ที่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ อันเป็นการสร้างความพร้อมในสังคมไทยเกิดความตระหนักรู้ ตื่นตัวในการรับรู้ และเรียนรู้ถึงลักษณะอาชญากรรมเศรษฐกิจที่เป็นแชร์ลูกโซ่ในอนาคตต่อไป

4) ควรส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเศรษฐกิจและอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ โดยอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะในการดำเนินคดีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างต่างประเทศในการสืบสวนสอบสวน ดำเนินคดี และป้องกันอาชญากรรมรูปแบบใหม่ต่อไป

5) ควรมีมาตรการเชิงรุกในการสกัดกั้นเว็บไซต์ที่เข้าข่ายการหลอกลวง เช่น ปราบปรามการโฆษณา การกล่าวอ้างรูปแบบการลงทุน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากเว็บไซต์โดยไม่รู้ว่าเป็นการหลอกลวง จึงทำให้เกิดความแพร่หลายของข้อมูลที่เป็นการหลอกลวง ดังนั้นควรมีการปราบปรามด้วยการสกัดกั้นเว็บไซต์โดยรู้เท่าทันอาชญากร

6) การเข้าถึงความยุติธรรมของผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยประชาชนสามารถร้องเรียน แจ้งเบาะแส ขอความช่วยเหลือ การคุ้มครองสิทธิ หรือสอบถามข้อมูล ได้หลายช่องทาง ดังนี้

- ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข (ศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม) ชั้น 2

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร และศูนย์ยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ หรือทางสายด่วนยุติธรรม โทรสายด่วน. 111 กด 77 ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น สามารถเข้าร้องทุกข์ได้ทั้งที่ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข และศูนย์ยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ ซึ่งทุกคดีประชาชนจะต้องได้รับคำตอบและความชัดเจนถึงกรอบเวลาการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ โดยศูนย์ยุติธรรมสร้างสุขจะเป็นศูนย์กลางในการประสานข้อมูลกับทุกหน่วยในกระทรวงยุติธรรม เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน

- กรมสอบสวนคดีพิเศษ โทรสายด่วน. 1202 หรือ www.dsi.go.th สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกองธุรกิจการเงินนอกระบบ หรือ โทร. 02-831-9888 ต่อ 51101

- กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) ถนนสาทรเหนือ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500 ติดต่อ ศูนย์ปฏิบัติการ บก.ปอศ. โทร 02-234-1068 หรือ 02-2377535

- ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ สำนักงานนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลังกระทรวงการคลัง ซอยอารีย์สัมพันธ์ ถนนพระราม 6 สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ หรือสายด่วน โทร. 1359 หรือร้องเรียนออนไลน์ทาง

<https://1359.go.th/1359FINCrime/complaint.php>

- ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย ตู้ ป.ณ. 1 ปณฝ. มหาดไทย กรุงเทพฯ หรือ สายด่วน โทร. 1567

- สำหรับเครือข่ายภาคี Facebook Official : สมาพันธ์ต่อต้านแชร์ลูกโซ่แห่งประเทศไทย

5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกเพียงอย่างเดียวทำให้ผลการศึกษาไม่อาจอ้างอิงถึงประชากรกลุ่มใหญ่และมีความจำกัดเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีจำนวนน้อย อีกทั้งการได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลทำให้ข้อมูลที่ได้มาอาจไม่ครอบคลุมวิธีการหลอกลวงที่มีความหลากหลาย และการนำปัจจัยที่ศึกษาไปทดสอบความสัมพันธ์กับการตกเป็นเหยื่อมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นควรศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษาในเชิงปริมาณควบคู่การศึกษาเชิงคุณภาพ (Mixed Methods)

2) ควรมีการศึกษาต้นแบบ “กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่” ซึ่งเป็นกระบวนการเยียวยาเหยื่ออาชญากรรมในต่างประเทศ ที่อาจนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้

3) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ที่เป็นการหลอกลวงที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ เพื่อศึกษาวิธีการรูปแบบใหม่อันเป็นแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อในอนาคต

4) ควรมีการศึกษาอาชญากรรมเศรษฐกิจในการหลอกลวงเงินในสกุลดิจิทัลรูปแบบอื่น เช่น Bitcoin, cryptocurrency และอื่น ๆ อย่างละเอียดต่อไป

ภาคผนวก



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ก. เอกสารรับรองจากจริยธรรมการวิจัยในคน

จริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2
สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารจามจรี 1 ชั้น 1 ห้อง 114 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
โทรศัพท์ : 0 2218 3210-11 E-mail: curec2.ch1@chula.ac.th

COA No. 076/2562

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 057/62 อาชญากรรมเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตัวแทนผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ผู้วิจัยหลัก นางสาวนันทน์ กันทะวงศ์

หน่วยงาน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 2 สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิจารณาจริยธรรมการวิจัยโดยยึดหลัก ของ Declaration of Helsinki, the Belmont report, CIOMS guidelines และ The international conference on harmonization – Good clinical practice (ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)
ประธานคณะกรรมการ

ลงนาม ปณ หมาย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนึ่งทัย แรงผลสัมฤทธิ์)
กรรมการและเลขานุการ

รูปแบบการพิจารณาขททวน: แบบเต็มขั้นต่อ

วันที่รับรอง: 22 ตุลาคม 2562



วันหมดอายุ: 21 ตุลาคม 2563

เลขที่โครงการ	057/62
วันที่รับรอง	22 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ	21 ต.ค. 2563

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

1. ข้อเสนอโครงการวิจัย
2. ประวัติและผลงานของผู้วิจัย
3. เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
4. หนังสือยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย
5. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เงื่อนไข

1. ผู้วิจัยรับทราบว่าเป็นการผิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง/ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลหรือข้อมูลจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-13) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักฐานในการปิดโครงการ
8. โครงการวิจัยที่ได้รับการอนุมัติโครงการโดยการพิจารณาขททวนแบบกรณีเว้น (Exemption review) ปฏิบัติตามเงื่อนไข ข้อ 1.6 และ 7 เท่านั้น

ข. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก : สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตัวแทนผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มที่ 1 หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน
--

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2562 สถานที่.....

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ประกอบไปด้วยคำถามทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลหน่วยงาน

ส่วนที่ 2 : วิธีการทดลองให้ตกเป็นเหยื่อในการเก็งกำไร Forex

ส่วนที่ 3 : ข้อเสนอแนะอื่นและเสนอแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อ

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลหน่วยงาน

1.1 ประเภทของหน่วยงาน

- หน่วยงานภาครัฐบาล
- หน่วยงานเอกชน
- อื่นๆ.....

1.2 หน่วยงานของท่านเคยได้รับการร้องทุกข์เกี่ยวกับการเก็งกำไร Forex หรือไม่

1.3 ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเก็งกำไร Forex

.....

.....

ส่วนที่ 2 : วิธีการทดลองในการตกเป็นเหยื่อ

2.1 ลักษณะของผู้กระทำผิดเป็นอย่างไร

- บุคคลธรรมดา (เพศ, อายุ, รายได้, การศึกษา, อาชีพ, ลักษณะการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร)

.....

.....

- นิติบุคคล (ประเภทจดทะเบียนบริษัท, ทุนการจดทะเบียน, ลักษณะการดำเนินกิจการเป็นอย่างไร)

.....

.....

2.2 สถานะการเก็งกำไร Forex การเก็งกำไร Forex ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันมีสถานะเป็นอย่างไร

.....

.....



เลขที่โครงการ.....	057 / 62
วันที่รับรอง.....	22 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	21 ต.ค. 2563

3.3 ปัจจัยใดที่ทำให้องค์กรของท่านประสบความสำเร็จในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไร Forex

.....

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางในการคุ้มครองผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการเก็งกำไร Forex อย่างไร

.....

.....

.....

3.5 แนวทางในการป้องกันปราบปรามการหลอกลวงให้ประชาชนลงทุนใน forex เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.6 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการเก็งกำไร Forex

- เชิงนโยบาย (กฎหมาย, การบังคับใช้กฎหมาย, บทลงโทษ และ อื่นๆ)

.....

.....

.....

.....

- เชิงปฏิบัติการ

.....

.....

.....

.....

.....



4/4

เลขที่โครงการ	077 / 62
วันที่รับรอง	22.03.2562
วันหมดอายุ	21.03.2563

ค. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก : สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
การเข้าถึงไร้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของตัวแทนผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
กลุ่มที่ 2 ผู้เสียหาย

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2562 สถานที่.....

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ประกอบไปด้วยคำถามทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนบุคคล
 ส่วนที่ 2 : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
 ส่วนที่ 3 : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้เสียหาย
 ส่วนที่ 4 : การป้องกันการตกเป็นผู้เสียหาย

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุปี
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 อาชีพ
- 1.5 รายได้ต่อเดือน บาท
- 1.6 ภูมิลำเนาจังหวัด
- 1.7 ปัจจุบันอยู่ในจังหวัด
- 1.8 สถานภาพครอบครัว โสด สมรส หย่าร้าง หม้าย
- 1.9 ระยะเวลาในการลงทุนรวมทั้งสิ้น เดือน/ปี
- 1.10 งบประมาณในการเปิดบัญชีครั้งแรก บาท รวมจำนวนเงินทั้งสิ้น บาท
- 1.11 มูลค่าความเสียหาย บาท

ส่วนที่ 2 : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับForex

- 2.1 ท่านรู้จักการเข้าถึงForex หรือไม่ รู้จัก อย่างไร..... ไม่รู้จัก
- 2.2 ท่านลงทุนอย่างไร เทรดเอง ผ่ากเทรด
- 2.3 ท่านลงทุนผ่านตัวแทนบริษัทอะไร ผ่านเครื่องมือ.....
- 2.4 สถานภาพของตัวแทน ตัวแทนที่ได้รับอนุญาตจากทางการ
 ตัวแทนที่ไม่ได้รับอนุญาต
 ตัวแทนที่ได้รับอนุญาตจากต่างประเทศ



1/6

เลขที่โครงการ.....	057 / 62
วันที่รับรอง.....	22 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	21 ต.ค. 2563

2.5 ปัจจัยใดที่มีผลต่อการลงทุนเก็งกำไรForex ของท่าน

.....

.....

.....

2.6 ท่านเคยเข้าร่วมอบรมสัมมนาความรู้เกี่ยวกับForex หรือไม่ เคย สถานที่..... ไม่เคย

2.7 ท่านมีความรู้เรื่อง Forex เกี่ยวกับตลาด สถานที่ตั้ง ลักษณะการซื้อขาย สกุลเงิน การเก็งกำไร อย่างไร

.....

.....

.....

2.8 ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อสกุลเงิน และ ท่านมีการประเมินความเสี่ยงในการเก็งกำไร Forex อย่างไร

เช่น อัตราการจ้างงาน (Non-farm), การประชุมFED (FOMC), อัตราดอกเบี้ย, GDP, อัตราการว่างงาน และอื่นๆ)

.....

.....

.....

ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการเก็งกำไร Forex อย่างไร

ความรู้พื้นฐาน (ลักษณะบัญชี, การบริหารทางการเงิน, หลักการซื้อขาย)

.....

.....

.....

ความรู้ด้านเทคนิค

.....

.....

.....

กราฟ (การวิเคราะห์จากการดูแนวโน้มกราฟ)

.....

.....

.....



2/6

เลขที่โครงการ.....	057/62
วันที่รับรอง.....	22 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ.....	21 ต.ค. 2563

ส่วนที่ 3 : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นผู้เสียหาย

3.1 ท่านทราบเรื่องครั่งงั่งกำไร Forex ได้อย่างไร

.....

3.2 เป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเก็งกำไรForex

- หารายได้เป็นงานประจำ
 เงินตอบแทนจากการลงทุนเก็งกำไร (หารายได้พิเศษ)
 สร้างเครือข่ายในการทำงาน / เครือข่ายสังคมออนไลน์
 อื่นๆ.....

.....

3.3 ท่านช่วยเล่าประสบการณ์และวิธีการหลอกลวงเป็นอย่างไร

- การประกอบธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นอย่างไร
 ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่
 ความผิดตามพรบ.คอมพิวเตอร์
 อื่นๆ.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าธุรกิจเก็งกำไรเป็นธุรกิจอย่างไร ธุรกิจถูกกฎหมาย ธุรกิจสีเทา ธุรกิจผิดกฎหมาย

.....



3/6

เลขที่โครงการ	0๕๗ / 62
วันที่รับรอง	22 ต.ค. 2562
วันหมดอายุ	21 ต.ค. 257

3.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นผู้เสียหาย

3.5.1 ท่านเป็นคนชอบความเสี่ยงในสิ่งแปลกใหม่ในสังคมออนไลน์ (ประเภท)

.....

.....

.....

3.5.2 ท่านมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลชักชวนอย่างไร (การมีส่วนร่วม)

.....

.....

.....

3.5.3 ความน่าเชื่อถือ/ ศรัทธาในตัวบุคคลที่มาชักชวน (การมีส่วนร่วม)

.....

.....

.....

3.5.4 ความแพร่หลายของการเก็งกำไร Forex (การมีส่วนร่วม)

.....

.....

.....

3.5.5 การอ้างผลตอบแทนสูง (มุมมองศาสนาพุทธ)

.....

.....

.....

3.5.6 ความประมาทไม่คิดทบทวนให้รอบเป็นเหตุ ทำให้ท่านตัดสินใจเก็งกำไรหรือไม่ (มุมมองศาสนาพุทธ)

.....

.....

.....

3.5.7 ท่านขาดความรู้ในเก็งกำไร Forex หรือไม่ (มุมมองศาสนาพุทธ)

.....

.....

.....



4/6

เลขที่โครงการ.....	0๗7 / 62
วันที่รับรอง.....	22 ต.ค. ๕62
วันหมดอายุ.....	21 ๑๑ ๕๖3

ส่วนที่ 4 : การป้องกันการตกเป็นผู้เสียหาย

4.1 ท่านมีแนวทางการป้องกันการตกเป็นผู้เสียหายการเก็งกำไรForex อย่างไร (ภาคประชาชน)

.....

.....

.....

.....

4.2 หน่วยงานใด (ภาครัฐ/ภาคเอกชน/ภาคประชาชน) ควรมีบทบาทในการป้องกันปัญหาดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

4.3 การกำหนดนโยบาย หรือ ออกกฎหมายในลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4.4 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายการคุ้มครองการตกเป็นผู้เสียหายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4.5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....



6/6

เลขที่โครงการ	079 / 62
วันที่รับรอง	22 02 2562
วันหมดอายุ	21 02 2563

ง. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด
ในลักษณะแชร์ลูกโซ่ พ.ศ ...²⁰

- ๑ -

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูก
โซ่ พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๑ บัญญัติให้รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา หรือด้านอื่นใดอันเป็นประโยชน์ ต่อผู้บริโภค ปัจจุบันพบว่ามีการประกอบกิจการในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ทำการชักชวนโดยการหลอกลวง แสดง ข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนลงทุนโดยนำเงินและทรัพย์สิน ทั้งยังมีการให้ไป ชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อยๆ โดยอ้างว่าจะได้ผลตอบแทนสูง โดยใช้วิธีการนำเงิน ลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่า โดยมีได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจตามที่กล่าวอ้าง สร้างความเสียหายแก่ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับกฎหมายที่บังคับ ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพอีกทั้งการช่วยเหลือประชาชนผู้ตกเป็นผู้เสียหายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

²⁰ รัฐสภาไทย (2562, 23 ตุลาคม 2562). การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ระหว่างการ จัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย. สืบค้นจาก

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=60057&filename=index

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่.....

ลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่าทั้งที่ไม่มีเจตนาำเงินหรือทรัพย์สินของสมาชิกวงแชร์ไปลงทุน หรือประกอบธุรกิจด้วยวิธีการอันชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบและประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (๒) อธิบดีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการ
- (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นกรรมการ
- (๔) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีถึงวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- (๔) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๕) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๖) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดกฎหมายด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืม เงินที่เป็น

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในลักษณะเป็นพระราชบัญญัติ

การฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยพินันในความผิดฐานเป็นเจ้าของหรือเจ้าสำนัก หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๕ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แล้วเสร็จก่อนครบวาระไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖
- (๔) นายกรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตั้งตำแหน่งว่างลง ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการดำเนินการต่อไปได้โดยให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในวาระเท่าที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) ติดตาม ประเมินผล แนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอแนะให้มีการตราหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาปฏิบัติตามที่เห็นสมควรในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติงานตาม (๑)

(๕) ออกระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ดำเนินการอื่นใด ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ พ.ศ.

มาตรา ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมดที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานตามที่ คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๒ อาจขอความร่วมมือหรือมีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลมาให้ข้อมูล ส่งเอกสารหลักฐาน พยานวัตถุอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ได้

หมวด ๒

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

มาตรา ๑๔ ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ขึ้น ในสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ

(๒) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืน พระราชบัญญัตินี้

(๓) รับแจ้ง รับเรื่องร้องเรียนกรณีการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

(๔) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง การดำเนินการบังคับใช้ กฎหมาย ตลอดจนให้การช่วยเหลือเหยื่อ

(๕) เฝ้าระวัง รวมทั้งตอบโต้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จ หลอกลวง ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ ประชาชนเพื่อให้ประชาชนร่วมลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่

(๖) ศึกษา รวบรวม จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

(๗) บริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบ มติหรือคำสั่งของคณะกรรมการ

(๘) ดำเนินการอื่นใด ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๕ ให้มีเลขาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรี และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน และให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ พ.ศ.

มาตรา ๑๖ เลขานุการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง หรือกฎหมาย

(๒) รับราชการในตำแหน่งรองเลขานุการหรือเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญระดับไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือ

เทียบเท่า

(๓) ไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐ

(๔) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายกันหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องในห้างหุ้นส่วน บริษัท สถาบันการเงินหรือประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพอย่างอื่น หรือประกอบการใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๗ เลขานุการมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระในมาตรา ๑๗ แล้ว เลขานุการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖

(๔) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออก

หมวด ๓

การกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

มาตรา ๑๙ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการกระทำลักษณะดังต่อไปนี้ถือเป็นแชร์ลูกโซ่

(๑) มีการชักชวนโดยการหลอกลวง แสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนลงทุนโดยนำเงินและทรัพย์สิน

(๒) มีการให้ไปชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อยๆ โดยอ้างว่าจะได้ผลตอบแทนสูง

(๓) ใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่า โดยมีได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมาย

(๔) การกระทำในลักษณะอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการหรือกระทำการอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ตามมาตรา ๑๙

- ๗ -

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

หมวด ๔

มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

ส่วนที่ ๑

การร้องเรียน การขึ้นบัญชีและการแจ้งเตือน

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของประชาชนผู้บริโภค ผู้ใดพบเห็นการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ตามมาตรา ๑๙ มีสิทธิยื่นเรื่องร้องเรียนพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานต่อสำนักงานเพื่อขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือขอให้ดำเนินการป้องกันหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันความเสียหายต่อประชาชนที่อาจเกิดขึ้นได้

ผู้ใดยื่นเรื่องตามวรรคหนึ่ง หากได้กระทำโดยสุจริต ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา

มาตรา ๒๒ เมื่อปรากฏหลักฐานแก่สำนักงานอันเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำการอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ตามมาตรา ๑๙ ให้สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจในการขึ้นบัญชีบุคคลซึ่งประกอบกิจการเข้าข่ายเป็นแชร์ลูกโซ่ตามมาตรา ๑๙ และออกประกาศแจ้งเตือนแก่ประชาชนถึงการกระทำดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

การขึ้นบัญชีบุคคลหรือการประกาศแจ้งเตือนวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งหมายให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริง โดยให้กระทำผ่านระบบสารสนเทศ สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หรือวิธีการอื่นใด ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ มิให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมาบังคับใช้กับการขึ้นบัญชีและประกาศแจ้งเตือนตามมาตรา ๑๙

ส่วนที่ ๒

การป้องกันและปราบปราม

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงิน เครื่องมือหรือ อุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๙ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่ง เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าวนั้นก็

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ศาลจะสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นคำขอดำเนินการโดยใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ให้อนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน

เมื่อศาลได้สั่งอนุญาตตามความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับบัญชีข้อมูลทางการสื่อสารต้องให้ความร่วมมือและดำเนินการตามคำสั่งศาล

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ^{ป้องกันผลประโยชน์ของภาคเอกชน}

มาตรา ๒๕ เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ให้กรรมการ เลขานุการ รองเลขานุการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มา โดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งอาจใช้เป็น พยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้บุคคลนั้นจะหลบหนี หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

(๒) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) จับกุมบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรืออาจ ใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(๕) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๖) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือส่ง บัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบพิจารณา

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (๑) และ แสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และ บันทึกลงเหตุอันควรสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครอง เคหสถาน หรือสถานที่ค้นแต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นส่งมอบสำเนา หนังสือนั้นให้แก่ ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก เจ้าพนักงาน ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนระดับชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่ สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือข้าราชการทหารตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่าขึ้นไป

เจ้าพนักงานตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมด หรือแต่ บางส่วนหรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนดด้วย ความเห็นชอบของ คณะกรรมการ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายนั้น

เจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องแสดงเอกสารมอบหมายนั้นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

ในการปฏิบัติตามมาตรานี้ให้กรรมการ เลขานุการ รองเลขานุการ และเจ้าพนักงานเป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทาง ไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยี สารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานซึ่งได้รับ อนุมัติจากเลขาธิการเป็นหนังสือ จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ เจ้าพนักงานได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือ สิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ พ.ศ.

(๑) มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(๓) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากมีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อเจ้าพนักงานได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาและใช้ประโยชน์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีเท่านั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๕ ถ้าเจ้าพนักงานได้ขอให้บุคคลใดช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ให้บุคคลนั้นมีอำนาจช่วยการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานได้

หมวด ๕

กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่

มาตรา ๒๘ ให้จัดตั้งกองทุนในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ประกอบด้วย

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรืออุทิศให้
- (๔) เงินที่ได้รับจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๕) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน
- (๖) เงินที่ได้ตามมาตรา ๒๙
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๙ กรณีที่มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น ให้จัดสรรเงินหรือทรัพย์สินจากการยึดอายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดนั้น ในอัตราร้อยละสิบของเงินหรือทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดให้แก่กองทุน

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสรรเงินเพื่อส่งเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ^{ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในอสังหาริมทรัพย์}

มาตรา ๓๐ เงินและทรัพย์สินของกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) การให้ความช่วยเหลือเยื่อผู้เสียหายตามมาตรา ๓๑

(๒) การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ

กำหนด

(๓) การบริหารกองทุน

มาตรา ๓๑ ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินจาก กองทุนเพื่อช่วยเหลือเยื่อผู้เสียหายแต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของมูลค่าความเสียหายของเยื่อแต่ละราย

มาตรา ๓๒ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้นำจำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้เสียหายได้รับการอนุมัติช่วยเหลือตามมาตรา ๓๑ หักออกจากจำนวนเงินซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ความเสียหาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ

กรณีศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดหรือไม่ต้องชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหาย ให้สำนักงานมีอำนาจในการออกคำสั่งเรียกเงินซึ่งได้รับการอนุมัติช่วยเหลือตามมาตรา ๓๑ คืน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๓ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๔ ให้สำนักงานจัดทำงบดุลและบัญชีทำการส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและรับรองภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทำรายงานผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี เพื่อให้คณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๕ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบสี่ปี หรือปรับตั้งแต่เจ็ดแสนถึงสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖ นิติบุคคลใดกระทำความผิดฐานประกอบกิจการในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่เจ็ดแสนถึงสิบล้านบาท

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น บุคคลดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบสี่ปี หรือปรับตั้งแต่เจ็ดแสนถึงสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๗ ในการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ วรรคสอง ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลย หลบหนี

- ๑๑ -

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ นี้โดยรับหลักการมาจาก ก้าวหน้าคิดในอีกบทวิเคราะห์ พ.ศ. ...

รวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มีให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘ มาใช้บังคับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๘ เมื่อพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกรรมการ และให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการไปพลางก่อน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการและเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคณะกรรมการหรือเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙๙ ให้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในระหว่างการจัดตั้งสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่สำนักงาน และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสำนักงานไปพลางก่อน

มาตรา ๑๐ ให้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

- ๑๒ -

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๑ บัญญัติให้รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา หรือด้านอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ปัจจุบันพบว่ามีกรประกอบกิจการในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ทำการชักชวนโดยการหลอกลวงแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนลงทุน โดยนำเงินและทรัพย์สินทั้งยังมีการให้ไปชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อยๆ โดยอ้างว่าจะได้ผลตอบแทนสูง โดยใช้วิธีการนำเงิน ลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่า โดยมีได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจตามที่กล่าวอ้าง สร้างความเสียหายแก่ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคและระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการช่วยเหลือประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่อยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. หลักการและสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ พ.ศ. มีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ อธิบดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขาธิการ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นกรรมการ โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) ติดตาม ประเมินผล แนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ^๑.....^๒สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๒๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๔๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๕๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๖๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๘๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๓. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๔. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๕. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๖. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๘. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๐๐. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) เสนอแนะให้มีการตราหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควรในกรณีที่ปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติงานตาม (๑)

(๕) ออกระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ดำเนินการอื่นใด ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ คณะอนุกรมตามมาตรา ๑๒ อาจขอความร่วมมือหรือมีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลมาให้ข้อมูล ส่งเอกสารหลักฐาน พยานวัตถุอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ได้

๒.๒ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในลักษณะแชร์ลูกโซ่

ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ

(๒) กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามและดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

(๓) รับแจ้ง รับเรื่องร้องเรียนกรณีการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

(๔) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง การดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนให้การช่วยเหลือ

(๕) เฝ้าระวัง รวมทั้งตอบโต้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จ หลอกลวง ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนเพื่อให้ประชาชนร่วมลงทุนในลักษณะแชร์ลูกโซ่

(๖) ศึกษา รวบรวม จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

(๗) บริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบ มติหรือคำสั่งของคณะกรรมการ

(๘) ดำเนินการอื่นใด ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ในกรณีที่เป็นการติดตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหรือบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นใด ให้สำนักงานแจ้งมติของคณะกรรมการให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้นทราบโดยเร็ว และติดตามผลการปฏิบัติกิจการ ของหน่วยงานหรือบุคคลนั้นแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบโดยมิชักช้า

๒.๓ การกระทำในลักษณะแชร์ลูกโซ่

กำหนดลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ โดยมีองค์ประกอบดังนี้คือ (๑) มีการชักชวนโดยการหลอกลวง แสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดความจริงซึ่งควรแจ้งให้ประชาชนลงทุนโดยนำเงินและทรัพย์สิน (๒) มีการให้ไปชักชวนบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินมาลงทุนต่อไปเรื่อยๆ โดยอ้างว่าจะได้ผลตอบแทนสูง (๓) ใช้วิธีการนำเงินลงทุนของสมาชิกใหม่หมุนเวียนมาจ่ายให้แก่สมาชิกเก่า โดยมีได้นำเงินที่ได้มาไปประกอบธุรกิจที่ถูก กฎหมาย และ

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ.....ของกัน และนางประไพพรรณภักดีตามผิดในครั้งหน้าชรัลฎุโษ๗๗.

(๔) การกระทำในลักษณะอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการ หรือกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ดังกล่าว

๒.๔ มาตราการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

๒.๔.๑ การร้องเรียน การขึ้นบัญชีและการแจ้งเตือน รับรองสิทธิของประชาชนในการร้องเรียนต่อสำนักงานเพื่อขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือขอให้ ดำเนินการป้องกันหรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันความเสียหายต่อประชาชนที่อาจจะเกิดขึ้นได้ โดยหากผู้ร้องเรียนได้กระทำโดยสุจริต กฎหมายนี้จะให้การคุ้มครองไม่ให้ผู้ร้องเรียนนั้นรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญาเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดใช้การฟ้องคดีเพื่อปิดปาก

ทั้งนี้ เมื่อสำนักงานได้รับเรื่องร้องเรียนหรือปรากฏข้อมูลทางใดทางหนึ่ง กรณีที่มีหลักฐานอันเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำการอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ให้สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจในการขึ้นบัญชีบุคคล ซึ่งประกอบกิจการเข้าข่ายเป็นแชร์ลูกโซ่และออกประกาศแจ้งเตือนแก่ประชาชนถึงการกระทำดังกล่าวโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ การขึ้นบัญชีบุคคลหรือการประกาศแจ้งเตือนดังกล่าว ต้องมุ่งหมายให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง โดยให้กระทำผ่านระบบสารสนเทศ สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หรือวิธีการอื่นใดตามที่ คณะกรรมการกำหนด โดยในการดำเนินการดังกล่าว ยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมาบังคับใช้กับการขึ้นบัญชีและการประกาศแจ้งเตือน

๒.๔.๒ การป้องกันและปราบปราม

กำหนดให้ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบัญชีลูกค้าของสถาบันการเงินเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลแพ่ง เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงบัญชี ข้อมูลทางการสื่อสาร หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้มาซึ่ง ข้อมูลดังกล่าวนั้นก็

นอกจากนั้นเพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

(๒) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) จับกุมบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(๕) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๖) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบพิจารณา

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ^{๑๐๐} โดยคุณกมลภรณ์ปรางค์บุตรกุลทิวาภมดี ในลักษณะทรัพย์สินรื้อฟื้น

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (๑) และแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุอันควรสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถาน หรือสถานที่ค้นแต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นส่งมอบสำเนา หนังสือฉบับนี้ให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้ และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก เจ้าพนักงานผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือข้าราชการทหารตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยหรือเทียบเท่าขึ้นไป

๒.๕ กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่

กำหนดให้จัดตั้งกองทุนในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายสำหรับการช่วยเหลือเหยื่อแชร์ลูกโซ่และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน โดยมีรายได้ประกอบด้วย เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรืออุทิศให้ เงินที่ได้รับจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน และเงินที่ได้จากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น โดยให้จัดสรรเงินหรือทรัพย์สินจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดนั้นให้แก่กองทุนในอัตราร้อยละสิบของเงินหรือทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัด ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดสรรเงินเพื่อส่งเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อผู้เสียหาย ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินจากกองทุนเพื่อช่วยเหลือเหยื่อผู้เสียหายไปก่อน แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของมูลค่าความเสียหายของเหยื่อแต่ละราย โดยเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้นำจำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้เสียหายได้รับการอนุมัติช่วยเหลือนั้นไปหักออกจากจำนวนเงินซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ความเสียหาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด อย่างไรก็ตามในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดหรือไม่ต้องชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหาย ให้สำนักงานมีอำนาจในการออกคำสั่งเรียกเงินซึ่งได้รับการอนุมัติช่วยเหลือนั้นคืน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

๒.๖ บทกำหนดโทษ

กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการหรือกระทำการอันมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบสี่ปีหรือปรับตั้งแต่เจ็ดแสนถึงสิบล้านบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีของนิติบุคคลซึ่งได้กระทำความผิดฐานประกอบกิจการในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ต้องระวางโทษปรับปรับตั้งแต่เจ็ดแสนถึงสิบล้านบาท และถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น บุคคล ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบสี่ปี หรือปรับตั้งแต่เจ็ดแสนถึงสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไป ในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย หลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘ มาใช้บังคับ

ต้นฉบับร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒.๗ บทเฉพาะกาล

กำหนดให้ในวาระเริ่มแรกให้คณะกรรมการประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกรรมการ และให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการ และเลขานุการ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการและเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคณะกรรมการหรือเลขาธิการตามพระราชบัญญัตินี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- PwC. (2018). PwC เผยบริษัทไทยเกือบครึ่งตกเป็นเหยื่อการทุจริตและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. Retrieved from <https://www.pwc.com/th/en/press-room/press-release/2018/press-release-23-08-18-th.html>
- Thaipublica. (2018). เข้าใจกลไกอัตราแลกเปลี่ยน รับมือค่าเงินผันผวน. Retrieved 24 เมษายน 2562 <https://thaipublica.org/2018/05/kkp-financial-literacy-17>
- เกรียงไกร เจิมแพทย์จรรยา. (2561). เรื่อง FOREX แบบนี้ก็มีด้วย?. กรุงเทพฯ: บริษัท เกรท โอเดีย.
- เจริญ เจษฎาวัดย์. (2541). การบริหารเงินบาทและเงินสกุลต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: บริษัท พอดี จำกัด.
- เดลินิวส์ออนไลน์. (2562, 23 เมษายน 2561). "เอ็ม-ชัยชนะ" ชัดสร้างช่องยูทูปตัวเองสอนลงทุน ก่อนเก็บเงินชิงหนี้ยุทธินผู้เสียหายรวม 6 ล้าน. เดลินิวส์. Retrieved from <https://www.dailynews.co.th/regional/639580>
- เบญจพล มะหิงสีบ. (2560). สู่อิสรภาพทางการเงินด้วย FOREX. กรุงเทพฯ: บริษัท พี เอ็น แอนด์ สกายพรีนติ้งส์ จำกัด.
- เอกนรา หลวงสนาม. (2560). มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 7, 17-27. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/AJPU/article/view/63603>.
- ไทยพีบีเอสออนไลน์. (2561). เปิดในผู้เสียหายสูญ 6 ล้าน ถูกหลอกลงทุน “ฟอเร็กซ์” ปั่นมืออาชีพบริหารเงินเทรตให้. ไทยพีบีเอสออนไลน์. Retrieved from <https://today.line.me/th/pc/article>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2552, 6 พ.ค. 2552). ดีเอสไอเล็งทุบเท้าแชร์ข่มขู่พยานเจอถอนประกัน. ไทยรัฐ. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/content/4199>
- กมล กมลตระกูล. (2542). วิธีแก้งำไรการเงินโลก. กรุงเทพฯ: สถาบันวิถิ์ทรรศน์.
- กมล สุปรียสุนทร. (2551). ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมคอบกขาวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 16, 124-144.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2561). ข่าวประชาสัมพันธ์กรมสอบสวนคดีพิเศษ เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนากรมสอบสวนคดีพิเศษครบรอบปีที่ 16 วันพุธที่ 3 ตุลาคม 2561. Retrieved 10 ตุลาคม 2561, from กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

<https://www.dsi.go.th/Detail/T0002992>

กองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว. (2560). ปฏิบัติการหลายเครือข่ายพนันออนไลน์

WWW.SIAMOPTION.COM ทายผลการขึ้นลงดัชนี FOREX ตามแหล่งท่องเที่ยว ๓

จังหวัด สำคัญ (กรุงเทพ,ขอนแก่น,ภูเก็ต) มีสมาชิก ๑.๔ ล้านราย เงินหมุนเวียนหลายร้อย

ล้านบาท. Retrieved 21 พฤษภาคม 2562 <https://touristpolice.go.th/2018/08/15/>

จตุชัย แพงจันทร์ และ อนุโชติ วุฒิพรพงษ์. (2555). *เจาะระบบ Network 3rd Edition*. กรุงเทพฯ:

อินโฟเพรส.

จรัสศรี จริยากุล. (2533). *มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตร*

เครดิต. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ชัย เรื่องศิลป์. (2541). *ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. 2352-2453 ด้านเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: ไทย

วัฒนาพานิช.

ญาณพล ยั่งยืน. (2542). *การทำธุรกิจบนอินเทอร์เน็ต และ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์*. from

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ <https://www.ku.ac.th/netday2005/document/yanpon.pdf>

ทวี สอดส่อง. (2552). *เทคนิคการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจโดยใช้ความรู้ความ*

เชี่ยวชาญด้านบัญชี ภาษีอากร และการเงิน. (ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.)

รุ่นที่ 13), สำนักงานศาลยุติธรรม, กรุงเทพฯ.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2560). *ตลาดเงินตราต่างประเทศ*. Retrieved from

<https://www.bot.or.th/Thai/FinancialMarkets/ForeignExchangeMarket/Pages/default.aspx>

นงลักษณ์ พักเส็ง. (2552). *การศึกษาผลการดำเนินงานของตลาดอนุพันธ์แห่งประเทศไทย*.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นรา สมบูรณ์. (2559). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเก็งกำไรค่าเงินทางอินเทอร์เน็ตของตัวแทน*

โดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (FOREX). (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรี

ปทุม, กรุงเทพฯ.

ประดิษฐ์ คำจร. (2544). *อาชญากรรมเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยน*

เงินตราต่างประเทศกับการบังคับใช้กฎหมาย. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต),

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิติศาสตร์

ปรัชญา ปิ่นมณี. (2551). *อาชญากรรมเศรษฐกิจในแบบจำลองการเจริญเติบโตภายใต้กระบวนการ*

เรียนรู้จากการกระทำ. Thailand and The World Economy, 26(1). Retrieved from

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/TER/article/view/136444/101758>.

- ปริญดา ศรีโสภิตสวัสดิ์. (2540). **ก้าวล้ำหน้าไปกับตลาดล่วงหน้าไทย: กลไกการทำงานของตลาดซื้อขายล่วงหน้า**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เพียว ทองเสน. (2561). **แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามแชร์ลูกโซ่**. (สำนักงาน ก.พ.), สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน กรุงเทพฯ.
- พรชัย ชันดี และคณะ. (2558). **ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ งานวิจัยและนโยบายประยุกต์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พรชัย ชุนหจินดา. (2550). **การบริหารการเงินระหว่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรทิพย์ พิมลสินธุ์. (2552). **การบริหารภาพลักษณ์องค์กร (Vol. หน่วยที่ 11-15)**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พลิสสุภา พงนะลาวัฒน์. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีแชร์ลูกโซ่**. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/59693>
- มติชนออนไลน์. (2559b, 27 กรกฎาคม 2559). **30นักลงทุนแฉจับ เพจตุ๋นเงินกองทุนforex สัญญาว่า 1,000ล้านอ้างปิดปรับปรุงชั่วคราว แต่ไม่เปิดอีกเลย**. มติชน. Retrieved from https://www.matichon.co.th/local/news_226325
- มติชนออนไลน์. (2560). **คุกหมื่นปี”ญาติ กิตติธราดิลก”จัดคอร์สสัมมนาแชร์ลูกโซ่ 5.3 พันล้าน ติดจริงไม่เกิน 20 ปี**. มติชน. Retrieved from https://www.matichon.co.th/local/crime/news_783719
- มติชนออนไลน์. (2561). **ทลายเครือข่ายพนันออนไลน์ 3 จว. จับ 19 ผู้ต้องหา ตัวการใหญ่รัสเซีย เงินหมุน 600 ล้าน**. Retrieved from https://www.matichon.co.th/local/crime/news_1087198.
- ลงทุนแมน. (2562a). **เวเนซุเอลา ฝืนร้ายที่ไม่สิ้นสุด**. Retrieved 19 เมษายน 2562 <http://longtunman.com/13359>
- ลงทุนแมน. (2562b). **รวม 'แชร์ลูกโซ่' ในตำนาน**. Retrieved 22 พฤศจิกายน 2562 <https://www.longtunman.com/19218>
- วรรณพงษ์ คชรักษ์. (2557). **การสืบสวนเพื่อป้องกันอาชญากรรม ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับตลาดเงินตลาดทุน**. (การอบรมหลักสูตร ผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส) รุ่นที่ 18), วิทยาลัยการยุติธรรม, กรุงเทพฯ. Retrieved from http://elib.coj.go.th/managecourt/data/MC2557_18_22.pdf

- วิจักษณ์ ศิริแสงร์. (2540). การบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนภายใต้ระบบลอยตัว. กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์เด็อนตุลา จำกัด.
- วิชชุตา เจริญผล. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกเปิดบัญชีการซื้อขายค่าเงิน (FOREX Trading) ของนักลงทุนผ่านตัวแทนในประเทศไทย. (หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ: Retrieved from http://mba.swu.ac.th/article/fileattachs/15122016142026_f_0.pdf
- วีระพงศ์ บุญโยธนาส. (2547). อาชญากรรมเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ศมล สบายวัน. (2553). การพัฒนาแบบวัดภาพลักษณ์องค์กร. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์.
- ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด. (2561). เหยื่ออาชญากรรม สิทธิและการช่วยเหลือเยียวยา.
- สนอง แซ่มรัมย์. (2533). ประสิทธิภาพตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศของไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สมยศ อวเกียรติ. (2016). อิทธิพลของปัจจัยที่สำคัญต่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ เงินบาท ต่อยูโร และ เงินบาทต่อเยน. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ, 5, 16-27.
- สยามรัฐออนไลน์. (2562). รวบมิถฉาชีพลงลงทุนถึงกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (FOREX). from สยามรัฐ <https://siamrath.co.th/n/64412>
- สรารุช ปิตยาศักดิ์. (2555). กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- สำนักการค้าบริการและการลงทุน. (2560). พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. from สำนักการค้าบริการและการลงทุน http://ftacenter.dtn.go.th/wpcontent/uploads/2018/04/Ecommerce_sec0860.pdf
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2559). การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการสืบสวนและสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการรับมืออาชญากรรมคอมพิวเตอร์. Retrieved from กรุงเทพฯ: กองวิจัยสำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ: <http://research.police.go.th/index.php/datacenter/research/2558/-2559-1/342---67/file>
- สิงหะ นิกรพันธุ์. (2536). มารูัจักการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- สินเลิศ สุขุม. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปราม อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ. (สังคมวิทยามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/4451>
- สุดสงวน สุธีสร. (2543). เหยื่ออาชญากรรม. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สุดา ปิตะวรรณ และเพาพันธ์ กัลยาณมิตร. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนระหว่าง

- ค่าเงินบาทกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ. (การค้นคว้าแบบอิสระ
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย,
สุพัตรา แผนวิชุด และ สุณีย์ มัลลิกะมาลย์. (2559). **กฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทาง
เศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ**. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 10(1), 140.
Retrieved from <http://www.polsci-law.buu.ac.th/journal/document/10-1/4.pdf>.
- หนังสือเวียนธนาคารแห่งประเทศไทย. (2548). ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2548
- หนังสือเวียนธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). **การปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติมาตรการป้องกัน
การเก็งกำไรค่าเงินบาท**. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย
- อภิชัย พันธเสน. (2530). **อาชญากรรมเศรษฐกิจ: อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพ
ของการบังคับใช้กฎหมาย**. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมร จันทรมบูรณ์. (2516). **อำนาจ สืบสวน สอบสวน ฟ้องร้องในขบวนการยุติธรรมทางอาญาของ
ไทย** (Vol. บทบัณฑิตย).
- อัจฉรา โยมสินธุ์. (2556). **365+1... คำศัพท์การเงินและการลงทุน**. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย.
- อรรถพร ชูบำรุง. (2540). **อาชญาวิทยาแนวพุทธ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.
- อรรถพร ชูบำรุง และ อุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2555). **อาชญากรรมและอาชญาวิทยา**. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อีจัน. (2562, 10 ธันวาคม 2562). **ยึดทรัพย์ คดีแชร์ Forex-3D แล้วกว่า 743 ล้าน ล่าสุดพบรถหรู
จอดทิ้ง สุขุมวิท 24 คาดเป็นของแก๊ง Forex-3D**. Retrieved from
<https://ejan.co/news/5def66ab48d71>

ภาษาอังกฤษ

BIS Triennial Survey. (2016). **Triennial Central Bank Survey of foreign exchange and
OTC derivatives markets in 2016**. Retrieved 3 March 2019
<https://www.bis.org/publ/rpfx16.htm>

Chalernpol Charnsripinyo and Phusit Roongroj. (2011). **Internet in Thailand** from

- NECTEC <http://internet.nectec.or.th/document/pdf/210908080401.pdf>
- Committee on Economic Offenses. (1979). **Final Report of the American Bar Association**. New York: Criminal Justice.
- Doerner W. G. & Lab S. P. (2005). **Victimology**. Cincinnati, Oh: Lexis-Nexis Anderson Publishing.
- Edwin H. Sutherland. (1961). **White Collar Crime**. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Elleberger H. (1954). **Relations Psychologiques Entre Le Criminel Et Sa Victim**. New York: Schocken Books.
- Fattah E. A. (2000). **VICTIMOLOGY TODAY RECENT THEORETICAL AND APPLIED DEVELOPMENTS**. 112th International Training course visiting experts papers, Resource Material No.56(United Nations Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and Treatment of Offenders). Retrieved from https://www.unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No56/No56_00All.pdf#page=68.
- Gary B. Shelly, M. E. V. (2010). **Discovering Computers 2010: Living in a Digital World, Complete**: Cengage Learning.
- Gaucan Violeta. (2010). Introduction to the foreign exchange market. **Journal of Knowledge Management, Economics and Information Technology**. Retrieved from <http://mpa.ub.uni-muenchen.de/28078/>.
- Gordon, G. R., & Curtis, G. E. (2000). **The growing global threat of economic and cyber crime**. Retrieved 26 November 2018 <http://www.lexisnexis.com/riskolutions/conference/docs/cyber.pdf>
- Herbert Edelhertz. (1970). **The nature, impact, and prosecution of white-collar crime**. Washington: National Institute of Law Enforcement and Criminal Justice.
- John Russell. (2018). **Forex Trading Scams to Watch**. Retrieved from <https://www.thebalance.com/forex-scams-1345029>
- Laudon, K., & Laudon, J.,. (2018). **Management Information Systems: Managing the Digital Firm**. Boston: Pearson.
- Meadows, R. J. (2007). **Understanding violence and victimization (4th ed)**. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Pual Barnes. (2018). **Recent developments in investment fraud and scams: Contracts for Difference ('CFD') spread betting and binary options and**

foreign exchange ('Forex') sometimes collectively known as 'forbin' – the UK experience. Retrieved 3 March 2019 https://mpra.ub.uni-muenchen.de/85061/1/MPRA_paper_85016.pdf

Reckless, W. (1973). *The Crime Problem*. New York: Appleton-Century Crofts.

Richie Heinz and Rita M. Rodriguez. (1977). *Foreign Exchange Markets: A Guide to Foreign Currency Operations*. McGraw-Hill: New York.

Schafer Stephen. (1977). *Victimology: The victim and his criminal*. Reston Virginia: Reston Publishing Co.

Sellin Thorsten and Wolfgang Mavin E. (1970). *The measurement of delinquency*. New Delhi: Wiley Eastern Private Limited.

The Financial Intelligence Centre of Namibia of Namibia. (2018). **ONLINE FOREIGN CURRENCY EXCHANGE (FOREX) TRADING SCAMS. REPUBLIC OF NAMIBIA.**

Retrieved from

[https://www.fic.na/uploads/Public_Awareness/Forewarning_Reports/Online%20Foreign%20Currency%20Exchange%20\(Forex\)%20Trading%20Scams.pdf](https://www.fic.na/uploads/Public_Awareness/Forewarning_Reports/Online%20Foreign%20Currency%20Exchange%20(Forex)%20Trading%20Scams.pdf).

Von Hentig Han. (1948). *The Criminal And His Victims*. New Haven: Yale University Press.



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วันสันทน์ กันทะวงศ์
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2557 ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

